ASIMOV

Destinația: creierul!

SF
31

Teora

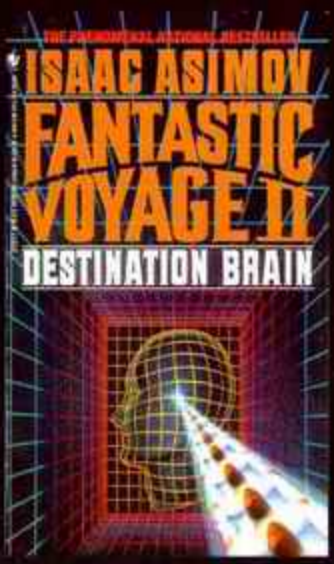

Cu fenomenalul best-seller „Călătorie fantastică", roman apărut la editura Teora în anul 1997, *Isaac Asimov* a purtat cititorii în prima călătorie în corpul omenesc. Electrizantă, uimitoare și remarcabil de realistă, iată acum istoria celei de a doua misiuni palpitante pentru a descoperi secretele spațiului interior: DESTINAȚIA: CREIERUL!

În inima Rusiei, savantul de renume mondial Piotr Șapirov zace în comă. În creierul lui se află ascunsă cheia celui mai important salt științific din istoria omenirii. Un singur om poate spera să localizeze acest secret: americanul Albert Jonas Morrison.

Misiunea lui Morrison: să fie miniaturizat la dimensiunea unei molecule împreună cu o echipă formată din patru specialiști ruși, să călătorească într-un submarin special conceput spre creierul lui Șapirov și să extragă secretele de acolo.

Morrison și tovarășii lui au la dispoziție numai douăsprezece ore pentru a-și îndeplini misiunea – în fața terorilor neașteptate și cu propriile lor vieți atârnând precar în balanță.

ISBN 973-601-970-5
9 789736 019708

Editura **Teora**
Lei 31 000

În seria SF a Editurii Teora

AU APĂRUT:

1. **Zeii înșiși** – Isaac Asimov
2. **Soarele gol** – Isaac Asimov
3. **Pulbere de stele** – Isaac Asimov
4. **Curenții spațiului** – Isaac Asimov
5. **Star Trek** – Alan Dean Foster
6. **Eu, Robotul** – Isaac Asimov
7. **O piatră pe cer** – Isaac Asimov
8. **Sfârșitul eternității** – Isaac Asimov
9. **Drumul iadului** – Roger Zelazny
10. **Căderea nopții** – I. Asimov și R. Silverberg
11. **Băiețelul cel urât** – I. Asimov și R. Silverberg
12. **Conexiunea PSI** – Joe Haldeman
13. **Povestiri cu roboți** – Isaac Asimov
14. **Omul pozitronic** – I. Asimov și R. Silverberg
15. **Roboții de pe Aurora** – Isaac Asimov
16. **Lumea de dincolo de timp** – Larry Niven
17. **Vântul schimbării** – Isaac Asimov
18. **Carantina** – Greg Egan
19. **Roboții și Imperiul** – Isaac Asimov
20. **Distres** – Greg Egan
21. **Călătorie fantastică** – Isaac Asimov
22. **Lumea Inelară** – Larry Niven
23. **Sfârșitul copilăriei** – Arthur C. Clarke
24. **Nemesis** – Isaac Asimov
25. **Inginerii Lumii Inelare** – Larry Niven
26. **Peregrinările lui Tuf** – George R.R. Martin
27. **Perioada Campbell** – Isaac Asimov
28. **Întemeietorii** – Isaac Asimov
29. **Visele sunt sacre** – Isaac Asimov
30. **Tronul Lumii Inelare** – Larry Niven

precum și:

Autobiografia lui Isaac Asimov (*non-fiction*)

VA APĂREA:

Protector – Larry Niven

ISAAC ASIMOV

Destinația: CREIERUL!

Traducere și adaptare
de Mihai-Dan Pavelescu

Teora

Titlul original: FANTASTIC VOYAGE II

Copyright © 1987 by Nightfall, Inc.
Published by TEORA in arrangement with Doubleday,
a division of Bantam Doubleday Dell Publishing Group, Inc.

Translation Copyright © 1998 **Editura Teora**
Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin editurii Teora. Reproducerea integrală sau parțială a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al editurii Teora.

Distribuție

București: B-dul Al. I. Cuza nr. 39; tel./fax: 222.45.33
Sibiu: Șos. Alba Iulia nr. 40; tel.: 069/21.04.72; fax: 069/23.51.27

Teora – Cartea prin poștă
CP 79-30, cod 72450 București, România
Tel./fax: 252.14.31

Teora
CP 79-30, cod 72450 București, România
Fax: 210.38.28

Șef de redacție: Mihaela Ștefan
Responsabil de colecție: Marius Dinescu
Redactare: Dorina Armie
Tehnoredactare: Techno Media
Coperta: Valentin Tănase
Director general: Teodor Răducanu
NOT 2564 SF DESTINATIA: CREIERUL, ASIMOV
ISBN 973-601-970-5
Printed in Romania

Pentru Dick Malina și Scott Meredith,
datorită cărora a fost posibil.

AVERTISMENT

În 1966, a apărut romanul meu *Călătorie fantastică**. În realitate, el constituia transpunerea literară a unui film cu scenariul scris de alte persoane. Eu urmasem pe cât putusem intriga, modificând doar câteva dintre erorile științifice cele mai insuportabile.

N-am fost niciodată satisfăcut de roman, deși s-a vândut foarte bine și continuă să fie reeditat, pur și simplu fiindcă nu-l simțisem niciodată că-mi aparține.

Când mi s-a oferit ocazia să scriu altă carte pe aceeași temă, am fost de acord numai cu condiția să-mi aparțină în exclusivitate. Aceasta este *Călătorie fantastică II – Destinația: Creierul!* Pe baza cărții se poate realiza un film, însă într-un asemenea caz, ea nu-i va datora absolut nimic filmului. Bun sau rău, romanul este exclusiv *al meu*.

* Apărut la editura Teora, 1997. (n.trad.)

1. SOLICITAREA

Cel solicitat trebuie să învețe să suporte măgulirile.
Tata Dejnev

1

— Mă scuzați, vorbiți rusește? îi răsună în ureche glasul grav de contralto.

Albert Jonas Morrison se încordă pe scaunul lui. Sala era cufundată în penumbră, iar displayul calculatorului de pe podium își afișa imaginile cu o insistență ce nu-l impresionase.

Probabil că atipise. În mod clar, atunci când se așezase, în dreapta lui fusese un bărbat. Oare când se transformase în femeie? Sau când se ridicase și fusese înlocuit?

Morrison își drese glasul și vorbi:

— Ați spus ceva, doamnă?

N-o putea zări prea bine în încăperea întunecoasă, luminată doar de străfulgerările dinspre display. Distingea părul închis la culoare, tăiat drept, ascunzând urechile ca o cască.

— V-am întrebat dacă vorbiți rusește, spuse ea.

— Da, vorbesc. De ce doriți să știți?

— Pentru că mi-ar fi mai simplu. Engleza mă trădează câteodată. Sunteți dr. Morrison? A. J. Morrison? Pe întunericul acesta, nu sunt prea sigură... Vă rog să mă scuzați dacă am făcut o confuzie.

— Da, sunt A. J. Morrison. Am făcut cunoștință?

— Nu, însă eu vă cunosc. Mâna femeii se întinse, atingându-i ușor mâneca sacoului. Am neapărată nevoie de dumneavoastră. Vă interesează expunerea aceasta? Nu păreați foarte atent...

Bineînțeles, amândoi vorbeau în șoaptă.

Morrison privi involuntar în jur. Sala nu era prea populată și pe locurile din preajmă nu se afla nimeni. Cu toate acestea, șoapta lui scăzu și mai mult în intensitate.

— Și dacă nu m-ar interesa?

Era curios, chiar dacă numai pentru că se plictisea; expunerea îl adormise.

— Ați putea veni cu mine, spuse femeia. Mă numesc Natalia Boranova.

— Unde să vin cu dumneavoastră, doamnă Boranova?

— Să bem o cafea... și să discutăm. Este vorba despre ceva extrem de important.

Așa a început totul.

2

Acum o privea în condiții normale de iluminat și vedea că era mai puțin tânără decât crezuse. Treizeci și șase de ani? Poate chiar patruzeci?

Păr negru, grizonat. Trăsături pronunțate. Sprâncene groase. Maxilare puternice. Nas plăcut. Corp voinic, totuși nu exagerat. Deși nu purta tocuri, era aproape la fel de înaltă ca el. Pe ansamblu, o femeie atrăgătoare fără să fi fost frumoasă. Genul de femeie, decise Morrison, cu care te puteai obișnui în timp.

Suspină, deoarece se găsea în fața unei oglinzi și se putea vedea pe sine. Păr nisipiu, pe cale de rărire. Ochi albaștri, spălăciți. Chip ascuțit, corp slăbănog, nas coroiat. În nici un caz un chip cu care ai dori să te obișnuiești. În ceva mai mult de zece ani, Brenda nu se obișnuise câtuși de puțin, iar a patruzecea aniversare a bărbatului avea să aibă loc la câteva zile după a cincea aniversare a oficializării divorțului lor.

Chelnerița le adusese cafelele. Stătuseră față în față, fără să vorbească, doar cântărindu-se din priviri. În cele din urmă, Morrison simți că trebuia să spună ceva.

— Nici o votcă? căută el să destindă atmosfera.

Femeia zâmbi.

— Nici o Coca-Cola?

Morrison izbucni în râs.

— Sunteți la fel de promptă și în rusește?

— Să facem o încercare. Să vorbim în rusește.

— O să părem doi spioni.

Ultima ei propoziție fusese în rusește. La fel și răspunsul lui Morrison. Schimbarea limbii nu-l afecta câtuși de puțin. Putea vorbi și înțelege rusa la fel ca engleza. Era inevitabil. Dacă un american dorea să fie om de știință și să țină pasul cu literatura de specialitate, trebuia să se

priceapă la rusă aproape în aceeași măsură în care un om de știință rus trebuia să se priceapă la engleză.

— De ce să părem niște spioni? În Rusia există sute de mii de americani care vorbesc engleza și în Statele Unite sute de mii de cetățeni ruși vorbesc rusa. Nu mai sunt vremurile de altădată.

— Este adevărat, încercasem o glumă. Atunci, de ce doriți să vorbim în rusă?

— Ne aflăm în țara dumneavoastră și asta vă oferă un atu psihologic, nu-i așa, dr. Morrison? Dacă am vorbi în limba mea, echilibrul s-ar mai restabili puțin.

Morrison sorbi din cafea și încuviință din cap.

— Cum doriți.

— Dr. Morrison, mă cunoașteți?

— Nu, nu v-am întâlnit niciodată.

— Dar numele meu? Natalia Boranova? Ați auzit de mine?

— Scuzați-mă. Dacă ați fi activat în domeniul meu, aș fi auzit de dumneavoastră. Deoarece n-am auzit, presupun că nu lucrați în domeniul meu. Ar trebui să-mi fiți cunoscută?

— Putea fi util, deși nu neapărat. Eu însă vă cunosc. Mai exact, cunosc o mulțime de lucruri despre dumneavoastră. Când și unde v-ați născut... Școlile urmate... Faptul că sunteți divorțat și că aveți două fiice care locuiesc cu fosta dumneavoastră soție... Știu ce funcție aveți la universitate și ce anume cercetați în prezent.

Morrison strânse din umeri.

— Nimic din toate astea n-ar fi greu de aflat în societatea noastră informatizată. Ar trebui să fiu măgulit sau alarmat?

— Dumneavoastră ce credeți?

— Depinde de cuvintele dumneavoastră. Dacă veți spune că sunt faimos în Rusia, voi fi măgulit, dar dacă veți spune că sunt ținta unor investigații, s-ar putea să fiu alarmat.

— N-am absolut nici o intenție să nu fiu cinstită. M-am interesat de persoana dumneavoastră... din motive importante pentru mine.

— Ce motive? întrebă rece bărbatul.

— În primul rând, sunteți neurofizician.

— Există și alți neurofizicieni.

— Nici unul de talia dumneavoastră.

— În mod evident, căutați să mă măguliți. Asta se poate datora numai faptului că, în realitate, nu știți nimic despre mine. Mai exact, nu cunoașteți amănuntele cruciale.

— Vă referiți la faptul că nu sunteți încununat de succes? Că metodele dumneavoastră privind analiza undelor cerebrale nu sunt acceptate de confrați?

— Dacă știți toate acestea, de ce m-ați mai căutat?

— Fiindcă în țara noastră există cineva care vă cunoaște lucrările și vă consideră sclipitor. El susține că ați făcut un salt într-o zonă necunoscută și că este posibil să greșiți... dar în cazul acesta, greșiți sclipitor.

— O greșeală *sclipitoare*? Prin ce s-ar deosebi ea de celelalte greșeli?

— În concepția lui, este imposibil să se greșească sclipitor fără să existe și o urmă de adevăr. Chiar dacă greșiți în unele aspecte, multe dintre lucrurile pe care le afirmați se vor dovedi utile... sau, desigur, poate că nu greșiți deloc.

— Cum se numește acest individ atât de amabil?

— Piotr Leonovici Șapirov. Îl știți?

Morrison se lăsă pe spate în scaun. Nu se așteptase la așa ceva.

— Pete Shapiro... Cercetătorii americani îl consideră la fel de nebun ca și pe mine. Dacă se aude că mă susține, mi-am mai bătut un cui în coșciug. Uitați care-i treaba, spuneți-i lui Pete că-i apreciez încrederea în mine, dar, dacă dorește cu adevărat să mă ajute, să nu spună nimănui că-i de partea mea.

Boranova îl privi dezaprobator.

— Nu sunteți un om foarte serios. Tratați chiar totul în glumă?

— Nu. Doar pe mine. Eu sunt gluma. Am ajuns la ceva cu adevărat excepțional și nu pot convinge pe nimeni de adevărul descoperirii mele. Doar pe Pete – după cum am aflat acum – , iar el nu se pune la socoteală. În ultima vreme, nici măcar nu mai pot să-mi public lucrările.

— Atunci, veniți în Rusia. Vă putem folosi... pe dumneavoastră și ideile dumneavoastră.

— Nu, nu emigrez.

— Cine a spus să emigrați? Rămâneți american. Dar ați vizitat Rusia în trecut și o puteți vizita din nou, rămânând o perioadă mai îndelungată. După aceea puteți reveni în Statele Unite.

— De ce?

— Aveți idei neobișnuite, iar noi avem de asemenea idei neobișnuite. Poate că ideile noastre le pot ajuta pe ale dumneavoastră.

— Ce idei neobișnuite? Mă refer la ale voastre, pe ale mele le cunosc.

— Nu le pot discuta până nu știu că sunteți de acord să ne ajutați.

Afundat în scaunul lui, Morrison era vag conștient de rumoarea din jur, de oamenii care beau, mâncau și vorbeau, majoritatea – era sigur de asta – fiind participanți la conferință. O privi pe rusoaica serioasă care accepta idei neobișnuite și se întrebă ce fel de...

Se încordă și strigă:

— Boranova! Am auzit de dumneavoastră. Sigur că da! Pete Shapiro vă pomenise. Sunteți... Miniaturizatoarea.

3

Boranova îl privi calm.

— Poate că ar fi utilă o plimbare pe malul râului. Sunt niște bănci pe acolo, iar vremea se arată frumoasă.

— Cred că nu, clătină Morrison din cap. Ar trebui să particip la conferință.

Femeia surâse, ca și cum el fusese de acord cu remarca asupra vremii.

— Eu nu cred așa. Am impresia că veți găsi mai interesantă banca de pe malul râului.

Pentru o fracțiune de secundă, Morrison se gândi că zâmbetul ei se putea dori seducător. Oare nu sugera...

Abandonă ideea înainte de a fi limpede pentru sine. Asemenea situații erau depășite chiar și în holoviziune: „Superba spioană rusoaică își folosește trupul sinuos pentru a-l ameți pe naivul american."

În primul rând, femeia nu era superbă, iar corpul ei nu era sinuos. În al doilea rând, ea nu părea că ar fi avut așa ceva în minte, cât despre Morrison însuși, nu era chiar atât de naiv – sau măcar interesat.

Cu toate acestea, se trezi însoțind-o, traversând campusul și îndreptându-se către râu.

Merseră încet, cu pas de promenadă, iar Boranova îi povesti cu încântare despre soțul ei, Nikolai, și fiul lor, Alexandr, un școlar pe care, din cine știe ce motiv obscur, îl interesa biologia, deși maică-sa era fizician, specialist în termodinamică. În plus, spre dezamăgirea tatălui, Alexandr nu se pricepea deloc la șah, totuși se dovedea promițător la vioară.

Morrison nu asculta. Căuta să-și amintească ce auzise despre interesul rușilor pentru miniaturizare și încerca să vadă ce legătură putea fi între aceasta și propriul său domeniu de activitate.

Se așezară pe o bancă. Morrison rămase tăcut, iar Boranova, după ce-l privi gânditor, în cele din urmă vorbi:

— Nu vi se pare interesantă?

— Ce anume?

— Propunerea mea să veniți în Rusia.

— Nu! replică el sec.

— De ce? Colegii americani nu vă acceptă teoriile, lucrul acesta vă deprimă și sunteți în căutarea unei ieșiri din această fundătură.

— Ținând seama de faptul că mi-ați investigat cu atenție viața, sunt convins că știți că teoriile nu-mi sunt acceptate, dar cum puteți fi sigură că aș fi deprimat din acest motiv?

— Orice om întreg la minte ar fi deprimat.

— *Dumneavoastră* îmi acceptați teoriile?

— Eu? Nu sunt expertă în domeniul respectiv. Nu știu aproape nimic, sau foarte puțin, despre sistemul nervos.

— Bănuiesc că ați acceptat pur și simplu cuvintele lui Șapirov despre teoriile mele.

— Așa-i. Chiar dacă nu le-aș fi acceptat, problemele desperate pot necesita soluții desperate. Atunci, de ce n-am încerca teoriile dumneavoastră ca soluție? Mai rău de atât, oricum nu poate să fie.

— Dar aveți acces la teoriile mele – au fost publicate.

— Bănuim că nu toate teoriile v-au fost publicate. De aceea, vă dorim pe *dumneavoastră*.

Morrison chicoti fără veselie.

— Cu ce v-aș putea ajuta în privința miniaturizării? Despre miniaturizare știu mai puțin decât știți dumneavoastră despre creier. Mult mai puțin...

— Nu cunoașteți chiar nimic?

— Ba da, două lucruri: că rușii sunt preocupați de miniaturizare... și că este imposibilă.

— Imposibilă? Dar dacă v-aș spune că am reușit-o în practică?

— Mai degrabă v-aș crede dacă mi-ați spune că ursii polari zboară.

— De ce sunteți atât de convins că miniaturizarea este imposibilă?

— Dacă reduceți un om la dimensiunile unei muște, atunci toată masa omului s-ar concentra în volumul unei muște. Ar rezulta o densitate – tăcu câteva clipe, gândindu-se – de o sută cincizeci de mii de ori mai mare decât a platinei.

— Dar dacă s-ar reduce și masa în mod proporțional?

— Atunci în omul miniaturizat ați avea doar un atom față de trei milioane de atomi din omul inițial. Omul miniaturizat n-ar avea doar dimensiunile unei muște, ci și capacitatea mentală a unei muște.

— Și dacă s-ar reduce și atomii?

— Dacă vă referiți la miniaturizarea atomilor, ea este imposibilă din cauza constantei lui Planck, o mărime fundamentală în Universul nostru. Atomii miniaturizați ar fi prea mici ca să se potrivească în „granulația" Universului.

— Și dacă v-aș spune că și constanta lui Planck a fost redusă, astfel încât un om miniaturizat ar fi conținut într-un câmp în care granulația Universului este incredibil mai fină decât în condiții normale?

— Atunci nu v-aș crede.

— Fără să examinați problema? Ați refuza să credeți, ca urmare a unor prejudecăți, tot așa cum colegii refuză să vă creadă pe dumneavoastră?

Morrison amuți câteva clipe.

— Nu-i același lucru, mormăi el în cele din urmă.

— Nu? Femeia privi gânditoare râul. În ce mod diferă?

— Colegii mei cred că eu greșesc. În opinia lor, ideile mele nu sunt imposibile din punct de vedere teoretic – doar greșite.

— În vreme ce miniaturizarea este imposibilă?

— Da.

— Atunci veniți și vedeți. Dacă se dovedește că miniaturizarea este imposibilă, așa cum susțineți, veți beneficia de o lună de vacanță în Rusia, ca invitat al statului. Toate cheltuielile vă vor fi decontate. Dacă doriți, puteți lua și o prietenă cu dumneavoastră. Sau un prieten.

— Nu, mulțumesc. Prefer să nu vin. Chiar dacă miniaturizarea ar fi posibilă, nu-i domeniul meu. Nu mă ajută la nimic și nici nu mă interesează.

— De unde știți? Dacă miniaturizarea v-ar oferi posibilitatea să studiați neurofizica așa cum n-ați mai făcut-o niciodată, așa cum n-a mai studiat-o nimeni vreodată? Și dacă, în timp ce o studiați, ne-ați putea ajuta și pe noi?

— În ce mod mi-ați putea oferi o nouă posibilitate de a studia neurofizica?

— Dr. Morrison, crezusem că ați înțeles despre ce discutam. Nu vă puteți dovedi teoriile, fiindcă nu puteți studia suficient de detaliat celulele nervoase individuale fără a le vătăma. Dar dacă vom realiza pentru dumneavoastră un neuron de dimensiunile Kremlinului – sau chiar mai mare – astfel încât să-l puteți studia, moleculă cu moleculă?

— Vreți să spuneți că puteți inversa miniaturizarea și să obțineți un neuron cât doriți de mare?

— Nu, deocamdată nu putem face așa ceva, dar vă putem micșora pe dumneavoastră cât dorim, iar asta ar fi același lucru, nu?

Morrison se sculă, fixând-o cu privirea.

— Nu, șopti el neauzit. Sunteți nebună? Credeți că sunt nebun? La revedere! La revedere!

Se întoarse și se îndepărtă grăbit.

— Dr. Morrison, strigă în urma lui femeia. Ascultați-mă!

El flutură larg brațul drept într-un semn de respingere și traversă în fugă șoseaua.

Pătrunse în hotel, gâfâind; aproape tremurând de enervare, așteptă liftul. „O nebună!" se gândi. Voia să-l miniaturizeze pe *el*, să încerce imposibilitatea aceea pe *el*. Sau să încerce posibilitatea aceea pe el, ceea ce ar fi fost infinit mai teribil.

4

Încă tremura când ajunse în fața ușii sale; ținând în mână drept-unghiul de plastic al cheii, respira întretăiat și se întreba dacă Boranova îi cunoștea numărul camerei. Desigur, dacă era îndeajuns de decisă, nu i-ar fi fost greu să-l afle.

Scutură din cap. O lua razna. Ce i-ar fi putut Boranova face? Nu l-ar fi putut lua pe sus. Nu l-ar fi putut sili să facă un lucru pe care el nu-l dorea. Ce spaimă copilărească îl încerca?

Inspiră profund și introduse cheia în fanta ușii. Simți clicul slab al contactului, apoi o retrase, și ușa se deschise.

Bărbatul care stătea în fotoliul din trestie din fața ferestrei îi zâmbi și spuse:

— Intrați.

Morrison îl privi stupefiat, după care întoarse capul ca să privească la numărul camerei.

— Nu, nu, este camera dumneavoastră, n-ați greșit. Intrați și închideți ușa.

Neurofizicianul ascultă ordinele, continuând să-l privească uimit pe necunoscut.

Era un individ dolofan, dar nu din cale afară de gras, deși acoperea complet lățimea fotoliului. Purta un sacou dintr-o țesătură subțire, cu dungulițe alb-albastru, dedesubtul căreia se vedea o cămașă sclipitor de albă. Nu putea fi numit plesuv, însă se îndrepta evident într-acolo, iar puținele fire de păr castaniu rămase erau scurte și cârlionțate. Nu purta ochelari, însă avea ochi mici cu aparență de miopie – care putea fi înșelătoare, ori dovada unor lentile de contact.

— Ați venit în goană, așa-i? întrebă el. V-am văzut – arătă spre geam – cum stăteați pe bancă, pentru ca apoi să vă sculați și s-o luați la fugă încoace. Speram să veniți direct în cameră. Nu voiam să fiu nevoit să vă aștept toată ziua.

— Erați aici, ca să mă urmăriți de la fereastră?

— Nu, câtuși de puțin. A fost o pură întâmplare. V-ați dus împreună cu doamna la banca de acolo. Convenabil pentru mine, dar imposibil de anticipat. N-avea însă importanță. Dacă eu nu v-aș fi putut urmări de la fereastră, alții vă supravegheau oricum.

Morrison reușise să-și regleze respirația, iar mintea i se calmase îndeajuns ca să pună întrebarea ce ar fi trebuit să aibă rolul principal în conversație.

— De fapt, cine sunteți dumneavoastră?

Bărbatul surâse, scoase un portofel micuț din buzunarul interior al sacoului și-l deschise printr-o mișcare a încheieturii.

— Semnătură, hologramă, amprentă digitală și vocală, spuse el.

Morrison privi de la hologramă la chipul zâmbitor. Holograma zâmbea și ea.

— Bun, încuviință el, așadar sunteți de la pază. Asta nu vă conferă, însă, dreptul de a-mi viola camera. Eram disponibil. Puteați să-mi fi telefonat de la recepție, sau să fi ciocănit la ușă.

— Din punct de vedere legal, aveți perfectă dreptate. Am considerat însă că ar fi preferabil ca întâlnirea noastră să fie cât mai discretă cu putință. În plus, mă bizuiam pe faptul că suntem cunoștințe vechi.

— Poftim?

— Acum doi ani... Nu mai țineți minte? Conferința internațională de la Miami? Ați susținut o expunere și nu v-ați bucurat de o...

— Îmi amintesc conferința și-mi amintesc și expunerea. Nu-mi amintesc însă de dumneavoastră.

— Mă rog, nu-i de mirare. Am făcut cunoștință după încheierea lucrărilor. V-am pus niște întrebări, ba chiar am băut și câteva pahare împreună.

— Nu consider că asta justifică etichetarea de „cunoștințe vechi". Francis Rodano...?

— Exact, acesta-i numele meu. Ba chiar l-ați pronunțat corect, cu accentul pe a doua silabă. Evident, memoria subliminală...

— Nu, nu-mi amintesc deloc de dumneavoastră. Numele l-am citit pe cardul de identitate. Acum vă rog să plecați.

— Aș dori să vă vorbesc în calitatea mea oficială.

— Se pare că toată lumea dorește să discute cu mine. Despre ce-i vorba?

— Despre cercetările dumneavoastră.

— Sunteți neurofizician?

— Am absolvit facultatea de limbi slavice, având ca specialitate secundară economia.

— Atunci despre ce am putea sta de vorbă? Știu rusa, dar probabil că dumneavoastră sunteți mai bun. În plus, nu mă pricep la economie.

— Putem discuta despre munca dumneavoastră. Ca acum doi ani. De ce nu luați loc? Este camera dumneavoastră și realmente nu va dura mult. Dacă doriți să stați în fotoliul acesta, vi-l cedez cu plăcere.

Morrison se așează pe marginea patului.

— Aș prefera să terminăm cât mai repede. Ce anume doriți să știți despre munca mea?

— Același lucru pe care am dorit să-l aflu acum doi ani. Teoria dumneavoastră are vreo legătură cu existența unei structuri specifice în creierul omenesc care să fie direct responabilă de gândirea creativă?

— Nu se poate vorbi despre o structură. Nu-i ceva care se poate... detașa, să zicem, în urma unei operații chirurgicale, ci mai degrabă este o rețea neuronală. Da, cred că există așa ceva. Evident! Problema e că nimeni altul nu gândește la fel, fiindcă rețeaua nu poate fi localizată și nu există nici o dovadă a ei.

— Dumneavoastră ați localizat-o?

— Nu. Raționamentele mele pornesc de la rezultatele și de la analizele pe care le fac asupra undelor cerebrale, dar se pare că nu sunt prea convingător. Analizele mele nu sunt... ortodoxe. Continuă cu amărăciune: Ortodoxia în domeniul acesta nu i-a dus nicăieri, dar nici nu i-a lăsat pe alții să fie neortodocși.

— Mi s-a spus că în analizele dumneavoastră electroencefalografice folosiți tehnici matematice complet greșite. Neortodoxismul este una, iar eroarea cu totul altceva.

— Singurul motiv pentru care se afirmă că greșesc este că nu pot dovedi că am dreptate. Singurul motiv pentru care nu pot dovedi că am dreptate este că nu pot studia în detaliu un neuron.

— Ați încercat asemenea studii? Dacă lucrați cu creiere umane, nu vă expuneți încălcărilor legislației?

— Bineînțeles că mă expun. Nu sunt inconștient. Am lucrat pe animale. Altfel nu se poate.

— Aceleași lucruri mi le-ați spus și acum doi ani. Să înțeleg că între timp n-ați făcut nici o descoperire remarcabilă?

— Nimic. Rămân totuși convins că am dreptate.

— Opinia dumneavoastră este lipsită de importanță, dacă nu puteți convinge pe alții. De fapt, vreau să vă întreb altceva... În ultimii doi ani ați făcut ceva care să-i poată convinge pe ruși?

— Pe ruși?

— Da. De ce vă surprinde, domnule Morrison? N-ați petrecut o oră, sau chiar două, discutând cu dr. Boranova? Nu tocmai pe ea ați părăsit-o, extrem de agitat?

— Dr. Boranova?

— Exact. O cunoaștem foarte bine. N-o scăpăm din vedere ori de câte ori sosește în Statele Unite.

— După cum povestiți dumneavoastră, parcă am fi pe timpul războiului rece, îngăimă Morrison.

— Câtuși de puțin, protestă Rodano. Noi și rușii suntem foarte politicoși. Cooperăm în misiunile cosmice și deținem în comun o stație de exploatări miniere pe Lună. Trăim într-o epocă nouă, mai bună. *Dar*, domnule Morrison, există lucruri ce nu se vor schimba niciodată. Continuăm să ne supraveghem politicoșii noștri tovarăși, pe ruși, pentru a ne asigura că-și păstrează moralitatea. De ce nu? Și ei ne supraveghează.

— Se pare că mă supravegheați și pe mine.

— Păi, ați însoțit-o pe Boranova. A fost imposibil să nu vă vedem.

— Vă asigur că episodul acela nu se va repeta. Pe cât posibil, n-am intenția să mai fiu în preajma ei. Este nebună.

— Este o afirmație la modul literal?

— Vă rog să mă credeți pe cuvânt. Din punctul meu de vedere, nimic din ceea ce am discutat nu constituie un secret. Vă pot repeta toate spusele ei. Este implicată în nu-știu-ce proiect de miniaturizare.

— Am auzit despre el, încuviință Rodano. În Urali există un orășel științific dedicat experimentelor de miniaturizare.

— Au obținut vreun rezultat din câte știți?

— Ne îndoim...

— Boranova a încercat să-mi spună că au reușit ceva, că au izbutit miniaturizări.

Rodano nu comentă. Morrison așteptă câteva minute, lăsându-l să intervină, după care urmă:

— Vă spun, însă, este imposibil din punct de vedere științific. Trebuie să înțelegeți asta. Sau, deoarece aveți alt domeniu de specializare, credeți-mă pe cuvânt.

— Nu-i nevoie. Există mulți alții care susțin că-i imposibil, totuși nu avem o certitudine. Rușii n-au decât să se joace cu miniaturizarea, dacă le face plăcere, dar n-am dori s-o reușească dacă n-o putem face și noi. La urma urmelor, nu știm la ce ar putea fi întrebuințată.

— La nimic! La nimic! explodă Morrison. Vă faceți griji degeaba. Dacă guvernul nostru dorește ca Rusia să *nu* înregistreze un progres tehnologic, atunci ar trebui să încurajeze demența miniaturizării. Lăsați-i pe ruși să-și irosească banii, timpul și capacitățile intelectuale în direcția asta. Va fi o risipă zadarnică.

— Nu cred totuși, observă Rodano, că Boranova este nebună sau proastă, tot așa cum nu cred că dumneavoastră sunteți nebun sau

prost... Știți la ce m-am gândit în timp ce vă urmăream întreținând o conversație atât de animată pe bancă? Dacă ea vă solicită ajutorul? Poate speră că, cu teoriile dumneavoastră neurofizice, i-ați putea ajuta cumva să progreseze în direcția miniaturizării. Teoriile lor ciudate și teoriile dumneavoastră ciudate s-ar putea cumula în ceva care să nu mai pară deloc ciudat. Cel puțin așa am gândit eu...

Buzele lui Morrison se subțiară.

— V-am spus că n-am nici un secret de ascuns, de aceea vă anunț că aveți dreptate. Exact așa cum ați spus, ea dorea să plec în Rusia și să-i ajut în cercetările de miniaturizare. N-o să vă întreb în ce fel ați știut, dar nici nu cred c-a fost o simplă ipoteză și nu v-aș sfătui să mă convingeți în direcția aceasta. Oricum, răspunsul meu a fost „nu". Am refuzat-o categoric. M-am ridicat și am plecat imediat. M-ați văzut alergând. Aș fi anunțat autoritățile, dacă mi-ați fi lăsat timp s-o fac. Și, de fapt, le anunț chiar acum, prin intermediul dumneavoastră. Nu aveți absolut nici un motiv să nu mă credeți. Altfel de ce, indiferent de circumstanțe, m-aș înhăma la un proiect total lipsit de sens? Chiar dacă aș fi intenționat să lucrez împotriva țării mele, ceea ce nu-i adevărat, cunosc suficientă fizică pentru a nu încerca să mă implic în ceva atât de nebunesc precum un proiect fără speranțe. La fel de bine ar putea fi vorba despre antigravitație, despre călătoria cu viteze superluminice sau...

— Domnule Morrison, inteveni Rodano cu blândețe, nimeni nu vă pune la îndoială loialitatea. În orice caz, eu n-o fac. Nu mă aflu aici pentru că aș fi fost tulburat de discuția dumneavoastră cu rusoaica. Am venit, deoarece avuseserăm motive să considerăm că ea v-ar putea aborda și ne temeam că n-o veți asculta.

— Poftim?!

— Vreau să mă ascultați cu atenție. Vă sugerăm, și ținem foarte mult să ne urmați sugestia, să plecați cu Boranova în Rusia.

5

Morrison se holbă la Rodano, păli și buza inferioară îi tremură vizibil. Își trecu mâna prin păr și întrebă:

— *De ce* doriți să merg în Rusia?

— De fapt, n-o doresc eu, ci guvernul Statelor Unite.

— De ce?

— Dintr-un motiv foarte simplu. Dacă Rusia este angajată în experiențe de miniaturizare, dorim să aflăm cât mai multe despre ele.

— O aveți pe Boranova. Ea cunoaște probabil o mulțime de lucruri. Puneți mâna pe ea și stoarceți-o de informații.

— Glumiți, oftă Rodano. Azi nu se mai poate proceda așa. O știți și dumneavoastră... Rusia ar reacționa instantaneu, iar opinia mondială ar fi de partea ei. Mai bine să nu mai pierdem vremea cu asemenea glume.

— Perfect. De acord, nu putem întreprinde astfel de acțiuni grosolane. Bănuiesc că avem agenți care încearcă să dezgroape detalii.

— Cuvântul-cheie, domnule Morrison, este *încearcă*. Avem agenți în Rusia, ca să nu mai amintesc de echipamentele sofisticate de spionaj de la sol și din spațiu, la fel cum și ei au agenți în Statele Unite. Noi suntem, de asemenea, foarte buni în păstrarea secretelor. Cu toate acestea, rușii ne depășesc aici. Deși nu ne mai găsim în zilele de demult ale suspiciunii și conflictelor mocnite, Rusia nu-i o societate deschisă în sensul pe care îl înțelegem noi și a avut la dispoziție peste un secol în care să exerseze arta tăinuirii.

— Atunci ce așteptați din partea *mea*?

— Cazul dumneavoastră diferă. De obicei, agentul este trimis în Rusia, ori într-o regiune controlată de ruși, sub o identitate falsă care poate fi descoperită. El trebuie să se infiltreze într-un loc unde n-are ce căuta și să izbutească să obțină informații secrete. Nu-i deloc ușor. Nu întotdeauna reușește și uneori e prins, ceea ce întotdeauna este teribil de neplăcut. În cazul dumneavoastră, însă, ei *vă solicită*. Se comportă ca și cum *au nevoie* de dumneavoastră. Vă vor duce în mijlocul instalațiilor lor secrete. Vă dați seama ce ocazie vi se oferă?

— Dar... mi-au făcut această ofertă de numai două ore. De unde știți așa multe despre ea?

— Se interesează de mai mult timp de dumneavoastră. Unul dintre motivele pentru care m-am străduit să stăm de vorbă acum doi ani a fost tocmai interesul pe care vi-l arătau încă de atunci și pe care nu ni-l puteam explica.

— Să lămurim lucrurile. Trebuie să fiu de acord s-o însoțesc pe Boranova în Rusia, probabil în regiunea unde se cercetează miniaturizarea. Mă voi preface că-i ajut...

— Nu trebuie să vă prefaceți, zâmbi Rodano. Ajutați-i, dacă puteți, mai cu seamă dacă asta înseamnă că veți cunoaște procesul mai bine.

— Perfect, să-i ajut. Apoi, când mă voi întoarce în Statele Unite, vă voi oferi informațiile aflate.

— Exact.

— Dar dacă nu există nici o informație? Dacă totul nu-i decât o cacealma gigantică, sau dacă rușii s-au autoamăgit? Dacă se dovedește o eroare?

— Ne-ar plăcea s-o știm – dacă-i vorba despre o *certitudine*, nu doar o bănuială. La urma urmelor, suntem convinși că rușii cred că noi am progresat notabil în domeniul antigravitației. Poate că-i adevărat, poate că nu. Ei n-o știu cu siguranță, iar noi nu-i vom lăsa s-o afle. Deoarece nu solicităm nici un savant rus să vină pentru a ne ajuta, nu le va fi ușor să știe adevărul. Apropo, se vorbește că savanții chinezi cercetează zborul cu viteze superluminice. În mod interesant, sunt două subiecte pe care le-ați amintit ca fiind teoretic imposibile.

— Mi se par niște acțiuni complet ridicole, pufni Morrison. De ce nu se încearcă o cooperare internațională? Vorbeați de zilele de demult, însă nu văd mare deosebire.

— Nici chiar așa! Nu-nseamnă că am ajuns în Paradis. Continuă să existe umbrele suspiciunilor și încercările de a reuși un salt important înaintea celorlalți. Poate că nu-i chiar rău. Dacă ne impulsionează motivațiile egoiste ale sporirii puterii, atâta timp cât ele nu duc la conflicte militare, putem progresa mai rapid.

— Așadar, dacă plec în Rusia și vă pot asigura că rușii se află într-o fundătură, ori că, dimpotrivă, progresează într-o anumită direcție, voi ajuta la progresul și la dezvoltarea nu numai a Statelor Unite, ci a întregii lumi... incluzând Rusia?

— Îmi place cum priviți lucrurile.

— Trebuie să recunosc că sunteți expert în arta convingerii. Eu însă nu mă las amăgit. Sunt pentru cooperarea între națiuni și nu intenționez ca în rationalul secol XXI să particip la jocurile periculoase ce au caracterizat veacul anterior. I-am spus Boranovei că nu plec în Rusia și vă spun și *dumneavoastră* același lucru.

— Înțelegeți că rugămintea vine din partea guvernului american?

— Înțeleg că *dumneavoastră* mi-o cereți, iar eu vă refuz pe *dumneavoastră*. Dacă într-adevăr reprezentați opiniile guvernului în această privință, atunci sunt pregătit să refuz și guvernul.

Morrison tăcu, îmbujorat la față, cu bărbia ridicată sfidător. Inima îi bubuia rapid și se simțea ca un erou. „Nimic nu-mi poate schimba hotărârea", își spuse. „Ce-mi pot face? Să mă arunce în închisoare? Pentru ce? Trebuie să aibă un cap de acuzare." Așteptă o reacție de furie din partea celuilalt. O amenințare.

Rodano continua să-l examineze cu o căutătură de amuzament tăcut.

— De ce refuzați? se interesă în cele din urmă. Nu sunteți deloc patriot?

— Patriot sunt, dar nu și nebun.

— De ce nebun?

— Știți ce gânduri au cu mine?

— Vă ascult.

— Doresc să mă miniaturizeze și să mă introducă într-un corp omenesc, pentru a investiga starea neurofizică a unei celule cerebrale.

— De ce ar dori asta de la dumneavoastră?

— Chipurile pentru a mă ajuta în cercetările mele, care i-ar ajuta și pe *ei*, însă eu nu doresc în nici un caz să fiu supus unui astfel de experiment.

Rodano își trecu degetele prin părul rar și cârlionțat, răvășindu-l, apoi îl netezi grăbit, parcă nedorind să-și dezvăluie prea mult din scalpul rozaliu.

— Nu cred că asta vă este grija, observă el. Mi-ați spus că miniaturizarea este pur și simplu imposibilă, prin urmare nu vă pot miniaturiza, oricare le-ar fi intențiile sau dorințele.

— Mă vor supune unui *tip* de experiment. Ei afirmă că stăpânesc miniaturizarea, ceea ce înseamnă fie că mint, fie că sunt nebuni, și în nici unul dintre aceste cazuri nu doresc să fiu subiectul experiențelor... nici pentru a le face plăcere lor, dumneavoastră sau guvernului american.

— Nu sunt nebuni și, indiferent care le-ar fi intențiile, știu foarte bine că ne-am interesa de soarta unui cetățean american pe care l-au invitat în țara lor.

— Mulțumesc! Mulțumesc foarte mult! Și cum îi veți trage la răspundere? Le veți expedia o telegramă de nemulțumire? Veți lua ostatic un cetățean rus în semn de represalii? În plus, cine spune că mă vor executa public în Piața Roșie? Ce se va întâmpla dacă vor decide să nu mă lase să mai plec, ca să relatez despre progresele pe care le-au înregistrat în domeniul miniaturizării? Să presupunem că vor obține de la mine ceea ce doresc, după care apreciază că guvernul american nu trebuie să câștige, la rândul lui, de pe urma cunoștințelor mele. Prin urmare se aranjează un mic și regretabil accident. Ne pare atât de rău! Sincere condoleanțe! Bineînțeles că-mi vor despăgubi familia îndoliată și vor trimite acasă un sicriu înfășurat în drapel. Nu, mulțumesc, nu sunt genul de voluntar pentru misiuni sinucigașe.

— Dramatizați lucrurile. Veți fi un oaspete. Îi veți ajuta, dacă puteți, și nu-i necesar să vă băgați nasul peste tot. Noi nu vă cerem să fiți un spion, ci ne interesează orice veți observa în decursul activităților

dumneavoastră curente. În plus, vom avea acolo agenți infiltrați, care, în măsura posibilităților, vă vor avea în grijă. Avem tot interesul să reveniți acasă întreg...

— În măsura posibilităților, repetă Morrison.

— Așa-i, aprobă Rodano. Nu vă putem promite miracole. Dacă am face-o, ne-ați crede?

— Puteți face orice doriți, fiindcă nu-i o treabă pentru mine. Nu sunt chiar așa curajos. N-am de gând să devin un pion într-un joc nebunesc de șah în care-i foarte posibil să-mi pierd viața, doar pentru că *dumneavoastră*, sau guvernul, mi-o cereți.

— Vă faceți niște temeri absolut inutile.

— Nu cred. Teama are rolul ei bine determinat, ne păstrează precauți și vii. Pentru a supraviețui când ești un individ ca mine, există un șiretlic – se numește lașitate. Poate că lașitatea nu-i de admirat la cineva cu mușchii și mintea unui taur, dar nu-i reprobabilă în cazul unui slăbănog. Nu sunt totuși chiar atât de laș ca să pot fi silit să accept o misiune sinucigașă doar pentru că mă tem să-mi dezvălui slăbiciunile. Le dezvălui cu plăcere. Nu sunt îndeajuns de curajos pentru rolul acesta. Acum, vă rog să plecați.

Rodano oftă, ridică puțin din umeri, schiță un surâs și se sculă încet.

— Asta-i situația, vorbi el. Nu vă putem obliga să vă slujiți țara, dacă nu doriți s-o faceți.

Porni spre ușă, apoi, cu mâna pe clanță, se întoarse și rosti:

— Sunt totuși puțin nesigur. Mă tem că am greșit și *detest* să greșesc.

— Unde anume ați greșit? Ați făcut cu cineva prinsoare că nu voi ezita să-mi dau viața pentru țară?

— Nu, nu... crezusem că nu veți șovăi să profitați de ocazia unui salt în cariera dumneavoastră. La urma urmelor, după cum merg lucrurile, nu avansați deloc. Teoriile nu vă sunt ascultate, iar lucrările nu vă sunt acceptate pentru publicare. Probabil că nici contractul cu Universitatea nu va fi reînnoit. Un post permanent acolo? Nici vorbă! O bursă guvernamentală de cercetare? În nici un caz, după ce ne-ați refuzat. La sfârșitul anului, nu veți mai avea nici venituri, nici statut social. Ați refuzat totuși să plecați în Rusia, așa cum fusesem sigur că veți face, pentru a vă salva cariera profesională. Din ce veți trăi?

— Mă privește.

— Greșit! *Ne* privește. În lumea aceasta nouă în care trăim, numele jocului este avansul tehnologic: prestigiul, influența, posibilitățile ce însoțesc capacitatea de a face ceea ce alții nu pot. Jocul se desfășoară între două tabere – noi și ei, Statele Unite cu aliații lor, respectiv Rusia

cu aliații ei. În ciuda prieteniei noastre circumspecte, continuăm să fim rivali. Rolul jetoanelor îl au oamenii de știință, iar orice jeton nemulțumit poate fi preluat de tabăra adversă. Dumneavoastră sunteți un jeton nemulțumit, domnule Morrison. Înțelegeți ce vreau să spun?

— Înțeleg că veți trece la contraatac.

— Ne-ați declarat că Boranova v-a invitat să vizitați Rusia. Chiar așa să fi stat lucrurile? Dar dacă, de fapt, v-a cerut să rămâneți în Statele Unite și să lucrați în beneficiul Rusiei, care, drept răsplată, vă va sprijini teoriile?

— Am avut dreptate. Ați trecut la contraatac.

— Asta mi-o cere meseria... dacă trebuie. Dar dacă, totuși, am avut dreptate și dumneavoastră *ați profitat* de ocazia unui salt profesional? Atât doar că planul este altul: veți rămâne în Statele Unite și veți accepta finanțarea rușilor, în schimbul informațiilor la care aveți acces.

— Greșiți fundamental. Nu aveți nici un indiciu care să sugereze această „colaborare" și nici n-o puteți dovedi.

— Dar o pot suspecta – eu și alții. În acest caz, vă vom supune unei supravegheri permanente. Nu veți mai fi capabil să vă ocupați de cercetare. Activitatea dumneavoastră profesională se va sfârși... definitiv. Ați putea, însă, evita toate acestea, acceptând pur și simplu solicitarea noastră și plecând în Rusia.

Buzele neurofizicianului se subțiară și el șopti răgușit:

— Mă amenințați printr-un șantaj grosolan și nu voi capitula. Îmi asum riscurile. Teoriile mele privind centrul gândirii din creier sunt corecte și vor fi recunoscute într-o bună zi... indiferent ce veți face dumneavoastră sau alții.

— Nu puteți trăi cu gândul la „într-o bună zi".

— Atunci voi muri. Chiar dacă mi-e frică de suferința fizică, nu sunt un laș moral. La revedere!

Cu o ultimă privire, pe jumătate tristă, Rodano ieși.

Iar Morrison, cuprins de fiori de teamă și lipsă de speranță, simți cum spiritul sfidării îl părăsește, lăsând în urmă doar desperarea.

2. Preluarea

Dacă solicitarea politicoasă este zadarnică, pune mâna!
Tata Dejnev

7

„Atunci voi muri", se gândi Morrison.

Nici măcar nu se mai sinchisi să încuie ușa după plecarea lui Rodano. Se așeză în fotoliu, pierdut în gânduri, cu chipul inexpresiv. Dinspre vest, razele soarelui pătrundeau piezișprin geam, dar nu se deranjă să opacizeze sticla. Se lăsă pur și simplu în bătaia razelor. Ba chiar, descoperi o îndepărtată fascinație hipnotică în a urmări dansul firișoarelor de praf.

Fugise speriat din fața rusoaicei, însă se împotrivise agentului american, i se împotrivise cu bravura... desperării.

Și desperare – minus bravură – era tot ce simțea acum. La urma urmelor, spusele lui Rodano fuseseră adevărate. Contractul lui n-avea să fie reînnoit pentru încă un an și nici una dintre antenele pe care le întinsese nu recepționaseră nimic. Lumea universitară îl considera un perdant și nu deținea genul de experiență sau, mai important, genul de contacte care i-ar fi adus o slujbă în sectorul privat, chiar dacă ar fi fost ignorate eforturile discrete, însă convingătoare, ale unui guvern ofensat.

Ce să facă? Să imigreze în Canada?

La Universitatea McGill, îl cunoștea pe Janvier care, odată, manifestase curiozitate față de ideile lui. Odată... Pe Morrison nu-l interesase McGill, deoarece nu intenționase să părăsească țara. Acum intențiile sale nu mai aveau nici o importanță. Putea fi nevoit s-o facă.

Ce pierdea? Nu avea legături de familie. Chiar și fiicele lui erau acum personaje îndepărtate, estompându-se cumva pe margini, aidoma fotografiilor vechi. Nu avea nici prieteni apropiați; nici unul nu supraviețuise dezastrelor cercetărilor sale.

Desigur, exista programul lui, pe care-l proiectase el însuși. Fusese transpus în practică de o firmă mică, conform specificațiilor sale, după care îl modificase la nesfârșit. Poate că ar fi trebuit să-l breveteze, atât doar că probabil nimeni cu excepția lui n-avea să-l întrebuințeze vreodată. Bineînțeles, îl lua cu el oriunde pleca. Îl avea asupra lui chiar și acum, în buzunarul stâng interior al sacoului, pe care-l bomba ușor, aidoma unui portofel mai mare.

Bărbatul fu conștient de răsuflarea-i lină și-și dădu seama că evada dinaintea caruselului lipsit de scopuri al propriilor sale gânduri, moțăind. Razele soarelui nu-i mai băteau în fereastră și lumina amurgului se infiltrase în odaie. Cu atât mai bine.

Se auzi un bâzâit discret. Era telefonul hotelului, dar Morrison nu se clinti din locul său. Închise ochii și rămase așa. Probabil că era individul acela, Rodano, care făcea o ultimă încercare. N-avea decât să sune.

Somnul îl cuprinse și capul bărbatului căzu pe un umăr, într-o poziție atât de inconfortabilă încât nu reuși să doarmă prea mult.

Trecuseră poate vreo cincisprezece minute când se deșteptă brusc. Afară, cerul era tot azuriu, însă umbrele din odaie se îndesiseră și, oarecum vinovat, Morrison se gândi că nu asistase la nici una dintre comunicările după-amiezii. Apoi, sfidător, își spuse: „Foarte bine! De ce le-aș fi ascultat?"

Rebeliunea sporea întruna. Oricum, ce căuta el la simpozionul acesta? În trei zile nu auzise nici măcar o expunere care să-l fi interesat și nici nu cunoscuse pe cineva care să-i fi putut ajuta câtuși de puțin cariera aflată în pragul naufragiului. Ce avea să facă în următoarele zile, decât să încerce să evite pe cele două persoane cu care discutase și pe care în nici un caz nu voia să le reîntâlnească: Boranova și Rodano.

Se simțea flămând. Nu prânzise și, de acum, se apropia ora cinei. Problema era că nu avea chef să cineze singur în restaurantul plușat al hotelului și cu atât mai puțin să plătească prețurile exagerate de acolo. Pe de altă parte, gândul localului fast-food îi tăia orice apetit.

Asta decise totul. Se săturase. Putea la fel de bine să achite hotelul și să plece. Gara nu era departe și poate că mersul pe jos în aerul răcoros al serii i-ar fi limpezit mintea de gânduri neplăcute. Nu avea nevoie de mai mult de cinci minute ca să-și împacheteze lucrurile; în zece minute putea fi pe drum.

Se apucă încruntat de treabă. În cel mai rău caz, economisea jumătate din costul cazării și scăpa dintr-un loc care, era convins, nu avea să-i aducă decât insatisfacții dacă mai rămânea.

Avea dreptate, desigur, totuși nici un presentiment nu-și sună clopoțelul pentru a-l anunța că întârziase deja prea mult.

8

După ce achită nota, Morrison ieși pe ușile largi ale hotelului, bucuros să fie liber, totuși continuând să se simtă neliniștit. Inspectase cu atenție holul recepției, ca să se asigure că Boranova sau Rodano nu-l așteptau acolo, iar acum cerceta șirul de taxiuri și grupulețele de oameni ce intrau și ieșeau din hotel.

Nici un pericol – aparent.

În penumbrele înserării, porni pe trotuar spre gară. Dacă apreciase bine, avea să ajungă acasă după miezul nopții, iar în tren nu putea atipi deloc. Își luase o revistă de cuvinte încrucișate, care i-ar fi putut oferi o ocupație... dacă lumina din compartiment era mulțumitoare. Sau...

Auzindu-și numele, se răsuci brusc. O făcuse în mod reflex, deși în circumstanțele respective ar fi trebuit să iuțească pasul. În toată localitatea nu exista nici măcar o persoană cu care să fi dorit să converseze.

— Al! Al Morrison! Cerule!

Glasul era ascuțit și neurofizicianul nu-l recunoscu.

Nu recunoscu nici chipul rotund, de vârstă mijlocie, ras la sânge și cu ochelari având rame de oțel. Persoana căreia îi aparținea era bine îmbrăcată.

Imediat, Morrison simți obișnuita agonie de a încerca să-și amintească o persoană care îl cunoștea în mod evident și care se comporta ca și cum ar fi fost prieteni buni. Gura i se deschise fără să vrea, din cauza efortului de a-și parcurge agenda mentală.

Celălalt păru să-și dea seama ce anume îl preocupa, totuși nu păru jignit.

— Văd că nu mă mai ții minte, spuse el. Normal... Sunt Charlie Norbert. Ne-am întâlnit la un simpozion organizat de fundația Gordon, acum... ehe, cu mulți ani în urmă. Îl bombardai cu întrebări despre funcțiile creierului pe unul dintre conferențiari și făceai o treabă excelentă. Foarte incisiv. Vezi, te țin minte.

— Ah, da, bolborosi Morrison căutând să-și aducă aminte când participase pentru ultima dată la un simpozion organizat de fundația Gordon. (Trecuseră probabil vreo șapte ani de atunci.) Măgulitor din partea dumitale.

— În seara aceea, am stat de vorbă pe îndelete. *Eu* îmi amintesc, pentru că am fost foarte impresionat de tine. Sigur, tu n-ai nici un motiv să ții minte. Persoana mea n-are nimic impresionant. Știi, ți-am văzut numele pe lista participanților. Doream să discutăm. Te-am sunat în cameră acum vreo jumătate de oră, însă n-a răspuns nimeni.

Pentru prima dată, Norbert păru conștient de valiza celuilalt și rosti cu o uimire evidentă:

— Pleci?

— Da, și nu vreau să scap trenul. Scuză-mă...

— Te rog, numai câteva minute! Am citit despre... ipotezele tale.

Morrison se retrase un pas. În clipele acelea, nici interesul față de ideile lui nu era suficient. Absolut nimic din ceea ce-i spunea acesta nu-i deștepta vreo amintire.

— Îmi pare rău, dar dacă ai citit despre ipotezele mele, ești probabil singurul. Sper că nu te deranjează, însă...

— Ba *mă deranjează*. Mă șochează faptul că nu ești apreciat așa cum se cuvine de către ceilalți cercetători.

— Pe mine m-a șocat asta cu foarte mult timp în urmă, domnule Norbert.

— Te rog, spune-mi Charlie. Pe timpuri ne tutuiam. Să știi că nu trebuie să rămâi neapreciat.

— Nu stă în puterea mea să modific starea de fapte. Asta-i situația și n-am ce face. Ei bine...

Se întoarse, gata de plecare.

— Al, stai puțin! Ce părere ai dacă ți-aș spune că-ți pot face rost de un post în care să lucrezi alături de persoane interesate de ideile tale?

— Aș zice că visezi cu ochii deschiși.

— Câtuși de puțin. Ascultă-mă... măi, ce bine-mi pare că ne-am întâlnit! Vreau să-ți prezint pe cineva. Uite care-i treaba, noi am înființat o companie nouă: Genetic Mentalic. Avem sprijin financiar puternic și planuri mărețe. Ideea este să îmbunătățim mintea omenească, folosind ingineria genetică. Calculatoarele se perfecționează an de an, atunci de ce să nu-l perfecționăm și pe cel personal? Își ciocăni fruntea cu subînțeles.

— Și această companie nou-înființată mă dorește?

— Bineînțeles! Dorim să schimbăm mintea, s-o facem mai inteligentă, mai creativă. Nu știm însă ce trebuie schimbat pentru asta, iar aici intervii tu.

— Mă tem că n-am ajuns atât de departe.

— Nici nu ne așteptăm la răspunsuri imediate. Pur și simplu, vrem să lucrezi în direcția asta. Nu știu care-i salariul tău actual, dar îți oferim dublu. Ne spui cât câștigi acum, iar noi îl înmulțim cu doi. Ți se pare corect? În plus, nu vei avea de dat socoteală nimănui – vei fi propriul tău șef.

— Este pentru prima dată că-l întâlnesc pe Moș Crăciun îmbrăcat în costum cu vestă, se încruntă Morrison. Și fără barbă albă... Care-i șpilul?

— Nu există nici un șpil. Unde naiba-i...? Aha, a parcat acolo. Uite-l, el e șeful meu, Craig Levinson. Să știi că nu-ți facem o favoare, Al, ci tu ne faci nouă o favoare. Haide!

Morrison șovăi imperceptibil. Se lăsă condus de celălalt bărbat, urmându-l la câțiva pași.

— L-am găsit! strigă Norbert fluturând brațul. E tipul despre care ți-am povestit – Al Morrison. El e omul de care avem nevoie.

Un chip grav, aparținând unui individ de vârstă mijlocie, îl privi dinapoia volanului unui automobil de ultimul tip, a cărui culoare era nesigură în amurg. Chipul zâmbi, dinții sclipiră alb și se auzi:

— Grozav!

Capacul portbagajului se ridică la apropierea lor și Norbert luă valiza neurofizicianului.

— Să te scutesc de griji.

O băgă în portbagaj și închise capacul.

— Stai așa, făcu Morrison puțin surprins.

— Nu-ți face griji. Dacă pierzi trenul, mai sunt și altele. Iar dacă ne înțelegem în cele din urmă, o să-ți închiriem o limuzină ca să te ducă acasă. Urcă!

— În mașină?

— Da, da.

Portiera din spate se deschisese, ca o invitație.

— Unde mergem?

— Uite ce-i, făcu Norbert, iar tonul glasului său coborî o jumătate de octavă și deveni mult mai mieros, să nu mai pierdem vremea. Urcă!

Morrison simți o apăsare în coastă și se răsuci ca să vadă despre ce era vorba.

Simți apăsarea necunoscută sporind, iar vocea lui Norbert se preschimbă într-o șoaptă:

— Fără mișcări pripite, Al. Să nu facem scandal.

Morrison sui în automobil, simțindu-se deodată foarte înspăimântat. Știa că Norbert avea o armă.

9

Se deplasă spre capătul opus al banchetei, întrebându-se dacă putea ajunge la cealaltă portieră, pentru a ieși. Chiar dacă Norbert avea un pistol, l-ar fi utilizat în parcarea unui hotel, cu o sută de oameni aflați la mai puțin de treizeci de metri depărtare? La urma urmelor, și dacă arma avea amortizor, nu se putea ca prăbușirea cuiva să nu atragă atenția.

Posibilitatea respectivă se destrămă însă rapid, când pe cealaltă portieră pătrunse un bărbat masiv, care-l privi pe Morrison cu o expresie, poate nu de răutate, dar în tot cazul lipsită de orice urmă de prietenie.

Prins între cei doi, neurofizicianul constată că-i era imposibil să schițeze cel mai mic gest. Automobilul porni lent, apoi mări viteza și se înscrise pe autostradă.

— Ce se-ntâmplă? întrebă Morrison cu glas sugrumat. Unde mergem? Ce vreți să facem?

Lipsit de tonul de falsetto și de bonomia artificială, glasul lui Norbert răsună sobru:

— Nu vă alarmați, domnule Morrison. Nu intenționăm să vă facem nici un rău. Dorim pur și simplu să fiți alături de noi.

Morrison încercă să pară cât mai amenințător.

— Asta-i răpire! Este un act ilegal!

— Nu, domnule Morrison, să nu-i spunem răpire. Să zicem că-i o relație de amiciție instituită oarecum forțat.

— Indiferent cum i-ați spune, este o încălcare a legii. Sau sunteți de la poliție? În cazul acesta, vă rog să vă identificați și să-mi spuneți ce am făcut și despre ce-i vorba.

— Nu vă acuzăm de nimic, domnule Morrison, însă dorim să fiți cu noi. Acum vă sfătuiesc să rămâneți tăcut și să vă păstrați calmul. Va fi mai bine pentru dumneavoastră.

— Nu-mi pot păstra calmul, dacă nu știu ce se-ntâmplă.

— Străduiți-vă! încheie Norbert sec.

Morrison nu mai știu ce să spună pentru a îmbunătăți situația și amuți, fără să se calmeze.

Răsăriseră stelele. Cerul nopții era la fel de senin ca peste zi. Automobilul mergea printre nenumărate alte vehicule; în fiecare existau oameni care-și vedeau de drum și de treburi, fără să știe de infracțiunea care se comitea la câțiva metri de ei.

Morrison încercă să se calmeze, dar cărui organ al corpului trebuia să i se adreseze pentru obținerea calmului? Închise ochii și se sili să respire adânc și lent – și să gândească rațional. Era un savant. *Trebuia* să gândească rațional.

Aceștia trebuiau să fie oamenii lui Rodano. Îl duceau la sediul lor, ca să-și sporească presiunile de a-l sili să accepte misiunea. Cu toate acestea, nu puteau izbândi. Morrison era cetățean american, ceea ce însemna că trebuia tratat în conformitate cu anumite reguli bine stabilite, anumite proceduri legale și anumite moduri de acțiune.

Inspiră din nou profund. Trebuia doar să continue să-i refuze și n-aveau ce să-i facă.

Mașina se zgudui ușor și neurofizicianul deschise ochii. Ieșiseră de pe autostradă, intrând pe un drumeag îngust.

— Unde mergem? întrebă el reflex.

Nici un răspuns.

Automobilul se zgâlțâi pe o distanță considerabilă și ajunse într-un loc deschis, întunecat și neclar. În lumina farurilor, Morrison zări un elicopter; elicele i se roteau lent, dar motoarele de-abia se auzeau.

Era un vehicul de tip nou, aproape complet izolat fonic, al cărui fuzelaj absorbea undele radar. Fusese poreclit „mutopter".

Morrison simți o strângere de inimă. Dacă foloseau mutopterul, un aparat de zbor extrem de costisitor și destul de rar, atunci nu era tratat ca un subiect obișnuit, ci ca un grangur.

„Dar *nu* sunt un grangur", se gândi desperat.

Automobilul se opri și farurile se stinseră. Câteva luminițe violete, palide, abia vizibile, marcau poziția mutopterului.

Bărbatul mătăhălos din dreapta lui Morrison deschise portiera și, icnind din nou, plecă fruntea și ieși din mașină. Întinse apoi brațul înăuntru.

Morrison încercă să se ferească.

— Unde mă duceți?

Matahala îl prinse de mână.

— Haide, lasă vorba!

Neurofizicianul se simți pe jumătate purtat pe sus, pe jumătate tras afară din automobil. Umărul îl durea, după cum era de așteptat, ținând seama de faptul că brațul aproape îi fusese smuls din articulație.

Ignoră însă durerea. Bărbatul cel mătăhălos vorbise pentru prima dată. O făcuse în engleză, dar accentul fusese evident rusesc.

Morrison îngheță. Nu-l răpiseră americanii.

10

Mutopterul porni în beznă, iar neurofizicianul stătu, la fel ca în automobil, între cei doi bărbați. Aparent, nimic nu se schimbase, deși fâșâitul elicelor era mai hipnotic decât fusese „torsul" motorului de mașină.

După o oră, sau poate mai puțin, coborâră spre ocean. Morrison îi simți izul specific, percepu în mod vag ceața sub forma picăturilor minuscule de apă din aer și distinse conturul întunecat al unei nave – negru pe fond negru.

Nava nu reprezenta probabil decât o escală. Lui Morrison i se îngădui să utilizeze toaleta, i se acordă răgazul unei mese constând din pâine și supă pe care o salută cu plăcere, apoi fu dus – cu lipsa de ceremonial pe care începuse s-o accepte ca pe o inevitabilitate – într-un

avion de dimensiuni mijlocii. Înăuntru se aflau zece fotolii (le numărase în mod automat), dar nici un alt pasager; doar piloții și cei doi paznici care-l flancaseră în automobil și în mutopter, și care acum ocupau locurile din coada avionului.

Morrison întoarse capul spre paznicii săi, pe care de-abia îi distingea în lumina slabă din interior. Aici exista spațiu suficient ca să nu mai fie nevoiți să-l înghesuie. În plus, nu mai aveau teama evadării neurofizicianului. N-ar fi putut fugi decât pe puntea navei, iar după decolare aveau să fie înconjurați de văzduh și dedesubtul lor urma să se găsească adâncimea necunoscută a oceanului.

Bărbatul se întrebă absent de ce nu plecau, dar după numai câteva clipe ușa se deschise și intră încă un pasager. În ciuda semiîntunericului, o recunoscu imediat.

Boranova se așeză pe fotoliul de lângă el și rosti cu glas scăzut:

— Îmi pare rău, dr. Morrison.

Ca și cum cuvintele ar fi reprezentat un semnal, sunetul motoarelor avionului spori în intensitate și Morrison se simți apăsat în scaun de decolarea verticală.

O privi pe Natalia Boranova, căutând să-și ordoneze gândurile. Simțea cumva nevoia de a-i replica imperturbabil, totuși nu fu în stare de așa ceva.

Scoase doar un croncănit, și chiar după ce-și drese vocea, nu putu să spună decât:

— Am fost răpit.

— A fost inevitabil. Regret acțiunea. O spun cu toată onestitatea... Trebuie să înțelegeți că am avut o misiune. Trebuia să vă aduc în Rusia, folosindu-mă de convingere. În caz contrar...

— Totuși, nu vă puteți comporta în felul ăsta. Nu ne găsim în secolul XX! Morrison se înecă, încercând să-și controleze indignarea până în punctul din care putea vorbi calm. Nu sunt un pustnic. Absența mea va fi remarcată, iar serviciile de informații americane știu totul despre conversația noastră și despre faptul că doreați să vin în Rusia. Își vor da seama că am fost răpit și guvernul rus va fi implicat într-un scandal internațional pe care nu sunt sigur că și-l dorește.

— Lucrurile nu stau chiar așa, replică Boranova fixându-l cu ochii ei negri. Evident, americanii știu ce s-a întâmplat, dar n-au nici o obiecție. Dr. Morrison, operațiunile rusești de spionaj se bizuie atât pe cuceririle tehnologiei, cât și pe un secol de observații amănunțite ale psihologiei americane. Nu mă îndoiesc că serviciile dumneavoastră de informații sunt la fel de avansate. Tocmai această egalitate calitativă ne ajută să păstrăm o cooperare între noi. Fiecare este ferm convins că celălalt nu s-a îndepărtat prea mult de drumul comun.

— Nu știu ce doriți să sugerați, pufni Morrison.

Avionul săgeta prin noapte, grăbindu-se către zorile răsăritului.

— În clipa de față, pe serviciile de informații americane le interesează doar încercarea noastră de miniaturizare.

— „Încercare"! repetă bărbatul cu un ton de amuzament sardonic.

— Încercare izbândită. Americanii n-au habar despre succesul nostru. Poate că proiectul miniaturizării nu-i decât un camuflaj înapoia căruia se desfășoară altceva. Sunt convinsă că ei dețin hărți detaliate ale zonei din Rusia unde se desfășoară experimentele, că supraveghează fiecare clădire și fiecare vehicul. Fără îndoială, au agenți care se străduiesc să se infiltreze în proiect. Evident, noi ne străduim să contracarăm toate acestea. Nu ne revoltă câtuși de puțin. Cunoaștem multe despre experimentele americane în domeniul antigravitației și ar fi o naivitate să presupunem că noi putem culege informații, iar americanii nu pot, că noi putem reuși, dar ei nu.

— Ce legătură au toate astea, întrebă Morrison, cu faptul că țara mea va condamna cu fermitate această răpire?

— Ascultați-mă cu atenție, dr. Morrison, și căutați să mă înțelegeți. De ce ar condamna-o? Noi avem nevoie de dumneavoastră, însă americanii nu înțeleg de ce. N-au nici un motiv să creadă că teoriile dumneavoastră neurofizice ar avea vreo valoare. Probabil ei cred că am pornit pe o pistă falsă și nu ne veți fi de nici un folos, totuși nu poate să le pară rău că un american este cooptat în proiectul miniaturizării. Dacă el află despre ce-i vorba în proiectul amintit, orice informație se va dovedi valoroasă. Nu credeți că-i posibil să raționeze așa?

— Nu știu cum vor raționa, replică prudent neurofizicianul. Nu-i o problemă care să mă intereseze.

— Totuși, după ce m-ați părăsit atât de brusc, ați discutat cu un anume Francis Rodano. Vedeți, știm până și asta. Vreți să-mi spuneți că el *nu* v-a sugerat să ne cântați în strună și să veniți în Rusia pentru a afla câte ceva?

— Adică să spionez?

— Nu-i așa? Nu v-a propus lucrul acesta?

Morrison preferă din nou să ignore întrebarea și spuse:

— Și deoarece sunteți convinși că voi fi un spion, mă veți executa după ce voi face ceea ce doriți să fac. Nu-i aceasta soarta spionilor?

— Ați vizionat prea multe filme vechi. În primul rând, vom avea grijă să nu aflați nimic important – dar absolut nimic. În al doilea rând, spionii sunt indivizi prea valoroși ca să fie distruși. Ei sunt utili ca monedă de schimb, recuperând astfel agenți de-ai noștri care au căzut în mâinile americanilor... în general, în mâini străine. Cred că și Statele Unite au o părere similară în privința lor.

— Doamnă, începu ferm Morrison, nu sunt și nu voi fi un spion. N-am nici cea mai vagă idee despre operațiunile serviciilor de informații americane. În plus, nu voi face nimic pentru dumneavoastră.

— În privința asta, nu sunt chiar atât de sigură. Cred că veți decide să lucrați cu noi.

— Și cum intenționați să mă convingeți? Mă veți înfometa? Mă veți bate? Mă veți izola în detenție? Mă veți trimite într-un lagăr de muncă?

— Dr. Morrison, despre ce tot vorbiți? Nu spun că nu-i posibil să fim ispitiți să folosim măsuri de forță dacă ne veți refuza cu intransigență. Știți bine, câteodată necesitatea impune reacția... Sunt totuși convinsă că nu va fi nevoie.

— Ce anume vă convinge?

— Sunteți un om de știință. Sunteți un individ curajos.

— Eu? Curajos? Dragă doamnă, ce știți dumneavoastră despre mine?

— Știu că aveți un punct de vedere aparte. Mai știu că l-ați susținut în tot acest timp. Că ați asistat la năruirea carierei dumneavoastră profesionale. Că n-ați convins pe nimeni. Și că, în ciuda acestor adversități, vă mențineți opiniile și nu vă abateți de la ceea ce considerați corect. Toate astea nu par faptele unui om curajos?

— Da, încuviință Morrison. Da, este un soi de curaj. În istoria științei au existat totuși, și există, destui nebuni care și-au menținut opiniile în ciuda logicii, în ciuda dovezilor, în ciuda interesului personal. Este posibil să fiu unul dintre ei.

— Într-un asemenea caz, poate că se va dovedi că ați greșit, dar veți rămâne curajos. În nici un caz nu cred că vă considerați un laș.

— De ce nu? Oricum, mă automăgulesc, spunându-mi că sunt întreg la minte.

— Iar nebunia s-ar manifesta doar prin susținerea încăpățânată a teoriilor neurofizice?

— Nu m-ar surprinde.

— Totuși vă considerați teoriile corecte.

— Evident, doamnă Boranova. Asta ar face parte tot din nebunie, nu?

— Nu sunteți serios, am mai spus lucrul acesta. Conaționalul meu Șapirov crede că aveți dreptate... sau, dacă nu, sunteți cu siguranță un geniu.

— Evident, asta face parte din nebunia lui.

— Opiniile lui Șapirov sunt extrem de importante.

— Pentru dumneavoastră, sunt convins. Uitați ce se-ntâmplă, mă simt obosit. Sunt amețit și nu știu prea bine ce spun. Parcă n-am nici siguranța că toate astea se petrec cu adevărat. Sper să nu fie adevărate. Îngăduiți-mi să mă... odihnesc nițel.

Boranova oftă și o expresie de grijă îi apăru în ochi.

— Da, sigur că da, bietul de dumneavoastră. Nu dorim să pățiți nimic rău. Vă rog să mă credeți.

Morrison plecă încet bărbia în piept. Ochii i se închiseră. Ca prin vis, se simți aplecat cu blândețe în lateral, apoi o pernă îi fu strecurată sub cap.

Timpul trecu. Timp lipsit de vise.

Când redeschise ochii, se afla tot în avion. Era întuneric, dar știa cu siguranță că nu părăsise aparatul de zbor.

— Doamnă Boranova? rosti el.

— Da, dr. Morrison, răspunse ea aproape imediat.

— Insistați că ați pus la punct miniaturizarea? Că nu-i o autoamăgire nebunească? Nici o farsă?

— Veți vedea cu ochii dumneavoastră. Și veți vedea ce realizare minunată înseamnă, astfel că veți *dori* să fiți parte a ei. Ne veți *solicita* să fiți parte a ei.

— Presupunând că n-ar fi vorba despre o farsă extrem de complicată pe care mi-o jucați, începu Morrison gânditor, ce vreți să faceți cu miniaturizarea? S-o transformați într-o armă? Doriți să puteți transporta armate întregi într-un singur avion micuț ca acesta? Să puteți invada orice țară cu forțe practic invizibile?

— Revoltător! Femeia își drese glasul, de parcă ar fi fost gata să scuipe dezgustată. Nu avem destul teritoriu? Destulă populație? Destule resurse? Nu dispunem de o parte însemnată a spațiului extraterestru? Nu credeți că există și lucruri mai importante ce pot fi realizate prin miniaturizare? Să fiți oare atât de deformat încât să nu înțelegeți ce va însemna ea ca instrument de cercetare? Imaginați-vă că va face posibil studiul sistemelor vii, al chimiei cristalelor și al sistemelor în stare solidă, că va face posibilă construirea de calculatoare și aparatură ultraminiaturizate. Mai gândiți-vă câte lucruri am putea învăța despre fizică, dacă putem schimba după dorință constanta lui Planck. Câte am putea învăța despre cosmologie!

Morrison se chinui să se ridice în capul oaselor. Era încă amețit de oboseală, dar dincolo de hublourile avionului începuseră să apară zorii și o putea distinge pe Boranova.

— Deci asta intenționați? Să puneți miniaturizarea în slujba unor mărețe descoperiri științifice?

— Guvernul dumneavoastră ce-ar fi făcut, dacă ar fi definitivat-o? Credeți că ar fi încercat să atingă o rapidă superioritate militară și să restaureze „zilele de demult"?

— Nu. Bineînțeles că nu.

— Atunci, de ce numai voi sunteți nobili și numai noi suntem în slujba răului? Credeți cu sinceritate așa ceva? Desigur, dacă miniaturizarea va putea fi aplicată cu succes pe scară largă, este posibil ca Rusia să dețină un avans considerabil în dezvoltarea unei societăți preponderent cosmice. Imaginați-vă transportul materialelor de construcție miniaturizate de la o planetă la alta, sau trimiterea unui milion de coloniști într-o navă spațială în care n-ar încăpea decât doi-trei oameni de statură obișnuită. Spațiul cosmic va căpăta o coloratură rusească, pentru că gândirea rusească va învinge în bătălia ideilor. Ce-i greșit în concepția aceasta?

— Atunci, în nici un caz nu vă voi ajuta. De ce v-ați aștepta s-o fac? Nu doresc să impun gândirea rusească asupra Universului. Prefer gândirea și tradiția americană.

— Nu vă pot învinui pentru asta. Dar vă vom convinge, veți vedea.

— N-o s-o faceți.

— Dragă Albert, dacă-mi permiteți să vă spun așa, am zis că vom fi admirați pentru progresul nostru. Credeți că veți fi imun? Vă propun totuși să amânăm discuția asta pe altă dată.

Boranova arătă spre oceanul cenușiu care devenise vizibil sub ei.

— Suntem deasupra Mediteranei și în curând vom ajunge deasupra Mării Negre. De acolo peste Volga, spre Malenkigrad – asta în engleză înseamnă „orășelul", nu? – iar când vom ateriza, soarele va fi răsărit deja. Este ca un simbol. O nouă zi. O nouă lumină. Eu anticipez că veți arde de nerăbdare să ne ajutați să realizăm această nouă zi și nu voi fi surprinsă dacă nu veți mai dori să părăsiți Rusia.

— Fără să fiu silit să rămân?

— Vă vom asigura transportul gratuit acasă, dacă ne-o veți cere... după ce ne veți ajuta.

— N-o să v-ajut.

— O veți face.

— Și solicit *acum* să fiu readus acasă.

— Acum este zadarnic, replică vesel Boranova.

Nu mai discutară pe durata ultimelor câteva sute de kilometri până la Malenkigrad.

3. Malenkigrad

Un pion este piesa cea mai importantă de pe tabla de șah... pentru alt pion.
Tata Dejnev

11

Francis Rodano veni devreme la birou în dimineața următoare, o zi de luni. Faptul că lucrase și duminica nu constituia o surpriză pentru el. Mai degrabă îl surprindea faptul că reușise să doarmă în noaptea de duminică.

Când ajunse, cu o jumătate de oră înaintea începerii programului, Jonathan Winthrop se afla deja acolo și intră în biroul lui Rodano la două minute după sosirea acestuia. Se rezemă de perete, cu palmele sale mari cuprinzându-și coatele, cu piciorul stâng adus în fața celui drept, astfel că vârful pantofului stâng se rezema în covor.

— Arăți obosit, Frank, începu el, coborându-și sprâncenele peste ochii negri.

Rodano aruncă o privire spre smocul de păr grizonat și zburlit al celuilalt, care îl împiedica să se pretindă un june-prim, și replică:

— Speram că nu se vede.

— Fața este oglinda sufletului. N-ai fi fost bun de agent operativ.

— Nu toți suntem făcuți pentru munca de teren, observă Rodano.

— Știu. Tot așa cum nu toți suntem făcuți pentru munca de birou. Winthrop își frecă nasul proeminent, ca și cum ar fi dorit să-l reducă la o mărime normală. Înțeleg că ești preocupat de savantul tău... cum îl cheamă?

— Albert Jonas Morrison, zise Rodano resemnat.

Toți cei din Departament se prefăceau că nu știau numele lui Morrison, parcă insistând asupra faptului că nu era preocuparea lor.

— Așa... Înțeleg că te îngrijorează soarta lui.

— Soarta lui și multe alte aspecte. Regret că nu pot distinge lucrurile mai clar.

— Cine nu regretă așa ceva? Winthrop se așează pe un scaun. Uite ce-i, n-are rost să-ți faci griji. Ai preluat cazul de la început și ți l-am încredințat tocmai pentru că te consider un tip priceput. Sunt pe deplin satisfăcut că ai făcut tot ce ți-a stat în putință pentru ca lucrurile să iasă bine, fiindcă unul dintre atuurile tale este că-i înțelegi pe rusnaci. Ai aflat ce anume este atât de important la savantul tău?

— Din câte știu, nimic. Cu excepția rușilor, nimeni nu-l ia în serios.

— Crezi că ei cunosc ceva ce noi nu știm?

— Sunt sigur că există ceva, totuși n-am habar ce anume. De fapt, nu rușii îl apreciază pe Morrison, ci doar unul dintre savanții lor, un fizician pe nume Șapirov. Este posibil ca el să fi pus la punct metoda miniaturizării – dacă, într-adevăr, metoda a fost pusă la punct. În exteriorul Rusiei, părerile savanților sunt împărțite în privința lui Șapirov. Este imprevizibil și, ca să folosesc un eufemism, excentric. Rușii se dau însă în vânt după el, iar el este topit după Morrison, deși poate să nu fie decât altă dovadă a excentricității lui. În ultima vreme, interesul pentru Morrison s-a transformat din curiozitate în desperare.

— De unde știi asta, Frank?

— Pe de o parte, de la contactele din Rusia.

— Ashby?

— Parțial.

— Excelent agent.

— Stă cam de prea multă vreme acolo. Ar trebui înlocuit.

— Crezi? Eu n-aș înlocui un as.

— Oricum, continuă Rodano nedorind să înceapă o discuție în contradictoriu, pe Morrison îl țin sub observație de vreo doi ani, iar recent interesul față de el a crescut brusc.

— Probabil că Șapirov i-a convins pe ruși că are nevoie de el.

— Poate, dar mai curios este că Șapirov pare să fi dispărut în ultima vreme.

— Să nu mai fie în grațiile conducerii?

— N-am receptat nici un semnal în direcția asta.

— Este posibil, Frank. Dacă i-a amețit pe ruși cu prostii despre miniaturizare, și ei și-au dat seama că bate câmpii, n-aș vrea să fiu în pielea lui. Poate că vremurile s-au schimbat în bine, însă rușii n-au învățat niciodată să-și păstreze simțul umorului când se râde de ei.

— Poate c-a dispărut de pe scena publică, tocmai fiindcă proiectul miniaturizării a ajuns într-o fază avansată. Asta ar putea explica și interesul brusc față de Morrison.

— El ce știe despre miniaturizare?

— Este absolut convins că așa ceva nu-i posibil.

— Pare lipsit de sens, nu?

— De asta i-am lăsat să-l ia, spuse Rodano. Sper că va stârni lucrurile și că ele se vor combina într-un mod ce va începe să aibă sens. În plus, este individul cel mai nepotrivit care să plece, atât doar că-l doreau rușii.

— De ce-i nepotrivit? Instabil din punct de vedere ideologic?

— Mă îndoiesc că are vreo ideologie. E un zero. Toată noaptea m-am gândit că facem o greșeală. N-are curaj și nici nu-i foarte isteț – cu excepția domeniului academic. Nu cred că se va putea orienta pe moment... dacă va fi cazul. N-o să fie destul de șmecher ca să afle ceva. Bănuiesc că, de la început până la sfârșit, va fi stăpânit de panică și chiar m-am gândit că-i posibil să nu-l mai revedem niciodată. O să-l închidă, sau o să-l omoare... și eu sunt cel care l-a trimis acolo.

— Astea-s gânduri negre, Frank. Oricât de incapabil ar fi, ne va putea spune, de exemplu, dacă a asistat la o demonstrație de miniaturizare sau ce anume i-au făcut rușii. Nu trebuie să fie un observator prea viclean. Să ne spună doar ce s-a întâmplat și *noi* ne vom ocupa de restul. Nu începe prin a presupune dezastrul. O să am grijă ca Ashby să fie informat. Dacă se poate face ceva, atunci se va face cu siguranță, și sunt convins că rușii vor fi cu capetele pe umeri și-i vor da drumul, dacă, la momentul oportun, vom fi fermi, dar discreți. Nu-ți mai face griji degeaba. Este doar o mutare într-un joc complex și, dacă dă greș, nu-i nimic. Pe tablă se pot face alte o mie de mutări.

12

Morrison se simțea extenuat. Dormise aproape toată ziua de luni, sperând că astfel va scăpa de efectul schimbării fusului orar. Mâncase recunoscător tot ce i se adusese spre seară și beneficiase, și mai recunoscător, de existența unui duș. Căpătase haine curate care nu-i erau tocmai pe măsură – dar ce importanță avea? Noaptea de luni o petrecuse alternând între lectură și somn.

... Și gânduri.

Cu cât se gândea mai mult, cu atât era mai convins că Boranova fusese corectă în aprecierea conform căreia el se găsea acolo doar pentru că Statele Unite o doriseră. Rodano insistase să accepte oferta rușilor, ba chiar îl amenințase voalat cu necazuri pe linie profesională dacă nu s-ar fi dus. De ce atunci s-ar fi împotrivit răpirii lui? Poate că nu

erau de acord cu principiul, ori poate apreciau că era periculos să instituie un precedent nedorit, dar se părea că propria lor dorință de a-l vedea plecat învinsese obiecțiile respective.

Ce rost ar fi avut atunci să ceară să fie dus la cel mai apropiat consulat american, sau să amenințe cu răzbunarea Statelor Unite?

Mai mult chiar, deoarece acțiunea fusese întreprinsă cu acordul american – în privința aceasta nu mai putea fi nici o îndoială –, Statelor Unite le-ar fi fost imposibil să acționeze deschis sau să-și exprime indignarea în privința lui. În mod inevitabil, urmau să fie puse întrebări legate de felul cum reușiseră rușii să-l răpească, iar unicele răspunsuri erau „prostia americanilor", ori „acordul americanilor". Și, cât se poate de sigur, Statele Unite nu doreau ca lumea să ajungă la nici una dintre aceste concluzii.

Desigur, Morrison putea înțelege motivul pentru care se procedase așa. Exact ce explicase Rodano. Guvernul american dorea informații, iar neurofizicianul se afla în poziția ideală pentru obținerea acestora.

Ideală? În ce fel? Rușii n-aveau să fie atât de fraieri încât să-i permită să pună mâna pe informații pe care ei nu doreau să le divulge, iar dacă apreciau că informațiile pe care izbutise să le obțină sau a căror obținere n-o putuseră evita erau prea importante, n-aveau să fie naivi și să-l lase să plece.

Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât simțea că, viu sau mort, nu va mai revedea niciodată Statele Unite, iar serviciile de informații americane vor ridica la unison din umeri și vor bifa episodul ca pe o pierdere inevitabilă; nu se câștigase nimic dar, la urma urmelor, nu se pierduse nimic important.

Morrison se autoevaluă...

Albert Jonas Morrison, doctor în științe, asistent de neurofizică la Universitate, pionierul unei teorii despre gândire care rămânea neacceptată, ba chiar ignorată, soț ratat, tată ratat, cercetător ratat, iar acum, pion ratat. Nu se pierdea nimic important.

În miez de noapte, într-o cameră de hotel dintr-un oraș a cărei localizare geografică îi era necunoscută, în sânul unei națiuni care vreme de peste un veac păruse dușmanul de moarte al propriului său popor, în ciuda cooperării șovăitoare și reciproc suspicioase care dominase ultimele decenii, Morrison se trezi plângând, autocompătimitor și încercat de o neputință copilărească, simțind o reală umilință la gândul că nimeni nu-l considera bun de ceva sau măcar demn de regrete.

Cu toate acestea – și aici o scânteie micuță de mândrie izbuti să iasă la suprafață – rușii îl doriseră. Ba chiar întreprinseseră acțiuni riscante pentru a-l obține. Când convingerea dăduse greș, nu ezitaseră să

utilizeze forța. În nici un caz, nu putuseră *fi siguri* că Statele Unite aveau să-și ferească deliberat privirile în timpul răpirii. Pentru a-l căpăta pe Morrison, riscaseră declanșarea unui incident internațional – fie el unul minor.

Iar acum, după ce puseseră mâna pe el, erau în stare de orice pentru a-l păstra în siguranță. Bărbatul se găsea singur în cameră, însă toate ferestrele erau zăbrelite. Ușa nu fusese încuiată, dar ceva mai devreme, când o deschisese, doi militari înarmați se desprinseseră de peretele unde stătuseră rezemați și-l întrebaseră dacă dorea ceva.

Cât avea să dureze? Deși rușii păreau să considere că teoria lui asupra gândirii era corectă, Morrison însuși trebuia să admită că, în realitate, toate dovezile pe care le adunase erau circumstanțiale și teribil de indirecte... în plus, nimeni nu fusese în stare să-i confirme descoperirile cele mai interesante. Ce s-ar fi întâmplat dacă rușii constatau că nici ei nu le puteau confirma sau dacă, la o examinare mai atentă, le găseau prea străvezii, prea eterice, prea nefondate ca să merite bătaia de cap?

Boranova afirmase că Șapirov îi aprecia extrem de mult ipotezele, însă Pete era celebru prin bizareriile sale și prin obiceiul de a-și modifica părerile de la o zi la alta.

Și dacă el ar fi clătinat din cap, întorcându-i spatele, ce-ar fi făcut rușii? Dacă trofeul american nu le era de nici un folos, aveau să-l returneze cu dispreț Statelor Unite, aveau să-și tăinuiască propria lor naivitate, întemnițându-l pe termen nelimitat, ori mai rău?

Până în zorii zilei de marți, la douăzeci și patru de ore de când se afla în Rusia, neurofizicianul se convinsese că toate căile viitoare, toate potecile alternative ce puteau fi luate în discuție, se sfârșeau dezastruos pentru el. Privea cerul luminându-se, dar starea lui sufletească rămânea în noaptea cea mai întunecată.

13

La opt dimineața, în ușă răsună un ciocănit. Morrison întredeschise ușa, dar soldatul aflat de cealaltă parte o împinse, deschizând-o larg, parcă pentru a sublinia cine controla situația.

— Doamna Boranova, rosti el cu glas mai răstit decât ar fi fost necesar, va sosi într-o jumătate de oră ca să luați micul dejun. Pregătește-te!

Pe când se îmbrăca și folosea aparatul electric de ras, Morrison se întrebă de ce oare fusese ușor suprins auzindu-l pe paznic vorbind

despre *doamna* Boranova. Arhaicul „tovarășa" dispăruse demult din vorbirea curentă.

În același timp, gândul acesta îl irita cumva – ce rost avea să mediteze asupra unor fleacuri într-o situație atât de gravă precum cea în care se afla el? Știa însă bine că așa procedau întotdeauna oamenii.

Boranova întârzie zece minute. Ciocăni mai blând decât soldatul și când intră îi spuse:

— Cum vă simțiți, dr. Morrison?

— Mă simt răpit, replică el sec.

— În afară de asta. V-ați odihnit îndeajuns?

— Poate că da. Nu-mi dau seama. Sincer să fiu, doamnă, n-am chef de comentarii. Ce doriți de la mine?

— Deocamdată vă invit la micul dejun. Vă rog să mă credeți că mă găsesc într-o situație similară cu a dumneavoastră. Vă asigur că aș prefera ca în clipa de față să fiu cu Alexandr. L-am neglijat în ultimele luni și nici Nikolai nu-i încântat de absența mea. Totuși, când ne-am căsătorit, cunoștea problemele profesiunii mele și-i reamintesc mereu acest lucru.

— Din punctul meu de vedere, mă puteți trimite înapoi acasă pentru a vă petrece tot timpul cu Alexandr și Nikolai.

— Ce grozav ar fi... dar este imposibil. Haideți, să mergem la masă. Am putea mânca și aici, dar nu vreau să vă simțiți la închisoare. Vom dejuna în sala de mese și vă veți simți mai bine.

— Credeți? Soldații de afară ne vor însoți, nu?

— Astea sunt regulile. Este o zonă de maximă securitate. Trebuie să vă păzească până când un factor de răspundere se convinge că puteți fi lăsat nepăzit – și nu cred că va fi prea ușor de convins. Meseria lor este tocmai de a nu se lăsa convinși.

— Dar dacă, pe neașteptate, o iau la fugă, sau pur și simplu pornesc într-o direcție interzisă, vor trage fără ezitare?

— Nu, ar fi aspru pedepsiți pentru așa ceva. Avem nevoie de dumneavoastră viu, nu mort. Vă vor urmări și, în cele din urmă, vă vor prinde. Eu însă sunt sigură că înțelegeți că nu trebuie să faceți nimic inutil și aducător de necazuri.

Morrison se încruntă, fără să se străduiască să-și ascundă furia.

— Când îmi capăt valiza? Am haine acolo.

— Totul la momentul cuvenit. Primul punct de pe ordinea de zi este micul dejun.

Sala de mese, în care ajunseseră după ce folosiseră liftul și parcurseseră un coridor lung și pustiu, nu era foarte mare. Cuprindea o duzină de mese, fiecare cu câte șase scaune, și nu era aglomerată.

Boranova și Morrison stăteau singuri la masa lor și nimeni nu se apropie de ei. Cei doi soldați stăteau la o masă lângă ușă și, cu toate că înfulecau cât patru, nu-l slăbeau aproape deloc din ochi pe Morrison.

Nu exista un meniu. Mâncarea fu pur și simplu adusă pe masă și neurofizicianul constată că nu se putea plânge în privința dimensiunilor porțiilor. Pe tăvi existau ouă fierte, cartofi fierți, ciorbă de varză și caviar, alături de felii groase de pâine neagră. Totul fusese așezat în centrul mesei, de unde fiecare se putea servi după pofta inimii.

După o vreme, americanul trebui să admită că, cu stomacul plin, se simțea ceva mai conciliant.

— Doamnă Boranova..., începu el.

— De ce nu-mi spuneți Natalia? Aici nu suntem deloc protocolari și probabil că vom fi colegi pe o perioadă destul de lungă. Atâtea „doamne" îmi dau dureri de cap. Prietenii îmi spun Natașa. Putem ajunge și la așa ceva.

Îi zâmbi, dar Morrison se simțea prea încăpățânat ca să fie amabil.

— Doamnă, preciză el, să știți că atunci când mă simt prietenos, mă comport prietenos, însă, găsindu-mă fără voia mea aici, prefer o apelare protocolară.

— Cum doriți, dar vă rog să nu mă mai „domniți". Puteți folosi titlul meu științific, deși nu pe cel de „academician". Are prea multe silabe. Vă întrerupsesem...

— Dr. Boranova, rosti Morrison mai tăios decât înainte, nu mi-ați spus ce anume doriți de la mine. Ați amintit de miniaturizare, dar știm amândoi că așa ceva este imposibil. Bănuiesc că ați pomenit-o pur și simplu pentru a induce în eroare – pe mine și pe oricare altul ar fi tras cu urechea la discuția noastră. Așadar, să renunțăm la pretextul acesta. Sunt convins că acum nu mai este nevoie să vă ascundeți. Spuneți-mi motivul real pentru care mă aflu aici. La urma urmelor, oricum va trebui să mi-l spuneți, odată și odată, deoarece se pare că vă așteptați să fiu de folos cu ceva și n-o voi putea face dacă rămân ignorant în privința dorințelor dumneavoastră.

— Sunteți greu de convins, clătină Boranova din cap. Am fost cinstită cu dumneavoastră din capul locului. Proiectul nostru este de miniaturizare.

— Nu pot crede așa ceva.

— De ce altfel v-ați găsi în Malenkigrad?

— „Orășelul"? „Littletown"? „Tinyburg"? zise Morrison, simțindu-se încântat să-și audă glasul vorbind în englezește. Poate în scop turistic.

— După cum v-am mai spus-o și în alte rânduri, nu sunteți un individ caracterizat prin seriozitate. Îndoielile vi se vor risipi totuși în curând. Vă

voi prezenta câțiva oameni. De fapt, unul dintre ei ar fi trebuit să apară deja. Privi în jur, încruntându-se neliniștită. Unde o fi? Vă rog să mă scuzați, dar trebuie să-l caut. N-o să lipsesc mult.

— Nu vă este teamă să mă lăsați singur? făcu Morrison ironic.

— Soldații vor rămâne. Vă rog totuși să nu le oferiți motive de a reacționa.

Femeia ieși grăbită pe ușă, după ce schimbă câteva cuvinte cu soldații. Morrison se uită după ea, apoi cercetă morocănos sala. Negăsind nimic demn de interes, coborî ochii spre porțiile impresionante de mâncare din farfurii.

— Ai terminat, tovarășe?

Neurofizicianul ridică brusc capul. Parcă decisese că „tovarăș" era un arhaism, nu?

În fața lui se afla o femeie care ținea o mână proptită în șold, într-o postură neglijentă. Era destul de plinuță și purta o uniformă albă, pătată pe alocuri. Avea părul maro-roșcat, la fel ca sprâncenele ce se arcuiau disprețuitoare.

— Cine ești dumneata? se încruntă Morrison.

— Numele meu? Valeria Paleron. Ocupația mea? Ospătăriță care muncește din greu În plus, cetățean rus. Eu am adus mâncarea asta. Nu m-ai observat? Sau poate că nu-s demnă de atenția dumitale?

— Scuză-mă, își drese glasul bărbatul. Mă gândeam la altele... Nu lua, însă, mâncarea. Mi se pare că mai trebuie să vină cineva.

— Aha! Și țarina? Se-ntoarce și ea?

— Țarina?

— Doar nu crezi că mai avem țarine în Rusia! Mai gândește-te, tovarășe! Sunt sigură că Boranova asta, deși nepoată de țărani, se consideră mare doamnă.

Scoase printre buze un pufnet prelung, plin de dispreț și iz de heringi.

— N-o cunosc foarte bine, ridică din umeri Morrison.

— Ești american, nu-i așa?

— De ce crezi asta?

— Îmi dau seama după cum vorbești rusa. Cu accentul ăsta, ce-ai putea fi? Fiul țarului Nicolae?

— Ce-i în neregulă cu rusa mea?

— Îți dai seama imediat c-a fost învățată la școală. Pe americani îi recunoști de la un kilometru, imediat ce spun: „O votcă, te rog". Evident, nu-s ca englezii. Pe ăia-i recunoști de la doi kilometri.

— Ei bine, sunt american.

— Și te mai întorci acasă?

— Eu așa sper.

Ospătărița încuviință în tăcere din cap, scoase o cârpă și șterse masa.

— Mi-ar plăcea să pot vizita Statele Unite, într-o bună zi.

— Ce te-ar împiedica?

— Îmi trebuie o viză.

— Bineînțeles.

— Și cum ar putea-o obține o femeie simplă ca mine?

— Bănuiesc că trebuie să completezi o cerere.

— O cerere? Păi dacă declar la miliție că eu, Valeria Paleron, vreau să vizitez Statele Unite, voi fi întrebată: „De ce?"

— Și... de ce vrei?

— Ca să văd țara... Oamenii... Bogăția... Sunt curioasă cum trăiesc. Motivele astea nu-s de ajuns.

— Spune altceva, o sfătui Morrison. Spune că vrei să scrii o carte despre Statele Unite, ca lecție pentru tinerii ruși.

— Știi câte cărți...

Tăcu brusc și reîncepu să șteargă masa, absorbită de ceea ce făcea. Morrison ridică privirea. Boranova se găsea acolo, cu ochi încruntați și furioși. Lătră o silabă aspră pe care americanul n-o recunoscu, dar despre care ar fi fost gata să jure că fusese un epitet nu prea amabil.

Ospătărița se înroși la față. Boranova făcu un gest scurt din mână, iar Paleron se întoarse și dispăru.

De-abia acum, neurofizicianul îl observă pe bărbatul de lângă Boranova – scund, cu gât gros, ochi înguști, urechi clăpăuge și trup musculos, cu umeri lați. Părul negru era mai lung decât obișnuiau să-l poarte rușii, și vâlvoi, ca și cum și-ar fi trecut în mod frecvent mâinile prin el.

Boranova nu se grăbi să-l prezinte, ci întrebă:

— Femeia aceea vorbea cu dumneavoastră?

— Da.

— V-a recunoscut că sunteți american?

— Mi-a spus că accentul mă trădează.

— Și că vrea să viziteze Statele Unite?

— Da.

— Să nu-i mai acordați atenție, spuse Boranova nemulțumită. Este ignorantă și analfabetă. Permiteți-mi să vi-l prezint pe prietenul meu, Arkadii Visarionovici Dejnev. Arkadii, dumnealui este dr. Albert Jonas Morrison.

Dejnev făcu o plecăciune stângace și rosti:

— Am auzit despre dumneavoastră, dr. Morrison. Academicianul Șapirov v-a pomenit în repetate rânduri.

— Sunt măgulit, replică sec Morrison. Spuneți-mi, dr. Boranova, dacă ospătărița vă nemulțumește în asemenea măsură, v-ar fi greu s-o înlocuiți?

Dejnev hohoti răgușit.

— Nici o șansă, tovarășe american... bănuiesc că așa vi s-a adresat...

— Nu tocmai.

— Ar fi făcut-o cu siguranță, mai devreme sau mai târziu, dacă nu v-am fi întrerupt. Bănuiesc că ospătărița este un agent de informații, unul dintre cei care ne supraveghează permanent.

— Dar de ce...?

— Fiindcă, într-o operațiune de asemenea anvergură, nu i se poate acorda nimănui încredere totală. Când voi, americanii, sunteți implicați în cercetări ce pot revoluționa știința, nu sunteți supravegheați îndeaproape?

— Nu știu, se încruntă Morrison. N-am fost niciodată implicat în cercetări care să revoluționeze știința și care să fi interesat guvernul. Voiam însă să vă întreb altceva: dacă femeia este agent de informații, de ce se comportă așa?

— Evident, pentru a provoca. Face afirmații scandaloase, pentru a vedea cine le susține.

— La urma urmelor, este problema dumneavoastră, nu a mea...

— Exact, aprobă Dejnev și se răsuci spre Boranova. Natașa, i-ai spus?

— Te rog, Arkadii!

— Haide, haide, Natașa. După cum zicea tata: „Când trebuie să scoți o măsea, bunătatea este greșit înțeleasă dacă o scoți încet." Să-i spunem!

— I-am zis că ne ocupăm de miniaturizare.

— Atât?

Dejnev se așează lângă neurofizician și se aplecă spre el.

— Tovarășe american, prietena mea Natașa este o romantică incurabilă și crede că veți dori să ne ajutați de dragul științei. Ea are impresia că vă putem convinge să faceți cu plăcere ceea ce trebuie făcut. Greșește. Nu veți fi convins, tot așa cum n-ați fost convins nici să veniți aici voluntar.

— Arkadii, ești necioplit, pufni Boranova.

— Nu, Natașa, sunt onest... ceea ce, uneori, e același lucru. Dr. Morrison, sau Albert, ca să evităm formalismul pe care-l detest – se cutremură în chip exagerat –, deoarece nu vă veți lăsa convins și fiindcă

nu mai avem timp, vă vom sili să faceți cea ce dorim, tot așa cum ați fost adus aici împotriva voinței dumneavoastre.

— Arkadii, mi-ai promis că n-o să..., protestă femeia.

— Nu-mi pasă ce am promis. Între timp m-am gândit și am decis că americanul trebuie să știe ce-l așteaptă. Va fi mai ușor pentru noi, dar și pentru el.

Morrison privi de la unul la celălalt și simți o gheară încleștându-i gâtlejul și îngreunându-i răsuflarea.

14

— Deci n-am de ales, spuse el. N-am de ales în ce privință?

— Nici asta nu v-a spus Natașa?!

— Mi-a spus în repetate rânduri că voi fi implicat în problema miniaturizării. Știu însă, și o știți și voi, că nu există nici o problemă a miniaturizării, decât cea de a încerca transformarea unei imposibilități în realitate. În privința asta, sunt sigur că nu vă pot fi de folos. Vreau însă să știu ce doriți *de fapt* să fac.

Rusul păru amuzat.

— De ce credeți că miniaturizarea e imposibilă?

— Pentru că asta-i realitatea.

— Și dacă v-aș spune că noi am pus-o la punct?

— Atunci v-aș cere să mi-o arătați!

Dejnev se răsuci către Boranova, care inspiră adânc și aprobă din cap.

— Veniți, spuse Dejnev sculându-se. O să vă ducem la Grotă.

Morrison își mușcă buza nervos. Frustrările mărunte se transformau în altele uriașe.

— Nu cunosc cuvântul rusesc pe care l-ați folosit.

— Avem un laborator subteran, îi explică Boranova, pe care-l numim Grota. În limba rusă este un cuvânt poetic, care nu se folosește în limbajul cotidian. Acolo se desfășoară proiectul de miniaturizare.

15

Afară îi aștepta un aerojet. Morrison clipi, adaptându-și ochii la lumina soarelui. Privi curios vehiculul care părea o sanie cu scaune și cu un motor impresionant în partea anterioară. Dejnev trecu la comenzi

și Boranova îl îndrumă pe neurofizician spre locul dinapoia pilotului, iar ea se așează în dreapta acestuia.

Când ajunseseră la Malenkigrad, Morrison descoperise că așezarea era într-adevăr micuță, după cum o spunea și numele. Căsuțele cu un etaj erau identice și dispuse în șiruri. În mod evident, orășelul fusese construit pentru personalul care lucra la proiect – indiferent ce anume ascundeau ei înapoia basmului cu miniaturizarea – și nu se făcuse risipă de bani. Lângă căsuțe existau mici grădini de zarzavat, iar străzile, deși asfaltate, aveau un aspect neterminat.

Vehiculul, care se deplasa pe o pernă de aer, ridica în urma lor un norișor de praf. Morrison putea vedea că nu era deloc plăcut pentru pietonii pe lângă care trecea; fără excepție, toți se fereau când îl zăreau apropiindu-se.

— Nu vă faceți griji, spuse Boranova. Vom fi aspirați în curând.

— Aspirați?

— Exact. Nu atât pentru noi, care nu murim din nițel praf, cât pentru Grotă, care trebuie să fie perfect curată.

— Și plămânilor mei le-ar fi plăcut să se simtă mai bine. N-ar fi preferabil să existe o carlingă la aerojet?

— Ni s-au promis modele mai bune și poate că, într-o bună zi, ne vor sosi. Malenkigrad este o așezare nouă, clădită în stepă, unde climatul este arid. Aceasta prezintă avantaje... dar și dezavantaje. După câte vedeți, oamenii cultivă zarzavaturi, ba au și animale pe lângă case, dar agricultura pe scară largă trebuie să aștepte sistemele de irigații. Deocamdată nu asta contează. Ne preocupă miniaturizarea.

— Vă referiți atât de des la miniaturizare, și cu atâta seriozitate, încât până la urmă o să vă cred.

— Credeți-mă. Oricum, Dejnev a aranjat o demonstrație.

— Și nu mi-a fost deloc ușor, vorbi Dejnev. A trebuit să cer din nou aprobarea Comitetului Coordonator! După cum zicea tata: „Maimuțele au fost inventate fiindcă era nevoie de politicieni." Cum este posibil să iei decizii când te afli la două mii de kilometri depărtare...?

Aerojetul avansa lin spre masivul din stâncă ce se ridica în afara orașului.

— Grota, zise Boranova, se află înăuntru. Avem tot spațiul necesar, nu suntem afectați de fluctuațiile climei și locul este impenetrabil la cercetarea aeriană, chiar la cea desfășurată de sateliții spioni.

— Sateliții spioni sunt ilegali, se indignă Morrison.

— Ilegal este să le *spunem* sateliți spioni, replică Dejnev.

Aerojetul viră, apoi coborî în umbra masivului stâncos.

— Debarcarea, anunță pilotul.

Urmat de ceilalți, înaintă spre stânca în care se ivi o intrare. Dejnev păși în lateral și le făcu semn celor doi să pătrundă. Neurofizicianul intră din lumina orbitoare a soarelui într-o incintă destul de slab iluminată și ochii lui avură nevoie de aproape o jumătate de minut până se acomodară. Nu era peștera lui Ali Baba, ci o structură destul de complicată.

Avu senzația că trecuse de pe Pământ pe Lună. Desigur, nu fusese niciodată pe Lună, dar era familiarizat, practic ca toți pământenii, cu aspectul așezărilor subterane selenare. Cumva, locul acesta degaja exact aceeași impresie, exceptând, bineînțeles, gravitația care continua să fie cea terestră.

4. Grota

Lucrurile mici pot fi minunate: Când este flămând, vulturul poate fi primejdios; canarul niciodată.
Tata Dejnev

16

Într-o cameră largă și puternic iluminată, Boranova și Dejnev începură să se dezbrace. Oarecum alarmat, Morrison șovăi.

— Vă puteți păstra lenjeria, zâmbi femeia. Celelalte haine, inclusiv pantofii, puneți-le în recipientul acela. Presupun că nu aveți nimic în buzunare. Până vom termina, totul va fi curat.

Morrison o ascultă, străduindu-se să nu observe că Boranova avea un corp rubensian, lucru de care ea părea cu totul indiferentă. „Surprinzător", gândi neurofizicianul, „ce pot ascunde hainele atunci când n-au fost croite ca să dezvăluie."

Rușii se spălau acum, săpunindu-și abundent fața, urechile și brațele până la umeri, apoi periindu-și apăsat părul. Morrison ezită din nou și Boranova, citindu-i gândurile, zise:

— Periile sunt curățate după fiecare întrebuințare. Nu știu ce cunoașteți despre noi, dar sunt destui care înțeleg noțiunea de igienă.

— Toate astea se fac pentru a intra în Grotă? întrebă Morrison. Așa se procedează de fiecare dată?

— Absolut de fiecare dată. De aceea, nimeni nu intră doar pentru o vizită scurtă. Chiar și înăuntru, se efectuează purificări frecvente. Următoarea etapă s-ar putea să vi se pară mai neplăcută. Închideți ochii, inspirați profund și țineți-vă respirația cât puteți de mult. Va dura cam un minut.

Morrison făcu după cum fusese povățuit și se simți izbit de un curent puternic de aer. Se clătină ametit și se lovi de un recipient pentru îmbrăcăminte. Rafala încetă la fel de brusc pe cât începuse.

Americanul deschise ochii. Dejnev și Boranova aveau firele de păr zbârlite în toate direcțiile. Își pipăi capul și-și dădu seama că și el arăta la fel. Întinse mâna către perie.

— N-are rost, îl opri femeia. Încă nu s-a terminat.

— Asta ce scop a avut? întrebă Morrison după două încercări neizbutite de a scoate cel mai mic sunet.

— V-am spus că vom fi aspirați de praf, totuși n-a fost decât prima etapă a procesului de curățare. Pe aici, vă rog, deschise ea o ușă.

Ieșiră într-un coridor îngust, dar bine iluminat de pereții fotoluminiscenți ce străluceau. Morrison înălță sprâncenele.

— Drăguț...

— Se economisește energie, explică Dejnev, iar acesta-i un aspect foarte important. Sau vă refereați la progresul tehnologic? Americanii par a veni în Rusia, așteptându-se să vadă opaițe la tot pasul. Chicoti și adăugă: Recunosc că deocamdată nu v-am ajuns din urmă din toate punctele de vedere. Bordelurile noastre sunt de-a dreptul primitive în comparație cu ale voastre.

— Împungeți fără să fiți împuns, comentă neurofizicianul, un semn vădit al unei conștiințe nesigure pe sine. Dacă doriți cu tot dinadinsul să dați dovadă de tehnologii avansate, ar fi mai simplu să asfaltați drumul până la Grotă și să folosiți aerojeturi cu carlingă. Atunci n-ar mai fi nevoie de toate procedurile acestea.

Dejnev se întunecă la față, dar Boranova interveni:

— Dr. Morrison are dreptate, Arkadii. Nu-mi place ideea ta că nu-i posibil să fii onest fără să fii bădăran. Dacă nu poți fi cinstit și politicos în același timp, ține-ți gura.

— Dar ce-am zis? rânji nesigur Dejnev. Evident că are dreptate, însă ce putem noi face când deciziile sunt luate la Moscova de idioți care fac economii meschine fără să se gândească la consecințe? După cum zicea bătrânul meu tată: „Necazul cu economisirea este că poate fi foarte costisitoare."

— Asta-i adevărat, aprobă Boranova. Am putea economisi destul, dr. Morrison, cheltuind pentru construirea unei șosele noi sau a unor aerojeturi mai bune, însă nu întotdeauna cei care dețin băierile pungii sunt ușor de convins. Bănuiesc că și dumneavoastră vă confruntați cu aceleași probleme în America.

Nu se oprise în timp ce vorbea și pătrunseră într-o încăpere mai micuță. Când ușa se închise înapoia lor, Dejnev întinse neurofizicianului o brățară.

— Puneți-o la încheietura mâinii drepte. Când veți vedea că ridicăm brațele, ridicați-le și dumneavoastră.

Morrison se simți pentru o clipă mult mai ușor, iar podeaua încăperii păru că-i coboară sub tălpi.

— Un lift, exclamă el.

— Inteligentă observație, comentă Dejnev apoi își astupă gura cu palma și adăugă înfundat: Să nu fiu, totuși, necioplit.

Se opriră lin și ușa liftului se deschise.

— Identificare! se auzi un glas autoritar.

Dejnev și Boranova ridicară brațele, iar Morrison îi imită. Sub lumina purpurie care scăldă brusc ascensorul, cele trei brățări scânteiară în configurații nu tocmai identice.

Parcurseră alt coridor și intrară într-o incintă în care domnea o căldură umedă.

— Acum va urma dezinfectarea finală, explică Boranova, și va trebui să ne dezbrăcăm complet. Noi suntem deja obișnuiți și ni se pare o simplă rutină. Este mai simplu, economisim și timp, s-o facem în grup.

— Dacă este ceva ce puteți suporta, vorbi Morrison încruntat, atunci pot și eu.

— E lipsit de importanță, făcu Dejnev. Nu sunt lucruri pe care să nu le mai fi văzut niciodată.

Se dezbrăcă, după care se apropie de o porțiune a peretelui unde pulsa sclipitor un buton roșu și puse degetul mare pe el. Un panou glisă lateral, dezvăluind un compartiment în care se aflau niște haine albe. Își puse lenjeria în partea de jos a compartimentului.

Nu părea câtuși de puțin sfiit de nuditatea sa. Pieptul și umerii îi erau acoperite de păr negru, iar pe fesa dreaptă avea o cicatrice lungă. Morrison se întrebă într-o doară de unde o căpătase.

Boranova se dezbrăcă și vorbi:

— Alegeți-vă o luminiță care să fie aprinsă, dr. Morrison. Dulăpiorul se va deschide când veți atinge butonul cu degetul și se va închide la o nouă atingere. După aceea se va deschide numai la amprenta dumneavoastră, de aceea este bine să-i țineți minte numărul, ca să nu fiți nevoit să apăsați toate butoanele pentru a vă găsi dulăpiorul.

Morrison se execută.

— Dacă mai întâi doriți să folosiți toaleta, adăugă femeia, o puteți face.

— Nu, spuse Morrison, nu-i nevoie.

Aproape instantaneu, odaia se umplu cu o ceață de particule fine.

— Închideți ochii, strigă Boranova, însă nu mai era nevoie să-l avertizeze.

Iritarea produsă de particule îl făcuse pe american să-și strângă pleoapele imediat. Picăturile de apă conțineau săpun, ori altă substanță care-i înțepa ochii; se simțea amară în gură și-i irita mucoasa nazală.

— Ridicați brațele, îl îndrumă Dejnev. Nu-i nevoie să vă învârtiți. Vine din toate direcțiile.

— Cât durează? izbuti Morrison să articuleze.

— Cam prea mult, răspunse Dejnev, dar e absolut necesar.

Morrison începu să numere în gând. Când ajunse la 126, apa se opri și asupra lui se abătură rafale de aer fierbinte și uscat. După ce acestea încetară, neurofizicianul gâfâia și-și dădu seama că-și ținuse, inconștient, respirația.

— Asta *pentru ce* a fost? se interesă el, ferindu-și privirea stânjenit la vederea sânilor mari, dar fermi, ai Boranovei și găsind prea puțin refugiu în pieptul hirsut al lui Dejnev.

— Suntem uscați, zise femeia. Să ne îmbrăcăm.

Morrison nu așteptă să i se spună de două ori, dar fu aproape imediat dezamăgit de natura hainelor din dulăpior. Era o salopetă de bumbac subțire; pantalonii se strângeau pe talie cu ajutorul unui șnur. Alături de ea se mai găseau o bonetă pentru păr și sandale ușoare. Deși bumbacul era opac, Morrison avu impresia că aproape totul era expus vederii.

— Numai atât vom purta? întrebă el.

— Da, încuviință Boranova. Ne desfășurăm activitatea într-un mediu steril, cu atmosferă controlată. Cu salopete de unică folosință, nu ne putem aștepta la ultimele răcnete ale modei, ori la ceva luxos. Ba chiar, exceptând o anumită reținere lesne de înțeles, am putea lucra complet dezbrăcați. Dar... ajunge cu vorba, haideți!

În sfârșit, pătrunseră în ceea ce Morrison recunoscu imediat ca fiind partea principală a Grotei. Se întindea printre piloni și dincolo de aceștia, pierzându-se în depărtare. Americanul nu putu identifica aproape nici unul din echipamente. Ar fi fost de altfel imposibil. El era teoretician, iar atunci când lucra, se folosea de instrumente computerizate pe care le concepuse și le modificase personal.

În Grotă se aflau o mulțime de indivizi. Cam o duzină se găseau în imediata lor apropiere, alții ceva mai departe; impresia generală era a interiorului unui furnicar, ticsit de mașinării și de ființe preocupate.

Nimeni nu-i băgă în seamă pe noii veniți. Se lucra în tăcere, iar zgomotul pașilor era atenuat de tălpile sandalelor.

Boranova păru din nou că citește gândurile neurofizicianului și i se adresă în șoaptă:

— Aici ne ținem și ședințele. Nimeni nu cunoaște mai mult decât este necesar pentru binele lui. Nu trebuie să existe nici un fel de scurgeri de informații.

— Totuși oamenii trebuie să comunice între ei.

— Atunci când e necesar, o fac... dar în mod minim.

— Genul acesta de izolare încetinește progresul.

— Este prețul pe care trebuie să-l plătim pentru securitate, așa că dacă n-o să vă vorbească nimeni nu înseamnă că sunteți antipatic. Pur și simplu, nu există nici un motiv pentru care s-o facă.

— Totuși prezența unui străin îi va intriga.

— Am avut grijă să se știe că sunteți un expert extern. Alte detalii nu sunt necesare.

Morrison continuă să privească în jur. Dacă tot se găsea aici, putea să afle cât mai multe lucruri, chiar dacă aveau să se dovedească banale. Când – *dacă* – avea să revină în Statele Unite, va fi cu siguranță întrebat despre detaliile observate și ar fi fost bine să aibă ceva de oferit.

Se adresă în șoaptă Boranovei:

— Laboratorul ăsta trebuie să vă coste destul de mult. Ce procent din bugetul național s-a investit aici?

— Este costisitor, aprobă femeia fără alte explicații, iar guvernul se străduiește să limiteze cheltuielile.

Dejnev interveni pe un ton morocănos:

— Azi-dimineață, m-am străduit o oră să-i conving să accepte un experiment la scară redusă pentru convingerea dumneavoastră... lovi-i-ar holera!

— Arkadii, vorbi Boranova, dacă aceste referiri așa-zis amuzante ale tale ajung la urechile Comitetului, nu te văd bine.

— Nu mi-e frică de porcii ăia.

— Mie îmi este. Ce se va întâmpla cu bugetul de la anul, dacă-i înfurii?

Morrison vorbi tot în șoaptă, însă pe un ton iritat:

— Pe mine nu mă interesează nici Comitetul, nici bugetul, ci răspunsul la simpla întrebare: Ce caut eu aici?

— Veți asista la o miniaturizare, răspunse Dejnev, și vi se va explica de ce avem nevoie de ajutorul dumneavoastră. Asta vă va mulțumi, tovarășe am... tovarășe expert extern?

17

Morrison îi urmă pe ruși până la un vehicul asemănător unui vagonet vechi de tren, aflat pe două șine cu ecartament redus.

Boranova puse degetul mare pe o plăcuță netedă și o ușă glisă, deschizându-se lin și silențios.

— Intrați, vă rog, dr. Morrison.

Americanul nu se grăbi să urce.

— Unde mergem?

— În laboratorul de miniaturizare, evident.

— Pe calea ferată? Cât de mare este subterana asta?

— Destul de mare, totuși nu *foarte* mare. Transportul e mai degrabă o chestiune de securitate. Numai anumiți indivizi pot folosi vehiculul acesta și numai cu ajutorul lui se poate pătrunde în inima Grotei.

— Sunteți atât de neîncrezători față de proprii voștri oameni?

— Trăim într-o lume complexă, dr. Morrison. Avem încredere în oamenii noștri, dar nu dorim să-i supunem unor tentații inutile. Iar dacă cineva îl convinge pe unul dintre noi să meargă... altundeva, așa cum v-am convins noi, este preferabil ca volumul cunoștințelor lui să fie limitat, înțelegeți? Intrați, vă rog.

Morrison pătrunse cu oarecare dificultate în interiorul strâmt. Dejnev îl urmă cu aceeași strădanie, spunând:

— Alt exemplu al unei inutile scumpiri la tărâțe. De ce-i atât de mic? Fiindcă birocrații investesc miliarde de ruble într-un proiect și se simt satisfăcuți dacă pot economisi câteva sute ici și colo, pe socoteala confortului oamenilor.

Boranova se așeză pe locul din față. Morrison nu putu să vadă cum manipula comenzile, sau dacă existau comenzi. Era posibil ca vagonetul să fi fost controlat din exterior. Vehiculul se mișcă brusc și neurofizicianul simți o ușoară smucitură spre înapoi.

La nivelul ochilor, existau ferestruici de ambele părți, însă geamul nu era perfect transparent. Morrison putea distinge doar o mică parte din caverna prin care se deplasau – defocalizat, neclar și tremurat. Aparent, ferestruicile nu aveau menirea să asigure vederea peisajului exterior, ci fuseseră concepute exclusiv ca să reducă impresia unui mediu inacceptabil de limitat pentru persoanele cu tendințe claustrofobe.

Se apropiau de un perete al cavernei și vehiculul se opri cu altă ușoară zguduitură. O secțiune a peretelui glisă lateral, iar vagonetul se smuci din nou și acceleră, pătrunzând prin deschidere.

Aproape imediat se făcu întuneric, iar lumina slabă a plafonierei compartimentului se mulțumi să transforme noaptea într-un soi de amurg.

Se aflau într-un tunel îngust, având aproape lățimea vagonetului, mai puțin în partea stângă, unde Morrison, privind pe lângă Dejnev, avu impresia că distinge alte șine. Se gândi că prin tunel puteau trece simultan cel puțin două asemenea vehicule, în direcții opuse.

— Cât o să mai dureze, ...? îl întrebă el pe Dejnev.

— Îmi dau seama că nu știți ce apelativ să întrebuințați cu mine. N-am un titlu academic, așa că mi-ați putea spune Arkadii. Toți cei de aici o fac – și de ce nu? După cum zicea tata: „Nu contează numele, ci persoana."

— Perfect, încuviință Morrison. Cât o să mai dureze, Arkadii?

— Nu prea mult, Albert, replică prompt Dejnev, și Morrison, care fusese atras în intimitatea tutuielii, nu obiectă.

Ba chiar rămase suprins constatând că nu dorea să obiecteze. În ciuda obositoarelor aforisme ale tatălui, Dejnev părea un individ acceptabil și, ținând seama de circumstanțe, Morrison saluta ocazia de a se abține de la permanentul duel cu Boranova.

Vagonetul nu putea să aibă o viteză mai mare decât a unei plimbări destinse, totuși se legăna la fiecare viraj. Se părea că printre economiile meschine făcuse parte și renunțarea la taluzări.

Apoi, fără nici cel mai mic avertisment, fură scăldați într-o lumină orbitoare și se opriră brusc.

Morrison coborî, clipind des. Mai puțin vastă decât sala de dinainte, aceasta era practic goală. Nu zărea decât șinele ce descriau un arc larg și reveneau spre peretele din care apăruseră. Văzu un alt vagonet dispărând în deschizătura respectivă și peretele închizându-se în urma lui. Cel cu care călătoriseră ei parcurse lent arcul de cerc al șinelor și se opri lângă perete.

Neurofizicianul privi în jur. Existau o sumedenie de uși, iar plafonul era mult mai jos. Fără să aibă o dovadă clară, încercă impresia că ajunsese pe o tablă de șah tridimensională, cu multe odăițe pe câteva niveluri.

Boranova îl aștepta, aparent nemulțumită de curiozitatea lui.

— Sunteți pregătit, dr. Morrison?

— Nu, dr. Boranova, replică americanul. Deoarece nu știu încotro mă îndrept, sau ce fac, nu sunt pregătit. Cu toate acestea, dacă o veți lua înainte, vă voi urma.

— Atât este suficient ca pregătire. Pe aici, vă rog. Mai trebuie să faceți cunoștință cu cineva.

Intrară pe o ușă, într-o odăiță puternic iluminată, având pereții acoperiți de cabluri groase.

Înăuntru se afla o tânără care ridică ochii la apariția lor, împingând în lături un raport tehnic. Era o femeie destul de atrăgătoare, cu o aparență vulnerabilă. Părul blonziu era scurt, însă cârlionții evitau ca tunsoarea să pară prea severă. Salopeta din bumbac subțire, despre care Morrison știa deja că era uniforma Grotei, dovedea o siluetă atractiv de zveltă și în același timp sculpturală, deși fără formele

opulente ale Boranovei. Avea pometi înalți, degete subțiri și grațioase, iar expresia feței nu lăsa impresia unei făpturi prea surâzătoare.

Cu toate acestea, Morrison zâmbi. Pentru prima dată de când fusese răpit, avea senzația că situația sumbră în care fusese propulsat fără voia lui avea și o parte mai luminoasă.

— Bună ziua, rosti el. Mă bucur să vă întâlnesc.

Tânăra nu-i răspunse ci, întorcându-se spre Boranova, întrebă cu glas ușor răgușit:

— El e americanul?

— Da, dr. Albert Jonas Morrison, profesor de neurofizică.

— Asistent universitar, preciză Morrison.

Boranova îi ignoră corecția.

— Dumneaei este dr. Sofia Kaliinin, experta noastră în electromagnetism.

— Pare foarte tânără, comentă curtenitor Morrison.

Kaliinin nu păru încântată și replică:

— Poate că arăt mai tânără decât sunt. Am treizeci și unu de ani.

— Haide, Sofia, rosti Boranova, suntem gata să începem. Verifică, te rog, circuitele și pregătește totul. Cât mai repede!

Kaliinin ieși grăbită și Boranova se întoarse către neurofizician.

— Dr. Morrison, vă rog să nu-i luați în nume personal comportamentul. Mulți dintre compatrioții noștri traversează o etapă de ultranaționalism și consideră că ura față de americani este un sentiment foarte rusesc. Este mai degrabă o modă decât realitatea. Sunt sigură că, o dată ce vom începe să lucrăm laolaltă, ca o echipă, Sofia va renunța la aceste delimitări artificiale.

— Înțeleg perfect. În țara mea există o situație similară. De fapt, chiar în clipa de față, eu nu mă dau în vânt după ruși... și, pe bună dreptate, cred. Totuși – surâse Morrison – cred că pentru dr. Kaliinin aș putea face o excepție.

Boranova clătină din cap.

— Americani ca dumneavoastră sau ruși ca Arkadii... există o anumită modalitate masculină de gândire care transcende frontierele naționale și diferențele culturale.

— Asta nu înseamnă că voi lucra cu ea, sau cu oricare altul. Am obosit să vă repet, dr. Boranova, că nu accept existența miniaturizării și că nu pot și nu vă voi ajuta în nici un mod.

— Știi, râse Dejnev, cine-l aude pe Albert poate fi de-a dreptul convins de spusele lui. Este atât de serios!

— Priviți, dr. Morrison, zise femeia. Ea este Katinka.

Atinse cu degetul o cușcă. Katinka era o iepuroaică albă de mărime mijlocie, liniștită, care molfăia niște verdețuri cu concentrarea totală a animalelor din rasa ei.

— O iepuroaică.

— Nu-i o simplă iepuroaică, ci o creatură extrem de neobișnuită. Unică! A contribuit la progresul istoriei într-o măsură mult mai mare decât toate războaiele și dezastrele asociate de obicei acesteia. Dacă excludem creaturile pur incidentale cum sunt viermii, puricii sau paraziții microscopici, Katinka este prima ființă vie care a fost miniaturizată. Mai exact, a fost miniaturizată în trei ocazii separate și am fi miniaturizat-o de zeci de ori, dacă ne-am fi putut permite cheltuielile respective. Ea a contribuit enorm la cunoașterea noastră asupra miniaturizării formelor de viață.

— Nu intenționez să vă jignesc, spuse Morrison, dar simpla dumneavoastră afirmație conform căreia iepuroaica a fost miniaturizată de trei ori nu reprezintă în realitate o dovadă. Nu vreau să vă pun la îndoială onestitatea dar, într-un astfel de caz, cred că sunteți de acord că numai participarea directă este convingătoare.

— Evident. Tocmai din acest considerent, și cu o cheltuială considerabilă, Katinka va fi miniaturizată acum pentru a patra oară.

18

Kaliinin apăru grăbită și se adresă lui Morrison:

— Purtați ceas la mână, sau aveți asupra dumneavoastră obiecte metalice? Vă veți afla în apropierea unui câmp electromagnetic puternic și metalele interferează cu el.

— Nu determină efecte fiziologice? se interesă Morrison.

— Nu. Cel puțin deocamdată nu s-a înregistrat nimic de acest fel.

Așteptându-i să renunțe la farsa cu miniaturizarea și întrebându-se câtă vreme puteau menține frauda (în privința respectivă, devenea tot mai circumspect cu fiecare minut ce trecea), neurofizicianul se interesă, ușor malițios:

— Continuați să susțineți că veți miniaturiza iepuroaica?

— Bineînțeles.

— Atunci, dați-i drumul. Sunt numai ochi.

„Ce prostie din partea lor", se gândi. „Desigur, în scurt timp vor pretinde că s-a dereglat ceva, totuși ce vor face după aceea? Unde vor să ajungă?"

— Mai întâi, dr. Morrison, vorbi Boranova, vreți să ridicați cușca?

Morrison nu se clinti. Îi privi pe rând pe cei trei ruși, bănuitor și nesigur.

— Dă-i drumul, Albert, încuviință Dejnev. N-o să te muște. Nici măcar n-o să te murdărești pe mâini, cu toate că scopul mâinilor este să se murdărească în timpul muncii.

Americanul prinse cu mâinile ambele laturi ale cuștii și o ridică. Aprecie că avea probabil în jur de zece kilograme. Icni și întrebă:

— Acum o pot lăsa jos?

— Bineînțeles, răspunse Boranova.

Morrison o puse jos cu grijă. Iepuroaica, ce se oprise din mâncat când cușca fusese ridicată, adulmecă aerul cu curiozitate, apoi reveni la mestecatul fără grabă.

Boranova încuviință și Sofia se apropie de un pupitru de comandă aproape complet ascuns sub cabluri. Privi peste umăr spre cușcă, parcă estimându-i poziția, apoi se întoarse și o deplasă puțintel. Revenind la pupitru, acționă un comutator.

Se auzi un zumzet și cușca începu să scânteieze și să vibreze insesizabil, de parcă ceva invizibil s-ar fi interpus între ea și oameni. Tremurul ușor se extinse și sub ea, separând-o de tăblia din piatră a mesei.

— Acum, explică Boranova, cușca este cuprinsă în câmpul de miniaturizare. Doar obiectele aflate în interiorul câmpului vor fi miniaturizate.

Morrison privi atent și fu încercat de un mic ghimpe de îndoială. Oare încercau să-l păcălească cu o scamatorie inteligentă, făcându-l să *creadă* că asistase la miniaturizare?

— Pot să știu, întrebă el, cum anume produceți acest așa-zis câmp de miniaturizare?

— Este un detaliu pe care nu intenționăm să vi-l divulgăm, răspunse Boranova. Cred că știți ce înseamnă informațiile strict secrete. Dă-i drumul, Sofia!

Zumzetul spori în intensitate și în ascuțime. Morrison îl găsea neplăcut, însă ceilalți păreau să-l suporte fără probleme. Privindu-i, americanul își desprinsese ochii de la cușcă. Întorcându-se acum spre ea, i se păru că se micșorase puțin.

Se încruntă și plecă fruntea, astfel încât să alinieze o latură a cuștii cu linia verticală a unui cablu de pe peretele din spate. Menținu capul nemișcat, dar latura cuștii se îndepărtă treptat de linia de referință. Nu putea fi vorba despre nici o greșeală, cușca era clar mai mică. Clipi din ochi, simțindu-se frustrat.

Boranova surâse tăios.

— Într-adevăr, se micșorează, dr. Morrison. Văzul nu vă înșală.

Zumzetul se transformase într-un țiuit, iar micșorarea continua. Cușca avea acum probabil jumătate din mărimea anterioară.

— Există și iluzii optice, comentă neurofizicianul fără convingere.

— Sofia, strigă Boranova, oprește procesul pentru câteva clipe.

Țiuitul încetă, iar scânteierea câmpului de miniaturizare păli și dispăru. Cușca se găsea tot pe masă – evident mai mică decât fusese mai devreme. Înăuntru se afla iepuroaica, mai mică, dar perfect proporțională cu cea inițială, mestecând frunze mai mici, cu feliuțe mai mici de morcovi risipite pe podeaua cuștii.

— Chiar credeți că-i o iluzie optică? întrebă Boranova.

Morrison tăcu, iar Dejnev interveni:

— Haide, Albert, acceptă dovada simțurilor tale. Experiența a consumat o cantitate considerabilă de energie, iar dacă rămâi sceptic, inteligenții noștri administratori nu ne vor ierta pentru risipa aceasta. Ce părere ai?

— Nu știu *ce* să spun...

— Dr. Morrison, zise Boranova, mai ridicați o dată cușca.

Americanul ezită din nou și femeia continuă:

— Câmpul de miniaturizare nu lasă reziduuri radioactive sau altceva similar. Atingerea mâinii dumneavoastră neminiaturizate n-o va afecta și nici starea ei de miniaturizare nu vă va afecta. Vedeți?

Așeză palma ușor pe partea superioară a cuștii.

Morrison șovăi puțin, după care, cu grijă, își lipi palmele de două fețe opuse ale cuștii și o ridică. Exclamă surprins, deoarece masa nu părea a depăși un kilogram. Cușca îi tremură în mâini și iepuroaica țopăi alarmată într-un colț al cuștii și se ghemui acolo, agitată.

— Ce părere aveți, dr. Morrison? întrebă Boranova.

— Cântărește considerabil mai puțin. Ați făcut vreo scamatorie?

— O scamatorie? Adică în timp ce priveați, să fi înlocuit obiectul mare cu altul mai mic, identic cu primul, mai puțin în privința dimensiunilor? Chiar *așa*, dr. Morrison?

Neurofizicianul își drese glasul și nu mai insistă. El însuși nu credea în ipoteza formulată.

— Ați remarcat, urmă Boranova, că nu numai dimensiunile s-au redus, ci și masa – proporțional. Atomii și moleculele din care sunt alcătuite cușca și conținutul ei s-au micșorat în mărime și masă. Lucrul esențial, constanta lui Planck s-a micșorat, astfel că nimic din interiorul cuștii nu s-a modificat relativ la componentele sale. Pentru iepuroaică, hrana și tot ceea ce se află în cușcă pare perfect normal. Lumea

exterioară s-a mărit relativ la iepuroaică, dar, desigur, ea nu-și dă seama de asta.

— Totuși câmpul de miniaturizare nu mai există. De ce cușca nu revine la mărimea inițială?

— Din două motive. În primul rând, starea de miniaturizare este metastabilă. Aceasta e una dintre descoperirile fundamentale ce fac posibilă miniaturizarea. Indiferent de punctul în care ne oprim în decursul procesului, menținerea stării atinse acolo necesită foarte puțină energie. În al doilea rând, câmpul de miniaturizare n-a dispărut complet. El este doar redus și orientat spre interior, astfel încât oprește atmosfera din cușcă să difuzeze în exterior și, în același timp, oprește moleculele normale din exterior să difuzeze înăuntru. În plus, permite atingerea pereților cuștii de către mâini neminiaturizate. N-am terminat însă... Doriți să continuăm?

— Mi-ați spus foarte multe lucruri...

— Este adevărat, totuși nimic fundamental. Dacă îmi veți repeta cuvintele în America, probabil că nu veți fi crezut și ele nu vor oferi nici un indiciu privind esența tehnicii de miniaturizare.

Boranova ridică brațul și Kaliinin răsuci din nou comutatorul.

Țiuitul reveni și cușca reîncepu să se micșoreze. Procesul părea că se iuțise, iar Boranova, citind gândurile lui Morrison, explică:

— Cu cât se micșorează mai mult, cu atât masa ce trebuie îndepărtată este mai mică și procesul e mai rapid.

Americanul se pomeni privind aproape șocat la o cușcă ce avea latura de un centimetru și continua să se reducă.

Boranova înălță iarăși brațul și țiuitul amuți.

— Atenție, acum! Are o masă de numai câteva sute de miligrame și este într-adevăr un obiect fragil pentru oricine de mărimea noastră. Încercați mai bine cu asta.

Îi întinse o lupă mare. Fără un cuvânt, neurofizicianul o luă și o ațintì deasupra cuștii minuscule. Probabil că dacă l-ar fi zărit atunci pentru prima dată, n-ar fi reușit să-și dea seama ce era obiectul mișcător din interiorul ei, întrucât mintea lui n-ar fi acceptat un iepure atât de incredibil de mic.

Îl văzuse însă micșorându-se și acum îl privi cu un amestec de derută și de fascinație. Ridicând privirea spre Boranova, întrebă:

— Chiar se întâmplă în realitate ceea ce văd?

— Continuați să suspectați o iluzie optică, hipnotism sau... ce altceva?

— Droguri?

— Dacă ar fi fost droguri, descoperirea respectivă ar fi fost mai importantă decât miniaturizarea. Priviți în jur! Toate celelalte vi se par normale? Ar fi un drog cu totul neobișnuit care să vă altereze percepția asupra unui singur obiect dintr-o încăpere ticsită de lucruri. Evenimentul la care ați asistat este cât se poate de real.

— Măriți-o, șopti Morrison.

— Dr. Morrison, zise Boranova, ați asistat la o demonstrație științifică, nu la o scamatorie. Dacă ar fi fost o scamatorie, aș fi pocnit din degete și iepuroaica ar fi revenit la normal, într-o cușcă normală. Cu toate acestea, pentru a reduce constanta lui Planck la o fracțiune infimă din valoarea ei normală, chiar și într-un volum relativ mic al Universului, e necesară o energie considerabilă – de aceea miniaturizarea este o tehnică atât de costisitoare. Ca să mărim din nou constanta lui Planck, trebuie să producem o energie egală cu cea consumată inițial, fiindcă legea conservării energiei rămâne valabilă și în procesul miniaturizării. În plus, nu putem deminiaturiza mai repede decât putem disipa căldura produsă, de aceea durează considerabil, mult mai mult decât miniaturizarea.

Pentru o vreme, Morrison rămase tăcut. Explicația legată de conservarea energiei i se păruse mai convingătoare decât demonstrația în sine.

— În acest caz, rosti el, nu mi se pare că procesul de miniaturizare poate fi practic. În cel mai fericit caz, ar putea servi doar ca instrument pentru extinderea teoriei cuantice.

— Chiar și atât ar fi îndeajuns, zise Boranova, totuși nu judecați o tehnică de lucru după faza ei inițială. Putem spera că vom învăța cum să abordăm aceste transformări energetice, găsind metode mai eficiente de miniaturizare și deminiaturizare. Oare toate transformările energetice trebuie să treacă din câmpuri electromagnetice în miniaturizare, iar apoi în căldură pe durata deminiaturizării? Nu-i oare posibil ca deminiaturizarea să fie implicată în eliberarea energiei din nou sub formă de câmp electromagnetic? Poate că așa ar fi mai ușor de manipulat.

— Ați anulat legea a doua a termodinamicii? întrebă Morrison cu o politețe excesivă.

— Câtuși de puțin. Nu ne așteptăm la o valoare imposibilă a conversiei: de sută la sută. Dacă am putea converti șaptezeci și cinci la sută din energia de deminiaturizare într-un câmp electromagnetic – sau chiar numai douăzeci și cinci la sută –, ar fi o îmbunătățire față de situația prezentă. Există însă speranța unei tehnici mai subtile și mult mai eficiente... iar aici interveniți *dumneavoastră*.

— Eu? holbă ochii americanul. Nu mă pricep deloc la toate astea. De ce m-ați ales tocmai pe mine pentru a vă salva? La fel de bine puteați apela la un preșcolar.

— Nu-i chiar așa. Știm foarte bine ce facem. Haideți, dr. Morrison, să mergem în biroul meu, în vreme ce Sofia și Arkadii încep procedura de mărire a Katinkăi. Vă voi arăta că știți suficient de multe lucruri pentru a ne ajuta să facem miniaturizarea eficientă și, prin urmare, practică din punct de vedere comercial. De fapt, veți înțelege de ce sunteți *singura* persoană care ne poate ajuta.

5. Coma

Viața este plăcută. Moartea este liniștită. Singurele necazuri le aduce tranziția.
Tata Dejnev

19

— Aceasta, se așeză Boranova într-un fotoliu destul de uzat, este porțiunea mea de Grotă.

Bărbatul luă loc pe alt scaun, mai mic și mai auster, tapițat cu mătase, dar mai puțin confortabil decât părea. Privi în jur și se simți cuprins de dorul de casă. Din anumite puncte de vedere, îi reamintea de propriul său birou. Consola calculatorului, de pildă, sau displayul cel mare...

Exista, de asemenea, aceeași tendință spre dezordine, vizibilă în teancurile de imprimate și cărțile anacronice, rătăcite printre discurile optice. Morrison încercă să descifreze titlul uneia care se găsea prea departe și avea coperta prea uzată ca să fie limpede. Dintotdeauna, cărțile deținuseră un aspect de vechime, chiar dacă erau noi-nouțe.

— Locul este destul de intim, vorbi femeia. Nu ne aude nimeni și nu vom fi deranjați. Ceva mai târziu, voi cere să ni se aducă prânzul.

— Sunteți amabilă, zise Morrison străduindu-se să nu sune caustic.

Boranova păru că nu-i interpretează spusele cu suspiciune.

— Câtuși de puțin, făcu ea. Ei bine, dr. Morrison, mi-a fost imposibil să nu remarc că vă tutuiți cu Arkadii. Desigur, el este, într-o anumită măsură, un individ lipsit de cultură și capabil de apelative directe. V-aș putea ruga din nou ca, în ciuda circumstanțelor ce v-au adus aici, să ne purtăm neoficial și relaxat între noi?

Americanul șovăi.

— Ei bine, atunci spune-mi Albert. Va fi însă doar o înțelegere de conveniență, nu un semn de prietenie. Nu voi uita atât de ușor faptul că am fost răpit.

— Am încercat să te conving să vii de bunăvoie. Dacă nu ne-ar fi mânat necesitatea, n-am fi împins lucrurile atât de departe.

— Dacă sunteți stingheriți de ceea ce ați făcut, trimiteți-mă înapoi în Statele Unite. Trimiteți-mă acum și voi fi de acord să uit episodul și nu mă voi plânge guvernului meu.

— Știi că asta nu se poate, clătină Boranova încet din cap. Suntem mânați de necesitate. În scurt timp, vei înțelege la ce anume mă refer. Până atunci aș dori să discutăm deschis, ca făcând parte din familia mondială a savanților, care se consideră mai presus de problemele naționalității sau ale altor distincții artificiale între oameni. Cu siguranță, ai acceptat deja realitatea miniaturizării.

— Trebuie s-o accept, strânse Morrison din umeri aproape cu regret.

— Și ne-ai înțeles problema?

— Da. Este mult prea costisitoare din punct de vedere energetic.

— Imaginează-ți, însă, ce s-ar întâmpla dacă am reduce spectaculos costul energiei. Imaginează-ți că am aduce miniaturizarea la stadiul în care s-ar putea alimenta de la o priză obișnuită de curent electric.

— Se pare că-i imposibil. Oricum, savanții voștri n-o pot face. Atunci, de ce atâtea secrete? De ce nu publicați stadiul cercetărilor la care ați ajuns, acceptând contribuții din partea restului „familiei mondiale a savanților"? Tăinuirea pare să implice posibilitatea ca Rusia să intenționeze să folosească miniaturizarea ca pe un soi de armă – una îndeajuns de puternică pentru a considera că merită riscul de a încălca acordul mutual care, de două generații, a dus la pace și cooperare mondială.

— Nu-i adevărat. Rusia nu încearcă să stabilească o hegemonie planetară!

— Sper din toată inima. Cu toate acestea, dacă continuă tăinuirea, pare firesc ca alte componente ale alianței mondiale să înceapă să-și pună întrebări.

— Și Statele Unite au secretele lor, nu?

— Nu știu. Nu sunt un intim al guvernului american. Dacă *au* secrete – și, să fiu sincer, bănuiesc că au – nu sunt de acord nici cu ele. Spune-mi, însă, care-i necesitatea secretelor? Ce contează dacă voi, sau noi, sau ambele noastre țări împreună sau, la urma urmelor, chiar africanii, perfecționează miniaturizarea? Americanii au inventat avionul și telefonul, dar voi le dețineți pe ambele. Am ajuns primii pe Lună, totuși vă bucurați de drepturi egale în privința coloniilor selenare. Pe de altă parte, voi ați rezolvat primii problema obținerii energiei prin fuziune, ați construit primii o stație solară spațială – iar noi participăm la ambele proiecte.

— Adevărat, încuviință Boranova, totuși de peste un secol, lumea consideră de la sine înțeles că tehnologia americană este superioară celei rusești. Lucrul acesta este pentru noi un motiv de permanentă iritare și ne-am dori foarte mult ca, prin ceva revoluționar și fundamental, cum e miniaturizarea, să putem dovedi fără urmă de îndoială că Rusia se află în fruntea progresului științific.

— Dar familia mondială a savanților la care te refereai? Ești un membru al ei, sau rămâi doar un savant rus?

— Fac parte din ambele, replică femeia ușor iritată. Dacă ar fi fost după mine, aș fi anunțat lumii întregi descoperirile noastre. Dar nu eu sunt factorul de decizie. Guvernul meu ia hotărârile, iar eu le respect cu loialitate. Nici voi, americanii, nu faceți nimic pentru a ne ușura situația. Permanenta și zgomotoasa voastră afirmare a superiorității ne împinge într-o postură defensivă.

— Rușii nu se vor simți însă frustrați că sunt nevoiți să apeleze la un american ca mine pentru a-i ajuta?

— Ba da, desigur, gustul victoriei nu mai este la fel de dulce, dar, pe de altă parte, Statele Unite vor căpăta un rol în reușita noastră – un rol pe care-l vom recunoaște ca atare. Ajutându-ne, te vei demonstra un adevărat patriot american și, în același timp, îți vei spori reputația.

— Mă mituiți? surâse amar Morrison.

— Dacă așa interpretezi lucrurile, nu te pot împiedica. Haide însă să discutăm amical și să vedem la ce putem ajunge în felul ăsta.

— Începe prin a-mi oferi niște informații. Acum, când sunt silit să cred că miniaturizarea este posibilă, îmi poți spune care-i sunt fundamentele fizice? Sunt foarte curios.

— Albert, știi bine că-i periculos să afli prea multe. Cum mai putem, după aceea, să te lăsăm să te întorci în țara ta? În plus, deși pot opera sistemul de miniaturizare, habar n-am de fundamentele lui. Dacă le-aș fi cunoscut, guvernul n-ar fi riscat să mă trimită în Statele Unite.

— Și cine sunt cei care le cunosc?

— Nici subiectul acesta nu face parte dintre cele pe care ar fi sigur să le afli. Pot trage totuși puțin cortina. Unul dintre ei este Piotr Șapirov.

— Peter Nebunu', zâmbi Morrison. Nu mă surprinde deloc.

— Nici n-ai avea motive. El a transpus primul în practică ipotezele miniaturizării. Evident, s-ar putea ca asta să necesite o anumită nebunie... sau, oricum, o anumită idiosincrazie de gândire. Tot Șapirov a sugerat primul o metodă de obținere a miniaturizării cu un consum minim de energie.

— Cum anume? Prin convertirea deminiaturizării într-un câmp electromagnetic?

— Ți-am dat doar un exemplu. Metoda lui Șapirov este mult mai subtilă.

— Poate fi explicată?

— Doar cu aproximație. Șapirov afirmă că cele două aspecte principale ale teoriei unificate a Universului – cel cuantic și cel relativist – depind de o constantă care impune niște limite. În teoria cuantică, este vorba despre constanta lui Planck, care are o valoare foarte mică, dar nu zero. În cazul relativității, este viteza luminii, care-i foarte mare, dar nu infinită. Constanta lui Planck stabilește limita inferioară a transferului de energie, în vreme ce viteza luminii stabilește limita superioară a vitezei transmiterii informației. În plus, Șapirov susține că cele două sunt asociate. Așadar, reducând constanta lui Planck, viteza luminii crește. Dacă constanta lui Planck ar atinge valoarea zero, viteza luminii ar fi infinită.

— În care caz, proprietățile Universului ar fi newtoniene.

— Exact. Prin urmare, conform teoriei lui Șapirov, motivul pentru care miniaturizarea consumă o cantitate uriașă de energie este faptul că cele două limite nu sunt asociate – constanta lui Planck scade fără ca viteza luminii să crească. Dacă limitele ar fi asociate, în timpul miniaturizării, energia ar trece de la limita vitezei luminii la limita constantei lui Planck, iar în timpul deminiaturizării, lucrurile s-ar desfășura invers, astfel că viteza luminii ar crește în timpul miniaturizării și ar scădea la deminiaturizare. Eficiența ar trebui să fie de aproape sută la sută. Prin urmare, miniaturizarea ar necesita foarte puțină energie și deminiaturizarea s-ar putea desfășura foarte rapid.

— Șapirov știe cum se pot desfășura miniaturizarea și deminiaturizarea cu cele două limite asociate?

— Spunea că știe.

— „Spunea"? La trecut? Adică, acum are altă opinie?

— Nu tocmai.

— Atunci ce a făcut?

Boranova șovăi.

— Albert, să nu ne grăbim. Știi că miniaturizarea există. Știi că-i posibilă, dar nu și practică. Știi că ar însemna un salt important pentru omenire și te-am asigurat că nu-i destinată utilizării distructive sau militare. O dată ce știm că s-a recunoscut avansul nostru, recunoaștere dorită din motivele psihologice pe care ți le-am expus în mod sincer, sunt convinsă că vom împărți miniaturizarea cu toate țările Pământului.

— Chiar așa, Natalia? Tu și guvernul rus v-ați încrede în Statele Unite, dacă situația ar fi inversată?

— Încredere! repetă femeia și oftă adânc. Încrederea nu constituie o reacție naturală. Slăbiciunea oamenilor este de a citi în permanență

răul din ceilalți. Totuși, încrederea trebuie să pornească de undeva, altfel fragila cooperare de care ne-am bucurat atâta vreme se va nărui și vom reveni la starea din secolul XX, cu toate ororile lui. Întrucât Statele Unite consideră cu atâta hotărâre că sunt țara cea mai puternică și mai avansată, n-ar trebui să riște cel dintâi actul încrederii?

— Nu pot să-ți răspund la așa ceva. Sunt un simplu cetățean și nu reprezint națiunea mea.

— Ca simplu cetățean ne poți ajuta, știind că nu vei face nici un rău țării tale.

— Realmente nu pot ști asta, fiindcă mă bizui doar pe cuvântul tău și nu cred că-ți reprezinți țara, tot așa cum nici eu n-o reprezint pe a mea. Oricum, toate astea sunt irelevante, Natalia. Chiar dacă aș fi dorit-o, cum să vă ajut să faceți miniaturizarea practică, când habar n-am de subiectul ăsta?

— Ai răbdare. În scurt timp, vom prânzi. Până atunci, Dejnev și Kaliinin vor termina deminiaturizarea Katinkăi și ni se vor alătura, plus o altă persoană pe care trebuie s-o cunoști. Apoi, după masă, te voi duce la Șapirov.

— Nu cu mult timp în urmă, mi-ai spus că ar fi periculos pentru mine să mă întâlnesc cu cei care înțeleg realmente miniaturizarea. Aș putea afla prea multe, ceea ce ar pune sub semnul întrebării întoarcerea în Statele Unite. Te întreb, de ce să risc și să mă întâlnesc cu Șapirov?

— Șapirov constituie o excepție, vorbi Boranova pe un ton trist. Îți promit că vei înțelege situația când îl vei vedea... și că, de asemenea, vei înțelege de ce am fost nevoiți să ne adresăm ție.

— Asta nu cred că voi înțelege niciodată, replică neurofizicianul cu toată convingerea cu care, mai devreme, proclamase imposibilitatea miniaturizării.

20

După cum spusese Boranova, la prânz li se alătură încă o persoană care fu prezentată drept Iuri Konev.

— Neurofizician ca tine, Albert, precizase femeia.

Brunet și arătos, Konev părea în jur de treizeci și cinci de ani și avea un aer de stângăcie tinerească. Îi strânse mâna lui Morrison și vorbi într-o engleză acceptabilă, cu un evident accent american.

— Încântat de cunoștință.

— Bănuiesc că ați fost în Statele Unite, comentă Morrison de asemenea în engleză.

— Am avut o bursă de doi ani la Universitatea Harvard, care mi-a oferit splendida ocazie de a exersa limba engleză.

— Iuri, zise Boranova în rusește, dr. Albert Morrison se descurcă excelent în rusă și trebuie să-i oferim posibilitatea s-o practice aici, în țara noastră.

— Evident, încuviință Konev.

Prânzul n-a fost unul animat. Dejnev mânca tăcut și preocupat, iar Kaliinin părea absentă. Ocazional, privea spre american, dar îl ignora complet pe Konev. Boranova nu-l scăpă pe nici unul din ochi, însă vorbi foarte puțin. Părea mulțumită să lase conversația în seama lui Konev.

— Dr. Morrison, începu acesta, trebuie să vă spun că v-am urmărit cu atenție cercetările.

Morrison, care sorbea încântat din ciorba de varză, ridică ochii și zâmbi. De când sosise în Rusia, fusese prima referire la cercetările *lui*, nu la ale *lor*.

— Îți mulțumesc pentru interesul dovedit, dar Natalia și Arkadii îmi spun Albert și-mi va fi greu să răspund la alte nume. Haideți să ne tutuim, pentru scurta perioadă de timp înainte de a pleca în țara mea.

— Ajută-ne, rosti Boranova, și va fi într-adevăr o perioadă foarte scurtă.

— Fără condiții, replică Morrison. Vreau să plec.

Konev ridică vocea, parcă pentru a sili conversația să revină în direcția pe care o propusese inițial:

— Trebuie totuși să recunosc că n-am fost capabil să-ți reproduc experimentele.

— Este o plângere pe care am auzit-o și din partea neurofizicienilor americani.

— Dar care poate fi motivul? Academicianul Șapirov este extrem de intrigat de teoriile tale și susține că probabil ai dreptate, cel puțin parțial.

— Aha... dar Șapirov nu-i neurofizician, nu?

— Nu, totuși are un simț extraordinar a ceea ce-i corect. Nu l-am auzit niciodată declarând „Presimt că asta trebuie să fie corect", fără ca lucrul respectiv să nu se dovedească după aceea corect – cel puțin parțial. El afirmă că te afli probabil pe cale de a stabili o stație releu.

— O „stație releu"? Nu știu ce vrea să spună prin asta.

— Așa a afirmat odată, în prezența mea.

Konev privi scrutător spre Morrison, parcă așteptând o explicație.

— Eu am stabilit, începu americanul ridicând din umeri, o nouă modalitate de analiză a undelor cerebrale și am îngustat căutarea unei rețele specifice, din interiorul creierului, dedicată gândirii creative.

— Aici poate că ești puțin prea optimist. Nu sunt convins că această rețea există cu adevărat.

— Rezultatele mele o dovedesc destul de limpede.

— Experimente efectuate cu câini și maimuțe... Nu-i clar cât de mult putem extrapola astfel de informații în structura mult mai complexă a creierului omenesc.

— Recunosc că n-am lucrat cu creierul omenesc, anatomic vorbind, dar am analizat cu atenție undele cerebrale, și rezultatele obținute sunt compatibile cu ipoteza mea despre structura creativă.

— Asta n-am putut reproduce nici eu și nici cercetătorii americani.

Morrison ridică iarăși din umeri.

— În cel mai fericit caz, o analiză adecvată a undelor cerebrale este un lucru incredibil de dificil la nivel infrastructural și nimeni n-a dedicat problemei atâția ani ca mine.

— Nici n-a deținut echipamentele speciale... Ți-ai conceput singur programul de analiză a undelor cerebrale, nu?

— Așa-i.

— Și l-ai descris în articolele publicate?

— Evident. Dacă aș fi obținut rezultatele cu un program misterios, ele n-ar fi avut nici o valoare. Cine le-ar putea confirma, în absența unui program de calculator echivalent?

— Cu toate acestea, la Conferința Internațională de Neurofizică ținută anul trecut la Bruxelles, am aflat că-ți modifici întruna programul și te plângi că lipsa confirmărilor altor cercetători e cauzată de întrebuințarea unei programări insuficient de complexe, incapabilă de analize Fourier la gradul de sensibilitate necesar.

— Nu, Iuri, asta-i o afirmație falsă. Complet falsă. Ocazional, mi-am modificat programul, dar am descris absolut toate modificările în revista *Computer Technology*. Am încercat să public datele și în *The American Journal of Neurophysics*, dar, în ultimii ani, ei nu-mi mai acceptă articole. Dacă alții își limitează lecturile la *AJN* și nu urmăresc publicațiile relevante din exteriorul domeniului, asta nu-i vina mea.

— Totuși... Konev se opri și se încruntă nesigur. Nu știu dacă ar trebui să ți-o spun, pentru că s-ar putea să te irite.

— Dă-i drumul. În ultimii ani am învățat să accept tot felul de remarci: ostile, ironice și – cele mai dureroase dintre toate – compătimitoare. Mi s-a tăbăcit pielea...

— Ei bine, este sau nu adevărat că i-ai împrumutat programul unui coleg, care nu ți-a putut duplica rezultatele?

— Așa-i, aprobă Morrison. Cel puțin, colegul respectiv, un individ destul de capabil, *a afirmat* că nu le-a putut duplica.

— Îl bănuiești că ar fi mințit?

— Nu, nu. Pur și simplu, observațiile sunt *atât* de delicate încât a încerca să le faci în timp ce ești convins de eșec poate duce foarte bine la... eșec.

— Nu s-ar putea, însă, susține și reversul – că siguranța ta privind succesul te duce la a-ți imagina că ai înregistrat un succes?

— Este posibil. Mi s-a atras atenția de câteva ori asupra acestui aspect, totuși nu cred că-i cazul.

— Încă un zvon, continuă Konev. Pe acesta nu-mi face câtuși de puțin plăcere să ți-l repet, însă mi se pare important. Este adevărat că, în analiza pe care ai făcut-o undelor cerebrale, ai pretins că, uneori, ai sesizat gânduri reale?

Americanul scuturâ cu vigoare din cap.

— N-am publicat niciodată o asemenea afirmație. O dată sau de două ori le-am spus unor colegi că, uneori, concentrându-mă asupra analizei undelor cerebrale, apar momente când am senzația că mintea îmi este invadată de gânduri. Nu pot spune dacă ele îmi aparțin în totalitate, sau dacă propriile mele unde cerebrale rezonează cu ale subiectului.

— Este posibilă o astfel de rezonanță?

— Cred că da. Undele cerebrale produc mici câmpuri electromagnetice fluctuante.

— Aha! Presupun că acesta-i motivul pentru care Șapirov a făcut remarca despre stația releu. Undele cerebrale produc în permanență câmpuri electromagnetice fluctuante, chiar dacă nu le analizează nimeni. Nu rezonezi cu gândurile altcuiva aflat în prezența ta, indiferent cât de concentrat s-ar gândi respectivul. Rezonanța are loc doar atunci când studiezi undele cerebrale prin intermediul programului de calculator. Probabil că el joacă rolul unei stații releu, amplificând sau intensificând undele cerebrale ale subiectului și proiectându-le în mintea ta.

— N-am nici o dovadă în această privință, doar impresii ocazionale și fugitive. Insuficient!

— Posibil. Creierul omenesc este mult mai complex decât orice alt echivalent de materie pe care-l cunoaștem.

— Dar delfinii? se interesă Dejnev cu gura plină.

— O teorie depășită, replică imediat Konev. Sunt ființe inteligente, însă creierele lor sunt concentrate exclusiv asupra detaliilor înotului și nu lasă loc gândirii abstracte la scară umană.

— N-am studiat niciodată delfinii, făcu Morrison indiferent.

— Să-i lăsăm pe delfini, pufni nerăbdător tânărul. Concentrează-te asupra posibilității ca, în mod corespunzător programat, calculatorul tău să poată acționa ca stație releu, trecând gândurile din mintea subiectu-

lui pe care-l studiezi în mintea ta. Dacă-i adevărat, Albert, atunci de *tine* avem nevoie și de nimeni altul din lume.

Încruntându-se, Morrison se îndepărtă cu scaunul de masă.

— Chiar dacă aș putea auzi gândurile cuiva prin intermediul calculatorului meu – o afirmație pe care n-am făcut-o niciodată și pe care, de fapt, o neg – ce legătură ar putea avea ea cu miniaturizarea?

Boranova se sculă și-și privi ceasul.

— Este momentul, spuse ea. Să mergem acum la Șapirov.

— Indiferent ce ar spune el, îi atrase atenția americanul, părerile mele rămân aceleași.

— Vei vedea, zise Boranova, și în glas îi vibră o coardă de oțel, că el n-o să spună nimic... dar în același timp va fi extrem de convingător.

21

Până atunci, Morrison nu-și ieșise din sărite. La urma urmelor, rușii îl tratau ca pe un oaspete și, dacă putea ignora răpirea, nu avea de ce să se plângă.

Unde voiau însă să ajungă? Boranova îl prezentase pe rând celorlalți – Dejnev, Kaliinin, Konev – din motive pe care nu le putea desluși. Făcuse aluzie în mod repetat la utilitatea lui, fără să spună despre ce era vorba în realitate. Și Konev se referise la același lucru, dar în termeni tot atât de misterioși.

Plecaseră acum să se întâlnească cu Șapirov. În mod limpede, episodul respectiv avea să fie momentul de vârf al șederii lui în Rusia. Din clipa când Boranova amintise întâia dată de el, cu două zile în urmă, la conferință, Șapirov păruse să acopere întreaga problemă aidoma unei pâcle tot mai dese. El pusese la punct miniaturizarea, el detectase legătură dintre constanta lui Planck și viteza luminii, el apreciase ipotezele neurofizice ale lui Morrison, și tot el făcuse comparația între calculator și stația releu, care, aparent, îl convinsese pe Konev că Morrison – și numai Morrison – îi putea ajuta.

Acum, neurofizicianul trebuia să reziste oricăror convingeri sau argumente pe care le putea susține Șapirov. Dacă avea să insiste că nu-i va ajuta, ce-i puteau face rușii?

Să-i amenințe direct cu forța brută... ori să-l tortureze?

Să-i spele creierul?

Morrison se înfioră. Nu îndrăznea să-și fundamenteze refuzul pe faptul că *nu voia*. Trebuia să-i convingă că *nu putea*. Aceea era poziția

pe care s-o adopte. Ce legătură avea neurofizica – mai ales o ipoteză dubioasă și neacceptată – cu miniaturizarea?

Pe de altă parte, de ce nu înțelegeau ei înșiși asta? De ce se comportau cu toții de parcă ar fi fost clar că un individ ca el, care nici măcar nu se gândise la miniaturizare până acum patruzeci și opt de ore, putea face pentru ei – unicii experți în domeniu – ceva ce n-ar fi reușit singuri?

Intraseră într-un ascensor și acum se găseau la alt nivel. Morrison privi în jur și recunoscu caracteristici ce păreau că transcend diferențele naționale.

— Suntem în infirmierie? se interesă el.

— În spital, îi răspunse Boranova. Grota este un complex științific autonom.

— Și de ce m-ai adus aici? O să...

Se opri brusc, năucit de groaza gândului. Avea să fie drogat sau, prin alte mijloace medicale, urmau să-l facă mai cooperant?

Apoi cotiră și femeia îi făcu semn să se apropie de o fereastră.

I se alătură și privi. Zări interiorul unei camere în care se aflau mai multe persoane. Existau patru paturi, însă numai unul ocupat, care era înconjurat de echipamente necunoscute. Spre pat se întindeau tuburi și țevi, iar Morrison numără o duzină de indivizi care puteau fi medici, asistente medicale sau tehnicieni.

— Acolo este academicianul Șapirov, spuse Boranova.

— Care dintre ei? întrebă Morrison, sărind cu ochii de la o persoană la alta fără să găsească vreuna care să semene cu savantul despre care-și amintea că-l întâlnise o singură dată.

— În pat.

— În pat? Este bolnav?

— Mai rău. Este în comă. Se află în comă de peste o lună și bănuim tot mai mult că-i o stare ireversibilă.

— Îmi pare foarte rău... Presupun că de aceea, înainte de prânz, ai vorbit despre el la timpul trecut.

— Așa-i, Șapirov pe care-l știm noi aparține trecutului, doar dacă...

— Doar dacă nu-și revine? Parcă spuneai că starea este ireversibilă.

— Adevărat, totuși creierul lui nu și-a încetat activitatea. Este lezat în mod sigur, altfel n-ar fi în comă, dar funcționează, iar Konev, care ți-a urmărit cu multă atenție cercetările, apreciază că o parte a rețelei lui de gândire continuă să fie intactă.

— Aha, exclamă Morrison luminându-se la față, încep să înțeleg. De ce nu mi-ai explicat din capul locului? Dacă doreați să mă consultați

într-o asemenea privință și mi-ai fi explicat, poate că aș fi fost de acord să te însoțesc voluntar. Pe de altă parte, dacă i-aș studia funcționarea cerebrală și v-aș spune: „Da, Iuri Konev are dreptate", la ce v-ar folosi asta?

— Nu ne-ar folosi absolut deloc. Văd că tot n-ai priceput despre ce-i vorba, dar nu-ți pot explica exact ce anume doresc până nu cunoști toate detaliile. Îți dai seama ce se află îngropat acolo, în porțiunile încă vii din creierul lui Șapirov?

— Gândurile lui, bănuiesc.

— Mai precis, ideile sale despre legătura dintre constanta lui Planck și viteza luminii. Ideile sale despre o metodă de a face procesele de miniaturizare și de deminiaturizare rapide, practice și cu consum redus de energie. Cu acele idei, am putea oferi omenirii o tehnică ce va revoluționa știința și tehnologia, întreaga societate, mai mult decât a făcut-o orice altceva de la inventarea microcipurilor. Poate chiar mai mult decât orice altceva de la descoperirea focului. Cine poate ști? Îți dai seama că dacă miniaturizarea poate fi asociată cu accelerarea vitezei luminii, atunci o navă spațială suficient de miniaturizată poate fi trimisă oriunde în univers cu o viteză de câteva ori *mai mare* decât a luminii? Nu vom mai avea nevoie de propulsii superluminice. Nu va mai necesita antigravitație, fiindcă o navă miniaturizată va avea o masă apropiată de valoarea zero.

— Nu pot crede toate astea.

— La fel, n-ai crezut nici în miniaturizare.

— Nu, nu vreau să spun că nu pot crede în rezultatele miniaturizării. Vreau să spun că nu pot crede că soluția problemei este permanent zăvorâtă în creierul unui singur om. În cele din urmă și alții vor ajunge la aceleași idei. Dacă nu acum, la anul, sau peste un deceniu.

— Este ușor să aștepți când nu ești implicat, Albert. Problema noastră e că nu mai avem la dispoziție un deceniu, nici chiar un singur an. Grota pe care o vezi în jurul tău a costat Rusia la fel de mult ca un război de amploare redusă. De fiecare dată când miniaturizăm ceva – fie numai pe Katinka –, consumăm energia zilnică necesară unui oraș. Conducătorii noștri au început deja să ceară explicații despre aceste cheltuieli, iar mulți savanți, care nu înțeleg importanța miniaturizării sau care sunt pur și simplu egoiști, se plâng că știința rusă stagnează din pricina Grotei. Dacă nu punem la punct o modalitate de economisire a energiei – una care să aducă economii importante! – proiectul va fi stopat.

— Bine, încuviință Morrison. Înțeleg. Nu sunt de acord, dar înțeleg. Acum – și te rog să mă asculți cu atenție –, acum când am înțeles, ce vreți de la *mine*?

— Vrem să ne ajuți să aflăm gândurile lui Șapirov, gândurile lui care n-au murit, care continuă să existe.

— Cum s-o fac? Nimic din teoria mea nu face posibilă o asemenea acțiune. Chiar dacă rețelele gândirii ar exista cu adevărat și chiar dacă undele cerebrale ar putea fi analizate în detaliu, ba chiar dacă, ocazional, obțin o imagine mentală – poate imaginată, poate reală – , nu există nici o modalitate prin care undele cerebrale să poată fi studiate și interpretate în termenii gândurilor actuale.

— Nici chiar dacă ai putea analiza, în amănunt, undele cerebrale ale unei singure celule nervoase ce face parte dintr-o rețea de gândire?

— Asupra celulei nervoase nu pot întreprinde cercetări în detaliile necesare analizei.

— Uiți un lucru... Poți fi miniaturizat și introdus în respectiva celulă.

Morrison amuți, privind-o îngrozit pe Boranova. La prima lor întâlnire, femeia menționase ceva în direcția respectivă, însă el o ignorase ca fiind un nonsens – terifiant, totuși un nonsens, datorită, fusese sigur, imposibilității miniaturizării. Dar miniaturizarea nu era imposibilă și acum groaza devenise paralizantă.

22

Nici atunci și nici ulterior, Morrison nu-și aminti evenimentele imediat următoare. Nu i se șterseseră din memorie, ci mai degrabă se încețoșaseră complet.

Prima lui amintire limpede era faptul că se afla întins pe o canapea, cu Boranova privindu-l și cu ceilalți trei – Dejnev, Kaliinin și Konev – focalizându-se lent îndărătul ei. Căută să se ridice în capul oaselor, dar Konev înaintă și-l prinse de umeri.

— Te rog, Albert, odihnește-te. Adună-ți forțele.

Morrison se uită de la unul la altul, buimăcit. Fusese tulburat, însă nu-și mai amintea prea bine ce anume îl tulburase.

— Ce s-a-ntâmplat? Cum... cum am ajuns aici?

Privi mai atent prin încăpere. Nu, nu fusese aici. Privise pe o fereastră, la un bărbat aflat pe un pat de spital...

— Am leșinat? întrebă el nedumerit.

— Nu tocmai, îi răspunse Boranova, dar o vreme n-ai mai fost tu însuți. Probabil că ai suferit un șoc.

— Mi-am adus aminte. Voiai să mă miniaturizezi. Ce mi s-a întâmplat după ce mi-ai spus-o?

— Pur și simplu te-ai clătinat și... te-ai năruit. Te-am adus aici. Toți au fost de părere că nu ai nevoie de medicație, doar de odihnă și refacere fizică.

— Fără medicație?

Bărbatul își privi în treacăt brațele, parcă așteptându-se să vadă înțepături de ac în mânecile bluzei.

— Nimic. Te asigur.

— Am zis ceva înainte de a leșina?

— Nici un cuvânt.

— Atunci să-ți răspund acum. Nu mă voi miniaturiza. Este clar?

Dejnev se așează pe canapea lângă american. Într-o mână ținea o sticlă plină, iar în cealaltă mână avea un pahar.

— Ai nevoie de așa ceva, spuse el și umplu paharul pe jumătate.

— Ce-i? întrebă Morrison, ridicând brațul în semn de refuz.

— Votcă. Nu-i medicament, ci aliment.

— Nu beau.

— Toate la timpul lor, dragă Albert. Acum este timpul să ne încălzim cu puțină votcă... chiar și cei care nu beau.

— Nu te refuz pentru că te-aș dezaproba, dar nu *pot* bea. Nu rezist la alcool, asta-i tot. Dacă iau două înghițituri din chestia aia, voi fi beat în mai puțin de cinci minute. Beat mort!

— Și care-i problema? Ce alt scop are băutura? Haide, dacă ești atât de norocos să-ți atingi obiectivul din numai câteva sorbituri, mulțumește... cui crezi tu că trebuie să mulțumești. Puțină votcă te va încălzi, îți va stimula circulația periferică, îți va limpezi mintea și-ți va focaliza gândurile. Ba chiar îți va da curaj.

— Nu m-am considerat niciodată un individ curajos, rosti Morrison. Nu m-am prezentat niciodată ca deținând vreo calitate care să vă fie de folos. Am susținut din capul locului că nu pot face nimic pentru voi. După cum știți cu toții, mă aflu aici împotriva voinței mele. De ce v-aș datora ceva? De ce i-aș datora ceva oricăruia dintre voi?

— Albert, vorbi Boranova, ia un gât de votcă. O înghițitură nu te va îmbăta și n-o să te obligăm să bei mai mult.

Mai mult pentru a-și dovedi curajul într-un mod neînsemnat, după o clipă de șovăire, Morrison luă paharul și sorbi puțin, cu nepăsare. Simți o arsură în gâtlej, care se stinse repede. Gustul votcii era mai degrabă dulceag. Luă o înghițitură mai mare și le întinse paharul. Dejnev îl luă și-l puse, împreună cu sticla, pe noptieră.

Americanul încercă să vorbească, dar începu să tușească. Așteptă să-i treacă accesul, își drese vocea și gâfâi:

— De fapt, nu-i chiar rea. Dacă nu te superi, Arkadii...

Dejnev se întinse spre pahar, însă Boranova îl opri cu un gest hotărât:

— Nu. Ajunge! Nu vrem să te îmbeți, Albert. Doar să te încălzești puțin și să fii dispus să ne asculți.

Morrison putea simți cum căldura i se ridica prin corp, așa cum se întâmplase întotdeauna când, în rare ocazii de bonomie socială, băuse puțin sherry sau, odată, martini sec. Decise că putea contracara orice argumente pe care le-ar fi putut oferi femeia.

— Perfect, încuviință el, dă-i drumul!

— Albert, începu Boranova, nu spun că tu ne-ai *datora* ceva și regret nespus că situația te-a șocat în asemenea măsură. Suntem conștienți de faptul că nu ești un individ care să acționeze impulsiv și am căutat să-ți prezentăm lucrurile cât mai blând cu putință. De fapt, speraserăm că vei înțelege singur ce anume era esențial, fără necesitatea unor explicații.

— Ai greșit, comentă Morrison. Niciodată nu mi-ar fi putut trece prin minte o asemenea nebunie.

— Înțelegi problema noastră, nu?

— Înțeleg problema *voastră*. Nu o consider *a mea*.

— Ai putea considera că-i o datorie a ta față de cauza științei mondiale.

— Știința mondială este un concept abstract pe care-l admir, însă nu intenționez să-mi sacrific corpul real pentru o abstracțiune ce nu pare să existe. De fapt, esența problemei voastre este poziția științei rusești, nu cauza științei mondiale.

— Atunci gândește-te la știința americană, spuse Boranova. Dacă ne ajuți, ea va deveni o parte eternă a victoriei. Va deveni o victorie comună: ruso-americană.

— Partea mea va fi făcută publică? întrebă Morrison. Sau se va anunța ca o reușită pur rusească?

— Îți dau cuvântul meu, zise Boranova.

— Dar nu poți vorbi în numele guvernului rus.

— Albert, interveni Konev, apelez la interesul tău față de propria-ți muncă. Deocamdată, rezultatele au întârziat să apară. N-ai convins pe nimeni din țara ta și nici n-ai vreo șansă s-o faci, atâta vreme cât n-ai alte instrumente la dispoziție. Noi îți oferim un instrument superior, unul la care nici nu visai acum trei zile și pe care nu-l vei avea niciodată dacă ne întorci spatele. Ai ocazia să treci de la speculații romantice la dovezi convingătoare. Ajută-ne și vei deveni, dintr-o dată, cel mai celebru neurofizician din lume.

— Îmi cereți să-mi risc viața, folosind o metodă neverificată!

— Nu-i ceva fără precedent. De-a lungul istoriei, savanții și-au riscat viața pentru a-și continua cercetările. Au suit în baloane și au coborât în adâncurile oceanelor, în batiscafuri primitive, pentru a întreprinde observații și a face măsurători. Chimiștii și-au asumat riscul manipulării otrăvurilor și explozibilelor, biologii au experimentat cu tot soiul de agenți patogeni. Medicii s-au injectat cu seruri experimentale, iar fizicienii, căutând să stabilească o reacție nucleară autonomă, știau foarte bine că o posibilă explozie i-ar fi putut distruge... pe ei, ba poate chiar întreaga planetă.

— Mă amețiți cu vise, interveni Morrison. Nu veți recunoaște niciodată rolul jucat de un american. Cu atât mai mult cu cât recunoașteți că nu veți admite ca știința rusă să piardă prioritatea.

— Hai să vorbim deschis, spuse Konev. Chiar dacă am dori s-o facem, n-am putea ascunde rolul tău. Guvernul american știe foarte bine că te-am adus aici. Noi știm că el știe. N-a încercat să ne oprească, deoarece dorește să fii aici. Ei bine, imediat ce ne vom anunța succesul, se va ști pentru ce anume te-am dorit aici și ce anume ai făcut pentru noi. Și se va avea grijă ca știința americană, prin persoana ta, să primească recunoașterea cuvenită.

Morrison rămase tăcut o vreme, cu capul plecat. Fără să se uite, știa că patru perechi de ochi erau ferm ațintiți asupra lui și bănuia că patru respirații se opriseră în așteptare. Ridică privirea și rosti:

— Vreau să vă pun o întrebare. De ce este Șapirov în comă?

Se lăsă din nou tăcere, iar trei dintre perechile de ochi care-l fixaseră se întoarseră către Boranova.

Morrison le observă și o privi și el pe femeie.

— Deci...?

— Albert, începu Boranova, îți voi spune adevărul, chiar dacă-i împotriva intereselor noastre. Dacă am încerca să te mințim, ai avea tot dreptul să nu mai crezi nimic din ceea ce-ți spunem. Dacă vei vedea că suntem cinstiți, ne vei putea crede pe viitor. Șapirov este în comă, deoarece a fost miniaturizat, așa cum sperăm că vei fi și tu. În decursul deminiaturizării s-a petrecut un accident care i-a distrus o parte a creierului. Asemenea accidente se pot întâmpla și, după câte vezi, nu-ți ascundem posibilitatea. Admite că suntem complet deschiși față de tine și spune-ne că ne vei ajuta.

6. Hotărârea

Întotdeauna suntem siguri că hotărârea pe care tocmai am luat-o este greșită.
Tata Dejnev

23

Morrison se ridică în sfârșit, simțindu-se puțin nesigur pe picioare. Nu știa, și nici nu-i păsa, dacă amețeala se datora votcii, tensiunii generale de peste zi ori ultimei revelații. Schiță câțiva pași pe loc, pentru a-și încerca gleznele, apoi, fără grabă, merse până la peretele opus al camerei și înapoi. Se întoarse spre Boranova și vorbi:

— Puteți miniaturiza un iepure și, aparent, nu pățește nimic. V-ați gândit că creierul uman este structura cea mai complexă de materie pe care o cunoaștem și că, indiferent ce altceva poate supraviețui, e posibil ca el să moară?

— Ne-am gândit, însă toate investigațiile făcute ne-au arătat că miniaturizarea nu afectează câtuși de puțin interrelațiile din interiorul obiectului supus miniaturizării. Teoretic, nici creierul uman n-ar trebui să fie afectat.

— Teoretic! pufni disprețuitor Morrison. Cum puteți ca, bazându-vă exclusiv pe teorie, să experimentați cu Șapirov, a cărui inteligență o apreciați în mod deosebit? Și dacă ați eșuat cu el, cum puteți fi atât de inconștienți să-mi propuneți același experiment în scopul recuperării pierderii suferite? Pur și simplu veți da greș și în cazul meu, iar eu nu pot accepta asta.

— Nu vorbi prostii, zise Dejnev. Nu suntem nebuni. Nimic din ceea ce am făcut n-a fost tratat cu superficialiate. Vina a fost exclusiv a lui Șapirov.

— Într-un fel, îl corectă Boranova. Șapirov avea ciudățeniile lui. Mi se pare că voi îi spuneați „Peter Nebunu'" și poate că nu erați departe de adevăr. Experimentul de miniaturizare îl obseda. Spunea că era bătrân

și nu voia ca, aidoma lui Moise, să ajungă la pământul făgăduinței și să nu mai apuce să calce pe el.

— Poate că trebuia să i se interzică s-o facă.

— Șapirov a amenințat că va abandona complet proiectul, dacă nu se desfășura așa cum voia el, și nu puteam risca una ca asta. În același timp, guvernul nostru nu-i chiar atât de autoritar pe cât fusese cândva în a-și impune punctul de vedere asupra savanților nedisciplinați. Acum trebuie luată în considerare și opinia mondială, așa cum procedează și guvernul american. Acesta-i prețul cooperării. Nu știu dacă-i mai bine sau mai rău... Oricum, în cele din urmă, Șapirov a fost miniaturizat.

— Complet nebun, mormăi Morrison.

— Nu, urmă Boranova, fiindcă n-am acționat fără să ne luăm măsuri de prevedere. În ciuda faptului că fiecare miniaturizare este costisitoare și îngrozește Comitetul Coordonator, am insistat pentru o abordare precaută. În două rânduri, am miniaturizat cimpanzei, după care i-am readus la starea normală fără să detectăm vreo modificare a lor, atât în urma studierii minuțioase a comportamentului, cât și prin cercetarea cu rezonanță magnetică a creierului.

— Un cimpanzeu nu-i totuna cu un om!

— Aspect pe care nu l-am uitat nici o clipă. De aceea, am miniaturizat un om, un voluntar. Mai precis pe Iuri Konev.

— *Trebuia* să fiu eu, încuviință Konev. Eu susțineam cu cea mai mare tărie că creierul uman n-avea să fie afectat. Sunt neurofizicianul proiectului. N-aș fi cerut altuia să-și riște sănătatea mentală pe baza calculelor și credințelor mele. Una este viața – mai devreme sau mai târziu ne-o pierdem cu toții – și cu totul alta sănătatea mentală.

— Cât curaj, șopti Kaliinin examinându-și vârfurile degetelor, fapta unui adevărat erou rus.

Buza inferioară îi tremura, gata parcă să izbucnească într-un râs caustic. Fără să-și ia ochii de la american, Konev continuă:

— Sunt un cetățan rus loial, însă n-am făcut-o din considerente naționaliste, care ar fi fost cu totul lipsite de relevanță. Am făcut-o din decență și din etică științifică. Am avut încredere în analizele mele și la ce-mi mai era bună încrederea, dacă nu-mi asumam riscurile pe baza ei? Plus încă ceva. Când se va scrie istoria miniaturizării, voi fi consemnat drept primul om care a întreprins experimentul. Asta va eclipsa faptele unui stră-stră-unchi al meu, care a fost general și s-a luptat cu naziștii în Marele Război de Apărare a Patriei. Iar eu voi fi încântat, nu din mândrie deșartă, ci din credința că izbânzile păcii ar trebui întotdeauna să fie considerate superioare victoriilor din războaie.

— Ei bine, rosti Boranova, lăsând idealurile deoparte și trecând la fapte, Iuri a fost miniaturizat de două ori. Mai întâi a fost redus la aproximativ jumătate din înălțimea lui și a fost readus la statura inițială, după care a fost micșorat la dimensiunile unui șoarece. Ambele miniaturizări s-au desfășurat fără probleme.

— Apoi a venit rândul lui Șapirov? întrebă Morrison.

— Da. Nici până atunci nu fusese ușor de stăpânit. Argumenta vociferând că el trebuia să fie miniaturizat primul. După prima miniaturizare a lui Konev, de-abia l-am putut convinge să aștepte al doilea experiment, mai detaliat. Apoi n-a mai fost chip. Nu numai că am fost siliți să-l miniaturizăm, dar s-a jurat că va abandona proiectul și va fugi din țară ca să reia experimentele în străinătate, dacă nu-l miniaturizam mai mult decât pe Konev. N-am avut alternativă. Dacă „Peter Nebunu'", cum îi zici tu, era chiar atât de nebun ca să vorbească despre emigrare, asta depășea cu mult ceea ce ar fi acceptat guvernul, chiar în ziua de azi. Nu-l doream în închisoare, de aceea l-am miniaturizat la dimensiunile unei celule.

— Iar asta a depășit limitele de siguranță, nu?

— Nu. Avem toate motivele să credem că s-a aflat în perfectă stare, chiar atât de miniaturizat. Accidentul s-a petrecut la deminiaturizare. Ea s-a desfășurat prea rapid și temperatura corpului i-a crescut, având efectul unei febre puternice, nu îndeajuns ca să-l omoare, dar suficient ca să-i determine leziuni cerebrale permanente. Poate că am fi reușit să stopăm procesul, dacă i-am fi acordat imediat asistență medicală, dar deminiaturizarea trebuia încheiată și a durat... A fost o catastrofă teribilă și tot ce mai putem spera este posibilitatea de a salva ceea ce i-a mai rămas din creier.

— Un alt „accident" se poate petrece și în timpul miniaturizării mele. Așa-i?

— Da, încuviință Boranova, așa-i. Nu ți-o ascund. Accidente și întâmplări neprevăzute au existat dintotdeauna în istoria științei. Nu cred că trebuie să-ți reamintesc despre cosmonauții care au murit în spațiul cosmic – atât ruși, cât și americani. Decesele lor n-au împiedicat colonizarea Lunii și a spațiului.

— Posibil, însă toate progresele în domeniul cuceririi cosmosului au fost realizate de voluntari. Nimeni n-a fost lansat în spațiu împotriva voinței lui. Iar eu nu mă ofer voluntar.

— Nu trebuie să-ți fie frică. Am făcut tot ce ne-a stat în putință ca să fii cât mai ferit de riscuri și nu vei merge singur. Konev și Șapirov au fost singuri și goi-goluți, ca iepuroaica, întrucât, tot ca iepuroaica, se aflau într-un câmp de miniaturizare inclus în aer. Tu, pe de altă parte, vei fi

într-un vehicul, un submarin modificat care a fost deja miniaturizat și deminiaturizat fără să pățească nimic. Procesul este mai puțin costisitor dacă se aplică unui obiect, întrucât acesta poate suporta mai ușor creșterea temperaturii. Mai mult chiar, creșterea respectivă slujește ca test pentru fiabilitatea și stabilitatea componentelor sale.

— Natalia, nu merg – nici singur, nici însoțit de întreaga Armată Roșie.

Femeia îl ignoră remarca și vorbi mai departe.

— Cu tine în navă vom fi noi patru. Eu, Sofia, Iuri și Arkadii. De aceea ți i-am prezentat. Cu toții vom fi parteneri în cea mai măreață expediție de explorare. Vom intra într-un ocean microscopic și vom pătrunde în creierul omenesc. Poți fi savant și să dai cu piciorul ocaziei?

— Da, *pot*. Și încă foarte ușor. Nu voi merge.

— Avem software-ul, programul tău. Îl porți mereu cu tine și-l aveai asupra ta când ai fost adus aici. La bordul navei va exista un calculator, exact același model pe care-l utilizezi în laborator. Nu va fi o călătorie lungă. Vom fi miniaturizați cu toții, vom risca alături de tine. Tu vei opera calculatorul și vei înregistra senzațiile receptate, apoi vom fi deminiaturizați și rolul tău va înceta. Spune că ni te alături. Spune c-o vei face.

Morrison încleștă pumnii și rosti încăpățânat:

— N-o să mă alătur vouă. N-o voi face.

— Îmi pare foarte rău, Albert, zise Boranova, dar răspunsul acesta nu-l putem accepta.

24

Morrison simți din nou cum i se iuțesc bătăile inimii. Dacă se ajungea la o înfruntare între voințe, nu era sigur că-i putea face față femeii aceleia care, în ciuda aparentei moliciuni, părea făcută din oțel.

— Sper că-ți dai seama, începu el cu desperare, că toată chestia asta nu-i decât produsul unei imaginații romantice. De unde știi că există cu adevărat vreo legătură între constanta lui Planck și viteza luminii? Nu deținеți decât afirmația lui Șapirov. V-a oferit și alte detalii? O dovadă? O explicație? Vreo analiză matematică? Nimic altceva decât o afirmație, o speculație fantezistă, nu-i așa?

Se străduia să pară cât mai încrezător în vorbele sale. La urma urmelor, dacă Șapirov le-ar fi lăsat ceva material, n-ar fi încercat acum operațiunea desperată de a-i scotoci creierul în căutare de ceva util.

Boranova privi spre Konev, după care răspunse, ezitând:

— Vom continua să-ți spunem adevărul, așa cum este, fără să-l modificăm. După cum ai ghicit, nu deținem absolut nimic de la Șapirov,

doar cele câteva remarci ale sale. Îi plăcea să-și păstreze ideile secrete, până când le putea expune într-o formă definitivă. În privința asta, era teribil de copilăros. Poate că era un aspect al excentricității lui... al geniului, sau al ambelor.

— În asemenea circumstanțe, cum puteți susține că speculațiile acelea lipsite de orice fundament ar fi valide?

— Ori de câte ori Șapirov a spus: „Presimt că va fi așa-și-așa", exact așa s-a dovedit în cele din urmă.

— Haide, haide... Chiar întotdeauna?

— Aproape întotdeauna.

— *Aproape* întotdeauna. Poate că de data asta a greșit.

— Recunosc, este posibil să fi greșit.

— Sau, chiar dacă ar fi avut vreo idee într-adevăr utilă, ea putea fi localizată în porțiunea creierului care a fost vătămată.

— Perfect posibil.

— Sau, chiar dacă ideea e utilă și se află în porțiunea intactă a creierului, este posibil ca eu să nu pot interpreta corect undele cerebrale.

— Se poate și asta.

— Sintetizând: ipoteza lui Șapirov poate fi eronată și, chiar dacă n-ar fi, poate fi imposibil de accesat sau, chiar dacă n-ar fi, eu n-aș ști s-o interpretez corect. Atunci care sunt șansele de succes? Chiar nu vă dați seama că ne vom risca viețile pentru ceva ce, mai mult ca sigur, nu vom reuși să obținem?

— Privind obiectiv situația, spuse Boranova, s-ar părea că șansele sunt foarte reduse. Dacă însă nu riscăm, șansele de a obține ceva sunt zero... zero absolut. *Dacă* riscăm, șansele de succes sunt foarte mici, de acord, dar *nu* sunt zero. În aceste circumstanțe, trebuie să riscăm.

— Pentru mine, clătină Morrison din cap, riscul este prea mare iar șansele de succes prea mici.

— Nu pot crede că aceasta este hotărârea ta finală.

— Ba da.

— Mai gândește-te. Gândește-te la importanța pe care o are pentru Rusia. Gândește-te la avantajele de care va beneficia țara ta, dacă vei participa la expediție, la necesitățile științei mondiale, la gloria și la reputația ta. Toate sunt argumente în favoarea participării. Argumentele împotrivă sunt temerile tale. Ele sunt reale și lesne de înțeles, însă orice reușită în viață implică depășirea temerilor.

— Faptul că m-aș gândi la tot ceea ce-mi spui n-o să-mi schimbe decizia.

— Oricum, gândește-te până mâine dimineață. Asta înseamnă cincisprezece ore – este tot ce-ți putem oferi. La urma urmelor, în-

cercarea de a echilibra temerile și speranțele te poate menține nehotărât toată viața, iar noi nu avem la dispoziție atâta vreme. Este posibil ca sărmanul Șapirov să rămână în comă un deceniu, însă noi nu știm câtă vreme ceea ce i-a rămas din creier îi va menține ideile și nici nu îndrăznim să așteptăm prea mult.

— Nu pot fi preocupat de problemele voastre și nici nu voi fi.

Boranova părea să nu audă nici unul dintre refuzurile și negațiile americanului. Cu vocea ei mereu blândă, rosti:

— Deocamdată nu vom mai încerca să te convingem. Vrem să ai parte de o cină tihnită. Dacă dorești, poți urmări programele noastre de holoviziune, să citești, să te gândești, să dormi... Arkadii te va însoți înapoi la hotel, iar pentru orice nelămuriri, ajunge să-l întrebi pe el. Și nu uita, mâine dimineață trebuie să ne anunți ce ai hotărât.

— Vă pot anunța și acum. N-o să mă răzgândesc.

— Nu. Trebuie să decizi că te vei alătura nouă și ne vei ajuta. Ai grijă să ajungi la această decizie – pentru că trebuie să ajungi la ea – și ne va fi și nouă mai ușor dacă o vei face voluntar și cu plăcere.

25

Morrison avu parte de o cină tăcută și meditativă, ba nici foarte sățioasă, deoarece constată că de-abia putea ciuguli mâncarea. Dejnev părea prea puțin afectat de lipsa de apetit și de comunicare a comeseanului său. Mânca cu poftă și vorbea neîncetat, apelând la o rezervă imensă de istorisiri amuzante pe care era în mod vădit încântat să le prezinte unuia care nu le cunoștea.

Paleron, ospătărița care le servise micul dejun, se afla tot în sala de mese. Îl fulgera din priviri pe Dejnev de fiecare dată când se apropia de masa lor, poate (se gândi absent Morrison) fiindcă îi dezaproba anecdotele, prea puțin respectuoase față de regimul rus.

Pe Morrison nu-l încântau nici propriile sale gânduri. Acum, când analiza posibilitatea îndepărtată a plecării din Grotă... din Malenkigrad... din Rusia... începea să simtă o dezamăgire perversă legată de ceea ce poate că pierdea. Se trezi visând cu ochii deschiși la problema miniaturizării, la modul cum ar fi utilizat-o pentru a-și dovedi teoriile, la triumful asupra proștilor îngâmfați care-l priviseră din capul locului cu superioritate.

Recunoștea că, dintre toate argumentele prezentate de Boranova, doar cel personal îl afectase. Orice referire la progresul general al științei sau al omenirii, sau la cel al unei națiuni ori alta nu era decât o

retorică inutilă. Propriul său loc în istoria științei însemna mult mai mult. *Asta* îi punea sângele în mișcare.

Când ospătărița trecu pe lângă masă, se sili s-o întrebe:

— Cât mai ești de serviciu?

Ea îl privi deloc încântată.

— Până ce voi doi, marii boieri, o să vă clintiți de aici.

— Nu-i grabă, comentă Dejnev și-și deșertă paharul. Vorbea deja ușor împleticit și se înroșise la față. Îmi place atât de mult t'ar'șa ospătăriță, c-aș putea rămâne cât va curge Volga, ca să-i privesc chipu'.

— Atâta vreme cât eu nu trebuie să-l privesc pe-al dumitale, murmură Paleron.

Morrison umplu paharul lui Dejnev și întrebă:

— Ce părere ai de doamna Boranova?

Dejnev examină solemn paharul, dar nu-l ridică imediat. Vorbi, străduindu-se să fie grav:

— Se zice că n-ar fi un savant de clasă, da' un excelent adi... administrator. Inteligentă, rapidă-n decizii și absolut incro... incoruptibilă. Exasperantă, aș zice. Dac-un administrator este incro... prea al naibii de cinstit, viața se-nrăutățește în aspectele mai mărunte. Îl adulează pe Șapirov și-l consideră incor... nu, incomp... nu, de necontestat. Asta-i!

— Vrei să spui că ea crede că Șapirov are întotdeauna dreptate?

— Exact. Dacă el zice că știe cum să facă miniaturizarea ieftină, ea-i sigură c-o poate face. Și Iuri Konev e sigur d-asta. Însă Bora... Boranova e cea care-o să te trimită-n creieru' lu' Șapirov. Într-un fel sau altu', o să te trimită. Are ea metodele ei... Cât despre Iuri, pușiu' i-adevăratu' savant al grupului. Sclipitor!

Dejnev încuviință solemn și sorbi încetișor din pahar.

— Mă interesează Konev, zise Morrison, și tânăra aceea, Kaliinin.

— Bună bucățică, rânji Dejnev apoi scuturâ trist din cap. Da' n-are deloc simțu' umorului.

— Mi s-a părut că-i interesată de Konev.

— Ți-ai dat seama, este! Nici nu-i greu de văzut. Mi se pare amuzant c-a rămas să lucreze alături de ea. Amândoi sunt esențiali pentru proiect și el nu poate decât să pretindă că Sofia nu există.

— Am observat că n-o privește deloc, totuși cândva trebuie să fi fost prieteni.

— Foarte prieteni... dacă ne luăm după ea. Dacă-i adevărat, au fost tare discreți. Da' ce contează? Pentru ea-i mai mult o chestie sentimentală.

— De ce oare s-au despărțit?

— Cine știe? Amanții își iau certurile-n serios. Eu unu' nu mi-am permis să mă-ndrăgostesc niciodată, la modu' poetic al dragostei. Dacă-mi place o fată, mă joc cu ea. Dacă mă plictisesc, trec mai departe. Norocu' meu e că femeile cu care mă combin sunt la fel de prag... pragmatice – nu-i așa că-i un cuvânt a-ntâia? – ca mine și nu fac gălăgie. După cum zicea tata: „O femeie care nu face gălăgie, n-are defecte." Să fiu sincer, uneori ele se plictisesc înaintea mea, da' și-atunci, ce contează? O fată care s-a plictisit de mine nu mai are același haz, și-apoi mai sunt atâtea altele.

— Probabil că și Iuri gândește la fel, nu?

Dejnev își golise paharul și-l acoperi cu palma când Morrison schiță gestul de a-l umple.

— Gata! Suficient!

— Niciodată nu-i suficient, replică Morrison calm. Ce ziceai despre Iuri?

— Ce să zic? Nu-i genu' care să treacă de la o femeie la alta, deși am auzit... Îl privi cu ochi încețoșați: Știi cum umblă vorba... unu-i zice altuia care-i zice altuia și cine mai știe dacă ce iese pe la un capăt e la fel cu ce-a intrat? Am auzit c-atunci când Iuri a fost în Statele Unite – c-a primit educație occidentală, știai? – , a cunoscut o americană. Se zice că, pac!, i-a căzut cu tronc și biata Sofia, rusoaica, i-a zburat de la inimă. Poate că-i adevărat. Poate că s-a-ntors schimbat și poate că-ncă visează la iubirea lui pierdută de peste mări și țări.

— De aceea nu-i înghite Sofia pe americani?

Dejnev privi paharul de votcă și sorbi puțin.

— Sofia noastră nu i-a-nghițit niciodată p-americani. Asta nu-i deloc surprinzător. Se aplecă spre Morrison și în respirație se simți puternic izul băuturii: Americanii nu-s simpatici... dacă nu te superi că ți-o spun.

— Nu mă supăr, răspunse calm Morrison privind capul lui Dejnev care coborî lent și poposi pe brațul său drept de pe masă. Respirația îi deveni grea.

Neurofizicianul rămase privindu-l aproape un minut, după care ridică mâna, chemând ospătărița. Aceasta veni imediat, legănându-și șoldurile ample. Îl privi aproape cu dispreț pe Dejnev.

— Ce vrei, să iau un vătrai și să-l port pe prințișor în pătucul lui?

— Nu încă, domnișoară Paleron. După cum știi, sunt american.

— Toată lumea o știe. Ajunge să rostești trei cuvinte și până și mobilele de-aici vor spune: „Un american!"

Morrison se strâmbă fără să vrea. Dintotdeauna fusese mândru de puritatea rusei lui, iar acum femeia i-o ironiza pentru a doua oară.

— Cu toate acestea, zise el, am fost adus aici cu forța, împotriva voinței mele. Cred că s-a făcut fără știrea guvernului rus, care ar fi dezaprobat acțiunea și ar fi interzis-o. Cei de aici au acționat din proprie inițiativă. Guvernul rus ar trebui înștiințat în această privință și va interveni imediat pentru ca să fiu trimis înapoi în Statele Unite și să se prevină un incident internațional nedorit de nimeni. Nu ești de acord?

Ospătărița își puse mâinile în șolduri.

— Ce contează pentru oricine, fie de-aici, fie din Statele Unite, dacă eu sunt ori nu de acord? Ce crezi că-s diplomat? Reîncarnarea țarului Petru, Marele Pilangiu?

— Ai putea, zise Morrison brusc nesigur, să anunți guvernul. Cât mai repede.

— Ce crezi dumneata, americanule? C-ajunge să-i zic amantului meu, care-i membru în Comitetul Coordonator, și ți se vor rezolva problemele? Ce legătură am eu cu guvernul? În plus, și sunt foarte serioasă, tovarășe străin, nu vreau să-mi mai vorbești în felul ăsta. Mulți cetățeni loiali și corecți au fost compromiși pe veci de pălăvrăgelile unor străini. Evident că voi raporta imediat discuția aceasta tovarășei Boranova și ea va lua măsurile necesare pentru a nu mă mai insulta din nou în felul ăsta.

Se răsuci brusc și plecă, cu o strâmbătură întipărită pe chip. Morrison privi după ea surprins, apoi se întoarse de-a dreptul uluit când îl auzi pe Dejnev:

— Ești satisfăcut, dragul meu Albert?

Capul rusului se ridicase de pe brațul ce-i slujise drept pernă și, cu toate că ochii îi erau încă puțin injectați, vocea nu mai părea împleticită.

— M-am întrebat de ce erai atât de nerăbdător să-mi umpli paharul, așa că m-am bâlbâit puțintel și m-am lăsat să mă prăbușesc. A fost foarte interesant.

— Nu ești beat? se holbă Morrison.

— Desigur, am fost și mai treaz în viața mea, dar nu mi-am pierdut cunoștința. Voi, non-băutorii, aveți o idee greșită asupra vitezei cu care un adevărat cetățean rus va adormi din cauza consumului de alcool – ceea ce demonstrează pericolul de a fi non-băutor.

Morrison continua să se simtă debusolat în urma refuzului ospătăriței de a coopera.

— Ai spus că este agent de informații.

— Am zis eu așa ceva? Cred că am spus că bănuiesc acest lucru, dar adesea bănuielile se dovedesc greșite. În plus, dragă Albert, ea mă cunoaște mai bine decât tine și probabil că nu s-a amăgit cu gândul că aș fi beat. Sunt în stare să pariez că știa că ascultam cu ambele urechi. Ce ai fi vrut să spună în asemenea circumstanțe?

— Oricum, își regăsi aplombul Morrison, a auzit cuvintele mele și va informa guvernul rus despre ce se petrece aici. Pentru a evita un conflict internațional, guvernul va ordona să mă eliberați, probabil cerându-mi scuze, iar voi veți avea de dat niște explicații. Ar fi mai bine să mă eliberați și să mă trimiteți în Statele Unite, fără să mai așteptați re-percusiunile.

— Îți pierzi timpul, abilul meu intrigant, chicoti Dejnev. Părerea ta despre guvernul rus este prea romantică. Este foarte probabil ca el să fie de acord să-ți dea drumul să pleci dar, indiferent de posibilele probleme diplomatice, nu înainte de a fi miniaturizat și...

— Nu cred că persoanele investite cu autoritate știu că m-ați răpit. Este imposibil să fie de acord cu o asemenea acțiune.

— Poate că nu știu și poate că vor scrâșni din dinți când vor afla... dar ce pot ele să facă? Guvernul a investit prea mult în acest proiect ca să-ți dea drumul înainte de a fi avut ocazia să-l transformi în ceva practic, așa încât să recupereze toți banii cheltuiți... plus un beneficiu. Ce zici? Nu ți se pare logic?

— Nu, pentru că n-o să vă ajut. Nu mă voi lăsa miniaturizat.

— Asta va decide Natașa. Să știi că se va înfuria pe tine și va fi nemiloasă. Îți dai seama că ai încercat să-i compromiți în ochii guvernului pe toți cei implicați în acest proiect, astfel ca unii dintre noi să fie pensionați... sau chiar mai rău? Asta după ce te-am tratat cu atâta blândețe și considerație.

— M-ați răpit.

— Până și răpirea s-a desfășurat cu blândețe și considerație. Ai fost rănit în vreun fel? Tratat necorespunzător? Totuși ai încercat să ne faci rău. Natașa ți-o va plăti pentru asta.

— Cum? Prin forță? Tortură? Droguri?

Dejnev ridică exasperat privirea spre tavan.

— Cât de puțin o cunoști pe Natașa noastră! Ea nu procedează așa. Poate că eu aș fi în stare s-o fac, dar ea nu. Are sufletul la fel de blând ca tine, vicleanul meu Albert, în felul ei, desigur. Te va sili, însă, să ni te alături.

— Cum?

— Nu știu. Niciodată nu pricep cum o face, dar izbutește. O să vezi!

Surâsul lui căpătă ceva din rânjetul unui lup. Iar când Morrison zări rânjetul acela, înțelese în cele din urmă că nu avea scăpare.

26

A doua zi dimineață, Morrison și Dejnev reveniră în Grotă. Intrară într-o cameră mare, fără ferestre, iluminată de plafoniere. Boranova se afla înapoia unui birou masiv, iar de pe peretele din spatele ei portretul

președintelui rus îi privea cu gravitate. În colțul din stânga exista un frigider, iar în cel din dreapta un fișet. Singurul obiect de pe birou era un calculator.

— L-am adus, vorbi Dejnev. Afurisitul a încercat s-o vrăjească pe Paleron să-l ajute să scape, ridicându-ne guvernul în cap.

— Am primit raportul tău, încuviință femeia. Te rog să ne lași, Arkadii. Doresc să rămân singură cu profesorul Albert Morrison.

— Nu-i periculos, Natașa?

— Nu cred. În opinia mea, Albert nu-i un individ violent.

— Vă propun să încetăm cu jocurile astea, rosti Morrison. Ce dorești, Natalia?

Boranova făcu un gest de concediere din mână și Dejnev ieși. Când ușa se închise înapoia lui, ea spuse:

— De ce ai procedat așa? De ce ai căutat să complotezi cu cineva despre care credeai că-i un agent de informații pus să ne supravegheze? Chiar atât de rău te-am tratat?

— Da, replică Morrison furios, chiar atât de rău! De ce nu vă poate intra în minte că-mi este imposibil să apreciez faptul că m-ați răpit și m-ați adus în Rusia? De ce așteptați recunoștință din partea mea? Pentru că nu mi-ați spart capul în timpul răpirii? Probabil că ați fi făcut-o... dacă n-ați fi avut nevoie de el intact.

— Dacă n-am fi avut nevoie de el, intact, te-am fi lăsat în pace. Știi asta, ca și motivul care ne-a împins să acționăm așa cum am făcut-o. L-am explicat în detaliu. Dacă ai fi încercat pur și simplu să evadezi, te-aș fi înțeles, dar metoda pe care ai utilizat-o ne-ar fi putut distruge proiectul și chiar pe noi înșine... dacă ar fi reușit. Ai sperat ca guvernul nostru să fie îngrozit de acțiunea noastră și s-o condamne. Dacă s-ar fi întâmplat așa, ce soartă crezi că am fi avut noi?

— Nu m-am putut gândi la altă modalitate de evadare. Te referi la motivul care v-a împins. Și eu am un motiv personal.

— Albert, am încercat toate modalitățile rezonabile de a te convinge să ne ajuți. N-am folosit forța, nici amenințarea cu forța... nici un fel de acte neplăcute, după sosirea ta aici. Este adevărat?

— Cred că da.

— „Crezi"? *Este* adevărat. Totuși, n-am avut succes. Bănuiesc că refuzi în continuare să ne ajuți.

— Refuz și voi continua să refuz.

— Atunci sunt silită, împotriva dorinței mele, să trec la etapa următoare.

Un fior de spaimă îl străbătu pe neurofizician, care simți că inima i se oprește pentru o clipă, totuși se străduí cu desperare să pară sfidător:

— Care anume?

— Vrei să pleci acasă, să te întorci în America. Dacă nu te putem convinge, te vei întoarce.

— Vorbești serios?

— Te surprinde?

— Mă surprinde, însă accept. Te cred pe cuvânt. Când voi pleca?

— În clipa când vom cădea de acord asupra poveștii pe care o vom spune.

— Care-i problema? Vom spune adevărul.

— Asta va fi nițel cam greu. Ar pune în dificultate guvernul meu, care ar trebui să nege că mi-a acordat permisiunea pentru această acțiune. Aș intra într-un bucluc serios. N-ar fi rezonabil din partea ta să te aștepți să procedez așa.

— Și ce altceva aș putea spune?

— Că ai venit aici din proprie inițiativă, pentru a ne ajuta la proiectele noastre.

Morrison clătină vehement din cap.

— Asta ar fi cel puțin la fel de dificil pentru mine, pe cât este recunoașterea răpirii pentru tine. Poate că trăim într-o epocă nouă, dar deprinderile vechi mor greu și americanii vor fi mai mult decât suspicioși în privința unui savant american care a plecat la ruși ca să-i ajute. Vechile concurențe rămân, iar eu am de apărat o reputație.

— Adevărat, admise Boranova, există aspectul acesta, totuși, din punctul meu de vedere, decât să am eu dificultăți, mai bine să ai tu.

— Nu voi permite așa ceva! Crezi că voi ezita să spun adevărul, totul așa cum s-a petrecut?

— Albert, întrebă încetișor femeia, bănuiești că te va crede cineva?

— Bineînțeles! Guvernul american știe că m-ați solicitat să vin în Rusia și că am refuzat. Așadar, ca să ajung aici, trebuia să fiu răpit.

— Mă tem că guvernul american nu va dori să recunoască asta. Ar dori, oare, să recunoască faptul că agenții ruși au ridicat un american din camera lui de hotel și l-au transportat pe uscat, pe ocean și prin văzduh fără ca legea americană să aibă habar? Ținând seama de nivelul tehnologic al societății voastre de care sunteți atât de mândri, asta ar însemna fie incompetență, fie acceptul tacit al serviciilor de informații. Bănuiesc că guvernul tău ar prefera ca lumea să creadă că ai plecat voluntar în Rusia. În plus, chiar *a dorit* s-o faci, nu?

Morrison tăcu.

— Așa este, urmă femeia. S-a dorit să afli cât mai multe despre miniaturizare. Acum le vei spune că ai refuzat să te lași miniaturizat. Vei raporta doar că ai asistat la miniaturizarea unei iepuroaice, acțiune

despre care se va crede că a fost o scamatorie din partea noastră. Se va aprecia că te-am păcălit cu abilitate și că n-ai fost în stare să le oferi nici un indiciu. Se vor considera îndreptățiți să nu-ți mai acorde nici un sprijin.

— Intenționați realmente să mă aduceți în poziția de a fi considerat spion și trădător de compatrioții mei? Asta încercați?

— Nu, Albert. Vom spune tot adevărul posibil. De fapt, am dori să te *protejăm*, deși tu n-ai demonstrat că dorești să ne protejezi pe noi. Am explica faptul că marele nostru savant, academicianul Piotr Șapirov este în comă și că el se referise extrem de elogios la teoriile tale neurofizice cu puțin înaintea tragediei care l-a lovit. De aceea, am apelat la tine și te-am rugat să-ți folosești teoriile și experiența pentru a vedea dacă nu-l poți scoate din comă. Nu poți obiecta față de așa ceva. Întreaga lume te va considera un umanitarist. Este posibil ca până și guvernul american să sprijine această imagine. În mod sigur, ar fi protejat de orice posibilă situație neplăcută – ca și guvernul rus, de altfel. Și, la urma urmelor, este aproape adevărat.

— Dar despre miniaturizare?

— Acela este singurul punct în care va trebui să evităm adevărul. Nu putem aminti de miniaturizare.

— Ce anume crezi că m-ar opri *pe mine* să amintesc de ea?

— Însuși faptul că nu te-ar crede nimeni. Tu ai acceptat existența miniaturizării înainte de a o vedea cu proprii tăi ochi? În același timp, nici guvernul tău nu dorește să răspândească vestea că Rusia a obținut miniaturizarea. Nu se dorește înspăimântarea omului de rând până nu va fi absolut sigur că rușii dețin procesul și, mai bine chiar, că-l cunosc și americanii. Dar... asta-i situația, Albert. Te vom trimite acasă, cu o poveste inofensivă ce nu menționează miniaturizarea, nu pune într-o situație stânjenitoare Rusia sau Statele Unite și te absolvă de orice suspiciuni de a fi un trădător. Ești mulțumit?

Morrison o privi nesigur pe femeie și-și trecu mâinile prin părul rar și nisipiu.

— Dar *pentru ce motiv* veți spune că mă trimiteți înapoi? Trebuie să explicați și asta. Nu puteți declara pur și simplu că Șapirov și-a revenit cu ajutorul meu, dacă el nu-și revine cu adevărat, astfel încât să-l puteți arăta în public. În același timp, nu puteți spune c-a murit înainte ca eu să fi ajuns la el, decât dacă realmente moare în curând, deoarece în caz contrar va trebui să explicați de ce continuă să se afle în comă sau de ce, poate, a revenit la viață. Nu puteți ascunde situația pe vecie.

— Asta *este* o problemă care ne îngrijorează și ai intuit-o cu inteligență. La urma urmelor, te expediem înapoi la numai câteva zile

după ce ai sosit – de ce? Mă tem că singurul motiv rațional va fi că am descoperit că ești un impostor. Te-am adus aici, având mari speranțe pentru sărmanul Șapirov, dar foarte repede s-a dovedit că teoriile tale erau lipsite de sens și, dezamăgiți și amărâți, te-am expediat înapoi. Asta nu te va afecta deloc. Un impostor nu-i același lucru cu un spion.

— Termină cu falsa inocență, Natalia. Nu puteți face asta.

— Dar pare logic, nu? Propriii tăi colegi nu te iau în serios. Ei râd pe seama ipotezelor tale. Vor fi de acord cu noi că sugestiile tale sunt incoerente. Ne vom simți oarecum stânjeniți pentru c-am fost atât de creduli ca să te credem, dar Șapirov fusese cel care te apreciase și, fără ca noi s-o fi știut, el se găsea în pragul unui accident cerebral și a totalei prăbușiri mentale, astfel că n-ar putea fi acuzat pentru admirația absurdă cu care ți-a privit cercetările.

— Dar nu mă puteți transforma într-un clovn! Nu-mi puteți ruina în felul ăsta reputația!

— La ce reputație te referi, Albert? Nevasta te-a părăsit, iar unii cred că tocmai ideile tale nebune au fost picătura ce a umplut paharul. Am aflat că nici contractul tău nu va fi reînnoit și că n-ai reușit să-ți găsești alt angajament. Oricum, ești terminat ca savant, iar povestea noastră va confirma ceea ce se știa deja. Poate că vei găsi altă modalitate de a-ți câștiga existența... în afara domeniului științei. Poate că ai fi fost nevoit să procedezi așa chiar dacă nu ne-am fi atins de tine. Asta ar fi o consolare.

— Natalia, dar astea sunt niște minciuni și tu știi bine lucrul ăsta. N-ai un cod etic? Oare un savant respectabil poate să-i facă așa ceva unui confrate?

— Ieri nu păreai impresionat de noțiunile abstracte și, de aceea, azi nici eu nu sunt impresionat de ele.

— Într-o bună zi, savanții vor descoperi că am avut dreptate. Cum vă va privi lumea atunci?

— Este posibil ca până atunci să fim morți cu toții. În plus, știi bine că nu așa se petrec lucrurile. Deși a descoperit hipnotismul, Franz Anton Mesmer a fost considerat un șarlatan și un impostor. Când James Braid a redescoperit hipnotismul, el a căpătat întregul credit, iar Mesmer *a continuat* să fie considerat șarlatan și impostor. În plus, oare chiar mințim, numindu-te șarlatan?

— Bineînțeles!

— Să analizăm puțin. De ce refuzi să încerci un experiment de miniaturizare care ți-ar permite să-ți dovedești teoriile și care ți-ar putea amplifica de multe ori cunoașterea creierului? Un astfel de refuz poate fi determinat doar de faptul că tu știi că teoriile îți sunt false, că ești fie

incompetent, fie impostor, sau ambele, și că nu dorești să se afle acest lucru, așa cum s-ar petrece dacă te-ai supune miniaturizării.

— Nu-i adevărat!

— Te aștepți să te credem că refuzi miniaturizarea pur și simplu pentru că ți-e teamă? Că renunți la posibilitatea cunoașterii, gloriei, renumelui, victoriei, răzbunării după ani de dispreț, fiindcă ești speriat? Fii serios, nu putem crede asta. E mult mai rațional să credem că ești un impostor și de aceea nu vom ezita s-o declarăm public.

— Americanii nu vor crede o acuzație adusă unui savant american.

— Ba da, Albert, o vor crede cu multă ușurință. Când te vom elibera, explicația noastră va apărea imediat în toată mass-media americană. Va fi preluată cu brațele deschise. Este cea mai „liberă", așa cum vă place vouă să spuneți, altfel spus ea face legea. Se fălește cu acest lucru și nu obosește niciodată s-o agite în ochii mass-media noastre, care este mai rezervată. Pentru ea va fi o poveste minunată. Parcă văd titlurile: „Un escroc american îi păcălește pe rusnacii cei proști". De fapt, Albert, ai putea câștiga bani frumoși ținând un turneu de conferințe pe tema asta. Știi tu, de felul: „Cum mi-am bătut joc de ursii siberieni". După aceea, le poți spune toate chestiile ridicole pe care ne-ai convins să le credem înainte de a ne fi dat seama de adevăr, iar spectatorii se vor tăvăli pe jos de râs.

— Natalia, șopti Morrison, de ce-mi faci asta?

— *Eu*? Eu nu fac nimic. *Tu* faci. Tu vrei să mergi acasă și, deoarece n-am izbutit să te convingem să accepți miniaturizarea, nu avem alternativa decât să fim de acord. Dar, o dată ce am căzut de acord să te trimitem acasă, totul trebuie să urmeze în mod logic, pas cu pas.

— În cazul acesta, nu pot merge acasă. Nu pot accepta ca viața să-mi fie distrusă în mod iremediabil.

— Cui îi pasă, Albert? Soției tale, care te-a părăsit? Fiicelor tale, care nu te mai cunosc și care oricum își pot schimba numele oricând o doresc? Universității care te concediază? Colegilor care râd de tine? Guvernului care te-a abandonat? Fii serios! Nu-i va păsa nimănui. Inițial, va fi un hohot general de râs prin toată țara, apoi vei fi uitat pe vecie.

Morrison clătină desperat din cap.

— Nu pot merge acasă.

— Dar trebuie s-o faci. Dacă nu dorești să ne ajuți – și nu dorești – nu poți rămâne aici.

— Nu pot merge acasă în termenii pe care i-ai prezentat.

— Și care ar fi alternativa?

— Accept alternativa.

Boranova rămase tăcută aproape un minut, după care spuse:

— Albert, nu vreau să fi înțeles greșit. Te rog, formulează-ți acceptul în mod limpede.

— Ori accept să fiu miniaturizat, ori accept să fiu distrus. Nu-i vorba despre asta?

— Este un mod cam dur de a formula situația, se strâmbă Boranova. Prefer să privești astfel lucrurile: Ori ești de acord să ne ajuți, ori vei fi în avion spre Statele Unite la amiază. Ce spui? Acum este aproape unsprezece dimineața. Ai ceva mai mult de o oră ca să decizi.

— Ce rost are? O oră nu va schimba nimic. Voi fi miniaturizat.

— *Noi* vom fi miniaturizați. Nu vei fi singur.

Femeia apăsă un buton de pe birou.

— Albert! exclamă Dejnev intrând. Pari atât de trist... atât de distrus... încât am senzația că ai decis să ne ajuți.

— Nu sunt necesare ironii, îl admonestă Boranova. Albert ne va ajuta și noi îi vom fi recunoscători. Decizia lui a fost voluntară.

— Sunt convins. Nu știu cum ai făcut-o de data asta, Natașa, dar am știut c-o vei face. Trebuie să te felicit și pe tine, Albert. A avut nevoie de mai mult timp decât crezusem.

Morrison putea doar să privească în gol. Simțea ca și cum ar fi înghițit un țurțure întreg – unul care nu se topea, ci care îi coborâse temperatura întregului abdomen la zero grade.

În mod sigur, dârdâia.

7. Nava

Nici o expediție nu este periculoasă pentru cel care-și ia rămas bun de pe țărm.
Tata Dejnev

27

Deși Morrison se simți ca amorțit pe toată durata prânzului, presiunea de până atunci dispăruse cumva. Nu mai existau glasuri hotărâte care să-l apese, nu mai exista intensitatea explicațiilor și a persuasiunilor, surâsuri care să ascundă planuri sau capete care să se aplece unele spre altele, șușotind.

Desigur, fusese anunțat, pe un ton sec, specific mai degrabă lumii afacerilor, că n-avea să mai părăsească Grota până nu se întreprinde acțiunea și că din Grotă nu exista, bineînțeles, cale de evadare.

La răstimpuri, un gând invada mintea neurofizicianului...

Fusese de acord să fie miniaturizat!

Îi dăduseră o cameră personală, unde, pentru a-și petrece următoarele ore, putea viziona microfilme printr-un lector video. Stătu acolo, cu o carte-film derulându-se prin lectorul fixat pe ochi, fără însă ca mintea lui să fie atentă la imaginile proiectate pe retină.

Fusese de acord să fie miniaturizat!

I se spusese că putea face orice dorea, până va fi chemat. Mai exact, putea face orice dorea, cu condiția să nu dorească să plece. Paznicii existau la tot pasul.

Morrison era conștient că sentimentul de teroare dispăruse. De aceea saluta amorțeala, căreia i se adăuga, desigur, faptul că, cu cât repeți mai des o propoziție în minte, cu atât aceasta își pierde mai mult din înțeles. *Fusese de acord să fie miniaturizat.* Cu cât îi răsuna mai mult în minte, precum dangătul unui clopot, iarăși și iarăși, cu atât oroarea ei se destrăma, lăsând în urmă doar un neant lipsit de senzații.

Ca prin vis, își dădu seama că ușa camerei sale se deschisese. Probabil, bănui Morrison într-o doară, că trimiseseră pe cineva să-l cheme. Își scoase lectorul, ridică ochii fără grabă și, pentru o secundă, simți o scânteie de interes.

În fața lui se afla Sofia Kaliinin, părând superbă chiar și pentru simțurile sale încețoșate. Femeia rosti în engleză:

— Bună după-amiază, stimate domn.

Bărbatul se strâmbă. Prefera să audă rusa, decât o engleză atât de formală și vorbită cu un accent evident.

— Te rog, vorbește în graiul tău, spuse el în rusește.

Kaliinin ridică ușor din umeri și replică:

— Desigur... dacă asta dorești.

Rămase apoi, privindu-l gânditor. Morrison îi întoarse căutătura cu destulă ușurință deoarece, pentru moment, nu-i prea păsa ce anume făcea și-i era indiferent dacă se uita la femeie, la altă persoană... sau chiar la nimeni. Dispăruse impresia de moment a frumuseții ei, pe care o avusese când o zărise în prag.

— Am înțeles, spuse Kaliinin în cele din urmă; că ai acceptat să ni te alături în încercarea noastră.

— Da, așa-i.

— Este frumos din partea ta. Îți suntem cu toții recunoscători. Îți mărturisesc sincer că n-am crezut c-o vei face, pentru că ești american. Îmi cer scuze.

— Decizia de a vă ajuta n-a fost voluntară, zise Morrison cu o undă îndepărtată de regret și de mânie. Am fost convins... de o expertă.

— De Natalia Boranova?

Neurofizicianul încuviință fără un cuvânt.

— Este foarte pricepută în a convinge, aprobă Kaliinin. De obicei nu-i foarte blândă, însă se pricepe fără doar și poate. Și eu a trebuit să fiu convinsă.

— De ce?

— Aveam alte motive... personale.

Se lăsă o tăcere stânjenitoare.

— Vino, urmă Kaliinin, mi s-a dat sarcina să-ți arăt nava.

— Nava? De cât timp plănuiți voi expediția? Ați avut vreme să construiți o navă?

— Exclusiv în scopul de a testa creierul lui Șapirov? Bineînțeles că nu! Nava fusese concepută în alte scopuri, mai simple, dar a fost singurul vehicul disponibil pe care să-l putem folosi. Haide, Albert! Natalia consideră că ar fi bine să te obișnuiești cu ea, s-o vezi, s-o pipăi

chiar. Este posibil ca în urma contactului cu o tehnologie cât se poate de normală să accepți misiunea cu mai multă ușurință.

— De ce trebuie s-o văd chiar acum? întrebă Morrison. Nu pot fi lăsat în pace, să mă acomodez cu problema miniaturizării personale?

— Asta-i o prostie! Cu cât stai mai mult singur și clocești gânduri, cu atât îți întreții... nesiguranța. În plus, suntem în criză de timp. Câtă vreme crezi că-l putem lăsa pe Șapirov să se deterioreze, cu gândurile pierzându-i-se clipă după clipă? Nava pornește mâine dimineață.

În mod reflex, Morrison își privi ceasul de la mână.

— N-a mai rămas mult, dar în privința timpului te vom anunța noi, nu-i nevoie să-ți consulți ceasul. Mâine dimineață, nava pătrunde într-un corp omenesc, iar tu te vei găsi la bordul ei. Urmează-mă!

28

Reveniră în zona dedicată miniaturizării, unde oameni preocupați forfoteau de colo-colo fără să acorde cea mai mică atenție celor din jur. Kaliinin trecu printre ei cu ținuta dreaptă și menținând un aer aristocratic ce apare automat când toți ți se supun.

Avea în mod sigur o funcție de conducere, chiar dacă nu una de vârf; Morrison văzu că cei care se intersectau cu ei, sau prin preajma cărora treceau înclinau capetele într-un simulacru de plecăciune și se retrăgeau puțin, parcă pentru a se asigura că nu-i stăteau în cale. Absolut nici unul nu dădea vreun semn că ar fi remarcat prezența americanului.

Merseră mai departe, trecând dintr-un laborator în altul; peste tot se simțea o acumulare de energie abia ținută sub control.

Deși probabil familiarizată cu ea, Kaliinin o resimțea de asemenea, deoarece i se adresă lui Morrison cu o evidentă mândrie:

— Am plasat în spațiu o heliocentrală și majoritatea energiei furnizate de ea este transmisă direct în Malenkigrad.

Ajunseră la navă înainte ca Morrison să fi avut ocazia reală să-și dea seama la ce anume se uita. Hangarul nu era foarte mare, iar obiectul dinăuntrul lui nu părea câtuși de puțin masiv. Era un aparat aerodinamic, cu puțin mai mare decât un automobil, și în tot cazul mai scurt decât o limuzină de lux, deși mai înalt. În plus, era transparent!

În mod reflex, neurofizicianul întinse mâna să-l pipăie.

Suprafața nu se simți rece, ci doar netedă și oarecum umedă, deși, când retrase degetele, acestea îi erau perfect uscate. Repetă gestul și, trecând vârfurile degetelor peste fuzelaj, avu senzația că i se lipesc,

totuși nu lăsară nici urmă de transpirație. Își apropie gura de suprafață și exhală spre ea. Pe materialul transparent apăru umbra vaporilor condensându-se, care dispăru însă rapid.

— Este un material plastic, explică Kaliinin, dar nu-i cunosc compoziția. Oricum, dacă aș fi știut-o ar fi făcut parte dintre informațiile strict secrete. Indiferent ce ar fi, este mai tare decât oțelul la aceeași greutate – mai dur și mai rezistent la șocuri.

— Este imposibil, comentă Morrison, ca la grosimea asta plasticul să fie la fel de rezistent ca oțelul. Nu se poate ca două volume egale, unul de plastic și celălalt de oțel, să fie la fel de rezistente.

— De acord, dar nu uita unde vom merge noi. Între exteriorul și interiorul navei nu vor exista diferențe de presiune, nu vor exista meteoriți și nici măcar praf cosmic de impactul căruia să ne protejăm. În jurul nostru nu va fi decât structură celulară moale. Plasticul va reprezenta o protecție suficientă și el este ușor. Ăsta-i aspectul cel mai important. După cum bine poți înțelege, trebuie să fim cât mai chibzuiți în privința masei. Fiecare kilogram suplimentar consumă o cantitate apreciabilă de energie în timpul miniaturizării, iar la deminiaturizare degajă o căldură importantă.

— Dar echipajul va avea loc înăuntru?

— Da. Spațiul e limitat, totuși pot încăpea șase persoane, iar noi nu vom fi decât cinci. În plus, există o mulțime de instrumente mai puțin obișnuite. Desigur, nu atâtea pe cât am fi dorit. Dar ce putem face? În lumea asta nedreaptă există permanent presiuni în vederea economiilor, chiar dacă nu întotdeauna ele se justifică.

— Ce fel de presiuni, întrebă Morrison brusc neliniștit, și pentru ce fel de economii? Totul funcționează normal?

— Te asigur că da.

Chipul femeii se luminase. Acum, când melancolia dispăruse, Kaliinin se dovedea cu adevărat o femeie frumoasă.

— Absolut totul a fost testat amănunțit, explică ea, atât independent cât și în ansamblu. Este imposibilă eliminarea riscurilor în proporție de sută la sută, dar în cazul de față noi ne-am apropiat foarte mult de acest ideal. Practic nu există nimic metalic. Cu microcipuri, fibre optice și cuple Manuilsky, am redus greutatea totală a aparaturii la mai puțin de cinci kilograme. De aceea, nava poate să fie atât de mică. La urma urmelor, nu se așteaptă ca expedițiile în microcosmos să dureze mai mult de câteva ore, așadar nu sunt necesare facilități pentru somn, echipamente de reciclare sau rezerve complicate de aer și alimente, doar niște aparate destul de simple pentru nevoile fiziologice și altele similare.

— Cine o va pilota?

— Arkadii. Este un geniu al ingineriei, atât în proiectare cât și în practică. Nu s-ar zice după cum vorbește... Crezi că vreunul dintre noi i-ar putea suporta glumele proaste și mofturile, dacă n-ar fi un geniu într-o direcție? El a proiectat nava – fiecare părticică a ei – și toate echipamentele interioare. A inventat o duzină de modalități complet noi de reducere a masei și dimensiunilor. În ciuda faptului că-i place să se comporte necioplit, este o persoană cu totul aparte, urmașul lui Semion Ivanovici Dejnev. Ai auzit de el, cred.

Morrison clătină din cap.

— Chiar așa? Glasul lui Kaliinin deveni brusc înghețat. Nu-i decât faimosul explorator care, pe timpul lui Petru cel Mare, a explorat Siberia până în capătul cel mai estic și a afirmat că între Siberia și America de Nord există o întindere de apă, cu decenii înainte ca Vitus Bering, danezul aflat în serviciul Rusiei, să fi descoperit Strâmtoarea Bering. Și n-ai auzit de Dejnev... Tipic american! Dacă n-a fost un occidental, habar n-aveți de el!

— Sofia, nu căuta insulte la tot pasul. N-am studiat geografia și nici marile explorări geografice. La urma urmelor, există mulți exploratori americani despre care n-am habar... și despre care nici tu n-ai habar. Tu găsești lucruri care să-ți alimenteze ura, lucruri lipsite de importanță, și ar trebui să-ți fie rușine că apelezi la ele.

— Semion Ivanovici Dejnev a fost un mare explorator, nicidecum lipsit de importanță.

— Sunt gata să-ți dau dreptate. Mă bucur că am aflat despre el și-i apreciez realizările. Totuși faptul că nu știusem de el nu constituie un motiv pentru renașterea rivalității ruso-americane. Să-ți fie rușine!

Femeia coborî ochii, apoi vorbi:

— Iartă-mă și acum haide să vezi interiorul navei.

Morrison reuși să zâmbească. Cumva, se simțea mai bine alături de Kaliinin, decât în prezența lui Dejnev sau Konev... sau chiar a Boranovei. O femeie drăguță, încă tânără, reușește să distragă mintea unui bărbat, mai eficient decât majoritatea altor lucruri.

— Nu-ți este teamă că aș putea încerca s-o sabotez? întrebă el.

— Nu tocmai, zise Kaliinin. Bănuiesc că ai suficient respect pentru un vehicul destinat explorării științifice ca să eviți să-l avariezi în vreun fel. În plus, în Rusia, legile ce pedepsesc sabotajul sunt extrem de severe și cea mai măruntă tentativă de acest fel va declanșa alarme ce vor aduce gărzile în numai câteva secunde. Legea le interzice paznicilor să-i agreseze fizic pe sabotori dar, copleșiți de indignare,

uneori ei tind să uite acest lucru. Te rog, nici măcar nu te gândi să întreprinzi ceva.

În timp ce vorbea, puse mâna pe fuzelaj și probabil că atinse un contact, deși Morrison nu zărise nimic. O ușă – un dreptunghi cu colțurile rotunjite – se deschise. Ușa părea dublă. Să fi jucat, oare, și rolul de ecluză?

Deschiderea era micuță. Intrând prima, Kaliinin fu nevoită să aplece capul.

— Ai grijă, Albert, spuse ea și-i întinse mâna.

Bărbatul se aplecă la rândul lui și trebui să intre cu un umăr înainte. Ajuns în interiorul navei, descoperi că nu putea sta în poziție perfect verticală. Când se izbi cu capul de ceva, ridică ochii și văzu plafonul.

— Majoritatea activității o vom desfășura din fotolii, îl liniști Kaliinin, așa că nu-ți face griji despre tavan.

— Nu cred că unui claustrofob i-ar plăcea aici.

— Ești claustrofob?

— Nu.

— Asta-i bine, oftă ușurată femeia. Știi, am fost nevoiți să reducem cât mai mult spațiul.

Morrison privi în jur și zări șase fotolii, dispuse în perechi. Se așeză în cel mai apropiat de ușă și observă:

— Nici ele nu-s prea spațioase. Mi se pare evident că nava a fost construită cu mult înainte ca Șapirov să intre în comă.

— Așa-i. De multă vreme intenționam să trimitem exploratori miniaturizați în țesuturile organice vii. Era absolut necesar, dacă doream să facem descoperiri biologice cu adevărat importante. Desigur, ne așteptam ca la început să lucrăm cu animale de laborator și să studiem în amănunt sistemul circulator. În acest scop a fost construită nava. Nimeni n-ar fi putut ghici că prima microexplorare avea să fie a unui corp omenesc, iar corpul îi va aparține chiar lui Șapirov.

Neurofizicianul continua să studieze interiorul navei. Practic acesta părea gol. Detaliile se distingeau cu greu în condițiile în care totul era transparent, iar componentele erau microscopice.

— Așadar, spuse el, înăuntru vom fi cinci: noi doi, Boranova, Konev și Dejnev.

— Exact.

— Cu ce ne vom ocupa fiecare?

— Arkadii va pilota nava. Este copilul minții și mâinilor lui. Va sta pe locul din față, în stânga. Alături, în dreapta, va sta celălalt, cel cu harta completă a configurației neurocirculatorii a creierului lui Șapirov. El va fi

navigatorul. Eu voi sta înapoia lui Arkadii și voi controla tiparul electromagnetic al suprafeței navei.

— Tiparul electromagnetic? La ce slujește?

— Oamenii recunosc obiectele pe baza luminii reflectate de ele, câinii le recunosc pe baza mirosurilor emise, iar moleculele le identifică pe baza tiparului electromagnetic al suprafeței. Dacă va trebui să ne croim drum printre molecule, va trebui să-l deținem pe cel cuvenit pentru a fi tratați ca prieteni, nu ca dușmani.

— Pare destul de complicat.

— Este... dar în același timp reprezintă subiectul cercetărilor mele. Natalia va sta înapoia mea. Ea va fi căpitanul expediției și va lua deciziile. Iar tu vei sta în dreapta mea.

Morrison se sculă și reuși să se strecoare prin culoarul îngust dintre fotolii și peretele în care exista ușa, așezându-se în fotoliul din spate. Anterior stătuse pe locul lui Konev, iar acum se afla pe locul care va fi al său. Simți inima cum începe să-i bubuie, imaginându-se în același fotoliu a doua zi, cu procesul miniaturizării declanșat. Cu glas înăbușit, vorbi:

— Așadar, există o singură persoană, Konev, miniaturizată și deminiaturizată, care n-a fost afectată de procesul respectiv.

— Exact.

— Iar el n-a amintit de nici un disconfort... de nici o senzație neplăcută... nici o tulburare mentală?

— N-a raportat absolut nimic de felul ăsta.

— Să fi fost oare din cauză că-i un stoic? Ar fi considerat că nu-i de demnitatea unui erou al științei rusești să se plângă?

— Termină cu prostiile! Nu suntem eroi ai științei rusești... în tot cazul, nu cel la care te referi. Suntem ființe omenești și savanți și, de fapt, dacă am fi simțit vreun disconfort, l-am fi descris în detaliu, fiindcă numai așa i-am putea descoperi cauza și am putea îmbunătăți viitoarele miniaturizări. Ascunderea oricărui amănunt ar fi neștiințific, imoral și periculos. Chiar nu-nțelegi asta, nu ești și tu om de știință?

— Pot exista diferențe individuale. Konev a supraviețuit nevătămat, nu însă și Șapirov.

— Asta n-are nici o legătură cu diferențele individuale.

— Poți fi sigură?

— Gândește-te, Albert! Crezi că am miniaturiza nava fără o ultimă testare, cu și fără oameni la bord? Nava a fost miniaturizată, fără echipaj, azi-noapte – nu complet, dar suficient ca să știm că totul decurge bine.

Imediat, Morrison se ridică.

— În cazul acesta, dacă nu te superi, Sofia, vreau să ies înainte ca să fie miniaturizată cu oameni la bord.

— Este prea târziu.

— Cum?!

— Privește în exterior, uită-te la hangar. N-ai făcut-o de când ai intrat, ceea ce, bănuiesc, a fost un lucru bun. Dar acum, uită-te. Haide! Pereții sunt transparenți și procesul s-a încheiat. Te rog! Uită-te!

Surprins, bărbatul privi, apoi, foarte lent, genunchii îi cedară și se așeză înapoi.

— Pereții, întrebă el, și chiar în timp ce o făcea știu cât de prostește suna, au un efect amplificator?

— Nu, bineînțeles. Tot ceea ce se vede în exterior a rămas ca înainte. Nava, eu și *tu* am fost miniaturizați cam la jumătate din dimensiunile noastre liniare.

29

Morrison se simți copleșit de amețeală și-și lăsă capul între genunchi, răsuflând rar și adânc. Când ridică din nou ochii, o văzu pe Kaliinin examinându-l gânditor. Se afla pe culoarul cel îngust, ușor rezemată de brațul unui fotoliu, astfel ca să nu atingă plafonul cu capul.

— Ai fi putut să leșini, zise femeia. Nu m-ar fi deranjat. Acum au început să ne deminiaturizeze, ceea ce durează mai mult decât miniaturizarea, care n-a ținut decât trei-patru minute. Pentru a reveni la starea inițială, va fi nevoie de aproape o oră, de aceea ai fi avut timp destul să-ți revii.

— N-a fost cinstit să procedezi așa fără să mă avertizezi în prealabil.

— Dimpotrivă. A fost o măsură caritabilă. Dacă ai fi bănuit că vom fi miniaturizați, ai fi intrat degajat și nepăsător în navă? Dacă ai fi știut, ai fi inspectat interiorul cu atâta atenție? Iar dacă ai fi anticipat miniaturizarea, nu crezi că ai fi dovedit tot soiul de simptome de psihopat?

Morrison rămase tăcut.

— Ai simțit ceva? întrebă Kaliinin. Ai fost măcar conștient de faptul că erai miniaturizat?

— Nu, scuturâ el din cap apoi, îmboldit de un sentiment de rușine, continuă: Nici tu n-ai mai fost miniaturizată înainte, așa-i?

— Nu. Până azi, singurii oameni miniaturizați au fost Șapirov și Konev.

— Și ție nu ți-a fost deloc teamă?

— Nu pot spune una ca asta. Am fost tulburată. Din experiența dobândită din zborurile spațiale știm, așa cum ai spus chiar tu ceva mai devreme, că există diferențe individuale în privința reacțiilor față de medii necunoscute. De pildă, în condiții de imponderabilitate, unii astronauți încearcă senzații de greață, dar nu toți. Nu puteam fi sigură de felul cum voi reacționa. Ai simțit vreo greață?

— Nu, decât după ce am aflat că am fost miniaturizați, dar bănuiesc că amețeala pe care o simt acum nu se pune la socoteală... Cine a avut ideea asta?

— Natalia.

— Bineînțeles! pufni el. Nici nu mai trebuia să întreb.

— Să știi că au existat motive întemeiate. Ea a considerat că era posibil să cedezi psihic după începerea călătoriei.

— Bănuiesc că merit lipsa asta de încredere, mormăi americanul stânjenit, ferindu-și ochii. Mai bănuiesc că te-a desemnat să mă însoțești, tocmai în scopul precis de a-mi distrage atenția de la cele ce se petreceau.

— Nu. Asta a fost ideea mea. Natalia ar fi dorit să te însoțească, dar am considerat că de acum ești mult mai vigilent față de ea.

— Pe când în prezența ta, era posibil să fiu mai relaxat.

— Cel puțin, așa cum ai spus-o – distras. Sunt încă îndeajuns de tânără ca să-i distrag pe bărbați.

— Dar de ce n-aș fi vigilent față de tine? În clipa de față, văd doar că obiectele din interiorul navei par mai mari. În ce fel mă pot asigura că nu-i o iluzie, o scamatorie concepută în scopul de a mă face să cred că am fost miniaturizat și că procedeul este inofensiv – astfel ca mâine să intru în navă fără să protestez?

— Nu fi ridicol, Albert! Ne-am pierdut jumătate din dimensiunile liniare în toate direcțiile. Forța mușchilor noștri variază invers proporțional cu secțiunea lor transversală. Actualmente, ei au jumătate din lățimea normală și jumătate din grosimea normală, prin urmare au – jumătate înmulțit cu jumătate – un sfert din secțiunea transversală și, așadar, un sfert din forța lor normală. Pricepi ce vreau să spun?

— Bineînțeles, pufni iritat Morrison. Este elementar!

— N-am terminat. Corpurile noastre au jumătate din înălțimea normală, jumătate din lățime și jumătate din grosime, astfel că volumul lor total este o optime din cel inițial. Evident, *presupunând* că suntem miniaturizați.

— Da, știu, este legea corespondenței dintre pătrate și cuburi, cunoscută de pe vremea lui Galileo.

— Foarte adevărat, dar tu nu te-ai gândit la ea. Dacă acum aș încerca să te ridic, aș ridica doar o optime din greutatea ta normală și aș face-o folosindu-mă de mușchii mei care au un sfert din forța lor normală. Prin comparație cu greutatea ta, mușchii mei ar fi de două ori mai puternici decât dacă n-ar fi miniaturizați.

Imediat ce termină de vorbit, Kaliinin își strecură mâinile la subsuorile bărbatului și, icnind, îl ridică din fotoliu. Îl menținu o vreme în aer, gâfâind de două ori, apoi îl coborî.

— Nu-i ușor, încuviință ea trăgându-și răsuflarea, dar am putut s-o fac. Și, fiindcă poate gândești „Ha, dar Sofia este probabil o halterofilă rusoaică", încearcă același lucru cu mine.

Se așeză pe fotoliul din fața lui, întinse brațele în lateral și-l îndemnă:

— Haide, scoală-te și-ncearcă să mă ridici.

Morrison se sculă și trecu pe culoar. Înaintă, se întoarse și ajunse cu fața la femeie. Din cauza plafonului scund, trebui să stea aplecat într-o poziție deloc confortabilă, în care nu-și putu folosi întreaga putere, dar aplică în mod automat forța pe care o aprecie, bazându-se pe ani de experiență, că ar fi fost adecvată pentru dimensiunile femeii. Ea pluti însă în sus, ca și cum ar fi fost lipsită de greutate. În ciuda faptului că fusese, oarecum, pregătit pentru această posibilitate, Morrison fu cât pe-aici s-o scape.

— Crezi că și asta-i o scamatorie? întrebă Kaliinin. Sau că ne-am miniaturizat?

— Ne-am miniaturizat, încuviință neurofizicianul. Dar cum ai procedat? Nu te-am văzut schițând nici un gest care să pară că ai fi declanșat procesul...

— Nu l-am declanșat eu, ci a fost comandat din exterior. Nava este echipată cu propria ei aparatură de miniaturizare, însă n-aș fi cutezat s-o întrebuințez. Aceea va fi responsabilitatea Nataliei.

— Iar acum deminiaturizarea este controlată tot din exterior, nu?

— Exact.

— Și dacă procesul scapă, cumva de sub control, creierele noastre ar fi vătămate la fel cu al lui Șapirov sau... mai rău.

— Puțin probabil, replică femeia întinzându-și picioarele pe culoar, și nici nu te ajută cu nimic să te gândești la asta. De ce nu-nchizi ochii să te relaxezi?

— Totuși, insistă Morrison, vătămarea *este* posibilă.

— Bineînțeles că-i posibilă. Aproape orice este posibil. Este posibil ca un meteorit cu diametrul de trei metri să ne lovească peste două minute, să pătrundă prin stratul de rocă de la suprafață, să distrugă

nava, pe noi și poate chiar întregul proiect în câteva secunde arzătoare. Dar nu-i probabil!

Morrison își lăsă capul pe brațe și se întrebă dacă – în ipoteza că nava ar fi început să se încălzească – el ar fi putut simți căldura înainte ca proteinele din creier să i se denatureze.

30

Trecuse mai bine de o jumătate de oră înainte ca bărbatul să se simtă convins că obiectele pe care le putea zări în exteriorul navei se micșorau și se reduceau perceptibil spre dimensiunea lor normală.

— Mă gândesc la un paradox, spuse el.

— Ce anume? căscă femeia.

— Pe măsură ce noi ne micșorăm, obiectele din exterior par să crească. N-ar trebui ca, pe măsură ce ne micșorăm, lungimile de undă ale luminii din exteriorul navei să crească și ele? N-ar trebui, așadar, să văd că tot ceea ce se află în exterior tinde spre roșu, fiindcă în exterior nu există destule ultraviolete pentru a crește și a înlocui lumina vizibilă cu lungime mai scurtă?

— Într-adevăr, așa ar fi, răspunse Kaliinin, dacă ai putea vedea undele de lumină din exterior. Dar nu poți. Le vezi abia după ce au intrat în navă și au acționat asupra retinei tale. Pătrunzând în navă, ele sunt influențate de câmpul de miniaturizare și, automat, își micșorează lungimea de undă, astfel că în interiorul navei vezi respectivele lungimi de undă la fel cum le-ai vedea și în exterior.

— Dar dacă-și micșorează lungimea de undă, înseamnă că vor căpăta mai multă energie.

— Așa-i, *dacă* constanta lui Planck ar fi aceeași în interiorul și în exteriorul câmpului de miniaturizare. Însă ea scade în interiorul acestuia – asta-i chiar esența miniaturizării. Micșorându-se, lungimile de undă își mențin relația cu constanta lui Planck micșorată și nu capătă mai multă energie. Analog pentru atomi. Și ei se micșorează, totuși interrelațiile dintre atomi și particulele subatomice ce-i alcătuiesc rămân pentru noi, în interiorul navei, la fel cum ni s-ar părea în exterior.

— Totuși forța gravitațională se modifică. În interior este mai mică.

— Interacțiunea nucleară tare și interacțiunea nucleară slabă se găsesc sub aceeași pălărie, a teoriei cuantice, nu? Ele depind de constanta lui Planck. Cât despre forța gravitațională, ce să-ți spun? N-a fost cuantificată în ciuda a două secole de strădanii. Sincer să fiu, cred că modificarea gravitațională care însoțește miniaturizarea constituie

dovada suficientă a faptului că forța gravitațională nu poate fi cuantificată, că este prin natură non-cuantică.

— Nu pot crede asta, protestă bărbatul. Două secole de eșecuri pot însemna doar că deocamdată n-am izbutit să pătrundem suficient de profund în problemă. Teoria supercorzilor aproape că ne oferise, în sfârșit, câmpul unificat.

— „Aproape" nu ne interesează, zise Kaliinin. Deși, cred că Șapirov era de acord cu tine. El considera că, o dată ce asociam constanta lui Planck cu viteza luminii, nu numai că am fi beneficiat de efectul miniaturizării și al deminiaturizării într-o manieră practic lipsită de consum energetic, ci am fi obținut și o bună teorie a câmpului unificat. Ba chiar, probabil una mai simplă decât ne-am fi putut imagina că este!

— Poate...

— Șapirov ar fi spus, continuă Kaliinin, că în cazul unei ultraminiaturizări, efectul gravitațional ar fi îndeajuns de apropiat de zero ca să fie complet ignorat și că viteza luminii ar fi fost atât de mare încât putea fi considerată infinită. La o masă de valoare nulă, inerția ar fi zero și orice obiect, de pildă chiar nava asta, ar putea fi accelerat la orice viteză fără consum de energie. Altfel spus, am putea deține antigravitația și propulsia superluminică. Șapirov mai spunea că propulsia chimică ne-a oferit cucerirea Sistemului Solar, propulsia ionică ne va deschide drumul spre stelele cele mai apropiate, dar miniaturizarea relativistă ne va pune pe tavă întregul Univers.

— Este o viziune superbă, șopti Morrison emoționat.

— Atunci ai înțeles ce căutăm?

Neurofizicianul încuviință din cap.

— Toate astea dacă... dacă putem citi mintea lui Șapirov. Și dacă el are cu adevărat ceva acolo, dacă nu sunt simple vise.

— Nu merită riscul?

— Încep să cred că da, rosti încet Morrison. Ești extrem de convingătoare. De ce n-a putut Natalia să folosească asemenea argumente, în locul celor pe care le-a întrebuințat?

— Natalia este... Natalia. O persoană foarte pragmatică, nu o visătoare. Ea transpune lucrurile în practică.

Morrison o studie pe femeie, așa cum stătea în scaunul din stânga lui, privind drept înainte cu o căutătură meditativă care-i conferea profilului expresia unei visătoare idealiste.

— Sofia, începu el, după cum ai spus, nefericirea ta este de natură personală... dar mi s-a povestit despre Iuri.

— Arkadii ți-a spus! șuieră ea și ochii îi scânteiară. Știu că el a făcut-o. Este un... un... Clătină din cap. Cu toată educația și cu tot geniul lui, rămâne un țăran. Întotdeauna mi-l închipui ca pe un mujic bărbos cu o sticlă de votcă.

— Eu cred că, chiar dacă nu se exprimă tocmai poetic, este îngrijorat în legătură cu tine. Cred că toți sunt îngrijorați.

Kaliinin îl străpunse cu privirea și păru că se abține de la o replică.

— De ce nu vrei să-mi zici despre ce-i vorba? o întrebă el cu blândețe. Îți poate fi de folos să te descarci, iar eu par singura opțiune logică, dat fiind că sunt o persoană din exterior. Te asigur că știu să fiu discret.

Femeia îl privi din nou, de data aceasta aproape recunoscătoare.

— Iuri! scuipă ea. Or fi îngrijorați cu toții, dar nu și *Iuri!* El n-are sentimente.

— Totuși, cândva trebuie să te fi iubit.

— Oare? Nu cred. El are o... o... – ridică ochii și deschise brațele care-i tremurau, ca și cum ar fi căutat un cuvânt anume, trebuind să se mulțumească cu ceva nu tocmai satisfăcător – o viziune!

— Nu întotdeauna suntem stăpâni pe propriile noastre sentimente, Sofia. Dacă a găsit o altă femeie și o visează...

— Nu există nici o altă femeie, se încruntă Kaliinin. Nici una! Asta-i explicația înapoia căreia se ascunde el! Pe mine m-a iubit – dacă m-a iubit – în mod oarecum absent, fiindcă mă aflam convenabil de aproape, fiindcă i-am satisfăcut o necesitate fizică și fiindcă eram de asemenea implicată în proiect, așa că nu trebuia să-și piardă timp făcându-mi curte. Atâta vreme cât era cufundat în proiectul ăsta, nu-l deranja să mă aibă – în liniște, fără bătăi de cap – la răstimpuri.

— Munca unui bărbat...

— Nu trebuie să-i răpească tot timpul. Ți-am spus că are o viziune. Intenționează să fie noul Newton, noul Einstein. Dorește să facă descoperiri atât de fundamentale, atât de mărețe, încât să nu mai lase viitorului nimic de făcut. Va lua speculațiile lui Șapirov și le va preschimba în știință practică. Iuri Konev va deveni însăși totalitatea legilor naturii, iar toți ceilalți vor fi simple note de subsol!

— Mi se pare o ambiție demnă de respect.

— Nu atunci când pentru ea sacrifică totul și pe toți.

— Totuși am senzația că încă-l iubești.

— Dacă-l iubesc, ăsta mi-e blestemul, rosti cu amărăciune femeia.

— De asta a trebuit să fii convinsă să participi la miniaturizare?

— Da, din cauză că trebuia să lucrez alături de el. Mi s-a explicat, însă, că nu pot fi înlocuită, că ceea ce facem pentru știință depășește cu mult orice sentimente personale, orice ură sau ostilitate. În plus...

— În plus?

— În plus, dacă abandonez proiectul, îmi pierd statutul de cercetător. Pierd o mulțime de privilegii și avantaje...

— Și Iuri a trebuit să fie convins să lucreze alături de tine?

— El? Bineînțeles că nu! Proiectul este tot ce știe și tot ce vede. Nici nu se uită la mine. Nu mă zărește. Iar dac-o să moară în timpul încercării... Kaliinin ridică imediat palma într-un gest de liniștire. Te rog să-nțelegi că nici măcar pentru o clipă nu cred că se va-ntâmpla așa ceva. Nu-i decât o prostească imaginație romantică cu care-mi place să mă autoflagelez. Dacă va muri, nici măcar nu va fi conștient că și eu voi muri alături de el.

— Termină cu vorbele astea! protestă Morrison cuprins de un fior.

Kaliinin tăcu și privi în jur.

— Mi se pare că afară lucrurile încep să pară destul de normale. În scurt timp, vom putea ieși din navă.

Bărbatul ridică din umeri.

— Aproape tot restul zilei, continuă ea, vei fi testat medical și psihologic. La fel se va întâmpla și cu mine. Va fi destul de plictisitor, dar trebuie făcut. Cum te simți?

— M-aș fi simțit mai bine, răspunse el într-un acces de sinceritate, dacă n-ai fi vorbit despre moarte. Spune-mi ceva... Mâine, când vom întreprinde călătoria în corpul lui Șapirov, cât de mult vom fi miniaturizați?

— Asta va fi decizia Nataliei. Evident, cel puțin la dimensiuni celulare. Poate chiar la dimensiuni moleculare.

— A mai fost cineva atât de miniaturizat?

— Nu, după știința mea.

— Iepuri? Obiecte?

— Nu, după știința mea, repetă femeia.

— Atunci cum știți că-i posibilă miniaturizarea într-un asemenea grad? Sau, mai exact, că putem supraviețui unei asemenea miniaturizări?

— Teoria afirmă că-i posibil și că putem supraviețui. Până acum, fiecare detaliu al experimentelor a respectat întru totul previziunile teoretice.

— Da, însă întotdeauna există limite. N-ar fi mai bine dacă ultraminiaturizarea s-ar testa mai întâi pe un obiect, apoi pe un iepure, apoi...

— Sigur că ar fi mai bine. Însă ar fi aproape imposibil să convingem Comitetul Coordonator să aprobe un asemenea consum de energie, iar experimentele s-ar întinde pe luni și ani de zile. N-avem la dispoziție atâta timp! Trebuie să intrăm imediat în Șapirov.

— Dar vom face ceva fără precedent, vom pătrunde într-un domeniu netestat, având doar previziunile teoretice care să...

— Exact, exact! Haide, s-a aprins becul de ieșire. Ne așteaptă medicii.

Pentru Morrison însă, euforia marginală a deminiaturizării lipsită de probleme se destrămase rapid. Ceea ce întreprinsese azi nu-i indica în nici un fel ceea ce avea să-l aștepte mâine.

Teroarea revenea.

8. Preliminariile

Dificultatea cea mai mare apare la început. Ea se numește „pregătirea".
Tata Dejnev

31

Seara, după multe – și minuțioase – examinări medicale, Morrison se alătură celorlalți patru savanți ruși la cină. Imediat după ce luă loc, izbucni:

— Nimeni nu mi-a spus care-au fost rezultatele analizelor mele! Se întoarse către Kaliinin: Pe tine nu te-au examinat?

— Ba da, Albert.

— Și ți-au comunicat rezultatele?

— Mă tem că nu. Medicii nu sunt angajații noștri și bănuiesc că ei nu consideră că rezultatele ne interesează.

— Este lipsit de importanță, interveni Dejnev jovial. După cum zicea tata: „Veștile rele au aripi de vultur, veștile bune se târăsc ca melcii." Dacă n-au spus nimic, asta-i fiindcă n-au nimic rău de anunțat.

— Veștile rele, completă Boranova, mi-ar fi fost aduse mie la cunoștință. Eu trebuie să decid cine va pleca.

— Ce ți-au spus despre mine? întrebă Morrison.

— Că nu prezinți nimic cu adevărat important care să fie în neregulă. Vom pleca împreună și operațiunea va începe peste douăsprezece ore.

— Dar există ceva mai puțin important care să fie în neregulă?

— Absolut nimic care să merite a fi amintit, doar că dai dovadă, după cum s-a exprimat un medic, de „o iritabilitate tipic americană".

— Ha! pufni Morrison. Una dintre libertățile noastre americane este aceea de a fi iritați de medicii care demonstrează o indiferență tipic rusească față de pacienții lor.

Cu toate acestea, îngrijorarea față de sănătatea lui mentală se destrămă și, simultan și inevitabil, îngrijorarea față de apropiata miniaturizare crescu.

Amuți și mâncă încet, fără poftă.

32

Konev se ridică primul. Pentru o clipă, rămase în picioare, ușor aplecat deasupra mesei, cu o expresie încruntată pe chipul preocupat.

— Natalia, vorbi el, îl iau pe Albert în biroul meu. Vreau să discutăm ce va fi mâine și să începem pregătirile.

— Ține minte, îi atrase atenția Boranova, că trebuie să ne odihnim cu toții peste noapte. Nu vreau să pierzi noțiunea timpului. Să vă însoțească și Arkadii?

— N-am nevoie de el, răspunse repede Konev.

— Ușa biroului tău va fi păzită de doi soldați la care poți apela dacă-i cazul.

Konev îi întoarse spatele, replicând:

— Sunt sigur că nu va fi cazul. Haidem, Albert.

Morrison, care-i privise pe sub sprâncene încruntate, se sculă și întrebă:

— Este departe? M-am plictisit să tot merg de colo-colo prin Grotă.

Știa foarte bine că fusese nepoliticos, însă Konev nu păru deloc stingherit, ci îi răspunse în același fel:

— Crezusem că un cadru universitar este obișnuit să meargă de colo-colo prin campus.

Americanul îl urmă afară din încăpere și porniră în tăcere pe coridor. Morrison își dădu seama că, la un moment dat, doi soldați apărură înapoia lor, deoarece le auzi pașii. Întoarse capul, dar Konev n-o făcu.

În cele din urmă, ajunseră la biroul lui Konev. Cel puțin, așa presupuse americanul, deoarece tânărul lătră „Deschis!" și ușa glisă, răspunzând la amprenta vocală a comenzii. Konev intră primul.

— Dacă îți imită cineva vocea? se interesă Morrison. N-ai un glas cu un timbru aparte.

— Există și o scanare a feței, explică rusul. Mecanismul răspunde numai la ambele identificări.

— Și dacă ai guturai și vorbești pe nas?

— Este adevărat, odată am fost răcit și n-am putut intra vreme de trei zile în birou. În cele din urmă, a trebuit să solicit deschiderea mecanică a ușii. De asemenea, pot avea probleme dacă aș avea

vânătăi pe față sau cicatrice cauzate de vreun accident. Ce să-i facem – âsta-i prețul pe care trebuie să-l plătim protecției.

— Adică vrei să spui că pe aici există indivizi atât de... curioși, încât să-ți încalce intimitatea?

— Oamenii rămân oameni și nu-i înțelept să-i ispitești nici pe cei mai cinstiți dintre ei. Am aici lucruri pe care le cunosc numai eu și care vor fi văzute atunci când voi decide. Asta, de pildă...

Mâna lui subțire poposise pe o carte neașteptat de mare și de groasă, care, la rândul ei, se găsea pe un stativ conceput în mod evident pentru ea.

— Ce este?

— Aici, răspunse Konev, se găsește Șapirov – sau, cel puțin, esența lui.

Deschise cartea și o răsfoi. Toate paginile erau acoperite de simboluri însoțite de diagrame.

— Desigur, urmă rusul, am totul și pe suport magnetic, însă există anumite avantaje în existența unui volum tipărit.

Mângâie foile aproape cu dragoste.

— Tot nu înțeleg, zise Morrison.

— Aceasta este structura fundamentală a creierului lui Șapirov, transpusă într-un limbaj conceput de mine. Prin intermediul unui software corespunzător, se poate reconstitui o hartă tridimensională a creierului, în toate detaliile.

— Uluitor, dacă ceea ce-mi spui este adevărat...

— Cât se poate de adevărat. Mi-am dedicat întreaga carieră acestui scop: transpunerea structurii cerebrale în simboluri și a simbolurilor în structură cerebrală. Eu am inventat și am dezvoltat această știință a cerebrografiei.

— Și l-ai folosit pe Șapirov ca subiect.

— Da, printr-un noroc incredibil. Sau poate că n-a fost noroc, ci un fapt inevitabil. Cu toții avem micile noastre vanități, iar Șapirov considera că propriul său creier merita păstrat. O dată ce am început să activez în acest domeniu sub conducerea lui, a insistat pentru analiza cerebrografică a creierului său.

— Nu i-ai putea extrage teoriile din structura cerebrală înregistrată a creierului? întrebă Morrison brusc surescitat.

— Nu. Simbolurile astea reprezintă o scanare cerebrală de acum trei ani, înainte ca el să-și fi dezvoltat actualele ipoteze. Oricum, ceea ce am păstrat aici este, din nefericire, numai structura fizică, nu și gândurile. Totuși, cerebrograful ne va fi de neprețuit în călătoria de mâine.

— Cred că da... deși n-am auzit niciodată de chestia asta.

— Nu mă mir. Am publicat lucrări, dar numai de uz intern, pentru Grotă. Nu le cunoaște nimeni din exterior, fie din Rusia, fie din altă țară.

— Nu mi se pare o politică înțeleaptă. Vei fi depășit de alții care vor publica și care vor căpăta recunoașterea priorității respective.

Konev clătină din cap.

— La primul semn că în direcția aceasta s-au reușit progrese semnificative altundeva, lucrările mele anterioare vor fi publicate pentru a stabili prioritatea. Pot, de exemplu, să public cerebrografii ale creierelor canine. Dar asta-i mai puțin important. Principalul este că deținem o hartă a creierului lui Șapirov după care să ne călăuzim, ceea ce reprezintă un noroc extraordinar. A fost realizată fără știința că am putea avea nevoie de ea cândva, ca să ne îndrume prin jungla cerebrală.

Rusul se întoarse către un calculator și cuplă cinci unități de bandă suplimentare.

— Toate astea, explică el, conțin creierul lui Șapirov.

— Vrei să-mi spui, se încruntă Morrison indignat, că poți transfera toate informațiile acelea, tot creierul lui Șapirov, în cartea asta?

— Nu tocmai... Prin comparație cu totalul informațiilor, cartea nu-i decât o broșurică. Conține însă scheletul, ca să zic așa, structurii neuronale a lui Șapirov și am putut s-o utilizez ca pe un ghid cu ajutorul căruia să direcționez programul de calculator care a cartografiat creierul în detaliu. Am avut nevoie de câteva luni și de cele mai bune calculatoare ca să rezolvăm totul. Cu toate astea, n-am ajuns încă decât la nivel celular. Dacă am cartografia creierul până la nivel molecular și am încerca să înregistrăm toate permutările și combinațiile, toate gândurile posibile ce ar putea rezulta dintr-un creier omenesc anume, toată creativitatea și potențialul, cred că ar fi necesar un calculator de dimensiunile Universului, care să lucreze un timp mai îndelungat decât durata de până acum a Universului. Totuși, ceea ce deținem poate fi suficient pentru sarcina noastră.

— Îmi poți arăta cum se lucrează?

Konev studie calculatorul – aflat în funcțiune, după cum o dovedea bâzâitul molcom al ventilatorului de răcire – , apoi apăsă câteva taste. Pe ecran apăru vederea laterală a unui creier.

— Se poate urmări orice secțiune transversală. Apăsă altă tastă și creierul începu să fie secționat ca de un scalpel ultrasubțire, afișând mii de imagini pe secundă. La viteza asta, avem nevoie de o oră și cincisprezece minute pentru a ajunge la sfârșit, dar pot opri acțiunea în orice punct sau moment. De asemenea, pot tăia eșantioane mai subțiri, ori mai groase, care să mă aducă direct la locația dorită.

În timp ce vorbea, își demonstra spusele.

— Pot să le orientez în orice altă direcție, sau să le rotesc în jurul oricărei axe. La fel de bine, pot să le măresc la orice dimensiuni până la nivel celular, lent sau rapid.

Imaginea de pe ecran se lăți brusc, amețitor, în toate direcțiile dintr-un punct central, astfel că Morrison fu silit să clipească și apoi să-și ferească privirea.

— Acum este la nivel celular, precizâ Konev. Formele mici sunt neuronii individuali și dacă aș mări și mai mult imaginea, ai vedea axonii și dendritele. Dacă dorim, putem urma un singur axon prin celulă într-o dendrită și printr-o sinapsă în alt neuron, și tot așa, mai departe, călătorind cu ajutorul calculatorului prin creierul tridimensional. Să știi că problema celor trei dimensiuni nu-i numai o figură de stil. Calculatorul poate realiza imagini holografice, prezentând realmente imagini tridimensionale.

— Atunci de ce mai aveți nevoie de miniaturizare? De ce trebuie să trimiteți nave în creier?

— Asta-i o întrebare prostească, Albert, și bănuiesc că a inspirat-o doar teama ta de miniaturizare. Cauți o scuză ca să nu pleci. Ceea ce vezi aici, pe ecran, este o cartare tridimensională a creierului, dar *numai* tridimensională. Am surprins-o, în esență, într-o fracțiune de secundă. Practic, noi vedem un material nemodificat, mort, însă dorim să fim capabili să detectăm activitatea neuronilor, acea activitate care se schimbă în timp. Dorim o imagine în patru dimensiuni a potențialelor electrice oscilatorii, a microcurenților ce călătoresc prin celule și prin fibrele celulare, pe care apoi să le interpretăm sub forma gândurilor. Asta va fi sarcina ta, Albert. Arkadii va pilota nava pe traseul ales de mine, iar tu ne vei oferi gândurile.

— Pe ce bază ai ales traseul?

— Pe baza lucrărilor tale. Am ales regiunile despre care ai decis că trebuie să reprezinte rețeaua neuronală a gândirii creative și, folosind ca ghid reprezentarea codificată a creierului lui Șapirov, am calculat centrii unde pot fi găsite căi spre unele porțiuni ale rețelei. După aceea, le-am localizat mai precis pe calculator și mâine vom pătrunde într-unul dintre centrii aceia.

— Mă tem, spuse Morrison, că nu pot garanta că vom fi capabili să determinăm gânduri reale, chiar dacă găsim centrii în care se desfășoară gândirea. Este ca și cum am putea ajunge într-un loc unde putem auzi glasurile altor persoane dar, dacă nu știm limba, continuăm să n-avem habar de ceea ce spun ele.

— Nu putem ști asta dinainte. Potențialele electrice variabile din mintea lui Șapirov trebuie să semene cu cele din mințile noastre și este posibil să fim conștienți de gândurile lui fără să știm cum anume. Oricum, trebuie să intrăm și să încercăm.

— Atunci va trebui să vă pregătiți pentru o posibilă dezamăgire.

— Câtuși de puțin. Intenționez să fiu persoana care va dezlega în sfârșit secretele creierului uman. Voi soluționa ultima taină fiziologică a omenirii, poate chiar a Universului: Reprezintă oamenii cea mai avansată formă de gândire existentă? Așadar, mâine, noi doi vom lucra împreună. Vreau să fii pregătit pentru asta, să mă ajuți în navigare, studiind cu atenție undele cerebrale pe care le întâlnim. Doresc ca tu să interpretezi gândurile lui Șapirov și îndeosebi cele despre asocierea teoriei cuantice cu relativitatea, astfel ca expediții precum cea de mâine să poată deveni rutine și să putem începe cu adevărat studiul creierului.

Se opri și-l fixă pe american cu privirea, apoi întrebă:

— Ce spui?

— Ce să spun?

— Nu ești impresionat?

— Ba da, bineînțeles că sunt impresionat, dar... am o întrebare. Ieri, când am asistat la miniaturizarea iepuroaicei, am auzit un țiuit evident în decursul procesului, iar la deminiaturizare s-a auzit un soi de vuiet. Când am fost eu însumi miniaturizat, zgomotul nu s-a repetat... altfel aș fi știut ce se întâmpla.

— Aha! Zgomotul este perceptibil când te afli în spațiul real, dar nu și în cel miniaturizat. Eu mi-am dat primul seama de acest lucru atunci când am fost miniaturizat și, desigur, l-am făcut cunoscut. Încă nu știm motivul pentru care câmpul de miniaturizare pare să oprească undele acustice, deși nu le oprește pe cele luminoase, dar ne așteptăm să aflăm noi aspecte ale procesului pe măsură ce înaintăm.

— Atâta vreme cât nu descoperim aspecte fatale, murmură celălalt. Chiar nu ți-este teamă de nimic, Iuri?

— Mă tem doar că nu voi izbuti să-mi termin cercetările. Asta ar fi valabil dacă aș muri mâine, sau dacă aș refuza să fiu miniaturizat. Moartea, însă, constituie un fenomen cu o posibilitate foarte redusă, dar dacă refuz să fiu supus miniaturizării, atunci voi fi stopat cu siguranță. De aceea prefer să-mi asum oricând riscul morții.

— Te deranjează faptul că și Sofia va fi miniaturizată o dată cu tine?

— Cum? se încruntă rusul.

— Dacă nu-ți reamintești prenumele ei, te pot ajuta spunându-ți că mă refer la Kaliinin.

— Da, face parte din grup și va fi de asemenea pe navă.

— Și nu te deranjează asta?

— De ce m-ar deranja?

— La urma urmelor, ea consideră că ai abandonat-o.

Konev se încruntă și un purpuriu intens îi întunecă fața.

— Nebunia ei a progresat în așa măsură încât s-o împingă să-și destăinuie incoerențele unui străin? Dacă n-ar fi nevoie de ea în acest proiect...

— Scuză-mă, dar nu mi s-a părut deloc incoerentă.

Morrison nu știa ce anume îl făcea să insiste în direcția respectivă. Poate că se simțea umilit fiindcă se temea de călătoria pe care celălalt o aștepta cu atâta nerăbdare și, de aceea, dorea să umilească la rândul lui.

— N-ai fost niciodată... prietenul ei?

— Prieten? Chipul lui Konev îi oglindi disprețul. Ce-nseamnă prietenie? Când m-am alăturat proiectului, am găsit-o aici – sosise cu o lună înaintea mea. Am lucrat împreună, am fost amândoi nou-veniți. Bineînțeles c-a existat ceea ce s-ar putea numi prietenie, o nevoie fizică de intimitate. Care-i problema? Eram tineri și aveam nevoie de confortul oferit de altul. Faza respectivă a trecut.

— Atât de insensibil poți să fii?

— Insensibil?! Dar ce crezi c-am făcut, c-am corupt o fecioară inocentă? Ea a avut inițiativa în toate aspectele. În trista poveste pe care bănuiesc că ți-a relatat-o, a menționat cumva că fusese însărcinată anterior, că făcuse un avort cu niște ani înainte s-o cunosc eu?

— Ești crud cu ea.

— *Nu.* Ea este crudă cu propria-i persoană. Eu *am* o amantă. Eu *am* o iubită. Este munca mea, proiectul acesta. Este creierul uman, studiul lui, analiza lui și tot ceea ce ar putea rezulta de aici. Femeia a însemnat, în cel mai bun caz, o distragere, și în cel mai rău caz, o distrugere. Discuția asta, pe care n-am început-o eu ci, fără îndoială, ea te-a îmboldit s-o abordezi...

— Nu-i adevărat, protestă Morrison.

— Nu întotdeauna îmboldirile sunt vizibile. Discuția asta mă poate costa odihna de peste noapte, diminuându-mi acuitatea mâine, când voi avea nevoie de toată atenția. Asta intenționai?

— Nu, bineînțeles că nu.

— Atunci a fost cu siguranță intenția ei. N-ai idee în câte moduri diferite a încercat să intervină și cât de des a reușit. N-o privesc, nu-i vorbesc, totuși nu vrea să mă lase-n pace. Fanteziile ei i-au rămas la fel de proaspete în minte ca și atunci când m-am despărțit de ea. Da, *mă*

deranjează că va fi pe navă alături de mine și i-am spus-o și Boranovei, dar mi-a răspuns că este nevoie de amândoi. Ești mulțumit?

— Scuză-mă... Nu avusesem intenția să te tulbur într-atât.

— Și ce *intenție* avuseseși? Să discutăm relaxați? „Auzi, care-i povestea cu toate trădările și porcăriile pe care le-ai comis?" Așa, să flecărim ca-ntre amici?

Morrison rămase tăcut, plecând ușor capul înaintea exploziei celuilalt. Din echipajul de cinci persoane al navei, trei – el și cei doi foști amanți – aveau să-și desfășoare activitatea apăsați de sentimentul unor nedreptăți ireparabile. Se întrebă dacă nu cumva, descusuți cu inteligență, Dejnev și Boranova s-ar fi dovedit la fel de vulnerabili.

— Ar fi mai bine să pleci, vorbi sec Konev. Te adusesem aici ca să-ți alung teama de ziua de mâine, oferindu-ți motive de entuziasm. În mod vădit, am dat greș. Ești mult mai interesat de bârfele intime. Du-te, soldații de afară te vor însoți la apartamentul tău. Trebuie să dormi.

Morrison oftă. *Să doarmă?*

33

Cu toate acestea, în a treia noapte petrecută în Rusia, Morrison dormi.

Dejnev îl așteptase în fața biroului lui Konev, alături de soldați, cu un zâmbet larg pe chipul său lățăreț și parcă gata să fâlfâie de încântare din urechile clăpăuge. După intensitatea sobră a lui Konev, americanul primise cu brațele deschise pălăvrăgelile lui Dejnev despre toate subiectele posibile, cu excepția miniaturizării de a doua zi.

Pilotul îl îmboldise să bea ceva.

— Nu-i votcă, nici alcool, ci lapte îndulcit. L-am șterpelit din bucătărie, unde cred că se folosește pentru animale, fiindcă toți șefii ăștia consideră că oamenii sunt mai lesne de înlocuit decât animalele. Ăsta-i blestemul exploziei demografice. După cum zicea tata: „Ca să capeți o ființă omenească îți trebuie câteva clipe de plăcere, dar ca să capeți un cal îți trebuie o grămadă de bani." Ia și bea! O să te calmeze, îți promit.

Laptele se găsea într-o cutie de carton pe care Morrison o găurise. Îl turnase apoi într-un pahar oferit de Dejnev; i se păruse destul de gustos. Îi mulțumise rusului aproape cu încântare.

Când ajunseseră în camera lui Morrison, Dejnev îi spusese:

— Acum este important să dormi. Să te odihnești bine. Lasă-mă să-ți arăt unde sunt toate.

În timp ce-i pregătise patul, semănase mai mult ca niciodată cu o cloșcă mare și puțin dezordonată. Părăsise odaia, urându-i din inimă:

— Noapte bună! Să dormi cât poți de mult.

Iar Morrison dormise. Aproape imediat ce-și adoptase poziția favorită, se simțise somnoros. Evident, nu prea dormise în ultimele două nopți, dar brusc ghicise că în ceașca în care turnase laptele existase un sedativ slab. După aceea se gândise că poate și Konev ar fi trebuit să fi luat un asemenea sedativ. Apoi... nimic.

Când se trezi, nici măcar nu-și reamintea dacă visase.

De fapt, nici nu se trezise singur. Dejnev îl zgâlțâia, la fel de voios cum fusese cu o seară în urmă, vioi și alert, ba chiar și pieptănat.

— Trezirea, tovarășe american, chicoti el, a sosit timpul! Trebuie să te bărbierești și să te speli. În baie o să găsești prosoape curate, pieptene, deodorante și săpun. Știu toate astea fiindcă le-am adus eu însumi. De asemenea, un aparat electric de ras, nou-nouț. Plus o salopetă nouă și curată, dublată în zona pubiană, ca să nu te simți vulnerabil și expus. Le dau nemernicii ăștia de birocrați, dacă știi cum să le ceri!

Ridică pumnul și pe chip i se întipări o expresie de furie nestăpânită.

Morrison se foi, apoi se sculă în capul oaselor. Avu nevoie de câteva clipe ca să se orienteze și ca să absoarbă șocul conștientizării că era joi dimineață și că îl mai despărțea puțin timp de miniaturizare.

După vreo jumătate de oră, când ieși din baie – spălat, uscat, parfumat, ras, pieptănat – și se întinse către salopetă și sandale, Dejnev întrebă:

— Scaunul a fost satisfăcător? N-ai probleme cu constipația?

— Destul de satisfăcător...

— Perfect! Sper că-nțelegi că nu te-am întrebat din curiozitate personală, dar nava nu-i ideal echipată în această privință. Este preferabil să pornim complet goliți. Eu unul nici nu mă încred în mama natură. Am luat un laxativ.

— Cât timp vom rămâne miniaturizați? se interesă neurofizicianul.

— O oră, dacă suntem foarte norocoși... vreo douăsprezece, dacă nu suntem.

— Oricum, mă pot baza pe un intestin civilizat, dar nu pot rezista douăsprezece ore fără să urinez.

— Cunoști pe cineva care poate? chicoti rusul. Toate fotoliile din navă sunt echipate pentru eventualitatea asta. Există un capac detașabil și o cavitate, ca să zic așa, o toaletă încorporată. Eu însumi am conceput-o. Nu va fi, însă, tocmai ușor și, dacă ești mai sensibil, poate fi chiar stânjenitor. Într-o bună zi, totuși, când procesul de miniaturizare

fără consum de energie va fi o realitate, vom putea construi vehicule de lux, în care să locuim ca țarii de pe timpuri.

Lui Morrison i se păru straniu că, pentru moment, neliniștea lui trecuse de la teama de moarte ori de tulburări mentale la detaliile legate de manipularea unui capac de toaletă, ori de modul în care să procedeze cât mai ferit cu putință. Se gândi că în marile expediții geografice din trecut trebuie să fi existat multe detalii sordide sau vulgare care trecuseră neconsemnate și, de aceea, necunoscute.

Se îmbrăcase deja și-și încălța sandalele, când Dejnev, purtând același tip de salopetă, vorbi din nou:

— Acum vom merge la micul dejun. O să mâncăm alimente bogate în calorii, dar de volum redus, fiindcă la bordul navei nu există provizii de hrană, doar apă și sucuri de fructe, nici o băutură adevărată. Drăguța de Natașa a căscat ochii mari, când i-am sugerat că-i posibil să avem nevoie și de-o picătură de votcă. Au urmat niște comentarii inutile despre beți și alcoolici. Albert, Albert, cât sunt de persecutat... și cu totul pe nedrept!

Micul dejun fu într-adevăr abundent, totuși nu tocmai sățios. Pe masă exista piftie, plăcintă, sandvișuri cu unt și marmeladă, sucuri de fructe și câteva tipuri de tablete.

Discuțiile de la masă avură ca subiect, în majoritate, turneul local de șah. Nu se pomeni deloc de navă ori de miniaturizare. Oare menționarea proiectului purta ghinion?

Morrison nu obiectă față de direcția conversației, ba chiar făcu câteva referiri la propriile lui aventuri în calitate de jucător de șah de celebră lipsă de renume.

Apoi, prea repede, masa se goli și veni vremea...

Porniră spre navă.

34

Mergeau în șir indian – Dejnev, apoi Kaliinin, Boranova, Morrison și, în cele din urmă, Konev.

Aproape imediat, Morrison înțelese scopul acelei formații. În lungul coridorului se aliniaseră bărbați și femei – evident, cercetători din cadrul proiectului –, care-i priveau cu atenție. Cel puțin ei trebuiau să știe ce se întâmpla, chiar dacă restul Rusiei, de fapt al lumii, habar n-avea.

În față, Dejnev flutura fericit mâinile în stânga și-n dreapta, aidoma unui monarh popular și iubit, iar mulțimea striga, agita brațele și-i rostea numele.

De fapt, numele rușilor din echipaj fuseseră pronunțate pe rând, deoarece, în mod evident, toți îi cunoșteau. Cele două femei răspunseră prin gesturi discrete la auzul lor, în vreme ce Konev (Morrison întorsese capul și-l privise) era, deloc surprinzător, indiferent, mergând cu privirea ațintită înainte și preocupat.

Apoi Morrison fu surprins să audă un strigăt în engleză:

— Trăiască americanul!

Privi în direcția respectivă și, automat, ridică mâna, gest la care, la fel de automat, strigătul fu repetat entuziast și mai puternic, iar cuvintele fură preluate și de alții, până ce „Trăiască americanul!" acoperi tot restul aclamațiilor.

Neurofizicianul constată că nu-și mai putea păstra anterioara resemnare morocănoasă. Nu fusese niciodată obiectul ovațiilor unei mulțimi și le acceptă imediat și fără șovăială, fluturând mâinile și rânjind ca un nebun. Întrezări expresia ușor amuzată a Boranovei și-l văzu pe Dejnev indicându-l cu degetul într-un gest ostentativ, de tip „ăștia-s americanii", dar nu permise nici uneia dintre reacții să-l afecteze.

Apoi depășiră spectatorii și pătrunseră în sala unde Șapirov zăcea în comă. Nava se afla de asemenea aici.

Morrison privi în jur surprins și rosti:

— Aceea este o echipă de filmare.

— Ah, da, încuviință Kaliinin care se afla lângă el, vom fi filmați. Toate experimentele sunt înregistrate, ba chiar comentate de reporteri profesioniști. Am fost filmați și ieri, când am fost miniaturizați amândoi, dar atunci am ascuns camera video, întrucât nu trebuia să știi ce se întâmplă.

— Păi... parcă era un proiect strict secret...

— Nu va rămâne secret pe vecie. Într-o bună zi, când vom atinge succesul dorit, detaliile progresului nostru vor fi difuzate în țară și-n întreaga lume. Chiar și mai curând, dacă se pare că alte națiuni avansează decisiv în aceeași direcție.

Morrison scutură din cap.

— Mie nu-mi place deloc această obsesie a priorității. Progresul ar fi mult mai rapid, dacă asupra problemei s-ar concentra și alte creiere și resurse.

— Tu ai renunța de bunăvoie la prioritatea în propriul tău domeniu de cercetare?

Bărbatul rămase tăcut. Fusese cea mai nimerită replică.

Kaliinin îl privi puțin, apoi clătină din cap.

— Mă gândisem eu... Este ușor să fii generos cu banii altuia.

Între timp, Boranova vorbea cu cineva despre care Morrison bănui că putea fi un reporter; acesta o asculta, încuviințând grăbit.

— Dânsul, spunea femeia, este savantul american Albert Jonas Morrison, profesor de neurofizică, aflat aici în calitate de observator american și ca asistent al academicianului Konev.

— Așadar, echipajul navei va fi format din cinci persoane?

— Exact. Niciodată nu vor exista cinci exploratori mai celebri sau un eveniment mai celebru, nici chiar peste un milion de ani. Academicianul Konev este primul om care a fost miniaturizat vreodată. Dr. Sofia Kaliinin este prima femeie cu aceeași calitate, iar profesorul Albert Morrison este primul american care a fost miniaturizat vreodată. Kaliinin și Morrison reprezintă prima miniaturizare multiplă și, în același timp, primii care au fost miniaturizați în navă. Cât despre expediția de azi, ea va fi prima miniaturizare a cinci oameni simultan și prima ocazie în care o navă miniaturizată și echipajul ei vor fi introduși într-un om viu. Acesta este academicianul Piotr Șapirov, al doilea om miniaturizat vreodată și prima persoană afectată de proces.

Dejnev, care i se alăturase pe nesimțite lui Morrison, îi șopti răgușit în ureche

— Gata, Albert! De acum ești o notă de subsol a istoriei. Poate că până acum ți-ai imaginat că ai fi un ratat, dar nu-i adevărat. Nimeni nu-ți va putea răpi calitatea de prim american miniaturizat. Chiar dacă concetățenii tăi ar pune la punct pe cont propriu procesul și vor miniaturiza un american, el va fi doar al doilea.

— Nu-i lucrul pentru care doresc să fiu ținut minte.

— Fă treabă bună în expediția asta și vei fi ținut minte pentru altele mult mai importante. În plus, după cum zicea tata: „E plăcut să stai în capul mesei, chiar dacă mai este un singur mesean și n-aveți decât un castron cu ciorbă pentru amândoi."

Dejnev se îndepărtă și Kaliinin reveni lângă american. Îl trase ușor de mânecă.

— Ce-i, Sofia?

— Aseară, după cină, ai fost la *el*, nu?

— Mi-a arătat o hartă a creierului lui Șapirov. Ceva extraordinar!

— Ți-a spus ceva despre mine?

Morrison șovăi.

— De ce să-mi fi spus?

— Pentru că tu ești un individ mânat de curiozitate, care încearcă să-și alunge demonii personali. Probabil că l-ai întrebat.

Strâmbându-se înaintea caracterizării, Morrison răspunse:

— S-a apărat.

— În ce fel?

— A amintit de o sarcină anterioară... și... și de un avort. Desigur, nu-i ceva ce să cred, decât dacă al recunoaște și tu.

Ochii femeii scânteiară de lacrimi.

— Ți-a... ți-a descris circumstanțele?

— Nu și nici eu nu i-am cerut s-o facă.

— Ar fi putut s-o facă. Am fost violată la vârsta de șaptesprezece ani. Părinții mei au apelat la măsurile legale.

— Înțeleg. Poate că Iuri preferă să nu te creadă în privința asta.

— Poate că preferă să creadă că n-a fost vorba despre un viol, dar totul există la dosar și violatorul încă n-a ieșit din închisoare. Legile rusești sunt foarte dure în astfel de cazuri, însă numai dacă situația poate fi dovedită fără umbră de îndoială. Sunt de acord cu faptul că femeile pot acuza bărbații pe nedrept de viol, dar n-a fost una dintre situațiile acelea, și Iuri o știe. Ce lașitate din partea lui să prezinte adevărul trunchiat!

— Totuși, spuse Morrison, nu-i acum momentul să te preocupe asta, deși înțeleg cât de profund te poate afecta. Vom avea de îndeplinit o misiune destul de complicată în navă și va necesita toată concentrarea și abilitatea personală. Te asigur însă că sunt de partea ta, nu de a lui.

— Îți mulțumesc pentru bunătate și înțelegere, dar nu te teme pentru mine. Îmi voi îndeplini sarcinile.

Pe neașteptate, glasul Boranovei spori în intensitate:

— Vom intra acum în navă în ordinea în care vă voi anunța: Dejnev... Konev... Kaliinin... Morrison... și eu.

Se apropie apoi de american și întrebă:

— Cum te simți, Albert?

— Groaznic. Te așteptai la altceva?

— Nu, făcu Boranova. Mă aștept totuși din partea ta să-ți faci treaba ca și cum *nu* te-ai simți groaznic. Ai înțeles?

— O să încerc, șopti Morrison printre buzele inerte și, urmând-o pe Kaliinin, pătrunse pentru a doua oară în navă.

35

Unul câte unul, se instalară în fotolii în ordinea descrisă de Kaliinin cu o zi în urmă. Dejnev în față, pe locul din stânga, la comenzi, Konev alături de el, în dreapta, Kaliinin înapoia lui Dejnev, Morrison în dreapta ei și Boranova înapoia lui Kaliinin.

Morrison clipi de câteva ori și-și suflă nasul într-o batistă de hârtie pe care o găsise într-un buzunar. Dacă avea nevoie de mai multe batiste decât fuseseră prevăzute? Un amănunt prostesc despre care să-și facă griji, totuși era o grijă pe care o prefera altora posibile. Își simțea fruntea umedă. Să fi fost oare din cauza spațiului restrâns? Oare cinci persoane respirând – poate chiar hiperventilând – într-un volum mic ridicau umiditatea la maximum? Sau ventilația avea să fie suficientă?

Așezându-se în fotoliu, simți totuși că ascuțișul terorii se tocise. La urma urmelor, mai fusese în navă. Fusese chiar miniaturizat și deminiaturizat fără să se întâmple nimic rău. Nu-l duruse.

Se uită în jur, ca să vadă cum se comportau ceilalți. În stânga lui, Kaliinin părea inexpresivă. O frumusețe destul de înghețată. Poate că era impresionant faptul că nu trăda nici o temere, nici o anxietate, dar, la fel cum spusese femeia despre el, probabil că în timpul acela se lupta cu demonii ei personali.

Dejnev privea peste umăr, poate încercând să cântărească reacțiile celorlalți, la fel ca Morrison, însă din motive cu totul diferite. Neurofizicianul se străduia să-și sporească puținul curaj interior, împrumutând de la alții, pe când Dejnev, așa credea Morrison, le evalua reacțiile pentru a aprecia posibilul succes al misiunii.

Konev privea drept înainte și americanul nu-i putea zări decât ceafa. Boranova de abia se instalase și-și netezea cutele salopetei din bumbac subțire.

— Prieteni, rosti Dejnev. Colegi de expediție! Înainte de a porni, trebuie să ne inspectăm echipamentul. După ce vom începe, nu voi aprecia ca pe o glumă bună anunțul cuiva că ceva nu funcționează. După cum zicea tata: „Un săritor de la trapez nu-și inspectează unghiile în timpul saltului." Misiunea mea va fi să mă asigur de starea comenzilor navei, despre care sunt aproape sigur că funcționează perfect, fiindcă eu le-am proiectat și le-am supravegheat personal construcția. Amice Iuri, cerebro-aia-cum-îi-zice – harta creierului, așa cum ar trebui să-i spună orice om normal – a fost transferată în software-ul calculatorului tău. Te rog, controlează dacă harta este funcțională din toate punctele de vedere. Sofia, porumbița mea, habar n-am cu ce te ocupi tu, decât că produci electricitate, de aceea asigură-te c-o poți face așa cum știi. Natalia – și glasul îi crescu puțin în intensitate – totul e-n regulă la tine?

— Sunt perfect în regulă. Te rog, ocupă-te de Albert. El are mai multă nevoie de ajutorul tău.

— Evident, de aceea l-am și lăsat la sfârșit, ca să n-am alte griji. Albert, în fața fotoliului tău se află o placă cu un contact pentru deschidere și altul pentru închidere. Apasă-l pe cel pentru deschidere!

Aha – vezi? – lunecă fără zgomot. Acum, apasă-l pe cel pentru închidere. Perfect! Deci, știi s-o manevrezi. Mai departe, ce ai văzut sub placă?

— Un calculator.

— Fă-mi o favoare și vezi dacă-i echivalent cu calculatorul *tău*. Software-ul se află în nișa din lateral. Te rog, scoate-l, verifică dacă-i compatibil cu calculatorul și dacă funcționează așa cum trebuie. Mă bizui pe tine să-mi spui dacă funcționează corespunzător. Te rog! Dacă ai cea mai mică îndoială sau suspiciune, cel mai mărunt indiciu că ceva ar fi în neregulă, vom amâna operațiunea până ce totul va merge așa cum dorești.

— Te rog, Arkadii, interveni Boranova, termină cu teatrul, n-avem timp.

— Dar, continuă Dejnev ignorând-o, dacă mă vei minți că ceva e-n neregulă, Iuri își va da seama imediat și te asigur că nici el, nici eu și nimeni altul nu va fi încântat. De aceea, dacă-ți trece cumva prin minte să inventezi o defecțiune în ideea să întârzii sau chiar să anulezi expediția, ideea respectivă să-ți dispară instantaneu.

Morrison se simți îmbujorându-se și speră că roșeața feței avea să fie interpretată ca rezultatul iritării față de gândul că el ar fi putut să fie necinstit în felul acela, nu ca vinovăția față de un complot eșuat.

De fapt, privind calculatorul, se gândi din nou la ce obținuse prin repetatele rescrieri ale programului conceput chiar de el. Din când în când, recentele rescrieri îi aduseseră... sentimente. Nimic identificabil, dar simțise ca și cum proprii săi centri ai gândirii erau stimulați în mod direct de undele cerebrale pe care le analiza. Nu publicase nimic în această privință, totuși, la răstimpuri, vorbise despre senzațiile respective și zvonurile se răspândiseră. Dacă era să-l creadă pe Iuri, tocmai acela fusese motivul pentru care Șapirov îi numise programul „stație releu". Ei bine, cum ar fi putut el verifica, dacă *această* caracteristică funcționa corespunzător, când, în cel mai bun caz, încercase senzația cu pricina doar de câteva ori, în ocazii cu totul imprevizibile?

Își dădu seama că nici măcar nu-i trecuse prin minte să saboteze expediția, pretextând că programul nu funcționa. Oricât ar fi dorit să evite riscurile, n-o putea face în schimbul ponegririi concepției lui.

Apoi, se simți cuprins de o panică neașteptată. Dacă, cine știe cum, programul avusese de suferit pe parcursul acestor zile? Cum i-ar fi putut convinge pe ruși că realmente se petrecuse un accident, că nu era vorba despre un pretext?

Programul rulă însă perfect, cel puțin atât cât își putea da seama fără să fie în contact real cu un craniu înapoia căruia să existe un creier activ.

— Totul funcționează corespunzător, anunță Morrison, din câte-mi pot da seama.

— Perfect. Toată lumea e satisfăcută de echipamente. Acum, ridicați-vă fundulețele de pe fotolii și verificați capacele de sub voi. Glisează fără probleme? Credeți-mă, cu toții vom avea de suferit dacă se blochează.

Morrison o privi pe Kaliinin deschizând și închizând capacul acoperit cu un strat subțire de tapițerie pe care stătea. Al lui funcționă similar, atunci când imită gesturile femeii.

— În anumite limite, explică Dejnev, poate rezolva și problema fecalelor, deși să sperăm că nu vom avea ocazia să testăm asta. În cazul cel mai rău, imediat sub marginea laterală a capacului, într-un loc ușor accesibil, există un mic sul de hârtie igienică. Miniaturizându-ne, totul își reduce masa, de aceea excrețiile vor pluti. Pentru a împiedica fenomenul, a fost prevăzut un curent descendent de aer – să nu vă surprindă atingerea lui. În cealaltă parte a fotoliului se află un minirefrigerator ce conține un litru de apă potabilă, destinată exclusiv consumului. Dacă vă murdăriți, dacă transpirați sau chiar dacă încercați senzația că degajați efluvii mirositoare, convingeți-vă să rămâneți așa. Nu ne putem spăla până la întoarcere. De asemenea, nu putem mânca. Este chiar mai bine, dacă slăbim unu-două kilograme.

— Pentru tine, Arkadii, ar fi bine să slăbești vreo șapte, comentă sec Boranova. Am consuma și mai puțină energie în miniaturizare.

— Uneori m-am gândit și eu la asta, Natașa, replică pilotul. Acum voi testa comenzile navei și dacă totul decurge corespunzător, așa cum sunt sigur că se va întâmpla, putem să-i dăm drumul.

Urmă o perioadă care lui Morrison i se păru o așteptare încordată, în cea mai deplină tăcere, întreruptă la răstimpuri de câte un fluierat printre dinți din partea lui Dejnev, care era complet absorbit de verificarea comenzilor.

Apoi, pilotul se îndreptă, își șterse fruntea cu mâneca și rosti:

— Totu-i perfect. Tovarășe doamne, tovarășe domn și tovarășe american, călătoria fantastică poate începe! Își fixă o cască minusculă în ureche, reglă un microfon în dreptul gurii și continuă: În navă totul este operațional. Care-i situația afară?... Perfect, atunci urați-ne succes, tovarăși!

Nu păru să se întâmple nimic și Morrison trase cu ochiul spre Kaliinin. Femeia rămăsese nemișcată, dar pesemne simți privirea americanului, deoarece spuse:

— Da, ne miniaturizăm.

Sângele vui în urechile lui Morrison. Era prima lui miniaturizare *conștientă*.

9. Artera

Atunci când curentul te duce acolo unde dorești să ajungi, nu comenta.
Tata Dejnev

36

Ochii lui Morrison rămaseră, în general, ațintiți asupra nișei dinaintea lui, asupra calculatorului și a software-ului.

Software-ul... singurul obiect material din trecut.

Din *trecut*? Se scurseseră mai puțin de o sută de ore de când moțăise prin plictiseala ultimei zile de conferință, întrebându-se dacă exista vreo posibilitate prin care să-și păstreze postul la Universitate. Acum, în acele o sută de ore obiective încăpuseră o sută de ani subiectivi, iar el nu mai putea vizualiza clar nici Universitatea, nici viața de frustrări triste pe care o dusese acolo în ultima vreme.

Cu o sută de ore în urmă, ar fi dat oricât pentru a scăpa din ciclul monoton al unei munci inutile. Acum, însă, ar fi dat oricât pentru a reveni acolo, pentru a se trezi și a constata că evenimentele din ultima sută de ore nu se petrecuseră, de fapt, niciodată.

Privi prin peretele transparent al navei, la nivelul cotului său drept, cu ochii pe jumătate închiși, ca și cum, de fapt, n-ar fi dorit să vadă ce se petrecea afară. *Nu* dorea. Nu dorea să vadă nimic care să fi fost mai mare decât ar fi trebuit. Imaginile respective ar fi interferat cu speranța lui nebunească potrivit căreia procesul de miniaturizare se întrerupsese, ori că totul nu fusese – cumva – decât o iluzie.

Tocmai atunci, un bărbat se ivi în raza lui vizuală – un individ înalt de peste doi metri. Deși, la urma urmelor, poate că aceea era chiar statura lui normală.

Apărură și alții. Nu se putea ca *toți* să fie atât de înalți.

Morrison se ghemui în fotoliu și nu mai privi în exterior. Îi ajunsese. Știa că procesul de miniaturizare pornise pe drumul inexorabil.

Tăcerea din navă era apăsătoare, insuportabilă. Morrison simți că trebuia să audă un glas, chiar dacă ar fi fost al său.

În stânga lui, Kaliinin era persoana cu care putea discuta cel mai ușor și poate că femeia reprezenta și cea mai bună alegere. Nedorind glumele deplasate ale lui Dejnev, nici concentrarea unilaterală a Boranovei, dar nici intensitatea sumbră a lui Konev, Morrison se întoarse către tristețea înghețată a Sofiei.

— Cum vom pătrunde în corpul lui Șapirov? o întrebă.

Se păru că ea nu-l auzi imediat. Apoi, buzele i se mișcară puțin și murmurară:

— Injecție.

Parcă printr-un efort suprem, Kaliinin decise că trebuia să fie sociabilă, fiindcă se răsuci spre american și zise:

— După ce vom fi îndeajuns de mici, vom fi plasați într-o seringă, care ne va injecta în artera carotidă stângă a lui Șapirov.

— Vom fi zgâlțâiți mai rău ca o pereche de zaruri, se încruntă Morrison îngrozit.

— Câtuși de puțin. Operațiunea este într-adevăr complexă, dar problemele au fost deja analizate.

— De unde știți? Așa ceva nu s-a mai încercat niciodată. Niciodată într-o navă... Niciodată într-un ac de seringă... Niciodată în corpul unui om!

— Foarte adevărat, totuși asemenea probleme – evident, mai simple – au fost plănuite de mult timp și în ultimele zile am avut ședințe lungi legate de *această* misiune. Crezi că anunțurile lui Arkadii înainte de miniaturizare – cele despre hârtia igienică și celelalte – erau noutăți pentru noi? Au fost făcute în beneficiul tău, deoarece n-ai participat la nici o ședință, și în beneficiul lui Arkadii, fiindcă îi place să fie în centrul atenției.

— Povestește-mi atunci, ce se va întâmpla?

— Îți voi explica evenimentele pe măsură ce se desfășoară. Deocamdată, cât timp rămânem în domeniul centimetrilor, nu facem nimic. Va mai dura încă douăzeci de minute, însă nu totul va fi atât de încet. Cu cât vom deveni mai mici, cu atât ne putem miniaturiza mai rapid. Deocamdată ai simțit vreun efect negativ?

Morrison îndepărtă mental bătăile rapide ale inimii și gâfâielile plămânilor și răspunse:

— Nici unul. Apoi, apreciind că remarca era excesiv de optimistă, adăugă: Cel puțin deocamdată.

— Este bine, atunci, zise Kaliinin și închise ochii, parcă voind să indice că nu mai dorea să vorbească.

Bărbatul se gândi că nu era o idee tocmai rea, și-i închise de asemenea.

Poate că adormise, ori poate că intrase pur și simplu într-o stare protectoare de semiconștiență, retrăgându-se din realitate, deoarece i se păru că nu se scursese nici măcar un minut, când simți o ușoară scuturătură.

Deschise ochii larg și se trezi plutind cam la un centimetru deasupra fotoliului. Avea senzația stranie că se deplasa la fiecare curent de aer.

Boranova trecuse pe locul dinapoia sa și-și puse mâinile pe umerii lui. Apăsându-l ușor, îi spuse:

— Pune-ți centura, Albert. Sofia, arată-i cum s-o facă. Iartă-mă, Albert... trebuia să fi repetat astea înainte de a porni, dar n-am mai avut timp, iar tu erai și așa extrem de susceptibil. N-am dorit să te asaltăm cu informații, astfel încât să te simți complet neajutorat.

Spre propria-i surpriză, Morrison nu se simțise neajutorat. Ba chiar îl încântase senzația plutirii.

Kaliinin își atinse fotoliul într-un punct situat între genunchi și o centură din jurul mijlocului femeii se retrase fulgerător. Morrison era sigur că centura nu fusese acolo când el închisese ochii și acum dispăruse cu un pocnet slab într-o fantă din partea stângă a fotoliului. Întorcându-se către el, Kaliinin spuse:

— Aici, în stânga, se găsește mecanismul de autofixare a centurii.

Morrison observă că acum, nereținută de centură, femeia se ridică ușor deasupra fotoliului, apropiindu-se de el.

Kaliinin apăsă butonul de acționare – un cerc mai întunecat pe fundalul deschis la culoare – și o rețea flexibilă din plastic transparent țâșni cu un șuierat slab, învăluind bărbatul și afundându-și vârful triplu în locașul corespunzător din fotoliu. Morrison era acum ținut, elastic, de un fel de plasă.

— Dacă vrei să te eliberezi, butonul de decuplare a centurii se află între genunchii tăi.

Morrison privi iute în jur, apoi se împinse în sus și înainte pe cât i-o permitea centura, ca să se uite, cu dificultate, peste umărul lui Konev. Toți cinci purtau centuri.

— Ne-am miniaturizat în așa măsură încât greutatea ne este foarte mică, nu? întrebă el.

— Acum cântărești doar vreo douăzeci și cinci de miligrame, spuse Boranova, așa că te poți considera practic imponderabil. În plus, și nava este ridicată.

Morrison privi acuzator spre Kaliinin, care strânse ușor din umeri și-i spuse:

— Ți-am spus că-ți voi descrie evenimentele pe măsură ce se petrec, dar păreai adormit și mi-am spus că-i mai înțelept să te las să te odihnești. Zguduitura menghinei te-a deșteptat și te-a ridicat din fotoliu.

— Menghina?

Privi în lateral. Fusese conștient de existența unor umbre în ambele părți, dar ignorase senzația. Acum își aminti brusc că pereții navei erau transparenți și-și dădu seama că lumina era blocată din ambele părți.

— Suntem ținuți într-o menghină, continuă Kaliinin cu explicațiile, care ne ajută să rămânem locului și să nu fim zgâlțâiți. Pare enormă, dar este foarte mică și delicată, cu fălci capitonate. Actualmente suntem introduși într-un mic rezervor de soluție salină. În același timp, suntem menținuți în poziție verticală de către un curent de aer care este absorbit în sus, într-un ajutaj. Forța curentului ne ține lipiți de ajutaj, așa că, ținând seama și de menghină, avem blocate trei grade de libertate.

Bărbatul privi din nou spre exterior. Nu zărea totuși obiectele din afara navei ce ar fi putut să fie vizibile prin porțiuni ale pereților ce nu erau blocate de menghină sau de ajutajul de deasupra capetelor. Ocazional se întrezăreau alternanțe de lumini și umbre și Morrison înțelese că cele aflate dincolo de pereți erau mult prea mari ca să fie distinse clar cu ochii săi minusculi. Dacă fotonii ce se apropiau de navă n-ar fi fost ei înșiși miniaturizați când pătrundeau în câmp, ei s-ar fi comportat ca niște unde radio lungi iar neurofizicianul n-ar fi văzut absolut nimic.

Pe neașteptate, nava se zgâlțâi din nou, când fălcile menghinei se retraseră, deși el nu putu să le observe mișcarea. Pur și simplu, dispăruseră. La dimensiunile lui, mișcarea fusese prea rapidă pentru a fi sesizată.

După aceea, se simți ridicându-se și apăsând ușor în centura care-l reținea în fotoliu și interpretă senzația ca o deplasare în jos a navei. Urmă apoi o lentă balansare pe verticală.

Dejnev indică linia orizontală întunecată care se mișca în sus și în jos pe peretele navei și comentă mulțumit:

— Aceea-i suprafața apei. Crezusem că mișcările vor fi mai neplăcute. Se pare că aici există ingineri aproape la fel de buni ca mine.

— De fapt, interveni Boranova, ingineria n-are aproape nici o legătură cu asta. Suntem ținuți pe loc de tensiunea superficială a suprafeței apei. Fenomenul este așadar valabil numai atâta vreme cât rămânem la suprafața unui fluid și nu ne va afecta după pătrunderea în corpul lui Șapirov.

— Dar efectul sinusoidal, Natașa? Mă refer la mișcarea noastră în sus și-n jos... N-o afectează?

Boranova studia un ecran mic pe care o linie orizontală părea să rămână neclintită în centrul imaginii. Răsucindu-se și ridicându-se până simțea că-l doare spatele, Morrison de-abia o putea distinge.

— Este la fel de neclintită ca mâna ta când ești treaz, Arkadii, spuse femeia.

— Doar atât? hohoti Dejnev.

„Pare ușurat", gândi Morrison neliniștit și se întrebă la cine se referise pilotul, întrebând dacă „o" afectează.

— Ce se-ntâmplă acum? se interesă el.

Konev vorbi pentru prima dată de când începuse miniaturizarea:

— Chiar trebuie să ți se explice totul?

— Da! replică prompt americanul. Vouă vi s-a explicat totul. De ce să nu-mi fie explicat și mie?

— Albert are perfectă dreptate, încuviință Boranova. Iuri, te rog să-ți controlezi nervii și să fii rezonabil. În scurt timp, vei avea nevoie de ajutorul lui și sper că nu va fi atât de nepoliticos încât să se răstească la tine.

Umerii lui Konev tresăriră, totuși se abținu de la orice răspuns.

— Vom fi preluați în cilindrul unei seringi hipodermice, urmă Boranova. Operațiunea se va efectua prin telecomandă.

De parcă cilindrul de abia o așteptase să pronunțe cuvintele acelea, o umbră îi învălui dinspre pupa, înghițindu-i instantaneu. Doar în față se mai văzu un cerculeț luminos, care dispăru după câteva secunde.

— A fost montat acul, zise Boranova. Acum va trebui să așteptăm o vreme.

Interiorul navei, care se întunecase, fu brusc scăldat într-o lumină albă, blândă, mai odihnitoare decât anterior, și femeia explică:

— Din clipa aceasta și până la sfârșitul expediției, nu vom mai beneficia de lumină din exterior. Va trebui să ne bizuim exclusiv pe sursele noastre interne.

Nedumerit, Morrison privi în jur, căutând sursa de iluminare. Părea că se află în chiar pereții transparenți.

— Electroluminiscență, rosti Kaliinin ghicindu-i gândurile.

— Dar care-i sursa energetică?

— Avem trei motoare cu microfuziune.

Lăsându-se pe spate în fotoliu și încrucișând brațele înapoia cefei, Dejnev rosti, aparent către peretele blând iluminat de dinaintea lui:

— Într-o bună zi, vom mări o seringă, o vom pune în jurul unei nave de mărime normală și vom miniaturiza apoi întregul ansamblu. Atunci nu va mai trebui să facem toate aceste manevre la scară redusă.

— Puteți proceda și invers? întrebă Morrison. Cum numiți operațiunea? Maximizare? Gigantizare?

— Nu-i spunem în nici un fel, replică sec Konev, fiindcă-i imposibilă.

— Totuși... poate-ntr-o bună zi...

— Nu. Niciodată. Este imposibil din punct de vedere fizic. Miniaturizarea necesită o mulțime de energie, dar maximizarea necesită practic o cantitate infinită.

— Chiar dacă ați cupla-o cu relativitatea?

— Chiar și așa.

Dejnev scoase din buze un sunet vulgar.

— Imposibil pentru fizica ta! Ai s-o vezi, într-o bună zi...

Konev se cufundă într-o tăcere indignată.

— Ce anume așteptăm? se interesă americanul.

— Ultimele pregătiri care i se fac lui Șapirov, explică Boranova, apoi ridicarea seringii și introducerea acului în carotidă.

În timp ce vorbea, nava se zgudui spre înainte.

— Asta a fost?

— Nu încă. Deocamdată scot bulele de aer din seringă. Nu-ți face griji, Albert. O să ne dăm seama.

— Cum?

— Ne vor anunța. Arkadii este în contact cu Grota. Nu-i ceva dificil. Fotonii din undele radio se miniaturizează, traversând granița dintre Grotă și noi, și se deminiaturizează în sens invers. Consumul de energie implicat este foarte mic, chiar mai puțin decât în cazul luminii.

— Este momentul să începem urcarea spre baza acului, anunță Dejnev.

— Dă-i drumul, încuviință Boranova. Putem testa și puterea motrice în condiții de miniaturizare.

Începu un uruit ce se preschimbă treptat într-un murmur. Morrison întoarse capul pentru a privi îndărăt în măsură în care-i permitea centura de siguranță.

Înapoia lor, apa bolborosea de parcă ar fi existat o elice propulsoare. În absența oricărui punct de referință real în exterior, era imposibil de apreciat cât de rapid se deplasau, totuși neurofizicianului i se părea că de abia înaintau.

— Ne mișcăm mult? întrebă el.

— Nu, răspunse Boranova, dar nici n-avem nevoie. N-are rost să irosim energie, încercând să ne deplasăm mai rapid. La urma urmelor, pentru a avansa, ne împingem în molecule de mărime normală, ceea ce înseamnă o vâscozitate mare la scara noastră.

— Nici motoarele cu microfuziune...?

— Propulsia nu-i decât unul dintre mulții consumatori de energie.

— Mă întrebam pur și simplu cât va dura până vom ajunge în punctele-cheie din creier.

— Crede-mă, îi răspunse femeia încruntându-se, și eu îmi pun aceeași întrebare, însă un curent arterial ne va apropia cât mai mult de ele.

— Am ajuns! strigă Dejnev. Vedeți?

Chiar în fața lor, în raza proiectorului prova al navei se putea zări un cerc. Morrison pricepu imediat că era baza acului.

De cealaltă parte a acestuia aveau să dea peste fluxul sanguin al lui Piotr Șapirov și atunci vor fi cu adevărat în interiorul unui corp omenesc.

37

— Suntem prea mari ca să trecem prin ac, Natalia, șopti Morrison.

Gândul îi conferea un amalgam de emoții. Dintre ele se distingea în mod deosebit speranța că poate întregul experiment eșuase. Poate că mai mult nu se puteau miniaturiza, iar atât nu era suficient. Urmau să fie siliți să se deminiaturizeze și totul se va termina.

Bine tăinuit înapoia acelui gând se afla un mic oftat de dezamăgire. Dacă tot ajunseseră așa departe, n-ar fi fost oare la fel de bine să pătrundă în corp și să exploreze interiorul unei celule nervoase? Nefiind un curajos gata să sfideze primejdiile, Morrison ar fi fost oripilat de idee – o *făcuse* în câteva rânduri – , dar dacă se miniaturizase, dacă ajunsese în acest punct, dacă supraviețuise până acum groazei, era oare posibil să dorească să meargă mai departe?

Peste toate acele imbolduri contradictorii dăinuia totuși un rest de realism. Cu siguranță, rușii nu erau chiar incompetenți, ca să fie puși în situația ca nava să nu poată trece prin ac. La persoanele acestea extrem de inteligente, nici un fel de apreciere greșită a realității nu putea atinge asemenea piscuri de mărginire.

Ca și cum i-ar fi citit gândurile, Boranova vorbi pe un ton aproape indiferent:

— Da, acum suntem prea mari, însă nu vom rămâne așa. Asta-i sarcina mea aici.

— A ta? făcu Morrison neînțelegător.

— Bineînțeles. Până aici am fost micșorați de către echipamentele centrale de miniaturizare. Acum vor intra în acțiune reglajele fine efectuate de mine.

— Acesta-i unul dintre momentele pentru care trebuie să ne cruțăm cât mai mult posibil motoarele, murmură Kaliinin.

Americanul privi de la una la cealaltă.

— La bordul navei există suficientă energie pentru continuarea miniaturizării? Avusesem impresia că-i necesară o cantitate imensă...

— Albert, îl întrerupse Boranova, dacă gravitația ar fi cuantificată, atunci ar fi necesară aceeași cantitate imensă de energie pentru a reduce o masă la jumătate, indiferent care ar fi fost valoarea inițială a masei. Pentru a reduce la jumătate masa unui șoarece, va fi necesară aceeași energie ca pentru reducerea la jumătate a masei unui elefant. Însă interacțiunea gravitațională nu-i cuantificată, prin urmare nici reducerea masei. Asta înseamnă că energia solicitată pentru reducerea masei scade cu reducerea respectivă – nu chiar direct proporțional, dar într-o anumită relație. Actualmente, masa noastră este atât de mică încât avem nevoie de foarte puțină energie pentru a ne miniaturiza în continuare.

— Dar n-ați miniaturizat niciodată ceva de dimensiunile acestei nave prin atâtea ordine de magnitudine, observă Morrison, și de aceea vă bizuiți doar pe extrapolarea datelor obținute pentru un domeniu de mărimi mult diferit.

— Exact, încuviință femeia. Mizăm pe faptul că extrapolarea aceea va fi *corectă*, că *nu* ne va surprinde ceva nou și neașteptat. Totuși trăim într-un univers care, la răstimpuri, ne confruntă cu nesiguranțe. Este inevitabil.

— Dar dacă se întâmplă un accident, vom muri cu toții.

— Și n-o știai? întrebă calm Boranova. Această călătorie fantastică a noastră te-a neliniștit numai din plăcerea de a fi neliniștit? Nu suntem totuși singurii în situația asta. Dacă se întâmplă un accident și energia stocată pentru miniaturizare este eliberată, ea nu ne va distruge doar pe noi, ci poate afecta într-o anumită măsură și Grota. Sunt convins că multe persoane neminiaturizate de acolo își țin răsuflarea și se întreabă dacă vor fi capabile să supraviețuiască unei explozii.

Dejnev se întoarse și rânji larg.

— Prietene, spuse pilotul, concentrează-te asupra gândului că dacă se va întâmpla un accident, n-o să știi niciodată. După cum zicea tata: „Dacă tot trebuie să murim, ce poate fi mai bine decât o moarte rapidă și bruscă?"

— Iulius Cezar a zis același lucru, observă Morrison.

— Da, însă noi nu vom mai avea timp să spunem „Și tu, Brutus?".

— Nu va fi nici un accident, interveni Konev tăios, și-i o prostie să vorbim despre așa ceva. Ecuațiile sunt corecte.

— Ah, da, chicoti Dejnev. A existat o epocă a superstiției, când oamenii se bizuiau pe protecția Domnului. Slavă Ecuațiilor că acum avem Ecuațiile pe care să ne bizuim.

— Nu mi se pare deloc amuzant, observă Konev.

— Nici n-am intenționat să fiu amuzant. Natașa, Grota ne așteaptă să-ncepem.

— Nu va mai fi nevoie să speculăm, vorbi Boranova. I-am dat drumul!

Morrison se prinse strâns cu ambele mâini de marginile fotoliului, pregătindu-se, dar nu simți nimic. În față, cercul crescu și deveni tot mai vag, mai șters, în vreme ce se depărta lent, până ce nu mai putu să-l distingă.

— Ne mișcăm? întrebă el în mod reflex.

Era genul de întrebări la care nu te poți abține, deși răspunsul este cât se poate de evident.

— Da, răspunse Kaliinin, și nu cheltuim deloc energie pentru asta. Nu ne luptăm cu moleculele de apă. Suntem purtați de curentul de fluid pe măsură ce pistonul seringii apasă lent.

Morrison începuse să numere în gând. În felul acesta, mintea lui era ocupată în mod mult mai eficient decât ar fi fost privindu-și secundarul ceasului. Când ajunse la o sută, întrebă:

— Cât va dura?

— Ce anume? se încruntă Kaliinin.

— Până ajungem în fluxul sanguin.

— Câteva minute, răspunse Dejnev. Cei din Grotă lucrează cât mai încet cu putință, ca să evite microturbulențele. După cum zicea tata: „Este mai încet, dar preferabil, să te târăști pe potecă în jos, decât să sari de pe stâncă."

Morrison pufni, după care continuă cu întrebările:

— Tot ne mai miniaturizăm?

— Nu, se auzi glasul Boranovei. Am ajuns la domeniul celular și-i suficient pentru ceea ce avem nevoie.

Americanul constată cu surpriză că tremura. La urma urmelor, se petreceau atât de multe și apăruseră atâtea lucruri noi la care să reflecteze, încât, cumva, nu mai avea loc de spaimă. *Nu* era îngrozit, cel puțin nu într-o măsură acută, totuși, din cine știe ce motiv, continua să tremure.

Încercă să se silească să se relaxeze. Încercă să-și permită să se destindă, dar aceasta necesita mai mult decât un simplu efort de voință. Avea nevoie de forța de atracție gravitațională, care practic dispăruse. Închise ochii și-și rări respirațiile. Ba chiar, căută să fredoneze în barbă partea corală din Simfonia a IX-a a lui Beethoven.

În cele din urmă, se simți silit să comenteze asupra situației.

— Îmi pare rău, spuse el, dar mi se pare că tremur.

— Aha! pufni Dejnev. Chiar mă întrebam cine o va menționa primul.

— Nu-i vorba numai despre tine, Albert, zise Boranova. Cu toții suntem supuși vibrației navei.

Imediat, Morrison simți colții fricii.

— S-a-ntâmplat ceva?

— Nu, este pur și simplu o chestiune de mărime. Actualmente suntem destul de mici ca să simțim efectele mișcării browniene. Știi despre ce-i vorba, nu?

Întrebarea fusese pur retorică. Cu siguranță, femeia s-ar fi așteptat și din partea unui elev de liceu să știe ce era mișcarea browniană, cu atât mai mult din partea americanului; totuși acesta se trezi recapitulând-o în minte – nu prin cuvinte, ci sub forma unui fulger conceptual.

Orice obiect suspendat într-un fluid este bombardat din toate părțile de atomii sau de moleculele fluidului. Ele îl lovesc aleatoriu și ca atare neuniform, dar această neuniformitate este atât de mică prin comparație cu totalul încât nu poate fi remarcată și nu are efecte măsurabile. Pe măsură ce un obiect devine mai mic, neuniformitatea crește printre numărul tot mai mic de particule ce lovesc obiectul într-un interval dat. Nava era acum îndeajuns de mică încât să răspundă aleatoriu celor mai mărunte coliziuni – mai întâi într-o direcție, apoi în alta. De aceea, se mișca în consecință, sub forma unei vibrații.

— Da, încuviință Morrison, ar fi trebuit să mă gândesc la asta. Situația se va înrăutăți cu cât ne vom micșora mai mult.

— Nu chiar, fiindcă vor apărea efecte compensatorii.

— Eu nu cunosc nici unul, se încruntă Morrison.

— Cu toate acestea, se vor manifesta.

— Lăsați totul în seama Ecuațiilor, interveni Dejnev pe un ton pios. Ecuațiile știu.

— Este posibil să suferim de ceva similar răului de mare, observă americanul.

— Foarte adevărat, zise Boranova, dar există medicamente împotriva răului de mare. Noi am fost tratați cu același medicament pe care-l primesc cosmonauții împotriva răului de spațiu.

— Nu și eu! se revoltă Morrison. Eu n-am fost nici tratat și nici măcar prevenit.

— Pentru binele tău, Albert, ți-am amintit cât mai puține despre disconforturile și primejdiile expediției. Iar în privința medicamentului respectiv, l-ai înghițit o dată cu micul dejun. Cum te simți?

Morrison, care începuse să fie oarecum iritat de discuția aceea legată de simptome și medicamente, aprecie că se simțea perfect.

— Tolerabil, răspunse pe un ton coborât.

— Perfect, comentă Boranova, deoarece acum am ajuns în fluxul sanguin al lui Șapirov.

38

Morrison privi prin peretele transparent al navei.

Sânge?

Primul său impuls fusese să se aștepte la culoarea roșie. La ce altceva?

Se uită în exterior, mijind ochii, dar nu putu distinge nimic, nici chiar în lumina strălucitoare a proiectorului. La fel de bine s-ar fi putut afla într-o luntre, plutind pe suprafața calmă a unui iaz, într-o noapte întunecată și noroasă.

Brusc, gândurile lui căpătară altă direcție. Lumina din interiorul navei avea lungimea de undă a razelor gama – a unor radiații gama foarte dure. Cu toate acestea, lungimile de undă erau rezultatul miniaturizării luminii vizibile obișnuite, iar pentru retinele și lobii optici de asemenea miniaturizate ale celor din navă ele continuau să fie raze de lumină și să aibă proprietățile acestora.

În exterior, imediat dincolo de învelișul navei, unde lua sfârșit câmpul de miniaturizare, fotonii miniaturizați se măreau la dimensiunile fotonilor undelor luminoase obișnuite, iar cei reflectați înapoi la navă se miniaturizau din nou când traversau limitele câmpului. Ceilalți membri ai echipajului poate că erau obișnuiți cu această situație paradoxală, dar pe Morrison îl amețea încercarea de a pricepe efectul unei bule miniaturizate în interiorul unui ocean de normalitate. Oare limitele erau vizibile, separând miniaturizarea de normal? Oare exista o discontinuitate pe undeva?

Urmându-și raționamentele, șopti spre Kaliinin, care era aplecată peste instrumentele ei:

— Sofia, când lumina noastră iese din câmpul de miniaturizare și se mărește, trebuie să degaje energie termică, iar când este reflectată înapoi în navă trebuie să absoarbă energie pentru a fi miniaturizată, și energia aceea trebuie să provină de la noi. Am dreptate?

— Ai perfectă dreptate, răspunse femeia fără să înalțe privirea. Faptul că noi folosim lumină duce la un consum redus dar constant de energie, însă generatoarele noastre îl pot suplini. Nu ne secătuiește.

— Și chiar ne aflăm în fluxul sanguin?

— Sigur că da. În scurt timp probabil că Natalia va reduce iluminatul interior și atunci vom vedea mai clar în exterior.

Parcă răspunzând unui semnal, Boranova rosti:

— Așa! Acum ne putem relaxa câteva momente.

Luminile pălirã.

Imediat, obiectele din exteriorul navei începurã sã se deslușească vag. Morrison nu putea deocamdatã sã le distingã clar, dar erau imersate în ceva eterogen, ceva în care pluteau corpuri, așa cum ar fi fost, desigur, sângele.

Americanul se foi, stingherit, trãgând de centura de siguranțã.

— Dar dacã ne aflãm în fluxul sanguin, spuse el, care are temperatura de treizeci și șapte de grade Celsius, o sã...

— Interiorul navei este climatizat, îl liniști Kaliinin. O sã ne simțim foarte bine. Realmente, Albert, am ținut seama de toate aspectele astea.

— Poate cã ați ținut, replicã Morrison ușor iritat, dar eu nu mi-am ascuns gândurile. Cum puteți climatiza interiorul, când nu aveți o sursã rece?

— N-avem una aici, dar existã spațiul exterior, nu? Motoarele cu microfuziune degajã un jet subțire de particule subatomice, care, în condiții de miniaturizare, au masa apropiatã de zero. Ca atare, se mișcã practic cu viteza luminii, strãbãtând materia la fel de ușor precum neutrino și purtând energia. În mai puțin de o secundã, ele ies în spațiul exterior, astfel cã efectul e de transfer al cãldurii din navã în exterior și rãmânem la o temperaturã confortabilã. Înțelegi?

— Mda, murmurã Morrison.

Neurofizicianul observã cã acele comenzi aflate imediat sub mâinile lui Dejnev erau luminoase, la fel ca instrumentele lui Kaliinin. Se strãdui sã se înalțe mai mult în fotoliu și izbuti sã zãreascã un colț al monitorului dinaintea lui Konev. Pe acesta era afișat ceva ce pãrea a fi o hartã a sistemului circulator al gâtului. Pentru o clipã, înainte ca trupul sã-și înceteze lupta împotriva centurii, și sã se afunde înapoi în fotoliu, vãzu pe ecran un punctuleț roșu despre care bãnui cã era un marcaj, reprezentând poziția navei în artera carotidã stângã.

Gâfâia puțin în urma efortului și trebui sã aștepte câteva momente ca sã-și regãsească suflul. Nișa în care se afla propriul lui calculator era iluminatã și ridicã mâna stângã pentru a se feri de lumina respectivã. După aceea, privi afarã.

I se pãru cã distinge, foarte departe, ceva asemãnãtor unui perete, un soi de barierã. Se îndepãrta, apoi se apropia și se îndepãrta iarãși, din nou și din nou, ritmic. În mod reflex, Morrison își privi ceasul pentru câteva secunde. Era, evident, pulsația peretelui arterial.

— Trecerea timpului nu-i afectatã de miniaturizare, șopti el spre Kaliinin. Cel puțin pulsațiile inimii sunt așa cum ar trebui sã fie, deși eu le privesc cu ochi miniaturizați și le cronometrez cu un ceas miniaturizat.

De data aceasta, îi răspunse Konev.

— Aparent, timpul nu-i cuantificat, sau cel puțin nu-i afectat de câmpul de miniaturizare, ceea ce poate fi unul și același lucru. Este extrem de convenabil. Dacă ar fi trebuit să ținem seama și de fluctuațiile curgerii timpului, situația s-ar fi complicat în mod neplăcut.

Morrison încuviință tăcut din cap și-și întoarse gândurile în alte direcții.

Dacă se găseau în interiorul unei artere și dacă nava era purtată de curent, înaintarea n-ar fi trebuit să fie continuă, ci în impulsuri, câte unul pentru fiecare contracție a inimii. Iar într-un *astfel* de caz, ar fi trebuit să simtă șocurile impulsurilor.

Închise ochii și căută să rămână cât mai nemișcat cu putință, să nu se clintească deloc, exceptând vibrațiile datorate mișcării browniene, pe care oricum nu le putea controla.

Aha, le putea simți! O împingere ușoară, dar distinctă, spre înapoi la începutul impulsului, și una ușoară spre înainte la sfârșitul lui.

De ce însă impulsul nu era mai energic? De ce nu-i zgâlțâia înainte și înapoi, ametindu-i?

Își aminti după aceea că masa lui era practic nulă. Din acest motiv și inerția proprie tindea spre zero. Vâscozitatea fluxului sanguin exercita un imens efect de atenuare, astfel că șocurile impulsurilor se pierdeau în mișcarea browniană.

Morrison simți că începuse să se destindă. Ceva dinlăuntrul lui se relaxase ușor. Mediul miniaturizat era neașteptat de pașnic.

Privi din nou prin peretele transparent al navei, cu ochii concentrându-se asupra spațiului dintre el și peretele arterial. Putea distinge bule, aparent încețoșate. Ba nu, nu erau bule gazoase, ci corpuri materiale... foarte multe. Unele se roteau lent și-și schimbau forma aparentă; nu erau sfere, ci discuri.

Adevărul îl lovi din plin, umilindu-l. De ce-i trebuise așa mult să le identifice, deși știuse că se afla în fluxul sanguin? Apoi înțelese răspunsul. Realmente nu se putuse închipui în fluxul sanguin; fusese mult mai simplu să presupună că se găsea într-un submarin aflat în ocean. În mod firesc, se așteptase să zărească imaginile caracteristice unui mediu marin și ar fi fost în chip prostesc derutat de tot ce nu s-ar fi potrivit presupunerilor sale.

Ar fi zărit globulele roșii din sânge – eritrocitele – și n-ar fi știut ce erau.

Desigur, nu erau roșii, ci gălbui. Pentru a produce culoarea aceea, fiecare dintre ele absorbea lungimile de undă scurte ale luminii. Laolaltă, milioane și miliarde, aveau să absoarbă suficientă lumină pentru a pă-

rea roșii – cel puțin în sângele arterial, iar ei se aflau acum într-o arter
După ce celulele preluau oxigenul transportat de eritrocite, globule
individuale ar fi părut albăstrui sau, în cantități mari, roșu- albastre.

Morrison le privi cu interes și le distinse destul de clar acum, când l
recunoscuse, și știa ce sunt.

Aveau forma unor discuri biconcave, centrele fiind adâncite p
ambele fețe. I se păreau imense, ținând seama de faptul că, în condiț
normale, erau microscopice; cam șapte microni în diametru și vreo do
microni grosime. Aici aveau mărimea palmelor sale.

Putea zări foarte multe și manifestau predilecția de a se aduna î
șiruri. Șirurile nu erau deloc statice; unele globule se desprindeau,
altele le luau locul și permanent se puteau vedea globule izolate. Cele
vizibile rămâneau ca atare, nu se deplasau față de navă.

— Înțeleg, observă Morrison, că ne mișcăm o dată cu fluxul.

— Exact, încuviință Kaliinin. Economisim energie.

Privind mai atent, neurofizicianul înțelese că globulele roșii nu erau
chiar staționare în raport cu nava. Un eritrocit plutea lent spre ei, purtat
pesemne de o microturbulență, ori de un impuls aleatoriu de mișcare
browniană. Globula se turti ușor, pentru o clipită, de peretele navei, și
ricoșă.

— Ai văzut, se întoarse Morrison spre Kaliinin.

— Globula roșie care ne-a atins? Da.

— De ce nu s-a miniaturizat? În mod clar, a pătruns în câmp.

— Nu tocmai. A ricoșat din câmp, care se extinde pe o distanță foarte
mică, în toate direcțiile, în exteriorul oricărui obiect miniaturizat, așa
cum e nava noastră. Între materia normală și cea miniaturizată există o
anumită forță de respingere, iar cu cât miniaturizarea este mai extinsă,
cu atât forța de respingere este mai mare. De aceea, obiectele foarte
mici, atomii sau particulele subatomice miniaturizate, traversează ma-
teria fără s-o atingă. Acesta-i și motivul pentru care starea miniaturizată
rămâne metastabilă.

— Cum adică?

— Orice obiect miniaturizat este permanent înconjurat de materie
normală, dacă nu cumva se găsește în spațiul interstelar. Dacă n-ar
exista nimic care să mențină materia normală în afara câmpului, ea ar fi
întruna miniaturizată și, în decursul procesului, ar absorbi energie din
partea obiectului miniaturizat. Pierderea de energie ar fi importantă, iar
obiectul miniaturizat s-ar deminiaturiza rapid. Mai exact, inducerea
miniaturizării ar fi imposibilă, întrucât energia acumulată în obiectul
miniaturizat s-ar scurge imediat. Altfel spus, noi am încerca să mi-
niaturizăm întregul Univers. Evident, la dimensiunile noastre, forța de

respingere nu-i foarte însemnată. Dacă o globulă roșie lovește cu destulă forță, suprafața izbită poate suferi o anumită miniaturizare.

Morrison reveni cu atenția asupra exteriorului și, aproape imediat, zări un eritrocit zdrențuit.

— Aha, exclamă el, să fie acela un exemplu care ne-a lovit cu viteză prea mare?

— Nu cred, zise Kaliinin. Globulele roșii trăiesc aproximativ o sută douăzeci de zile. După aceea se destramă din cauza uzurii. În volumul de sânge pe care-l putem vedea noi, în fiecare minut se vor descompune câteva zeci de globule, ca atare apariția unora zdrențuite nu reprezintă ceva inedit. De fapt asta-i un lucru bun, fiindcă înseamnă că dacă ne-am folosi propulsia și am accelera prin fluxul sanguin, distrugând niște eritrocite – poate chiar milioane –, amănuntul ar fi lipsit de importanță pentru Șapirov. N-am putea distruge globulele roșii în același ritm cu care ele se descompun în mod natural.

— Dar trombocitele?

— De ce întrebi?

— Cred că acela trebuie să fie un trombocit. Are formă lenticulară și dimensiunea doar pe jumătate dintr-o globulă roșie.

După o scurtă pauză, Kaliinin încuviință din cap.

— Aha, l-am văzut și eu! Da, este un trombocit. Ele sunt cam de douăzeci de ori mai puține decât eritrocitele.

— Vreau să spun că trombocitele sunt mai fragile decât eritrocitele și când se descompun se aglutinează. Dacă lovim și spargem câteva, vom pricinui formarea unui cheag în arteră. Șapirov va suferi atunci un alt accident cerebral și va muri cu siguranță.

În clipa aceea, Boranova, care le ascultase discuția, interveni:

— În primul rând, trombocitele nu sunt chiar atât de fragile. Ele ne pot lovi ușor și ricoșează fără să pățească nimic. Pericolul altui accident cerebral se află în peretele arterial. Față de peretele intern al arterei carotide, trombocitele se deplasează mult mai repede decât față de navă. Peretele acela poate fi căptușit cu colesterol sau cu diverse plăci lipidice, motiv pentru care suprafața respectivă este mult mai neregulată și mai rugoasă decât suprafața exterioară din plastic neted a navei. Cheagurile se pot forma la nivelul peretelui arterial, nu aici. Chiar și așa, pericolul nu-i foarte mare. Un singur trombocit – sau chiar câteva sute – se poate sfărâma, fără să declanșeze procesul de formare a unui cheag. Pentru asta trebuie să se sfărâme cantități impresionante de trombocite.

Morrison urmărea un trombocit care dispărea, la răstimpuri, înapoia numeroaselor globule roșii. Dorea să vadă dacă avea să lovească nava și ce s-ar fi întâmplat atunci.

Își dădu atunci seama că trombocitul părea să aibă dimensiunea palmei sale. Cum era posibil, dacă avea jumătate din diametrul globulelor roșii, care, la rândul lor, erau de dimensiunile palmelor sale? Examină un eritrocit și, într-adevăr, acesta depășea binișor o palmă omenească.

— Se pare că obiectele din exterior se măresc, rosti el neliniștit.

— Bineînțeles, continuăm miniaturizarea, mormăi Konev aparent iritat de incapacitatea americanului de a deduce concluzia corectă pe baza unei observații.

— Așa-i, Albert, confirmă Boranova. Carotida se îngustează pe măsură ce avansăm și dorim să păstrăm proporția relativă față de ea.

— Nu vrem să rămânem înțepeniți în tub, chicoti Dejnev, fiindcă suntem prea grași. Apoi, încercat pesemne de altă idee, continuă: Știi, Natașa, în viața mea n-am fost atât de subțirel.

Boranova îi replică fără chef de glumă:

— La scara constantei lui Planck, ești la fel de gras ca întotdeauna, Arkadii.

Morrison, însă, n-avea chef de flecăreli și de înțepături ironice.

— Cât de mult ne vom miniaturiza?

— Până la dimensiuni moleculare.

În clipa aceea, toate neliniștile americanului reînviară.

39

Morrison se simțea stânjenit pentru că nu-și dăduse seama că miniaturizarea continua, dar în același timp nemulțumit pe Konev care-i făcuse publică respectiva incapacitate. Toți ceilalți membri ai echipajului gândiseră ani de zile la conceptele miniaturizării, pe când el, un nou-venit, se străduia încă să le îndese în creierul său încăpățânat. Chiar nu-i puteau tolera dificultățile din perioada de adaptare?

Posac, privi din nou globulele roșii. În mod vădit, erau mult mai mari. Lățimea lor depășea pieptul său și marginile păreau mai puțin distincte. Suprafața le vibra, de parcă ar fi fost niște saci umpluți cu lichid vâscos.

— Mărime moleculară? șopti el spre Kaliinin.

— Da.

— Nu știu de ce ar trebui să mă tulbure acest lucru, ținând seama de mărimea la care am fost deja miniaturizați, totuși încerc un fior de spaimă la ideea să ajung mic cât o moleculă. De fapt, există multe tipuri de molecule. Noi cu care ne vom compara?

— Nu știu, ridică din umeri Kaliinin. Asta-i treaba Nataliei. Probabil cu molecula unui virus.

— Dar așa ceva nu s-a mai încercat niciodată!

— Cartografiem teritorii necunoscute, aprobă ea din cap.

După o scurtă tăcere, Morrison reluă tirul întrebărilor.

— Ție nu-ți este frică?

— Bineînțeles că mi-este. Nu-i normal să nu-ți fie frică, atunci când ai motive raționale pentru asta. Mi-a fost frică și când am fost violată. Mi-am petrecut jumătate din viață fiind speriată. Asta-i valabil pentru toți oamenii. De aceea beau rușii atât de mult, ca să uite de ghearele spaimei. (Practic șuiera printre dinți.) Vrei să-mi fie milă pentru tine fiindcă *ți* este frică?

— Nu, făcu neurofizicianul luat prin surprindere.

— Nu-i nimic remarcabil în a fi speriat atâta vreme cât nu te *comporți* speriat, atâta vreme cât nu accepți să fii convins să nu faci nimic din cauza fricii, să fii isteric din cauza fricii, să... Se întrerupse, apoi urmă cu amărăciune: La vremea mea, am fost isterică.

Aruncă o privire spre Konev, a cărui spinare rămânea dreaptă, rigidă și neclintită.

— Dar acum, continuă ea, intenționez să-mi îndeplinesc sarcina ce-mi revine în misiune, chiar dacă aș fi pe jumătate moartă de frică. Nimeni nu va putea spune că sunt speriată, judecând după acțiunile mele. Și același lucru ar fi bine să fie valabil și în cazul tău, domnule american.

Morrison înghiți un nod dureros și aprobă:

— Da, sigur că da, însă glasul sună neconvingător și pentru sine.

Înapoia lui Kaliinin, Boranova era preocupată de controlul instalației de miniaturizare, dar pe chip i se putea citi un surâs. Aprobare? Dispreț? Morrison nu putea preciza.

Dejnev întoarse capul și strigă:

— Natașa, continuă să se îngusteze. N-ar trebui să grăbești miniaturizarea?

— Voi proceda așa cum este necesar, Arkadii.

Întâlnind privirea lui Morrison, Dejnev îi făcu cu ochiul.

— N-o crede pe Sofica. Ei nu-i este frică. Nu-i este frică niciodată. Pur și simplu, nu vrea să te lase singur cu grijile tale. Are o inimă foarte miloasă Sofica noastră, miloasă ca și...

— Gura, Arkadii, interveni Kaliinin. Sunt sigură că tatăl tău ți-a spus că nu-i înțelept să bați în samovarul gol căruia îi spui cap, cu linguriță ruginită căreia îi spui limbă.

— Oho, dădu ochii peste cap bărbatul, asta a fost una usturătoare! *De fapt*, tata a spus că nici un tăiș nu poate fi la fel de ascuțit ca limba unei femei. Acum, vorbind serios, Albert, atingerea dimensiunilor mole-

culare nu reprezintă mare lucru. Așteaptă până vom învăța să asociem relativitatea și teoria cuantică și atunci printr-un simplu pâlpâit de energie ne vom reduce la dimensiuni subatomice. *Atunci* să vezi!

— Ce să văd?

— O să vezi accelerația instantanee. Pur și simplu, vom decola...

Ridică pentru câteva clipe mâinile de pe comenzi și brăzdă cu ele aerul, emițând un fluierat ascuțit.

— Mâinile pe comenzi, Arkadii, vorbi calm Boranova.

— Bineînțeles, scumpa mea Natașa. Ce vrei, o clipă de dramatism scuzabil! Continuă să i se adreseze lui Morrison: Vom atinge instantaneu viteze apropiate de cea a luminii... și nu uita că în circumstanțele astea vorbim despre o altă viteză a luminii. În zece minute am putea traversa Galaxia, în trei ore am putea fi în Andromeda, în doi ani la cel mai apropiat quasar. Iar dacă asta nu ni se pare destul de rapid, ne putem micșora și mai mult. Avem zborul cu viteze supraluminice, avem antigravitația, avem totul. Rusia va conduce drumul într-acolo.

— Și cum vei pilota? întrebă Morrison.

— Poftim?

— Am întrebat cum vei pilota, repetă americanul serios. Imediat ce vehiculul se reduce suficient de mult ca dimensiuni și ca masă, va țâșni practic spre exterior cu o viteză de sute de ani-lumină pe secundă. Asta înseamnă că, dacă ar exista trilioane de nave, ele ar radia în toate direcțiile, într-o simetrie sferică, aidoma razelor de soare. Deoarece însă nu există decât o singură navă, ea va porni într-o singură direcție... dar una absolut imprevizibilă.

— Asta-i o problemă pentru teoreticieni inteligenți – ca Iuri.

— Nu sunt convins, spuse Morrison, că-i înțelept să dezvoltați călătoria interstelară, fără să acordați atenție pilotării. N-ar fi spus tatăl tău: „Omul înțelept nu construiește mai întâi acoperișul casei"?

— Posibil, deși, odată a spus: „Dacă găsești o cheie de aur și nu știi ce să descui cu ea, n-o arunca. Aurul este suficient."

Boranova se foi îndărătul neurofizicianului și interveni:

— Ajunge cu zicători și proverbe. Unde ne aflăm, Iuri? Avansăm?

— După părerea mea, ne aflăm aici, dar aș dori să aflu și opinia americanului.

— Cum să ți-o ofer, se răsti Morrison, dacă sunt legat de scaun?

— Desfă-ți centura, răspunse Konev. Chiar dacă plutești puțin, nu te poți îndepărta prea mult. Ridică-te, ca să vezi peste umărul meu.

Morrison îi urmă sfatul și, inevitabil, apăsă prea puternic pe spătarul fotoliului din față. Ca urmare a neglijabilei lui inerții, se propulsă amețitor în sus, izbindu-se cu capul de plafon. Dacă ar fi pățit așa ceva în condiții

similare, dar neminiaturizat, ar fi fost amețit de șocul impactului, însă tocmai absența masei care-l expediase pe direcție ascendentă îl ricoșă înapoi aproape instantaneu, fără nici o senzație de durere și practic fără vreo senzație de lovitură. Se opri cu aceeași ușurință cu care decolase.

— Ușurel, plescăi din limbă Konev. Uită-te acum la cerebrograf. Vezi unde ne aflăm?

Morrison se trezi privind o rețea tridimensională extrem de complexă, constând din șanțuri sinuoase ce se ramificau spre exterior, formând un arbore extrem de complex. Pe una dintre ramurile mari se zărea un punctuleț roșu, avansând încet și constant.

— Poți să-mi oferi imaginea de ansamblu, întrebă el, ca să pot localiza zona?

Plescăind din nou din limbă, într-un mod ce putea sugera iritarea, Konev lărgi cadrul înconjurător.

— Te ajută cu ceva?

— Da, ne aflăm la marginea creierului. (Putea recunoaște circumvoluțiile individuale și scizurile.) Unde intenționezi să mergem?

— Vom coti aici, spuse Konev, în interiorul substanței cenușii. Vreau să ajung aici, mergând pe-aici – numi zonele rapid în rusește și Morrison se strădui să le traducă mental în engleză – , în această regiune care, dacă am înțeles exact lucrările tale, este un nod crucial al rețelei neuronice.

— Două creiere nu seamănă între ele. Nu pot băga mâna în foc pentru nimic, cu atât mai puțin dacă n-am studiat niciodată creierul în chestiune. Aș spune totuși că zona spre care te-ndrepți pare promițătoare.

— Bun... în privința asta. Dacă vom ajunge la destinație, vei putea să-mi spui mai precis dacă suntem la un nod unde se întâlnesc câteva ramificații ale rețelei sau, dacă nu, în ce direcție și cât de departe se poate afla un asemenea nod?

— Pot încerca, păstră prudența Morrison, dar te rog să nu uiți că n-am absolut nici o garanție în privința capacităților mele în această privință. Nu ți-am făcut nici o promisiune. Nu m-am oferit voluntar...

— Oricum, precizâ Konev, într-acolo ne îndreptăm ca primă aproximație, și vom ajunge destul de repede, chiar dacă a încetinit curentul. La urma urmelor, ne-am apropiat de mărimea capilarelor. Pune-ți centura, Albert. Te anunț dacă mai am nevoie de tine.

„Ne-am apropiat de mărimea capilarelor", gândi americanul și privi în exteriorul navei.

Peretele arterei se afla deocamată la o distanță liniștitoare, dar își modificase aspectul. Anterior, pereții ce pulsau regulat fuseseră lipsiți

de trăsături caracteristice. Acum însă pulsațiile nu se mai distingeau, iar pereții păreau formați din plăci. Înțelese că acelea erau celulele din componența pereților tot mai subțiri.

De fapt, nu le putea cerceta prea bine, fiind împiedicat de prezența globulelor roșii, care păreau niște baloane de dimensiunile navei. Ocazional, câte una se apropia foarte mult de ei și era împinsă elastic spre interior în punctul de contact, fără a suferi o vătămare vizibilă.

Într-una din acele ocazii, în urma contactului, pe fuzelaj rămase o pată micuță. Poate că impactul fusese prea violent și o linie de molecule miniaturizate se formase pe învelișul exterior al navei. Pata dispăru repede, dizolvându-se în fluidul înconjurător.

Cu trombocitele situația stătea totuși altfel, întrucât prin însăși natura lor erau mai fragile decât globulele roșii.

Unul se izbi aproape perpendicular de navă. Botul navei pătrunse adânc și învelișul trombocitului fu străpuns. Citoplasma se scurse lent afară, amestecându-se cu plasma și formând după aceea două-trei corzi lungi ce se încâlciră între ele. Rămaseră destul de mult timp agățate de navă, fluturându-i în urmă.

Morrison așteptă să vadă dacă se forma un cheag, dar nu se întâmplă nimic.

După câteva minute, zări în față o pâclă albicioasă care părea să umple vasul sanguin de la un perete la celălalt, pulsând și unduindu-se. În interiorul ei, granule întunecate se deplasau regulat dintr-o parte în alta. Lui Morrison i se păru un monstru al răului și, fără să se poată abține, scoase un strigăt de spaimă.

10. Capilarul

Când vrei să știi dacă apa fierbe, nu bagi mâna ca să încerci.
Tata Dejnev

40

Dejnev întoarse capul surprins și rosti:

— Este o globulă albă, Albert, o leucocită. Nu trebuie să te îngrijoreze.

Morrison înghiți un nod și se simți cu adevărat stânjenit.

— Știu că-i o leucocită, dar m-a luat prin surprindere. Este mai mare decât aș fi crezut.

— Nici vorbă, urmă pilotul, un flecușteț. Atât doar că noi ne-am mai micșorat. Și chiar dacă ar fi mare cât Moscova, ce contează? Plutește și ea prin fluxul sanguin, la fel ca noi.

— De fapt, spuse blând Kaliinin, nici măcar nu știe că suntem aici, nu știe că suntem un corp străin. Comportamentul ei față de noi este același pe care l-ar dovedi față de o globulă roșie.

Morrison aruncă încă o privire spre celula uriașă și unduitoare din fața lor și decise că, inofensivă sau nu, aspectul îi era la fel de neplăcut. Se uită cu mai multă apreciere la contrastul pe care-l oferea chipul frumos, cu pomeți înalți, al lui Kaliinin.

Momentele de speculație neglijentă asupra unui subiect îndepărtat de situația prezentă alungară efectiv neliniștea pe care i-o trezise apariția leucocitei și Morrison reveni cu gândul la afirmația lui Kaliinin.

— Se comportă ca și cum noi am fi o globulă roșie pentru că avem dimensiunile respective?

— Este un atu în favoarea noastră, încuviință Kaliinin, dar nu motivul principal. Considerăm că o hematie este chiar o hematie, fiindcă o vedem. Leucocitele o consideră o hematie, deoarece sesizează tiparul electromagnetic caracteristic de pe suprafața ei. Leucocitele sunt adaptate să ignore tiparul respectiv.

— Totuși nava noastră nu are tiparul electromagnetic al unei hematii... Aha... sau v-ați ocupat voi de asta?

Kaliinin surâse mulțumită de sine.

— Da, m-am ocupat eu. Este specialitatea mea.

— Asta-i, Albert, completă Dejnev. Sofica noastră știe, are totul în cap. Tiparul electromagnetic exact al fiecărei celule, bacterii, virus, molecule de proteină, al fiecărei...

— Nici chiar așa, îl opri femeia, dar cele pe care le uit mi le poate aminti calculatorul. În plus, am un instrument care poate folosi energia motoarelor pentru a plasa pe navă încărcături electrice pozitive și negative, în orice configurație aș alege. Nava are tiparul electromagnetic al unei hematii, în măsura în care-l pot duplica, iar asta-i îndeajuns pentru ca leucocita să reacționeze... sau mai exact să nu reacționeze.

— Și când ai făcut-o? se interesă Morrison.

— Imediat ce am fost reduși la o mărime care să ne transforme într-un potențial obiect de interes pentru o leucocită, ori, în general, pentru sistemul imunitar. Nu dorim să fim invadați de anticorpi.

— Dacă tot vorbim despre reducere, zise Morrison, de ce nu s-a înrăutățit mișcarea browniană? Crezusem că ne va zgâlțâi mai mult pe măsură ce ne micșorăm.

— Așa s-ar fi întâmplat, interveni Boranova, dacă am fi fost obiecte neminiaturizate de această mărime. Fiind însă miniaturizați, există considerente teoretice ce împiedică înrăutățirea mișcării browniene. Nu trebuie să-ți faci griji în privința asta.

Neurofizicianul reflectă câteva minute, după care strânse din umeri. Rușii nu intenționau să-i destăinuie nimic din ceea ce considerau că i-ar fi oferit prea multe cunoștințe despre miniaturizare, dar ce importanță avea? Într-adevăr, mișcarea browniană *nu* se înrăutățise. Ba chiar, devenise mai puțin sesizabilă (sau se obișnuise el?), ceea ce nu-i deranja câtuși de puțin. După cum spusese Boranova, n-avea de ce să-și facă griji.

Atenția îi reveni asupra lui Kaliinin.

— De când lucrezi în domeniul ăsta, Sofia? o întrebă.

— De la terminarea facultății. Chiar și fără ca Șapirov să fi intrat în comă, știam cu toții că va veni o zi când o să fie necesară o expediție prin fluxul sanguin. O plănuiserăm de mult și știam că va fi nevoie de cunoștințele mele.

— Puteați folosi o navă fără echipaj, o sondă telecomandată.

— Poate că o vom face cândva, răspunse Boranova, dar nu deocamdată. Încă nu putem obține echivalentul electronic al capacității și ingeniozității creierului uman.

— Așa-i, întări Kaliinin. Un creier electronic ne-ar fi conferit tiparul electromagnetic al unei hematii, în scopul urmării traseului de minimă rezistență, dar nimic mai mult. La urma urmelor, ar fi fost o cheltuială inutilă și poate chiar nepractic să încercăm să programăm un calculator astfel încât să aibă capacitatea de autoadaptare la tot felul de condiții improbabile. Pe de altă parte, eu am capacitatea să fac aproape orice. Pot modifica tiparul electromagnetic ca răspuns la o urgență neprevăzută, pentru a testa ceva neanticipat până atunci sau, pur și simplu, pentru că așa am chef. Aș putea, de pildă, să modific șablonul navei în cel al unei bacterii *E. coli*, iar leucocita ar ataca imediat.

— Sunt convins de asta, spuse Morrison, dar n-o face, te rog.

— Nu te teme, n-o s-o fac.

Pe neașteptate însă, vocea Boranovei răsună cu o surescitare deloc caracteristică:

— Dimpotrivă, Sofia, fă-o!

— Dar... Natalia...

— Vorbesc cât se poate de serios. Fă-o! Știi bine că n-am testat aparatura în condiții de câmp. S-o încercăm!

— Asta-i pierdere de timp, mormăi Konev. Mai întâi s-ajungem la destinația noastră.

— Degeaba o s-ajungem, ripostă Boranova, dacă nu putem pătrunde într-o celulă. Avem acum ocazia să vedem dacă Sofia poate controla comportamentul unei celule.

— Eu sunt de acord, bubui Dejnev. Până acum, călătoria a fost de-a dreptul plictisitoare.

— Mi se pare că astea sunt cele mai bune călătorii, comentă americanul.

Pilotul ridică însă mâna și făcu un gest de dezaprobare.

— După cum zicea tata: „Să nu-ți dorești altceva decât pace și liniște înseamnă să-ți dorești moartea."

— Dă-i drumul, Sofia, rosti ferm Boranova. Pierdem timpul.

Kaliinin ezită o fracțiune de secundă – timpul necesar, poate, pentru a-și aminti că Boranova era comandantul navei –, apoi mâinile îi alergară peste taste, iar configurațiile de pe display se modificară în chip evident.

Neurofizicianul ridică ochii spre leucocita din față și, pentru moment, nu întrezări nici o schimbare. Apoi i se păru că o vibrație străbate monstrul și Dejnev șopti:

— Aha, recunoaște prezența prăzii!

Extremitatea anterioară a leucocitei păru că se dilată spre ei, cuprinzându-i într-un cerc neregulat. În același timp, centrul ei se retrase. Morrison își închipui fălcile unui monstru pregătindu-se să înghită.

— Merge, Natalia, vorbi Konev. Se pregătește să ne ingereze.

— Așa-i. Perfect! Sofia, restabilește șablonul hematiei.

Degetele lui Kaliinin dansară din nou peste comenzi și configurați displayului reveni la cea anterioară.

Leucocita nu păru însă afectată. Marginile ei exterioare continuau să treacă pe lângă nava care acum se îndrepta spre concavitatea centrală.

41

Morrison fu îngrozit. Întreaga navă era învăluită de ceva ce semăna perfect cu ceața, dar o ceață granulară, înăuntrul căreia un obiect multilobat, mai dens decât substanța din jur, se răsucea în jurul lor. Acela trebuia să fie nucleul leucocitei.

— Se pare că o dată ce leucocita începe procesul de ingerare, pufni Konev, restul este automat și nu mai poate fi oprit. Ce facem acum, Natalia?

— Recunosc că nu mă așteptasem la așa ceva, murmură Boranova. Vina îmi aparține în exclusivitate.

— Ce contează? se încruntă Dejnev. Oricum nu ne afectează. Ce ne poate face piftia asta? Nu ne poate zdrobi. Nu-i un șarpe boa.

— Poate încerca să ne digere, zise Konev. Ne găsim în clipa de față într-o vacuolă și enzimele digestive curg în jurul nostru.

— Lasă-le să curgă, spuse Dejnev. Să-ncerce sănătoase. Peretele navei nu poate fi digerat de nimic din ceea ce deține o leucocită. După un timp, ne va elimina ca reziduuri nedigerabile.

— De unde o să știe că suntem reziduuri nedigerabile? întrebă Kaliinin. Ingerarea a fost activată de modificarea tiparului nostru electromagnetic.

— Pe care l-ai modificat din nou.

— Da, însă o dată stimulată, se pare că leucocita trebuie să deruleze întregul ciclu de activitate. Nu-i un proces de gândire, ci unul complet automat. Kaliinin se încruntă și-și privi tovarășii de drum: Mi se pare că leucocita va continua să încerce să ne digere până ce capătă stimulul de inversare a mecanismului de ingerare, care-i va permite să ne elimine.

— Totuși noi ne-am recăpătat tiparul electromagnetic al unei hematii, sublinie Boranova. Nu crezi că asta ar trebui să stimuleze eliminarea? Leucocita nu distruge hematii.

— Cred că-i cam târziu, bolborosi Kaliinin parcă puțin stingherită să o contrazică. Tiparul hematiei oprește ingerarea ei, dar o dată ce *este* ingerată, dintr-un motiv sau altul, s-ar părea că numai tiparul e insuficient pentru a declanșa eliminarea. La urma urmelor, este chiar cazul nostru – *nu* suntem eliminați. Cred că există un tipar electromagnetic specific reziduurilor nedigerabile lăsate de bacteriile pe care leucocita știe că trebuie să le ingereze și că doar el declanșează eliminarea.

— În cazul acesta, puicuța mea, chicoti Dejnev, dă-i tiparul pe care și-l dorește.

— Cu dragă inimă, dacă mi-ați spune care este, deoarece eu nu știu. Nu pot încerca felurite tipare, aleatoriu. Numărul tiparelor posibile este astronomic.

— De fapt, observă Konev, putem fi siguri că leucocita elimină ceva? Poate că reziduurile nedigerabile devin parte din substanța ei și rămân acolo până sunt îndepărtate și descompuse în splină.

Poate apăsată de responsabilitatea pentru situația lor prezentă, Boranova vorbi hotărât:

— N-are rost să pierdem vremea cu flecăreli. Există vreo propunere constructivă?

— Aș putea activa motoarele, ca să sfredelim o ieșire din leucocită, spuse Dejnev.

— Nu, îl opri Boranova. Cunoști direcția în care ne îndreptăm în clipa de față? Poate că ne rotim lent în interiorul vacuolei, sau poate că vacuola însăși plutește prin citoplasma leucocitei. Dacă-ți croiești drum cu forța în afară, poți afecta peretele vasului sanguin și chiar creierul.

— Apropo, interveni Konev, leucocitele pot străbate pereții capilarelor, strecurându-se printre celulele lor. Deoarece traseul nostru ne-a dus într-o arteriolă care s-a îngustat la dimensiuni capilare, nu putem fi nici măcar siguri că ne mai aflăm în fluxul sanguin.

— Ba putem, rosti deodată Morrison. Leucocita se poate micșora, dar nu ne poate micșora *pe noi*. Prin urmare, dacă ar ieși din arteriolă, ar trebui să ne abandoneze. Ăsta ar fi un lucru excelent, atât doar că nu l-a făcut.

— Asta-i, zise Dejnev. Trebuia să mă fi gândit mai devreme... Natașa, mărește-ne dimensiunile și, în felul ăsta, sparge leucocita. Provoacă-i indigestia pe care n-a avut-o niciodată.

— Ca să spargem și arteriola? Trebuie să fie destul de îngustă acum, cu puțin mai largă decât leucocita.

— Dacă Arkadii ar lua legătura cu Grota, observă Kaliinin, poate că cineva de acolo ar avea o idee.

Câteva clipe se așternu tăcere, după care Boranova vorbi cu glas pe jumătate sugrumat:

— Nu încă. Am făcut o prostie – *eu* am făcut-o – și știți la fel de bine ca mine că ar fi preferabil să nu solicităm ajutor.

— Nu putem aștepta la nesfârșit, se foi Konev. Adevărul este că habar n-am unde ne aflăm acum. Nu mă pot baza pe faptul că leucocita este purtată de fluxul sanguin și nu știu nici ce viteză avem. O dată ce ne-am rătăcit, vom avea nevoie de un timp considerabil ca să ne localizăm poziția și s-ar putea să apelăm la Grotă. În cazul acesta, cum vom explica faptul că ne-am rătăcit?

— N-am putea folosi instalația de climatizare? propuse Morrison.

Toți tăcură, apoi Boranova întrebă:

— Ce vrei să spui, Albert?

— Păi, noi degajăm în afara navei particule subatomice miniaturizate. Mi s-a spus că ele elimină căldura din navă, pentru ca să rămânem în condiții confortabile, în ciuda temperaturii corpului în care ne aflăm. Temperatura mai scăzută trebuie să fie ceva ce leucocita nu poate tolera. Dacă ne reducem și mai mult temperatura interioară, este posibil ca la un moment dat leucocita să ne elimine.

Boranova căzu pe gânduri.

— Eu știu... s-ar putea să meargă.

— Nu te mai gândi atât, zise Dejnev. Am reglat climatizarea la valoare maximă. Să vedem dacă se va întâmpla altceva decât să degerăm cu toții.

Morrison privi pâcla de afară. Era conștient de încordarea lui și a celorlalți. Nu-l irita o decizie neinspirată, un experiment ce se dovedise riscant. Nu-l preocupa în mod deosebit nici soarta lui Șapirov, totuși...

Examinându-și propriile sentimente, își dădu seama că, ajungând aici, fiind miniaturizat și trezindu-se într-o arteriolă cerebrală, încerca brusc imboldul de a-și verifica teoriile. Parcursese tot drumul acesta pentru ca să se întoarcă și să-și petreacă restul vieții apropiind, în minte, degetul mare de cel arătător și spunându-și: „Atât de aproape am fost"?

Ei bine, aceasta era realitatea. Trecuse de la încercarea desperată de a evita proiectul la încăpățânarea clară de a-l abandona.

Glasul lui Dejnev îi întrerupse gândurile:

— Nu cred că animăluțului îi place ce se-ntâmplă.

Morrison simți de-abia acum frigul tăios și se înfioră, conștient de faptul că salopeta subțire de bumbac reprezenta o pavăză complet neadecvată împotriva acelei ierni neașteptate.

Pesemne că și leucocita considerase la fel, întrucât pâcla se rarefie și în ea apăru o fisură. Peste una-două secunde, împrejurimile deveniră

clare și leucocita rămase o sferă încețoșată înapoia lor, îndepărtându-se, plutind sau poate târându-se ca o amibă.

— S-a dus, rosti Boranova cu o voce care părea ușor uluită.

Dejnev flutură ambele brațe prin aer.

— Un toast – dac-am avea o votculiță! – pentru eroul nostru american. A fost o sugestie excelentă.

Kaliinin încuviință din cap spre Morrison și surâse.

— A fost o idee bună.

— Tot așa cum a mea a fost una proastă, adăugă Boranova, dar cel puțin știm că tehnica ta poate face ceea ce trebuie, Sofia..., atâta timp cât avem suficiente cunoștințe. Cât despre tine, Arkadii, modifică climatizarea până nu ne-mbolnăvim toți de pneumonie. După câte vezi, Albert, am făcut deja foarte bine că te-am luat cu noi.

— Poate, interveni Konev încordat, dar între timp cred că leucocita ne-a dus într-o plimbare. Nu mai suntem în același loc și nici nu-mi dau seama unde ne găsim.

42

Buzele Boranovei se strânseră într-o linie subțire.

— Cum nu știi unde ne găsim? N-am stat mai mult de câteva minute în interiorul leucocitei. Nu ne putea duce până la ficat, nu?

Konev părea la fel de tulburat.

— Nu, nu suntem în ficat. Bănuiesc însă că leucocita ne-a purtat într-un capilar, astfel că acum am ieșit din fluxul principal al arteriolei – care, de fapt, încă nu era un capilar – pe care-l urmaserăm până acum.

— În ce capilar am intrat?

— Exact asta nu știu. Există o duzină de capilare în care ar fi putut coti, dar n-am habar pe unde a luat-o.

— Punctulețul roșu..., începu Morrison.

— Punctulețul roșu, replică imediat Konev, nu constituie decât o aproximare a locației navei. Dacă știu unde ne aflăm și viteza cu care avansăm, el se va deplasa o dată cu noi, cotind atunci când îi spun să cotească.

— Vrei să spui, repetă Morrison, că doar marchează poziția navei, atâta vreme cât i-o transmiți tu?

— Nu-i un sistem magic de locație, replică sec celălalt. Ne marchează poziția și-i ține evidența, pentru a nu ne pierde în labirintul complexității tridimensionale a fluxului sanguin, dar noi trebuie să introducem datele. În această etapă nu-i suficient de complex ca să se

autoghideze. În caz de urgență, putem fi localizați din exterior, însă este un proces de durată.

— Soluția-i simplă, spuse americanul. Ne aflăm într-un vas capilar? Perfect! În capilare, fluxul este extrem de lent, atunci de ce n-am utiliza faimoasele motoare cu microfuziune? Le punem în marșarier, ne retragem din acest vas capilar și în cele din urmă revenim la punctul de derivație și în arteriolă. Apoi vom putea continua traseul prestabilit. Vom pierde doar puțin timp și puțină energie, nimic mai mult.

Cuvintele lui fură întâmpinate cu priviri tăcute. Până și Konev, care în general vorbea cu chipul ațintit înainte, acum se întoarse și se încruntă spre Morrison.

— De ce vă uitați așa la mine? se miră acesta. Mi se pare o procedură cât se poate de firească. Dacă mergi cu o mașină și din greșeală intri pe o fundătură, nu bagi în marșarier?

— Îmi pare rău pentru ideea ta, clătină din cap Boranova. Noi n-avem marșarier.

— Ce?!

— N-avem marșarier. Avem o singură viteză, spre înainte. Nimic altceva.

— Cum se poate... N-aveți deloc marșarier?

— Nu.

Morrison se uită pe rând la cele patru chipuri, apoi izbucni:

— Fir-ar a naibii de prostie, incompetență, și... și... Numai în Rusia se poa...

Se opri.

— Termină-ți ideea, spuse Boranova. Voiai să spui că numai în Rusia se poate întâmpla așa ceva.

— Da, asta voiam să spun. Poate că-s niște cuvinte aruncate la mânie, dar am motive să fiu mânios și de altfel cuvintele mele pot fi adevărate.

— Crezi că noi nu suntem mânioși? făcu Boranova fixându-l cu privirea. Știi de când muncim la o astfel de navă? De ani de zile! Deoarece miniaturizarea a părut de la început un procedeu practic, ne gândiserăm ca, într-o bună zi, să pătrundem în fluxul sanguin și să explorăm din interior corpul mamiferelor... nu chiar al omului. Însă cu cât plănuiam și cu cât concepeam mai multe, cu atât proiectul devenea mai costisitor, iar cei din Moscova deveneau mai încăpățânați în acordarea aprobărilor de buget. Nu-i pot învinui, aveau de finanțat și alte proiecte ce se confruntau cu mai puține probleme decât miniaturizarea. Drept urmare, nava a fost mereu simplificată, deoarece am renunțat mai întâi la una... apoi la alta... Îți amintești primele navete spațiale pe

care le-ați construit voi, americanii? Ce ați proiectat și ce s-a construit? Oricum, ne-am ales cu un vehicul lipsit de propulsie, apt doar de observare. Intenționam să intrăm în fluxul sanguin și să ne lăsăm purtați de curent. După ce obțineam toate informațiile dorite, aveam să ne deminiaturizăm lent. Animalul studiat ar fi murit în felul acesta – desigur, ar fi fost un simplu animal de laborator. La atât se limita rolul navei. Nimic mai mult. Habar n-aveam că vom fi confruntați pe neașteptate cu situația în care va trebui să pătrundem într-un corp omenesc, din care va trebui să ajungem într-un punct anume din creier, din care va trebui să ieșim fără să ucidem corpul. Iar toate astea trebuiau făcute cu această navă, care nu fusese proiectată pentru așa ceva.

— Și ce ați făcut?

— Am lucrat la viteză maximă. Am îmbunătățit motoarele cu microfuziune și alte câteva detalii, îngroziți că dintr-o clipă în alta Șapirov putea să moară, și la fel de îngroziți că graba noastră ne va împinge să facem o greșeală fatală. Ei bine, nu cred c-am făcut vreo greșeală fatală, totuși motoarele pot fi întrebuințate exclusiv pentru accelerare și numai în condiții cu totul excepționale. Inițial, ele fuseseră concepute doar pentru iluminat, climatizare și alte utilizări de energie redusă. Evident, n-am avut la dispoziție timp suficient ca să facem o treabă completă... de aici și absența marșarierului. Ar fi însemnat alți bani, iar alți bani nu existau. La urma urmelor, trebuiau bani și pentru complexele orbitale, care sunt o preocupare majoră, pentru necesitățile reale ale agriculturii, comerțului, industriei, combaterii criminalității... și pentru alte zeci de departamente guvernamentale ce apelează la bugetul național. Desigur, n-am căpătat niciodată fonduri suficiente.

— Așa am ajuns aici, oftă Dejnev. După cum zicea tata: „Doar fraierii merg să-și ghicească viitorul. Cine alții s-ar grăbi să afle vești proaste?"

— Tatăl tău nu-mi spune nimic nou, Arkadii. Cel puțin cu remarca asta. Mi-este și teamă să întreb... n-am putea pur și simplu să întoarcem nava? se interesă Morrison.

— Înțelept din partea ta că te temi, comentă pilotul. În primul rând, capilarul este prea strâmt. Nava n-are loc să se întoarcă.

— Nu trebuie s-o facem la dimensiunea actuală. Micșorați puțin nava. Miniaturizați-o. Oricum trebuie s-o miniaturizați înainte de a pătrunde într-o celulă. Miniaturizați-o acum, apoi întoarceți-o.

— În al doilea rând, continuă netulburat Dejnev, n-o putem întoarce, tot așa cum nu putem merge cu spatele. Avem doar o treaptă de viteză – înainte – și nimic mai mult.

— Incredibil, șopti americanul pentru sine după care urmă cu glas tare: Cum ați fost de acord să începeți expediția cu o navă atât de inadecvată?

— N-am avut de ales, zise Konev, și nu ne gândeam c-o să ne jucăm cu leucocitele.

Boranova rosti inexpresiv:

— Dacă proiectul eșuează, îmi voi asuma toată responsabilitatea.

— Natalia, spuse Kaliinin, atribuirea vinovățiilor nu ne va ajuta. În clipa de față n-avem alternativă. Trebuie să continuăm. Să mergem mai departe, să ne miniaturizăm dacă-i necesar și să găsim o celulă corespunzătoare în care să pătrundem.

— Orice celulă? Icni Konev sufocat de furie. Orice celulă? La ce bun?

— Putem găsi ceva util oriunde am merge, Natalia, spuse Kaliinin.

Konev nu comentă și Boranova vorbi:

— Ai ceva de obiectat, Iuri?

— De obiectat? Bineînțeles că am de obiectat. În creierul nostru există zece miliarde de neuroni și cineva propune să rătăcim orbește printre ei și să alegem unul aleatoriu. Ar fi mai ușor să mergem cu un automobil pe o șosea și să alegem aleatoriu o ființă omenească de pe drum, cu speranța că poate fi o rudă. Mult mai ușor! Numărul oamenilor de pe Pământ este puțin mai mare decât jumătate din numărul neuronilor din creier.

— Analogia este falsă, zise Kaliinin răsucindu-se spre Boranova. *Noi* nu suntem angajați într-o căutare orbească. Noi căutăm gândurile lui Piotr Șapirov. O dată ce le vom detecta, ajunge să ne deplasăm în direcția în care ele se intensifică.

— Dacă puteți, clătină din cap Morrison. Dacă singura voastră treaptă de viteză spre înainte vă poartă în direcția în care gândurile slăbesc ca intensitate – ce veți face atunci?

— Exact! încuviință Konev. Eu am stabilit un traseu care ne-ar fi dus direct la un nod important din acea rețea neuronală asociată gândirii abstracte... conform cercetărilor lui Albert. *Fluxul sanguin* ne-ar fi purtat acolo și, indiferent cât de întortocheat ar fi fost drumul, nava l-ar fi urmat fără probleme. Acum însă...

— Cu toate acestea, spuse Boranova cu un glas încordat, nu văd altă opțiune decât propunerea Sofiei. Dacă dăm greș, trebuie să găsim o cale de ieșire din corp și eventual să încercăm altă dată.

— Stai puțin, Natalia, zise Morrison. S-ar putea să existe și altă modalitate de remediere a situației. Nu-i posibil ca unul dintre noi să iasă din navă, în fluxul sanguin?

43

Morrison nu se așteptase la un răspuns afirmativ. Nava, care anterior i se păruse un exemplu strălucit al tehnologiei de vârf, se redusese acum în imaginația lui la dimensiunile unei bărcuțe din partea căreia nu te puteai aștepta la nimic bun.

Din punct de vedere practic, sugestia lui Kaliinin i se părea cea mai bună – să încerce orice celulă cerebrală la care puteau ajunge. Însă dacă acțiunea respectivă dădea greș, însemna să părăsească corpul și să încerce încă o dată, așa cum spusese Boranova, iar neurofizicianul nu se simțea în stare să repete experiența aceea. Ar fi fost de acord să încerce orice idee, numai să împiedice acest lucru.

— Se poate ieși din navă, Natalia? repetă el. Toți membrii echipajului îl priveau fix, parcă anesteziați. Nu pricepi? Dacă doreați să luați eșantioane? Aveți un braț mobil, un căuș, o plasă? *Sau* cineva trebuie să iasă afară și să înoate prin fluxul sanguin?

Finalmente, Boranova păru că depășește surpriza inițială în fața întrebării. Sprâncenele ei groase se arcuiră într-o expresie de mirare.

— Să știi că avem așa ceva. Un costum de scafandru pentru recunoaștere, conform planurilor. Sper să fi fost controlat... măcar pentru neajunsuri majore. N-ar trebui să existe scurgeri, nici posibilitatea de infiltrații. Nu știu dacă a fost testat la efectele câmpului.

— Cum să fi fost? pufni Morrison. Am înțeles că asta-i prima ocazie când nava, sau orice altceva, pătrunde în fluxul sanguin.

— Bănuiesc că a fost verificat într-un fluid cald de vâscozitate corespunzătoare. Mă simt vinovată că n-am controlat în mod personal, dar nimeni nu se gândea că va fi cazul să ieșim din navă. Eu chiar uitasem de existența costumului.

— Știi cel puțin dacă are o butelie de oxigen?

— Are butelie, plus sursă energetică pentru un proiector, replică Boranova. Nu trebuie să ne consideri niște incompetenți absoluți, Albert. Deși – strânse ea din umeri – bănuiesc că ți-am oferit, mai ales eu, motive pentru așa ceva.

— Există și labe pentru înot?

— Da, atât pentru mâini cât și pentru picioare. Costumul a fost conceput pentru manevre în fluide.

— În cazul ăsta, spuse Morrison, poate că există o soluție...

— La ce te gândești? întrebă Kaliinin.

— Să presupunem, începu Morrison, că ne mai miniaturizăm puțin, astfel ca nava să se poată întoarce fără să atingă pereții capilarului. Cineva se îmbracă în costum, iese din navă – asta în ipoteza că aveți ceva de felul unei ecluze – și, propulsându-se cu ajutorul labelor, răsucește nava. După aceea, persoana revine în nava care acum este orientată în direcția cuvenită. Pornim motorul și putem învinge curentul capilar slab, ajungând la ramificația din arteriolă, deci la traseul inițial.

— O metodă desperată, comentă Boranova, dar și starea noastră este desperată. Ai practicat înotul subacvatic, Albert?

— Într-o oarecare măsură. De aceea m-am și gândit la soluția asta.

— Nici unul dintre noi nu l-a practicat... de aceea *noi* nu ne-am gândit la așa ceva. Astfel stând lucrurile, Albert, desfă-ți centura și te vom ajuta să îmbraci costumul.

— *Eu*? se bâlbâi Morrison.

— Bineînțeles. Este ideea ta și în plus ai experiența necesară.

— Nu în fluxul sanguin.

— Nimeni n-are o experiență în fluxul sanguin, însă noi n-o avem nici măcar în apă.

— Nu, se răsti neurofizicianul. Chestia asta-i opera *ta*... de fapt a voastră patru. Eu am avut ideea care ne-a scos din leucocită, eu am avut și ideea prin care să ieșim din situația actuală. Asta-i partea mea. *Voi* ocupați-vă cu partea practică. Unul dintre voi.

— Albert, spuse Boranova, în „chestia asta" ne aflăm cu toții. Aici nu mai suntem ruși sau americani, ci oameni care încearcă să supraviețuiască și să reușească o misiune extraordinară. Care dintre noi face un lucru sau altul depinde exclusiv de aptitudinile personale.

Morrison privi spre Kaliinin. Femeia surâdea și bărbatului i se păru că distinge admirație în surâsul acela.

Gemând ușor înaintea prostiei de a fi influențat într-o modalitate atât de copilăroasă de către setea de admirație, Morrison știu că avea să fie de acord cu nebunia propriei sale sugestii.

44

Boranova scosese costumul. Precum nava însăși, acesta era transparent și, exceptând casca, zăcea ca un maldăr boțit. Lui Morrison i se părea caricatura neplăcută și în mărime naturală a unei ființe omenești, al cărei contur fusese schițat de un copil.

— Din ce este făcut? Din folie de plastic?

— Nu, răspunse Boranova. Este într-adevăr subțire, însă are o rezistență deosebită și e inert din punct de vedere chimic. De el nu se va lipi nici un fel de material străin și ar trebui să fie perfect impenetrabil.

— *Ar trebui?* o îngână ironic Morrison.

— *Este* impenetrabil, interveni Dejnev. Parcă îmi amintesc c-a fost testat cu niște zile în urmă.

— *Parcă*!

— Îmi recunosc vina să nu-l fi controlat personal, când am verificat nava, dar și eu uitasem de existența lui. Nu m-am gândit...

— Arkadii, rosti cu amărăciune americanul, sunt sigur că tatăl tău trebuie să-ți fi spus cândva că autoînvinuirea este o pedeapsă ieftină pentru incompetență.

— Nu sunt incompetent, șuieră pilotul.

— Albert, n-ai de ce să-ți faci griji, se grăbi să intervină Boranova. Chiar dacă în costum ar exista o fisură microscopică, moleculele de apă din plasma de afară sunt prea mari comparativ cu costumul. O fisură într-un costum normal ar putea permite înfiltrarea unor molecule de apă, dar într-un costum miniaturizat ea nu va îngădui pătrunderea acelorași molecule de apă, acum gigantice prin comparație.

— Mda, pare corect, murmură neurofizicianul căutând încurajare.

— Bineînțeles. Putem cupla aici o butelie de oxigen, un filtru de absorbție pentru bioxidul de carbon și o baterie pentru proiector.

— În același timp, completă Konev întorcându-se cu o privire indiferentă spre Morrison, ar fi bine să nu pierzi vremea pe acolo, pe afară. În exterior este cald – treizeci și șapte de grade Celsius – și nu cred că în costum există sistem de climatizare.

— Nu există?

— Nu-i ușor să răcești un obiect într-un mediu izoterm. Corpul lui Șapirov, care pentru noi este mai mare decât un munte, are peste tot aceeași temperatură constantă: treizeci și șapte de grade. Nava în sine poate fi răcită cu ajutorul motoarelor. Nu putem construi un aparat similar în costum, dar, așa cum ți-am repetat, nu vei sta mult timp afară. Cu toate acestea, eu zic că ar fi bine să-ți scoți salopeta.

— Nu-i groasă, obiectă americanul.

— Dacă transpiri în ea, revenind în navă, vei sta în haine ude. Nu avem nimic de schimb.

— Bine, dacă insistați...

Își scoase sandalele și încercă să-și tragă pantalonii, operațiune ce se dovedi surprinzător de dificilă în starea de semiimponderabilitate.

Observându-i chinul, Boranova rosti:

— Arkadii, ajută-l te rog pe Albert.

Dejnev trecu, cu destulă greutate, peste spătarul fotoliului său, ajungând până la Morrison care plutea, într-o poziție inconfortabilă, lipit de peretele navei.

Îl ajută apoi să-și scoată, pe rând, picioarele din salopetă; deși acționau împreună, erau aproape la fel de stângaci pe cât fuseseră Morrison de unul singur. „Tot ceea ce ne înconjoară", se gândi neurofizicianul, „este conceput să funcționeze în prezența gravitației."

Dejnev nu înceta să vorbească în tot timpul cât se chinuiau.

— Materialul costumului, explică el, este același cu al navei. Evident, formula chimică este strict secretă, cu toate că, din câte știu, și voi aveți ceva similar în Statele Unite – la fel de secret, sunt sigur.

Încheie fraza pe un ton ușor interogativ.

— Habar n-am, bolborosi Morrison.

Piciorul lui gol pătrunse într-o teacă de plastic subțire. Acesta nu se lipea de piele, ci luneca ușor pe lângă ea, însă dădea impresia că este rece și umed, fără ca, în realitate, să aibă vreuna dintre aceste caracteristici. Nu mai întâlnise niciodată o suprafață similară și nu știa cum să interpreteze senzațiile.

— După ce se închid „fermoarele", spuse pilotul, el se transformă practic într-o singură bucată de material.

— Și cum se redeschid?

— Acționează pe baze electrostatice, ce pot fi neutralizate după ce revii în navă. Deocamdată, majoritatea suprafeței exterioare a costumului are o încărcătură negativă slabă, echilibrată de una pozitivă distribuită pe suprafața interioară. Orice porțiune a costumului se va lipi de orice suprafață încărcată pozitiv de pe suprafața navei, dar nu atât de puternic încât să nu te poți desprinde.

— Trebuie să mă feresc de pupa navei, unde se găsesc motoarele?

— Nu, existența lor nu trebuie să te preocupe. Ele funcționează la energie minimă pentru climatizarea și iluminatul nostru, iar orice particule care vor ieși din ele vor trece prin tine fără să te bage în seamă. Buteliile de oxigen și absorbția reziduurilor funcționează automat. Nu vei produce bule. Poți respira absolut normal.

— Cred că trebuie să fiu recunoscător pentru *unele* binecuvântări tehnologice.

— Este bine știut că cele mai bune costume spațiale din lume sunt cele rusești, urmate de cele japoneze!

— Dar ăsta nu-i un costum spațial.

— Este însă conceput pe baza lor.

Pilotul întinse brațele, ca să-i tragă casca pe cap.

— Așteaptă, îl opri Morrison. Unde-i radioul?

— Ce nevoie ai de radio?

— Să *comunic.*

— Ne vei putea vedea, iar noi te vom putea vedea la rândul nostru. Totul este transparent. Ne poți face semne.

— Altfel spus, nu există aparat de radio...

— Îmi pare rău, interveni Boranova. Nu-i decât un costum foarte simplu, pentru misiuni simple.

— Totuși, vorbi americanul posomorât, dacă faci un lucru, merită să-l faci bine.

— Asta nu-i valabil și pentru birocrați, zise Dejnev. Pentru ei, dacă faci un lucru, merită să-l faci ieftin.

— Cum intenționați să mă scoateți din navă? întrebă Morrison.

— Exact în locul unde te afli tu, spuse Dejnev, peretele este dublu.

Neurofizicianul se întoarse brusc ca să privească într-acolo și, bineînțeles, se dezechilibră complet. Aparent nu putea ține minte că practic era lipsit de greutate. Străduindu-se din răsputeri, Dejnev îl ajută să-și controleze corpul. „Probabil că arătăm ca o pereche de clovni", își spuse Morrison.

În cele din urmă, izbuti să se întoarcă spre porțiunea indicată din perete. Acum, când o privea cu atenție, părea mai puțin transparentă decât restul, deși asta putea fi numai imaginația lui.

— Stai nemișcat, i se adresă Dejnev. După cum zicea tata: „Un copil poate fi considerat o creatură inteligentă doar atunci când a învățat să stea locului."

— Tatăl tău nu cunoștea condițiile de imponderabilitate.

— Ecluza, urmă Dejnev ignorându-i comentariul, este de tipul celor din coloniile selenare. Învelișul interior se desface ca o coajă, apoi pătrunzi în spatele lui și se etanșează la loc. Majoritatea aerului dintre cele două învelișuri va fi extras – nu ne putem permite să-l irosim – ceea ce, fără îndoială, îți va crea o senzație ciudată. Apoi învelișul exterior se va desface la rândul lui și vei putea ieși. Simplu! Acum lasă-mă să-ți închid casca.

— Nu încă! Cum mă întorc?

— În același fel, dar procedând invers.

Acum Morrison era complet închis înăuntrul costumului și o clară senzație de claustrofobie contribui la neliniștea lui, în vreme ce fiorii spaimei începuseră să anuleze sentimentul salvator al furiei.

Dejnev îl lipi de perete și Konev, care reușise să se răsucească în fotoliu, îl ajută. Cele două femei rămaseră calme la locurile lor, privind cu atenție.

Morrison nu simți nici măcar o clipă că se holbau la trupul lui; mai exact, și-ar fi dorit să se întâmple așa. Ar fi fost ceva relativ inofensiv. Era însă absolut sigur că ele voiau să vadă dacă ecluza avea să funcționeze, dacă costumul avea să funcționeze, dacă el însuși avea să trăiască mai mult de câteva minute în exteriorul navei.

Ar fi dorit să strige și să anuleze totul, dar impulsul de a proceda în felul acela rămase un simplu impuls.

Fu conștient de o mișcare îndărătul lui, apoi de derularea fulgerătoare a unei folii transparente prin fața ochilor. Era cumva similară centurii de siguranță care-i cuprinsese în mod automat talia și pieptul, însă aici folia îl învăluise complet, din cap până în picioare și dintr-o parte în cealaltă.

Pe măsură ce aerul era evacuat, folia se lipea tot mai strâns de el. Materialul costumului părea că trage spre exterior, din cauza aerului dinăuntru care se opunea vidului din ecluză.

Apoi, brusc, învelișul exterior dinapoia lui se desfăcu și Morrison simți o împingere ușoară, care-l propulsă în plasma sanguină din capilar.

Ieșise din navă și rămăsese pe cont propriu.

11. Destinația

Călătoria în sine poate fi partea cea mai plăcută – însă numai dacă ajungi la destinație.
Tata Dejnev

45

Imediat, Morrison simți căldura din jur și icni. Așa cum spusese Konev, erau treizeci și șapte de grade Celsius. Temperatura unei zile caniculare de vară, din care n-avea însă scăpare. Nu exista pic de umbră sau de briză.

Privi în jur, orientându-se. În mod clar, Boranova miniaturizase nava în timp ce el se străduise să îmbrace costumul. Peretele din plăci al capilarului se întrezărea în depărtare. Îl putea distinge doar fragmentar, fiindcă între ei se afla un uriaș obiect încețoșat. Un eritrocit, evident. Apoi un trombocit trecu foarte lent între eritrocit și perete.

Toate acestea – eritrocitul, trombocitul, el însuși, nava – se deplasau o dată cu curentul lent din capilar, dacă ar fi fost să se orienteze după mișcarea înceată a plăcilor peretelui.

Bărbatul se întrebă de ce oare simțea atât de puțin mișcarea browniană. Exista într-adevăr o senzație de mișcare, iar celelalte obiecte aflate în raza vizuală păreau să tremure. Chiar și conturul plăcilor de pe pereții vasului capilar păreau să se modifice cumva, într-un mod straniu.

Nu avea însă vreme să fie prea analitic. Trebuia să termine treburile și să revină în navă.

Se afla cam la un metru de vehicul. Un metru? O mărime pur subiectivă. Câți microni îl separau de navă într-o măsurătoare reală? Nu se opri căutând să găsească un răspuns la întrebare. Bătu încet din labe, ca să se întoarcă spre navă. Plasma era în mod clar mai vâscoasă decât apa din ocean... iar senzația atingerii mai neplăcută.

Bineînțeles, căldura nu dispăruse. Avea să rămână atâta vreme cât corpul lui Șapirov era în viață. Fruntea lui Morrison se umezise.

Întinse brațul către locul pe unde ieșise din navă, dar nu atinse nimic. Parcă ar fi apăsat într-o pernă de cauciuc moale umplută cu aer, deși ochii îl anunțau că între porțiunea respectivă a navei și palma lui înmănușată nu exista nimic – doar poate, în cel mai bun caz, o peliculă de fluid.

După un moment de gândire, pricepu ce se întâmplase. Suprafața exterioară a costumului purta sarcini electrice negative, la fel ca partea de navă pe care o atingea. Cele două încărcături electrice de același semn se respingeau.

Existau însă și alte porțiuni ale învelișului navei. Morrison își deplasă palmele în lungul acestuia, până simți atingerea plasticului. Nu era totuși îndeajuns, fiindcă mâinile lui treceau peste suprafețele respective ca și cum frecarea ar fi fost total inexistentă.

Apoi, aproape cu un clicăit, palma stângă îi încremeni. Trecuse peste o regiune de sarcini pozitive și rămăsese locului. Bărbatul încercă să se elibereze, mai întâi împingându-se încetișor, apoi tot mai puternic. Parcă era bătut în cuie. Pipăi mai departe cu palma dreaptă. Dacă o ancora și pe aceea, poate că ar fi reușit s-o desprindă pe stânga.

Clic! Ancorat acum cu dreapta, trase de stânga. Nu se petrecu nimic. Zăcea crucificat pe fuzelajul navei.

Picături de transpirație i se rostogoliră pe frunte și din subsuori.

Răcni zadarnic, zbătându-și picioarele într-o risipă de efort.

Cei de dinăuntru îl priveau, dar cum le-ar fi putut face semne dacă mâinile îi erau imobilizate? Eritrocitul care însoțise nava din clipa când Morrison ieșise dinăuntru pluti mai aproape și-l împinse ușor, atingându-l de fuzelaj. Cu toate acestea, pieptul costumului nu se lipi de el. Din fericire nu se găsea într-o zonă cu încărcătură pozitivă.

Kaliinin privea direct spre el. Buzele femeii se mișcau, însă americanul nu putea citi pe buzele altora și în nici un caz în rusă. Ea tastă ceva la calculator și brațul lui stâng se desprinse. Probabil că redusese intensitatea sarcinii electrice.

Morrison încuviință din cap, sperând ca gestul să fie interpretat drept unul de mulțumire. Acum trebuia să treacă de la o regiune cu încărcătură pozitivă la alta, până ajungea la pupa.

Porni, dar constată că era fixat nu atât de forța puternică a interacțiunii electromagnetice cât de apăsarea moale, ca de pernă, a eritrocitului.

Bărbatul îl împinse cu brațele și chiar cu labele picioarelor. Pelicula exterioară elastică a globulei roșii cedă, curbându-se spre interior, însă

rezistă cu încăpățânare cu cât o împingea mai energic până ce, finalmente, Morrison își dădu seama că era zadarnic și, obosit, fu apăsat înapoi de fuzelaj.

Se opri ca să-și tragă răsuflarea și se simți încins și scăldat în transpirație. Se întrebă dacă avea să-l răpună mai întâi deshidratarea sau febra care va pune neîndoios stăpânire pe el, dacă nu putea elimina căldura produsă de propriul său corp – sporită din cauza eforturilor pe care le făcea pentru a se elibera de eritrocit.

Ridică din nou brațul și-l coborî, răsucind muchia de plastic a mănușii în jos. Aceasta spintecă pelicula globulei iar tensiunea superficială a peliculei căsca tot mai mult deschiderea. Citoplasma porni să iasă dinăuntru – un norișor rarefiat de granule – și eritrocitul începu să se micșoreze.

Neurofizicianul încercă senzația uciderii unei creaturi vii inofensive și fu cuprins de un fior de vinovăție, apoi își aminti că în sistemul circulator existau trilioane de alte eritrocite care, oricum, aveau o durată a vieții de numai 120 de zile.

Acum se putea îndrepta spre pupa navei.

Suprafața interioară a costumului său nu se aburise. De altfel, nici n-ar fi avut motiv s-o facă. Avea aceeași temperatură ca și corpul omului și în plus, nimic nu se putea lipi de plastic. Eventualii aburi se adunau probabil sub forma unor mici băltoace de transpirație prin colțurile costumului, picături de apă ce se rostogoleau de colo-colo o dată cu el.

Ajunsese în sfârșit la pupa, unde dispăreau liniile aerodinamice ale navei, întrerupte de duzele celor trei motoare cu microfuziune. Aici se afla în punctul cel mai îndepărtat de centrul de greutate al vehiculului. Cu puțin noroc, ceilalți patru oameni din interior se adunaseră cât mai spre provă. Morrison regretă că nu se gândise să le explice asta înainte de a ieși. Acum trebuia să caute zone cu sarcini electrice pozitive, care să-i respingă palmele, și... să împingă!

Se simțea ușor amețit. O senzație de natură fizică? Psihologică? Oricum, efectul era același.

Inspiră adânc și clipi des din ochi, când transpirația i se scurse în ei; nu și-o putea șterge și încercă un nou acces de furie împotriva idioților ce proiectaseră costumul.

Găsi zonele căutate și bătu cu putere din picioare. Avea să reușească? Masa pe care încerca s-o rotească avea o mărime de numai câteva micrograme, însă el avea la dispoziție... cât? Câțiva microergi? Știa că legea corespondenței dintre pătrate și cuburi îi conferea un avantaj important, totuși cât de eficient putea împinge?

Totuși nava se mișca. Bărbatul sesiza acest lucru, orientându-se după deplasarea plăcilor de pe peretele capilarului. Acum putea ajunge cu picioarele la peretele acela, așadar nava se afla de-a curmezișul capilarului. O rotise cu nouăzeci de grade.

Când picioarele îi atinseră peretele capilarului, Morrison izbi, poate cu o furie lipsită de înțelepciune. Dacă ar fi străpuns peretele, rezultatele ar fi fost incalculabil mai neplăcute, dar era conștient că-i mai rămăsese prea puțin timp la dispoziție și nu se putea gândi la nimic altceva. Din fericire, picioarele îi ricoșară, ca și cum ar fi lovit un cauciuc spongios, iar nava se roti parcă mai repede.

Apoi înțepeni...

Morrison ridică o privire împăienjenită, mijind ochii și străduindu-se din răsputeri să vadă. Aproape că nu mai putea respira în căldura umedă din costum. Alt eritrocit. Bineînțeles, alt eritrocit. Erau la fel de abundente în capilare ca automobilele pe un bulevard foarte circulat.

De data aceasta nu mai pierdu timpul. Mănușa lui dreaptă coborî fulgerător, făcând o despicătură largă, iar acum nu petrecu nici măcar o microsecundă să-și facă mustrări pentru uciderea unui nevinovat. Picioarele împinseră iarăși și nava se clinti.

Spera că o mișca în aceeași direcție ca înainte. Dacă, în decursul atacului său sălbatic asupra hematiei, se întorsese el însuși cu capul în jos și acum împingea nava înapoi, în direcția greșită? Nici nu-i mai păsa.

Nava ajunsese aproape paralelă cu axa longitudinală a capilarului. Gâfâind, Morrison încercă să privească plăcile de pe pereți. Dacă ele se mișcau spre prova, atunci nava se deplasa cu pupa înainte, purtată de curent, și se afla cu prova spre arteriolă.

Decise că era orientată în direcția corectă. *Nu, de fapt, nici nu-i păsa.* Corectă sau nu, el trebuia să revină în navă.

Nu se considera pregătit să-și dea viața pentru succesul expediției.

Unde era ecluza? Unde?

Palmele îi lunecau pe pereții navei, lipindu-se pe alocuri.

Ca prin ceață, întrezări siluetele vagi dinăntru. Îi făceau semne. Încercă să le urmeze indicațiile.

Nu le mai distingea limpede.

În sus? Îi arătaseră în sus? Cum să poată urca? Nu mai avea forță.

Pentru o vreme, ultimul lui gând cu adevărat rațional a fost că forța nu-i era necesară. „Sus" nu însemna nimic mai mult decât „jos" pentru un corp lipsit de greutate și de masă.

Se zbătu în sus, uitând motivul, și o ceață întunecată îl învălui.

46

Frigul a fost prima senzație încercată de Morrison.

Un val de frig. Apoi o atingere înghețată.

După aceea, lumină.

Deschise ochii și zări un chip. O vreme nu pricepu că era un chip. I se părea o simplă configurație de lumini și de umbre. Apoi... chipul. Chipul Sofiei Kaliinin.

— Mă recunoști? întrebă ea blând.

Încet, cu greu, bărbatul încuviință din cap.

— Spune cum mă numesc.

— Sofia, croncăni el.

— Cine-i în stânga ta?

Morrison întoarse ochii, avu greutăți în a-i focaliza, după care răsuci capul cu totul.

— Natalia.

— Cum te simți?

— Capul...

Propriul său glas i se părea un scâncet îndepărtat.

— Durerile îți vor trece.

Neurofizicianul închise ochii și se abandonă păcii nemișcării. Să nu facă absolut nimic reprezenta satisfacția cea mai mare. Să nu simtă nimic...

Simți apoi o atingere rece sub pântece și redeschise ochii. Constată că-i fusese scos costumul și era gol-goluț.

Niște brațe îl apăsară și auzi o voce:

— Nu te speria. Nu-ți putem face duș. Nu avem apă pentru așa ceva, însă putem întrebuința un prosop umed. Trebuie să te răcorești... și să fii curățat.

— ... jenant, murmură el cu greu.

— Termină cu prostiile. Acum te vom usca... Puțin deodorant, după care înapoi în salopetă.

Morrison încercă să se destindă. Vorbi din nou abia când simți pe piele atingerea bumbacului.

— Am întors bine nava?

— Da, încuviință energic Kaliinin din cap, și te-ai luptat vitejește cu două eritrocite. Ai fost un erou.

— Ajută-mă să mă ridic, vorbi răgușit bărbatul.

Se împinse în coate și, bineînțeles, se înălță imediat în aer.

Fu tras în jos.

— Am uitat, mormăi el. Legați-mă... Lăsați-mă să stau și să-mi revin. Se străduí să-și învingă amețeala, apoi spuse: Costumul ăla din plastic nu-i bun de nimic. Un costum ce va fi utilizat în fluxul sanguin al unei ființe cu sânge cald trebuie climatizat.

— Știm, vorbi Dejnev de la locul lui. Următorul așa va fi.

— Următorul...

— Cel puțin, zise pilotul, ai făcut ceea ce trebuia, iar costumul a făcut posibilă acțiunea.

— Dar a costat, replică neurofizicianul în engleză, căutând să-și exprime sentimentele cât mai exact.

— Am înțeles ce vrei să spui, vorbi Konev. Și eu am trăit în Statele Unite. Dacă te poate ajuta cu ceva, o să te-nvăț cum să spui asta în rusește.

— Mulțumesc, răspunse Morrison, dar are o savoare aparte în engleză. Își linse buzele uscate cu o limbă ca rașpelul și adăugă: Apa ar avea o savoare și mai bună. Mi-e sete.

— Sigur că da, zise Kaliinin ducându-i o sticlă la buze. Suge încet. Nu va curge, deoarece este practic lipsită de masă. Încetișor, încetișor...

— Avem destulă apă?

— Trebuie să te hidratezi. Vom avea destulă.

Morrison mai bău, apoi suspină.

— Așa-i mult mai bine... Știți, când eram afară, în capilar, am avut o idee. A fost o simplă străfulgerare. Mă găseam într-o situație prea dificilă ca să-mi înțeleg propriile gânduri. Coborî capul, acoperindu-și ochii cu palmele. Nici acum nu sunt tocmai în apele mele ca să-mi amintesc despre ce a fost vorba. Lăsați-mă să mă gândesc.

În navă se făcu liniște.

Apoi Morrison oftă adânc și-și drese îndelung glasul.

— Da, mi-am amintit.

— Bun, oftă și Boranova, în cazul ăsta ți-a revenit și memoria.

— Sigur că mi-a revenit, se bosumflă americanul. Ce credeați?

— O pierdere a memoriei, explică sec Konev, poate fi un simptom al unor leziuni cerebrale.

Dinții lui Morrison clănțăniră în clipa când gura i se închise brusc. Apoi, simțind un ghem în stomac, întrebă:

— Asta ați crezut?

— Era foarte posibil, răspunse Konev. La fel s-a întâmplat cu Șapirov.

— Nu contează, interveni Kaliinin. Principalul este că nu s-a întâmplat nimic. Care a fost ideea aceea, Albert? Ți-ai amintit-o.

Fusese pe jumătate o afirmație încrezătoare și pe jumătate o întrebare plină de speranțe.

— Da, mi-am amintit-o. Acum mergem împotriva curentului, nu? În amonte, ca să mă exprim așa.

— Exact, aprobă Dejnev. Folosesc motoarele... cheltuind energie.

— Când vei ajunge la arteriolă, vei continua să fii împotriva curentului și nu vei putea întoarce nava. Vei parcurge în sens invers drumul pe care am venit. Va trebui să rotim din nou nava, iar eu nu mai pot s-o fac. Înțelegeți? *Nu mai pot!*

Kaliinin îl cuprinse cu brațul după umeri.

— Ș-ș-ș... E-n regulă! N-o s-o faci tu.

— N-o s-o facă nimeni, Albert, rosti pilotul vesel. Privește afară. Ajungem chiar acum la arteriolă.

Morrison înălță privirea și simți un fior de durere. Probabil că se crispase, deoarece Kaliinin își puse palma răcoroasă pe fruntea lui și întrebă:

— Te mai doare capul?

— Mai puțin, răspunse el îndepărtându-i mâna oarecum irascibil.

Privi atent în exterior și se simți ușurat că vederea îi părea normală. Tunelul cilindric din față se lărgea și, dincolo de o margine elipsoidală, putea zări un perete îndepărtat în care plăcuțele erau mai puțin pronunțate.

— Capilarul, vorbi Dejnev, se ramifică din arteriolă aidoma crengii unui copac, sub un unghi ascuțit. Vom trece prin punctul de confluență și vom fi orientați sub același unghi față de axa longitudinală a arteriolei, cu prova în aval. O dată ce vom atinge peretele din partea opusă, vom ricoșa și ne vom orienta *chiar* pe axa longitudinală. Chicoti: Tata obișnuia să spună „Jumătate de imaginație este mai rea decât absența imaginației". Fii atent, Albert. Vezi... o să aștept până suntem aproape de confluență, iar atunci voi reduce propulsia, astfel ca să intrăm foarte, foarte lent în curentul din arteriolă. Acum nava noastră a scos prova din capilar... încă puțin... acum curentul din arteriolă ne prinde, împinge în provă și ne răsucește... eu accelerez puțin... ne răsucește și mai mult... am ieșit complet și – iată! – am fost întorși, mergem din nou în direcția curentului și am oprit motoarele.

Rânji triumfător.

— N-a fost o manevră a-ntâia?

— A-ntâia, încuviință Boranova, dar imposibilă fără ceea ce Albert a făcut mai devreme.

— Perfect adevărat! Îi acord tot creditul, plus Ordinul Eroului Rus – dacă vrea să-l accepte.

Morrison simți o ușurare infinită. *Nu* mai era nevoie să iasă din navă.

— Mulțumesc, Arkadii, spuse el și adăugă oarecum stânjenit: Știi, Sofia, tot mi-este sete.

Femeia îi întinse imediat sticla, însă neurofizicianul șovăi.

— Ești sigură că nu beau mai mult decât rația mea?

— Bineînțeles că o bei, răspunse ea, dar *pentru tine* rația este mai mare decât pentru noi. Nu-ți face griji, apa se reciclează foarte ușor. În plus, avem un mic supliment. N-ai intrat tocmai bine în ecluză, un cot ți-a rămas afară și a trebuit să desfacem învelișul interior ca să-l tragem înăuntru, ceea ce a însemnat pătrunderea unei cantități de plasmă. Nu prea mare, mulțumită vâscozității ei. Evident, a fost miniaturizată și acum este reciclată.

— Dacă o miniaturizați, vor mai rămâne doar câteva picături...

— Cât se poate de adevărat, zâmbi Kaliinin, dar chiar și o singură picătură este un supliment și, deoarece tu ai adus-o înăuntru, meriți un supliment. Logica este logică.

Morrison râse și supse cu lăcomie apa, storcând-o din containerul flexibil de tipul celor întrebuințate de cosmonauți. Începea să se simtă oarecum mai normal; simțea genul acela de satisfacție visătoare ce însoțește eliberarea de intolerabil.

Încercă să se concentreze, să capete o orientare asupra realității. Se găsea tot în navă. Avea tot mărimea unei bacterii. Se afla tot în fluxul sanguin al unui om în comă. Șansele lui de a mai trăi câteva ore erau tot problematice. Dar, chiar în vreme ce enumera toate punctele acelea, Morrison nu-și putea alunga sentimentul că simpla absență a căldurii insuportabile, simpla tovărășie a celorlalți, simpla existență a mâinii grijulii a unei femei, constituiau în sine atingeri divine.

— Îi mulțumesc nu numai lui Arkadii, vorbi el, ci și vouă, tuturor, pentru că m-ați adus înăuntru și că m-ați îngrijit.

— Nu te obosi cu mulțumirile, replică indiferent Konev. Avem nevoie de tine și de programul tău de calculator. Dacă te-am fi lăsat afară, întregul proiect ar fi însemnat un eșec, chiar dacă aș fi găsit celula corespunzătoare.

— Poate că așa-i, interveni Boranova indignată, dar atunci când l-am tras pe Albert înăuntru, eu una nu m-am gândit la asta, ci doar la viața lui. Nu pot crede că cineva, chiar și tu, ar fi atât de insensibil încât să nu simtă nimic față de un om care-și risca viața pentru noi.

— Este evident, murmură Konev, că rațiunea nu interesează pe nimeni.

— Arkadii, spuse Morrison, atunci când motoarele funcționează, tu transformi hidrogenul miniaturizat în heliu miniaturizat, iar o parte a heliului scapă o dată cu vaporii de apă miniaturizați, sau cu celelalte materiale concepute să producă propulsia.

— Și ce dacă?

— Iar particulele miniaturizate, atomi sau particule subatomice, ies pur și simplu prin Șapirov, prin Grotă, prin Pământ și ajung în spațul cosmic – așa mi-ai spus chiar tu.

— Te întreb din nou: și ce dacă?

— Este clar, urmă Morrison, că ele nu rămân miniaturizate. Nu cumva noi inițiem un proces în care Universul se va umple treptat cu particule miniaturizate, pe măsură ce omenirea utilizează tot mai mult miniaturizarea?

— Și care ar fi problema? Toată activitatea omenirii din următoarele miliarde de ani n-ar putea adăuga Universului o cantitate semnificativă de particule miniaturizate. Nu-i însă cazul. Miniaturizarea este o stare metastabilă, ceea ce înseamnă că întotdeauna există posibilitatea ca o particulă miniaturizată să revină, spontan, la stabilitatea reală, adică la starea neminiaturizată.

Cu coada ochiului, Morrison o zări pe Boranova ridicând mâna în semn de avertisment, dar Dejnev era greu de oprit când începea să vorbească.

— Evident, continuă el, nu se poate prezice momentul când o anumită particulă miniaturizată va reveni la starea stabilă, dar putem face prinsoare că asta se va întâmpla după ce ea va ajunge hăt dincolo de Lună. Cât despre cele câteva – există întotdeauna câteva – care revin aproape instantaneu la starea stabilă, corpul lui Șapirov le poate absorbi...

Păru să vadă abia atunci gestul Boranovei, care devenise amenințător, și încheie:

— Cred însă că te plictisesc. După cum a zis tata pe patul de moarte: „Poate că proverbele mele te-au plictisit, dar acum nu le vei mai auzi, așa că mă vei jeli mai puțin și, ca atare, vei suferi mai puțin." Bătrânul ar fi surprins, poate și dezamăgit, să știe cât de mult l-am jelit noi, copiii, dar nu vreau să risc asta cu tovarășii mei din navă...

— Exact, se răsti Konev, așa că, te rog, încetează, mai ales că ne apropiem de capilarul în care ar trebui să pătrundem. Albert, uită-te la cerebrograf. Ești de acord cu mine?

Având grijă să se adreseze Boranovei, Kaliinin spuse:

— Cred că starea lui Albert nu-i permite să fie deranjat cu cerebrografe.

— Lăsați-mă să încerc, se împotrivi Morrison și încercă să-și descheie centura.

— Nu, interveni autoritar Boranova. Iuri poate transforma decizia în propria sa responsabilitate.

— Atunci așa voi face, încuviință Konev morocănos. Arkadii, poți să te apropii de peretele din dreapta și să intri în curentul care cotește în capilar?

— Am urmărit eritrocitele, spuse pilotul, și am prins unul care plutește spre dreapta. El ne va împinge și pe noi... subcurentul care împinge eritrocitul... Aha, vedeți, exact ca în toate cazurile anterioare când a trebuit să cotim! De fiecare dată am reușit să mă folosesc de curenții naturali. Un surâs larg îi încreți figura încântată și adăugă: Aplauze, vă rog! Spuneți: „Bună treabă, Arkadii!"

— Bună treabă, Arkadii! repetă ascultător Morrison, și nava pătrunse pe capilar.

47

Morrison își revenise îndeajuns ca să fie plictisit de lipsa de activitate. Dincolo de fuzelajul transparent, peretele capilarului era acoperit cu plăci și părea apropiat de ei. Semăna foarte mult cu celălalt capilar, cel în care răsucise nava.

— Vreau să văd cerebrograful, anunță el.

Își desfăcu brusc centura, se împinse încet în sus, ridicându-se într-o plutire, și, prin corecții repetate pe verticală, găsi poziția optimă pentru a privi peste umărul lui Konev.

— Iuri, de unde știi că am intrat în capilarul *corect*?

Celălalt privi scurt înapoi și-i răspunse:

— Prin numărătoare și calcul. Privește aici! Dacă micșorăm scara cerebrografului, asta e arteriola pe care am ieșit din carotidă. Am mers pe ramificația aceasta, apoi pe aceasta... totul se rezumă la număratul capilarelor ce se ramifică spre dreapta. Ne-am întâlnit cu leucocita aici și, în timpul cât am fost captivi, capilarul ăsta a fost singurul la care ar fi putut ajunge în condiții normale. După ce ne-am întors și am ajuns înapoi la arteriolă, i-am urmat parcursul tot mai îngust și am comparat ceea ce vedeam în exterior cu indicațiile cerebrografului. Configurația ramificațiilor exterioare se potrivește aproape exact cu cea descrisă de cerebrograf, ceea ce ar fi suficient ca să știu că urmăm traseul corect. Acum am pătruns în acest capilar.

— Unde ne va duce el?

— Direct către unul dintre centrii despre care tu crezi că ar fi un nod al gândirii abstracte. Să mai micșorez o dată scara cerebrografului. Exact aici!

Americanul încuviință din cap.

— Te rog, nu uita, că i-am localizat în oameni numai indirect, pornind de la cercetările asupra animalelor. Cu toate acestea, dacă nu greșesc, acela trebuie să fie nodul sceptic superior extern.

— Conform lucrărilor tale, continuă Konev, ar trebui să existe opt astfel de noduri, câte patru în fiecare parte. Acesta e cel mai mare și mai complex din partea stângă și, ca atare, ne-ar oferi prima șansă pentru a găsi datele dorite. Am dreptate?

— Cred că da, zise Morrison precaut, totuși nu uita că raționamentul meu n-a fost acceptat de comunitatea științifică.

— Acum te îndoiești tu însuți?

— Prudența este o atitudine științifică firească. Teoria mea asupra nodului sceptic este justificată de observațiile pe care le-am făcut, însă n-am putut niciodată s-o testez direct – asta-i tot – și nu doresc ca, ulterior, să-mi spui că te-am indus în eroare.

— Nodul sceptic! pufni Dejnev. Nu-i de mirare că teoria ta este privită cu scepticism, Albert. După cum zicea tata: „Oamenii sunt oricum gata să râdă de tine. Nu te maimuțări, ca să-i încurajezi." De ce nu i-ai spus „nodul gândirii"? Ar fi sunat mult mai bine în rusește.

— Poate și în engleză, răspunse Morrison cu răbdare. Știința însă este universală și, ori de câte ori e posibil, se folosește latina sau greaca. Cuvântul grecesc pentru „gândire" este „skeptis". De aici a derivat „sceptic", atât în engleză cât și în rusă, pentru a indica o atitudine de îndoială. Asta pentru că însuși actul îndoielii implică gândire. Cu siguranță, știți cu toții că modalitatea cea mai eficientă de a accepta dogmele prostești pe care ni le impune ortodoxia socială este prohibiția gândirii.

Urmă o tăcere stânjenitoare, după care Morrison (care se întrerupsese în punctul respectiv, în mod intenționat – merita să se răzbune pe ei în felul acela) încheie:

— Așa cum o știu oamenii din toate țările.

Imediat atmosfera se destinse perceptibil, iar Dejnev spuse:

— În cazul ăsta, vom vedea cât de sceptici trebuie să fim în privința nodului sceptic, de îndată ce vom ajunge la el.

— Eu sper, făcu o grimasă Konev, că în ciuda clovneriilor tale nu crezi cu adevărat că-i un subiect de glumă. Nodul acela este locul unde putem spera să detectăm gândurile lui Piotr Șapirov. Fără ele, expediția este zadarnică.

— Fiecare cu meseria lui, replică Dejnev. Eu vă voi duce acolo, grație dibăciei mele în pilotare. După ce vom ajunge, vei înregistra gândurile, sau o va face Albert, dacă tu nu poți. Iar dacă te descurci cu gândurile la fel de bine pe cât mă descurc eu cu nava, n-ai de ce să fii nemulțumit. După cum zicea tata...

— Taică-tău o duce mai bine acolo unde este, pufni Konev. Nu-l mai dezgropa...

— Iuri, șuieră Boranova, asta a fost o remarcă grosolană și inadmisibilă. Ar trebui să-ți ceri scuze.

— Nu-i nimic, clătină din cap pilotul. După cum zicea tata: „Adevărata jignire este atunci când cineva, după ce s-a răcorit, repetă o insultă pe care ți-a aruncat-o la mânie." Nu sunt sigur că pot ține seama întotdeauna de sfatul acesta, dar în onoarea tatei, voi trece de data asta peste remarca prostească a lui Iuri.

Se aplecă peste comenzi, încruntat.

Morrison ascultase altercația doar pe jumătate atent. Mintea îi alunecase în alte direcții, spre vorbăria neglijentă a lui Dejnev și brațul avertizator al Boranovei.

Se lăsă în fotoliu, își puse centura și întoarse capul spre conducătoarea expediției.

— Natalia, vreau să te-ntreb ceva.

— Spune, Albert.

— Este vorba despre particulele acelea miniaturizate, eliberate în Universul normal, neminiaturizat...

— Ce-i cu ele?

— În cele din urmă se vor deminiaturiza.

Boranova șovăi.

— Așa este, ți-a spus-o și Arkadii.

— Când o vor face?

— Nu se poate preciza, ridică ea din umeri. Așa cum nu se poate preciza nici descompunerea radioactivă a unui singur atom.

— De unde știi?

— Pentru că așa este.

— Vreau să spun, ce experimente ai întreprins? Nimic n-a fost miniaturizat la scara la care ne găsim noi acum, prin urmare nu poți ști din observare directă ce se întâmplă cu asemenea particule miniaturizate.

— Am observat ce se petrecea la miniaturizările întreprinse și astfel am determinat care anume par să fie legile de comportament ale obiectelor miniaturizate. Am extrapolat...

— Nu întotdeauna te poți încrede în extrapolări, când depășesc cu mult granițele studierii directe.

— De acord.

— Ai comparat deminiaturizarea spontană cu descompunerea radioactivă. Există un timp de înjumătățire a deminiaturizării? Chiar dacă nu poți spune când se va deminiaturiza o anumită particulă miniaturizată, poți preciza când o va face jumătate dintr-o cantitate mare de asemenea particule?

— Avem niște cifre privind înjumătățirea și credem că ele sunt expresii ale cineticii de primul ordin, la fel ca timpii de înjumătățire radioactivă.

— Poți generaliza de la un tip de particulă la alta?

— S-ar părea că timpul de înjumătățire al unui obiect miniaturizat variază invers proporțional cu intensitatea miniaturizării și cu masa normală a obiectului.

— Deci, pe măsură ce vom fi tot mai miniaturizați, se reduce tot mai mult probabilitatea de a rămâne miniaturizați. Aceeași probabilitate se reduce în funcție de greutatea noastră la începutul procesului.

— Exact, încuviință femeia încruntată.

— Îți admir integritatea, Natalia. Nu dorești să-mi spui anumite lucruri. Nu oferi informații nesolicitate. Totuși nu mă dezinformezi.

— Sunt om și ocazional mai spun minciuni, din necesitate, sau din cauza unor lipsuri personale. În același timp sunt savant și nu voi deforma faptele decât din motive cu totul excepționale.

— Atunci, rezultă următorul lucru: Chiar și această navă, deși este mult mai masivă decât un nucleu de heliu, are un timp de înjumătățire.

— Unul foarte lung, specifică Boranova.

— Pe de altă parte, faptul că a fost supusă unei miniaturizări intense i-a scurtat acest timp de înjumătățire foarte lung.

— Tot lung a rămas...

— Dar componentele individuale ale navei? Moleculele de apă pe care o bem, moleculele de aer pe care-l respirăm, atomii individuali care ne alcătuiesc corpurile? Ele pot avea – trebuie să aibă – o foarte scurtă...

— Nu! se răsti femeia parcă ușurată de faptul că putea nega ceva. Câmpul de miniaturizare acoperă totul, atunci când este vorba despre particule suficient de apropiate și imobile, sau aproape imobile, unele în raport cu celelalte. Un corp mai mare, așa cum e nava și tot ceea ce conține ea, este tratat ca o particulă mare, însă unică, și are un timp corespunzător de înjumătățire a deminiaturizării. Aici miniaturizarea diferă de radioactivitate.

— Aha, totuși când am ieșit din navă și n-am mai fost în contact cu ea, nu s-ar fi putut ca eu să fi fost o particulă separată, cu o masă mult mai mică decât cea a navei și a conținutului ei, și să fi avut un timp de înjumătățire a deminiaturizării mult mai mic decât îl avem noi acum?

— Nu sunt sigură dacă distanța dintre tine și navă a fost îndeajuns de mare ca să poți fi considerat un corp separat. S-ar putea să fie adevărat, pentru durata cât n-ai fost în contact.

— Și atunci am avut un timp de înjumătățire mai scurt... mult mai scurt?

— Posibil, dar absența contactului a fost de ordinul minutelor.

— Bine, atunci care-i timpul de înjumătățire al acestei nave, la nivelul actual de miniaturizare?

— Nu se poate vorbi despre timpul de înjumătățire al unui singur obiect.

— Ba da, deoarece timpii de înjumătățire sunt statistici. Pentru orice particulă, deminiaturizarea poate avea loc, spontan, în orice clipă, chiar după un timp foarte scurt, indiferent dacă timpul de înjumătățire al unui număr mare de particule similare va fi destul de lung.

— Este extrem de improbabil ca deminiaturizarea spontană să se petreacă după un timp foarte scurt, atunci când timpul de înjumătățire statistic este lung.

— Dar nu-i imposibil.

— Nu, acceptă femeia, nu-i imposibil.

— Așadar, ne putem deminiaturiza brusc în următoarele cinci mi nute, sau chiar peste un minut, sau chiar înainte de a mai respira o dată.

— Teoretic, da.

— Voi știați lucrul acesta? Privi iute în jur. Bineînțeles că știați. Mie de ce nu mi s-a spus?

— Noi suntem voluntari, Albert, zise Boranova. Lucrăm pentru știi ință și pentru țara noastră. Cunoaștem toate pericolele și le acceptăm. Tu ai fost silit să participi la acest experiment și nu ai aceleași motive care ne îmboldesc pe noi. Era posibil ca, dacă ai fi știut toate primejdiile să refuzi să intri voluntar în navă, indiferent ce argumente am fi în trebuințat, sau, dacă te-am fi adus cu forța înăuntru, să nu ne fi de absolut nici un folos, pur și simplu din cauza...

— Din cauza fricii, voiai să spui, îi încheie fraza Morrison. Cred că am dreptul să-mi fie frică. Frica are motivele ei.

— Natalia, interveni Kaliinin cu un glas mai ascuțit ca de obicei, cred că nu mai trebuie să insiști asupra fricii lui Albert. El a ieșit din navă, purtând un costum inadecvat. El a rotit nava, riscându-și viața. Unde i-a

fost frica în clipele acelea? Dacă a simțit-o cu adevărat, și-a înfrânat-o și nu i-a îngăduit să-l oprească de a face ceea ce trebuia făcut.

— Cu toate astea, observă Dejnev, chiar tu obișnuiai să spui că americanii sunt lași.

— În cazul acesta, am greșit. Am făcut o acuzație nedreaptă și-l rog pe Albert să mă ierte.

În clipa aceea, Morrison zări chipul lui Konev. Acesta se întorsese în fotoliu și-l sfredelea cu privirea. Americanul nu se considera un expert în descifrarea expresiilor faciale, dar simți că putea citi imediat ce anume îl măcina pe Konev. Tânărul era gelos – furios și în același timp teribil de gelos.

48

Nava își continuă înaintarea lentă prin capilar spre destinația marcată de Konev: nodul sceptic. Acum nu se mai bizuiau pe curent, care își redusese considerabil viteza. Două aspecte îl determinaseră pe Morrison să-și dea seama că motoarele fuseseră pornite. În primul rând aveau un traseu mai precis, înaintând activ și nu plutind pasiv în voia curentului, ceea ce înlăturase efectul, deja surprinzător de redus, al mișcării browniene. În al doilea rând, depășeau hematiile una după alta.

În majoritatea cazurilor, globulele erau împinse în lateral fiind presate apoi între navă și pereți. Ocazional, un eritrocit era lovit chiar în centru și purtat astfel pe o distanță oarecare înainte de a se sparge. Rămășițele lui rămâneau în urmă, fără să păteze învelișul exterior al navei. Deoarece în fiecare milimetru cub de sânge existau cel puțin cinci milioane de hematii, nu conta câte erau distruse și neurofizicianul se obișnui cu acest măcel.

În mod deliberat, Morrison se gândea la globulele roșii, nu la deminiaturizarea spontană. Știa că nu exista o probabilitate prea mare de a exploda spre exterior în următoarele câteva clipe și, chiar dacă s-ar fi întâmplat așa ceva, n-ar fi simțit-o. Moartea prin arderea creierului s-ar fi petrecut atât de rapid, încât n-ar fi sesizat nimic.

Cu puțin înainte, se încălzise mult mai lent în chiar fluxul sanguin. Atunci *simțise* cum murea. La urma urmelor, moartea instantanee nu lăsa loc spaimelor.

Prefera totuși să se gândească la alte lucruri.

Privirea lui Konev! Ce anume clocotea în el și-l măcina la interior? O abandonase pe Sofia, dând dovadă de o cruzime totală. Își amintea de Leontes, în *Poveste de iarnă*. Shakespeare pusese întoteauna degetul

pe rană. Konev avea s-o îndepărteze pe femeie și s-o urască pentru faptul că el o nedreptățise. Avea s-o împingă în brațele altui bărbat și s-o urască pentru că fusese împinsă... iar în plus avea să fie gelos.

Dar Kaliinin? Oare ea știa de gelozie și o exploata? Nu cumva s-ar fi întors în mod deliberat spre Morrison, un american, ca să-l sfâșie în bucăți pe Konev? L-ar fi șters tandru cu prosopul umed pe american... I-ar fi sărit în apărare la fiecare ocazie... Iar Konev ar fi asistat, desigur, la toate acestea.

Bărbatul strânse buzele. Nu-i plăcea să fie o minge de ping-pong, expediată de la unul la celălalt pentru a produce suferință maximă.

La urma urmelor, nu era treaba lui, și n-ar fi trebuit să ia partea nimănui. Dar cum să procedeze? Kaliinin era o femeie atrăgătoare, care reacționa prin triști tăcute. Konev era un bărbat răutăcios și încruntat care reacționa prin explozii de mânie acumulată. Morrison nu putea să n-o placă pe Sofia și să-l deteste pe Iuri.

Văzu apoi că Boranova îl privea cu atenție și se întrebă dacă nu cumva ea îi interpreta în mod greșit tăcerea. Oare credea că se gândea la posibilitatea morții prin miniaturizare – gânduri pe care încerca, plin de curaj, să le evite?

Așa se părea, întrucât femeia vorbi brusc:

— Albert, nici unul dintre noi nu este nesăbuit. Eu am un soț și un fiu. Vreau să trăiesc și să revin la ei și intenționez să ne-ntoarcem cu toții în viață. Vreau să-nțelegi asta.

— Sunt convins că intențiile tale sunt lăudabile, comentă Morrison, totuși ce poți face împotriva unei deminiaturizări spontane, imprevizibilă și imposibil de oprit?

— Cu „spontană" și „imprevizibilă" sunt de acord, dar cine a spus ceva despre „imposibil de oprit"?

— Va să zică, o poți opri?

— Pot încerca. Fiecare avem niște misiuni în navă. Arkadii o pilotează. Iuri o direcționează spre destinație. Sofia îi asigură tiparele electrice. Tu vei studia undele cerebrale. Cât despre mine, eu stau aici, în spatele tuturor, iau decizii – până acum, principala mea decizie a fost o gravă eroare, recunosc – și urmăresc variația termică.

— Variația termică?

— Exact. Înainte de producerea deminiaturizării apare o mică variație termică, cu o configurație specifică. Tocmai variația aceea este destabilizatoare, ea înclină balanța delicată și declanșează procesul deminiaturizării. Când observ așa ceva, dacă acționez destul de rapid, pot crește intensitatea câmpului de miniaturizare astfel încât să reabsoarbă căldura și să restabilească metastabilitatea.

— S-a făcut vreodată așa ceva, întrebă Morrison pe un ton neîncrezător, în condiții reale – sau nu-i decât o teorie?

— S-a făcut... desigur, la ordine mult mai reduse de miniaturizare. Totuși, eu am fost antrenată în această direcție și reflexele îmi sunt ascuțite. Sper să nu fiu luată prin surprindere.

— Natalia, coma lui Șapirov a fost produsă de o deminiaturizare spontană?

— Nu știm exact dacă a fost o nefericită întâmplare, o eroare umană... sau ambele. S-ar putea să se fi produs o abatere mai mare decât cea normală de la punctul metastabil de echilibru și nimic altceva. Nu-ți pot oferi detalii, fiindcă nu cunoști necesarul cadru fizic și matematic al miniaturizării – pe care, de altfel, nu ți-aș permite să-l afli.

— Natașa, interveni Dejnev, am ajuns la nodul sceptic... cel puțin așa spune Iuri.

— Atunci, oprește, ordonă femeia.

49

Oprirea dură destul de mult.

Surprins, Morrison observă că Dejnev nu părea preocupat de procesul respectiv. Își urmărea instrumentele, însă nu întreprindea nimic pentru a controla mișcările navei.

Acum Kaliinin era cea implicată. Privind în stânga, Morrison o studie aplecându-se deasupra calculatorului, cu ochii atenți, degetele subțiri mângâind tastele. Desigur, configurațiile grafice de pe display-ul ei nu-i spuneau nimic neurofizicianului.

— Arkadii, vorbi femeia, înaintează puțin.

Curentul slab din capilar de abia clintea nava. Dejnev cuplă motoarele pentru o rafală scurtă de energie. Morrison simți cum corpul lui aproape lipsit de masă se deplasă puțin îndărăt, pentru că inerția nu era suficient de mare ca să-l zguduie. Eritrocitele dintre navă și peretele mai îndepărtat al capilarului plutiră spre înapoi.

— Stop, stop, strigă Kaliinin. Ajunge!

— Nu pot opri mișcarea navei. Pot doar decupla motoarele...

— Nu-i nimic, zise Kaliinin, l-am prins acum – apoi continuă cu inevitabila completare ulterioară – , cred... Da, repetă ea aproape imediat, l-am prins.

Morrison se simți legănat foarte ușor spre înainte. Observă după aceea hematiile cele mai apropiate, plus un trombocit, depășindu-i fără grabă.

În plus, deveni conștient de încetarea completă a mișcării browniene, vibrația slabă cu care se obișnuise în asemenea măsură încât o putuse ignora... până se oprise. Acum absența ei era sesizabilă și-i producea aceeași senzație ca și încetarea bruscă a unui permanent zumzet surd. Bărbatul se foi, neliniștit. Încerca impresia că i se oprise inima, deși știa că acest lucru era imposibil.

— Ce s-a întâmplat cu mișcarea browniană? întrebă el.

— Ne-am fixat de peretele capilarului, îi răspunse Kaliinin.

Morrison încuviință din cap. Dacă nava făcea acum corp comun cu peretele capilarului, bombardamentul moleculelor de apă ce producea mișcarea browniană avea să-și piardă efectul. Impacturile ar fi trebuit să miște o întreagă secțiune a unui perete relativ inert, nu doar o navă micuță de mărimea unui trombocit. Evident, trepidația ar fi încetat.

— Cum ai reușit s-o faci? se interesă el.

— Folosind aceleași forțe electrice. Peretele capilarului este alcătuit din proteine și din fosfolipide. Ici-colo există grupări de proteine încărcate pozitiv și negativ. Am detectat un tipar suficient de restrâns, apoi am produs pe navă unul complementar – negativ, acolo unde peretele este pozitiv și invers. Problema era că nava se deplasa o dată cu curentul, așa că trebuia să-l detectez din vreme și să produc tiparul complementar înainte de a-i depăși „negativul" de pe perete. Am ratat trei asemenea ocazii, dar în cele din urmă am reușit.

— Dacă nava ar fi avut marșarier, comentă Morrison, n-am fi avut astfel de probleme, nu?

— Foarte adevărat, iar nava viitoare va fi dotată cu unul. Deocamdată însă asta-i tot ce avem la dispoziție.

— Exact, întări Dejnev. După cum zicea tata: „Cu ospățul de mâine, putem muri de foame azi."

— Pe de altă parte, urmă Kaliinin, dacă am avea la dispoziție un motor care să facă tot ce am dori noi, ar exista tendința să-l utilizăm în mod excesiv, ceea ce poate că nu-i tocmai recomandabil pentru sărmanul Șapirov. În plus, ar consuma multă energie. Așa însă, folosim un simplu câmp electric care consumă mai puțin decât un motor, iar diferența o constituie faptul că eu trebuie să muncesc ceva mai mult...

— Ajunge cu flecăreala, interveni Boranova. Arkadii, ești în legătură cu Grota. De ce staționăm?

Pilotul se întoarse în fotoliu și-și întinse palma lată spre Boranova.

— Răbdare, căpitane. Vor să rămânem pe loc, din două motive. În primul rând, am emis câte o undă purtătoare în trei direcții. Grota le lo-

calizează pe fiecare și le folosește pentru a ne determina poziția, ca să vadă dacă se potrivește cu aprecierile lui Iuri.

— Cât va dura?

— Cine știe? În mod sigur, câteva minute. Pe de altă parte, undele emise de mine n-au intensitate prea mare – măsurătoarea trebuie repetată de câteva ori și calculate limitele de eroare ale valorii medii. La urma urmelor, trebuie făcută o determinare corectă. După cum zicea tata: „Aproape corect este totuna cu incorect."

— Bine, bine, Arkadii, dar asta depinde și de natura problemei. Care-i al doilea motiv pentru care staționăm?

— Ritmul cardiac al lui Piotr Șapirov a devenit ușor neregulat.

Konev înălță ochii; gura i se întredeschise și obrajii înguști părură scofâlciți sub pomeții înalți.

— Cum?! Au spus că-i ceva legat de ceea ce facem *noi*?

— Nu, clătină din cap Dejnev. Nu dramatiza. N-au spus nimic de felul ăsta. Ce i-am putea noi face lui Șapirov? Nu suntem decât un alt eritrocit printre eritrocitele fluxului lui sanguin, unul printre trilioane.

— Atunci ce s-a-ntâmplat?

— De unde să știu? se enervă Dejnev. Crezi că mi-au spus? Sunt medic? Eu doar pilotez nava asta și nu-s băgat în seamă decât ca o pereche de mâini pe comenzi.

— Oricum, rosti Kaliinin cu o undă de tristețe, Șapirov de abia se mai agață de viață. Este de mirare că și-a păstrat atâta vreme condiția stabilă.

— Dar trebuie să continue să rămână așa, vorbi agitat Konev. Nu poate ceda acum. În nici un caz *acum*. Încă n-am făcut măsurătorile.

— O să le facem, zise Boranova. O neregularitate cardiacă nu-nseamnă sfârșitul lumii, nici chiar pentru un om în comă.

Konev izbi cu pumnul în brațul fotoliului.

— Nu mai pierd nici o clipă! Albert, să-ncepem!

— Ce se poate face aici, în fluxul sanguin? întrebă Morrison.

— Un efect neuronal poate fi simțit în exteriorul celulei nervoase.

— În nici un caz! Atunci de ce ar mai avea neuronii axoni și dendrite prin care să trimită impulsurile, dacă ele se risipesc, pierzându-se în spațiul din jur? Locomotivele circulă pe șine, mesajele telefonice prin cabluri, impulsurile neuronale...

— Lasă argumentațiile, Albert. Să nu acceptăm eșecul în urma unui subtil proces de logică. Să *testăm* problema. Să vedem dacă poți detecta unde cerebrale și dacă le poți analiza corespunzător.

— O să-ncerc, zise Morrison, dar nu-mi place să mi se ordone pe tonul ăsta intimidator.

— Îmi cer scuze, rosti Konev pe un ton care nu suna deloc a scuză. Vreau să văd ce faci.

Își descheie centura și se răsuci în fotoliu, ținându-se de brațele acestuia.

— În primul rând, explică Morrison, trebuie să aflăm dacă putem detecta ceva. Necazul e că suntem înconjurați de câmpuri electromagnetice. Mușchii sunt bogați în ele și aproape fiecare moleculă este punctul de plecare a...

— Se cunosc toate astea.

— Vorbesc doar ca să umplu timpul până execut niște etape absolut necesare ale programului. Câmpul neuronal are anumite caracteristici și, reglând calculatorul pentru a elimina câmpurile lipsite de caracteristicile respective, păstrez numai ceea ce produc neuronii. Anulăm astfel toate microcâmpurile și deviem câmpurile mușchilor... Acum ar fi trebuit să detectăm doar undele neuronale, dacă ele există aici pentru a fi detectate... dar nu există.

Pumnul drept al lui Konev se încleștă.

— Ești sigur?

— Ecranul arată o linie orizontală. Nimic altceva.

— Vibrează...

— Paraziți, zgomot de fond... Poate să provină chiar de la câmpul electric al navei, care este complex și cu totul diferit de câmpurile naturale ale corpului. Până acum n-am avut ocazia să reglez un calculator ca să filtreze și să îndepărteze un câmp artificial.

— Ei bine, atunci va trebui să mergem mai departe. Arkadii, spune-le că nu mai putem aștepta.

— Iuri, nu pot face așa ceva, decât dacă mi-o ordonă Natașa. Ea este comandantul. Sau ai uitat?

— Mulțumesc, Arkadii, rosti tăios Boranova. O să-i iertăm lapsusul lui Konev și-l vom pune pe seama zelului de a-și îndeplini misiunea. Ordinele mele sunt să nu ne clintim până nu ne anunță Grota. Dacă misiunea va eșua pentru că se va întâmpla ceva nedorit cu Șapirov, nu trebuie să oferim nimănui posibilitatea să spună că de vină am fost noi, pentru că n-am urmat dispozițiile.

— Dar dacă misiunea va eșua pentru că *am urmat dispozițiile*? Știi bine că și asta se poate întâmpla.

— Atunci, replică Boranova, vina va aparține celor care au dat dispozițiile.

— Nu pot găsi satisfacție în alocarea vinovăției. Rezultatele contează!

— Sunt de acord, dacă am avea de-a face cu teorii puse la punct. Dar dacă te aștepți să continui lucrul la acest proiect și după momentul unei posibile catastrofe, vei constata că alocarea vinovăției este aspectul cel mai important.

— Ei bine, făcu Konev, zorește-i să ne lase să pornim cât mai curând cu putință și atunci o să... o să...

— Da?

— Atunci o să pătrundem în celulă. Trebuie!

12. Intercelular

În viață, spre deosebire de șah, jocul continuă și după șah-mat.
Tata Dejnev

50

O tăcere grea se lăsă asupra celor cinci membri ai echipajului. Liniștea lui Konev era cea mai puțin potolită. Tremura de nerăbdare și mâinile nu-i stăteau locului.

Morrison simți o vagă simpatie pentru el. Să ajungi la destinație, să faci totul așa cum ai plănuit, în ciuda dificultăților, să te imaginezi gata să obții succesul, pentru ca apoi să te temi că-ți va dispărea din vârful degetelor ce fremătau, gata să-l apuce...

Cunoștea senzația respectivă. Poate nu chiar atât de acut ca pe vremuri, acum fiind tocit de frustrări, totuși își amintea acele ocazii de dinainte. Experimente ce nășteau speranțe, dar, cumva, nu erau tocmai concludente. Colegi care zâmbeau și încuviințau din capete, fără să fie vreodată convinși.

— Iuri, rosti el, fii atent la leucocite. Continuă să se deplaseze, una după cealaltă, fără oprire, iar asta înseamnă că inima bate și o face destul de normal. Atâta vreme cât leucocitele continuă să se miște, suntem în siguranță.

— Nu uitați de temperatura sângelui, adăugă Dejnev. Am ținut-o permanent sub observație și, dacă Șapirov pățește ceva, va trebui să înceapă să coboare lent, dar continuu. Ori în momentul de față, temperatura se află la limita superioară a normalului.

Konev mârâi, parcă disprețuind încercările acelea de consolare și căutând să le ignore, totuși lui Morrison i se păru că după aceea fu mult mai tăcut.

Americanul se lăsă pe spate în fotoliu și lăsă pleoapele să i se închidă. Se întrebă dacă îi era foame și decise că nu era cazul de așa ceva. Se întrebă, de asemenea, dacă nu încerca o senzație distinctă de

presiune din partea vezicii urinare. Un alt răspuns negativ, cu toate că asta nu-l ușură câtuși de puțin. Oamenii puteau rezista fără să mănânce durate considerabile de timp, însă necesitatea urinatului nu se supunea aceleiași flexibilități de opțiune.

Fu deodată conștient că i se adresase Kaliinin, dar el nu ascultase.

— Scuză-mă! Ce spuneai? se întoarse el către femeie.

— Eu te rog să mă scuzi. Te-am întrerupt din gânduri.

— Erau niște gânduri ce meritau să fie întrerupte.

— Ei bine, te-am întrebat ce anume faci tu în analiza undelor cerebrale. Vreau să spun, prin ce diferă ceea ce faci tu de cercetările altora? De ce a fost necesar ca noi...

Morrison îi termină ideea fără dificultate.

— De ce a fost necesar să fiu răpit din țara mea?

— Te-am supărat?

— Nu. Bănuiesc că nu tu ai organizat acțiunea.

— Bineînțeles că nu. Habar n-aveam de ea. De fapt, de aceea te și întreb toate astea. Nu cunosc nimic despre domeniul tău decât faptul că există unde electrice cerebrale, că electroencefalografia a devenit obiectul unor studii complexe și în același timp un subiect extrem de important.

— Atunci dacă mă întrebi ce anume este special în teoria mea, mă tem că nu-ți pot spune.

— Este secret? Mă gândisem la asta...

— Nu, *nu*-i secret, se încruntă Morrison. În știință nu există secrete, sau cel puțin n-ar trebui să existe. Există doar întreceri pentru dobândirea priorității, astfel că uneori cercetătorii sunt prudenți atunci când vorbesc – lucru de care mă fac și eu vinovat, câteodată. În cazul de față, însă, vorbesc de-a dreptul literal. Nu-ți pot spune, deoarece nu deții fundamentul pentru a înțelege.

— Mi-ai putea explica măcar în linii mari?

— Pot încerca... Nu pot descrie prea bine întregul domeniu. Ceea ce noi numim unde cerebrale este de fapt un conglomerat de tot soiul de activități neuronale: percepții senzoriale, stimuli ai mușchilor și glandelor, mecanisme de deșteptare, coordonare și altele. Pierdute printre toate astea se găsesc undele ce controlează sau rezultă din gândirea constructivă și creatoare. Izolarea undelor sceptice, cum le numesc eu, este o problemă foarte complexă. Corpul omenesc o poate face fără greutate, dar noi, bieții savanți, suntem, în majoritatea cazurilor, de-a dreptul derutați.

— Până aici am înțeles fără probleme, surâse Kaliinin părând încântată.

— Încă n-am ajuns la partea dificilă.

— Te rog, fă-o!

— Acum vreo douăzeci de ani, s-a demonstrat că exista un component aleatoriu al undelor pe care nimeni nu-l înregistrase niciodată, întrucât instrumentele utilizate nu sesizau ceea ce acum numim „scăpărarea". Este vorba despre o oscilație foarte rapidă, de amplitudine și intensitate neregulată. Trebuie să înțelegi că descoperirea respectivă nu-mi aparține.

— Bănuiesc că acum vreo douăzeci de ani ai fi fost prea tânăr ca s-o faci, surâse Kaliinin.

— Mai mulți cercetători speculaseră că scăpărarea putea reprezenta procesele de gândire, totuși nimeni nu reușise s-o izoleze corespunzător. Apărea și dispărea, uneori era detectabilă alteori nu, și sentimentul general era că vina o purta sensibilitatea instrumentelor. Fiind prea delicate pentru ceea ce măsurau, ele înregistrau, de obicei, zgomot de fond. Eu n-am fost de aceeași părere. Cu timpul, am conceput un program de calculator care-mi permitea să izolez scăpărarea și să demonstrez că este permanent prezentă în creierul omenesc. Prioritatea respectivă mi s-a recunoscut, deși puțini cercetători mi-au putut reproduce experiențele. Am utilizat animale de laborator în experimentele prea periculoase pentru a fi efectuate asupra oamenilor și am folosit rezultatele ca să-mi îmbunătățesc programul. Cu toate acestea, cu cât programul era mai precis și cu cât obțineam rezultate ce mi se păreau mai semnificative, cu atât mai puțini cercetători le puteau reproduce și cu atât insistau că trăsesem concluzii eronate. Simpla izolare a scăpărării nu însemna câtuși de puțin că ea reprezenta gândirea abstractă. Am amplificat-o, am intensificat-o și mi-am modificat în repetate rânduri programul, autoconvingându-mă că studiez gândirea – undele sceptice însele. Totuși nimeni nu poate reproduce etapele cruciale ale cercetărilor mele. În câteva rânduri, am permis altora să-mi folosească programul și calculatorul – așa cum, într-un fel, procedez și acum – dar invariabil n-au avut succes.

— Îți poți imagina motivul pentru care nimeni nu-ți poate reproduce cercetările?

— Explicația cea mai simplă ar fi că eroarea îmi aparține, că sunt un escroc, dacă nu un nebun. Bănuiesc că unii dintre colegii mei consideră că acesta este răspunsul.

— Dar *tu* te crezi un nebun?

— Nu, nu mă cred, deși uneori șovăi. După ce izolezi undele sceptice și le amplifici, este firesc să crezi că însuși creierul omenesc poate deveni un receptor. Undele pot transfera direct la tine gândurile celui pe care-l studiezi. Cu siguranță, creierul ar fi un receptor extrem de

delicat, dar în același timp foarte individualizat. Dacă eu mi-am îmbunătățit programul astfel încât pot sesiza gândurile mai bine, asta înseamnă că l-am îmbunătățit pentru a se potrivi propriului meu creier, cu particularitățile lui individuale. Poate că alte creiere nu sunt afectate și, de fapt, pot fi mai puțin afectate cu cât programul este mai adaptat creierului meu. Cumva, seamănă cu un tablou. Cu cât tabloul seamănă mai mult cu mine, cu atât seamănă mai puțin cu alții. Cu cât eu pot face ca programul meu să producă rezultate compatibile între ele, cu atât mai puțin o poate face altul.

— Chiar ai simțit realmente gândurile?

— Nu sunt sigur. Au existat momente când așa am crezut, dar nu pot fi niciodată convins că n-a fost decât închipuirea mea. În mod clar, nimeni altul – cu programul meu, ori cu alt program – n-a perceput nimic. Am utilizat scăpărarea pentru a descoperi nodurile sceptice din creierele cimpanzeilor și de aici am dedus unde s-ar putea ele găsi în creierul uman, însă nici asta n-a fost acceptat. S-a considerat că-i vorba despre excesul de entuziasm al unui savant îndrăgostit de propria-i teorie improbabilă. Adevărul este că n-am putut fi sigur nici chiar analizând nodurile sceptice – ale animalelor, bineînțeles.

— La animale ar fi fost dificil. Ai publicat toate aceste rezultate... senzaționale ale tale?

— N-am îndrăznit, clătină din cap Morrison. Nimeni n-ar fi acceptat niște rezultate subiective. Le-am amintit în treacăt câtorva indivizi – o greșeală din parte-mi – iar vestea s-a răspândit, convingându-mi și mai mult colegii că sunt... să zicem instabil. De-abia duminica trecută, Natalia mi-a spus că Șapirov îmi luase cercetările în serios, dar el însuși este considerat, cel puțin în țara mea, instabil.

— Nu este, rosti ferm Kaliinin, sau cel puțin n-a fost.

— Evident, ar fi grozav să cred asta.

De pe locul din fața lui Morrison, Konev vorbi fără să se întoarcă:

— Senzațiile tale de percepere a gândurilor l-au impresionat pe Șapirov. Știu asta cu siguranță. A discutat cu mine. În mai multe rânduri a spus că programul tău este o stație releu și că i-ar plăcea să-l încerce el însuși. Dacă ai fi fost *în interiorul* unui neuron, un neuron-cheie al nodului sceptic, lucrurile ar fi stat altfel. Ai fi perceput fără doar și poate gândurile. Așa credea Șapirov, iar eu sunt de aceeași părere. Șapirov mai credea că era posibil ca tu să fi perceput limpede gândurile, dar să nu fi fost deocamdată pregătit să-ți anunți descoperirea. Așa-i?

„Cât de obsedați sunt de păstrarea secretelor", se gândi Morrison, apoi zări expresia de pe fața lui Kaliinin. Gura femeii era întredeschisă, sprâncenele adunate, iar degetul îi tremura lângă buze. Parcă ar fi dorit

să-i ceară să tacă, cu un fel de intensitate agonizatoare, fără să îndrăznească totuși s-o facă în mod deschis.

Apoi însă fu distras de vocea lui Dejnev, bubuind vesel:

— Gata cu flecăreala, copii! Grota ne-a localizat și, spre uriașa lor uimire, ne găsim exact acolo unde am spus că vom fi.

Konev ridică brusc ambele brațe, iar glasul îi semănă cu al unui băiețaș fericit:

— Exact acolo unde *eu* am spus că vom fi.

— Aș zice că avem o contribuție colectivă, spuse Dejnev. Acolo unde am spus *noi* că vom fi.

— Nu, replică Boranova. I-am ordonat lui Konev să-și asume responsabilitatea deciziei. Ca atare, el trebuie felicitat.

Konev nu se lăsa îmbunat.

— Nu te-ai fi grăbit, zise el, să soliciți atât de grăbit o contribuție colectivă, Arkadii Visarionovici – folosise numele tatălui pilotului într-un stil care nu mai era la modă în Rusia, parcă dorind să accentueze faptul că Dejnev era fiu de țărani, singura categorie socială ce mai folosea genul acela de apelare –, dacă s-ar fi dovedit că ne aflăm în capilarul greșit.

Boranova interveni cu minunatul ei glas contralto, oprind orice posibilă replică a pilotului:

— Dar Șapirov? Ce-i cu el?

— Posibila criză a trecut, răspunse Dejnev. I-au făcut o injecție care i-a stabilizat ritmul cardiac.

— Atunci putem să-i dăm drumul? întrebă Konev.

— Da, aprobă Boranova.

— În cazul acesta, în sfârșit – afară din fluxul sanguin!

51

Boranova și Kaliinin erau aplecate peste instrumentele lor. Morrison le privi câteva clipe fără să aibă habar ce se întâmpla. Se întoarse către Dejnev, care stătea într-o poziție relaxată (spre deosebire de Konev, al cărui trup era încordat, aproape vibrând), și rosti:

— Ce vom face, Arkadii? Nu putem pur și simplu perfora un vas sanguin din creier.

— O să ne strecurăm afară după ce vom ajunge suficient de mici. Ne miniaturizăm din nou. Privește în jur.

Surprins, Morrison privi. Își dădu seama că de fiecare dată când lumea exterioară păruse că se stabilizează, se obișnuise rapid cu ea și n-o mai băgase în seamă.

Curentul devenise mai puternic. De fapt, nu viteza lui sporise, ci nava se micșorase iarăși, iar obiectele care treceau pe lângă ei o lăceau într-un timp mai scurt. De aceea mintea, insistând să considere că mărimea navei nu se modificase, interpreta ceea ce vedea ca fiind un curent mai rapid.

Un eritrocit trecu pe lângă ei, deplasându-se la fel ca în artera carotidă, dar, în ciuda vitezei, o făcu într-un timp îndelungat, aidoma unei balene care întrece o bărcuță. Era mai puțin clar acum, devenise aproape transparent, iar marginile îi erau încețoșate din cauza mișcării browniene. Pe ansamblu avea o culoare cenușie, care-l făcea să semene cu un nor amenințător de furtună, lățindu-se peste cer. Evident, pierduse deja majoritatea oxigenului, cedându-l avidelor celule cerebrale care, fără a se mișca ori fără semne vizibile de viață, consumau un sfert din oxigenul transportat de sânge spre diversele organe. Deși se părea că creierul nu făcea altceva decât să rămână nemișcat, să simtă percepțiile, răspunsurile și gândurile, ansamblul său se coordona cu o complexitate pe care un calculator nu putea nici măcar pe departe s-o reproducă, poate chiar niciodată.

Pentru a putea cuprinde răspândirea eritrocitelor, trombocitelor și leucocitelor, este drept în număr mult mai mic decât celelalte, plasma sângelui devenea un lichid tot mai puțin lipsit de particularități.

Începuse să fie alcătuită din corpusculi de dimensiunile unor grăunțe, care se măreau lent pe măsură ce treceau pe lângă ei cu viteze tot mai mari. Morrison știa că erau molecule de proteine și, după o vreme, i se păru că prin rotirile și dansul lor putea distinge, încețoșat, dispunerile spiralate ale atomilor componenți. Unele erau parțial încastrate într-o pădure miniaturală de molecule de lipide.

În același timp, americanul deveni conștient de mișcarea navei; nu mai era vibrația mișcării browniene, ci un legănat tot mai pronunțat.

Întoarse capul și privi în partea opusă, spre peretele capilarului de care erau atașați.

Plăcuțele ce alcătuiau peretele dispăruseră, sau, cel puțin, o plăcuță (de fapt, o celulă, așa cum îi putea spune de acum înainte) crescuse în asemenea măsură încât îi acoperea întregul câmp vizual. Înapoia ei se afla umflătura nucleului, mărindu-se și lărgindu-se întruna.

Nava se zgudui și o porțiune a ei se desprinse de perete. Se zgudui din nou, când se lipi înapoi.

— Ce se-ntâmplă? întrebă Morrison privind spre Kaliinin, care scutură iritată din cap. Era cu totul absorbită de ceea ce făcea.

— Sofia încearcă să neutralizeze sarcina electrică a navei, explică Dejnev. O face pe diverse porțiuni, pentru ca tensiunea să nu vătămeze

peretele. În plus, trebuie să găsească noi zone de cuplare, pentru a nu se desprinde cu totul de perete. Nu-i simplu să te miniaturizezi și în același timp să rămâi atașat de perete.

— Cât de mult ne vom miniaturiza? întrebă alarmat Morrison.

Cuvintele îi fură acoperite de comanda ascuțită a lui Kaliinin:

— Arkadii, înainte! Ușor! Viteză minimă.

— Am înțeles, dar să-mi spui când să opresc. După cum zicea tatal „Între insuficient și prea mult nu-i decât grosimea unui fir de păr."

— Mai mult, mai mult, vorbi Kaliinin. Gata! Să-ncercăm acum.

Nava păru că se încordează, apoi alunecă brusc înainte și Morrison se simți apăsat lin de spătarul fotoliului.

— Perfect, murmură Kaliinin. Încă un pic!

Ajunseseră la capătul celulei. Dincolo de ea începea alta. Subțiri, ca toate celulele, o simplă peliculă alcătuind un tub minuscul de a cărui suprafață interioară se agățau nava și echipajul acesteia, prin intermediul unor infime modificări ale sarcinilor electrice.

Spațiul dintre cele două celule adiacente părea umplut cu funii sau cabluri. Nu toate erau intacte, ci se zăreau cioturi, la fel ca într-o pădure bătrână. Morrison avea senzația că în pădurea aceea existau și interstiții înguste, dar nu le putea distinge limpede din poziția lui.

— Cât de mult ne vom miniaturiza? repetă el.

— Până la dimensiunile unei molecule organice mici, răspunse Arkadii.

— Și, la dimensiunile respective, care-i probabilitatea unei deminiaturizări spontane?

— Una apreciabilă. Oricum mult mai mare decât atunci când aveam dimensiunea unui eritrocit, sau chiar al unui trombocit.

— Totuși nu atât de mare ca să te îngrijoreze, te asigur, intervenl Boranova.

— Exact, aprobă Dejnev și ridică puțin mâna, arătându-și degetele arătător și mijlociu unite, astfel ca să poată fi văzute doar de Morrison.

Gestul acela de speranță devenise Universal, iar americanul simți cum îl trec din nou fiorii.

Dejnev privea drept înainte, totuși simți strâmbătura lui Morrison sau poate îi auzi icnetul slab, deoarece zise:

— Nu-ți face griji! Cel mai înțelept este să ai doar câte o grijă, pe rând, iar acum ar fi bine să ne preocupe felul cum ne vom strecura afară din vasul sanguin. Sofia, iubita mea!

— Da, Arkadii.

— Slăbește câmpul în spate, iar când înaintez caută altul în față.

— Arkadii, nu cumva tatăl tău a zis odată: „N-are nici un rost să-l înveți pe un hoț să fure"?

— Ba da, mi-a zis. Atunci, fură, mica mea hoață, fură!

Morrison se întrebă dacă nu cumva Dejnev și Kaliinin glumeau pe seama posibilității unei morți instantanee, încercând să-i ridice lui moralul. Sau își arătau disprețul pentru lașitatea sa? Preferă să accepte prima ipoteză. Cu siguranță, atunci când o acțiune putea fi egal interpretată ca prietenoasă ori ostilă, era mai bine să optezi pentru varianta prietenoasă. Poate că tatăl lui Dejnev ar fi fost de acord în această privință. Cu gândul acela se simți mai bine dispus.

Pupa părea să atârne liber și să rămână la câțiva centimetri (câțiva picometri într-o măsurătoare reală?) de peretele capilarului. Morrison îl studie atent și zări șirurile de proteine și de lipide ce-l alcătuiau.

„De ce le ignorăm?" se întrebă el. „Ni se oferă ocazia să studiem țesuturile cu o precizie ce depășește acuratețea celui mai bun microscop electronic și s-o facem asupra unor țesuturi vii – să vedem nu numai pozițiile lor, ci și modificările și mișcările. Am trecut prin fluxul sanguin și ne pregătim să traversăm peretele unui capilar, fără să fi examinat nimic în sensul științific al cuvântului. Pur și simplu trecem mai departe, cu același interes pe care l-am avea față de tunelul traversat de un metrou. Toate astea pentru a studia oscilațiile ce ar putea fi produse de gânduri... sau nu."

Nava înainta încetișor, parcă pipăindu-și drumul. Poate că exact asta și făcea, între motoarele lui Dejnev și câmpurile electrice oscilante ale lui Kaliinin.

— Ne apropiem de margine, Sofica, rosti Dejnev cu glas neașteptat de tensionat. Asigură-te că în față există un contact ferm, cât mai înaintez eu vreun metru.

— După aspect și comportament electric, vorbi femeia, bănuiesc că acolo există un ciorchine de arginine. Asta înseamnă o regiune de sarcină pozitivă puternică, iar în privința asta sunt maestră.

— Sofia, zise Dejnev, fă exact ce-ți spun eu. Păstrează doar prova lipită de perete, dar cât mai strâns. Eliberează complet restul navei.

— Am făcut-o, șopti Kaliinin.

Morrison constată că-și ținea respirația. Pupa navei se îndepărtase de perete, dar prova era tot lipită. Curentul lovea în pupă și împingea nava într-o poziție perpendiculară pe perete, în vreme ce porțiunea din perete de care continuau să fie agățați se bombă în exterior ca o proeminență.

— Atenție! exclamă încordat Morrison. O să rupem peretele!

— Toată lumea să tacă din gură! tună Dejnev, apoi continuă cu un ton firesc: Sofia, o să cresc încetișor viteza. Pregătește-te să decuplezi contactul. Nava trebuie să fie complet neutră din punct de vedere electric... însă numai când te anunț eu.

Morrison își închipui că simte nava încordându-se spre provă. Secț unea din peretele capilarului de care era atașată se întinse tot mai mult.

— Arkadii, șuieră Kaliinin, ori câmpul ori peretele vor ceda.

— Încă o clipă, scumpo, încă o clipă... *Acum!*

Peretele se destinse îndărăt, iar nava țâșni înainte într-un salt care împinse ușor în spate pe Morrison. Prova se înfipse în substanță aidoma cimentului dintre cele două celule ale peretelui vasului capilar.

52

Americanul fu pentru prima dată conștient de activitatea motoarelor. Se simțea o pulsație subliminală, în vreme ce nava își croia drum, aparent tot mai greu, printre celule. În față nu se zărea nimic. Grosimea peretelui capilar, foarte subțire în condiții normale, depășea lungimea navei.

Intraseră complet între celule și Dejnev, cu fruntea brobonită de transpirație, întoarse capul și se adresă Boranovei:

— Consumăm energia mai repede decât ar fi normal.

— Oprește și să vedem despre ce-i vorba.

— Dacă opresc, e posibil ca elasticitatea materialului să ne azvârle afară, înapoi în fluxul sanguin.

— Atunci încetinește. Alege o viteză de înaintare care să fie suficientă pentru a ne menține pe loc.

Pulsația încetă.

— Spațiul dintre celule, spuse Dejnev, exercită o presiune considerabilă asupra navei.

— Ne poate strivi?

— Deocamdată nu, dar cine poate ști ce se va întâmpla dacă presiunea continuă?

— Este ridicol! izbucni Morrison. N-ați spus că suntem de dimensiunile unei molecule organice mici?

— Avem dimensiunea unei molecule de glucoză, preciză Boranova, care-i alcătuită din douăzeci și patru de atomi.

— Mulțumesc, replică tăios neurofizicianul, dar știam câți atomi sunt într-o moleculă de glucoză. Mai știu și că moleculele mici traversează permanent pereții capilarelor, prin procesul de difuziune. Difuziune! Așa funcționează corpul. Noi de ce nu difuzăm?

— Difuziunea este un fenomen statistic, zise Boranova. În orice clipă, în fluxul sanguin există douăzeci și patru de miliarde de trilioane de molecule de glucoză. Ele se deplasează aleatoriu și unele reușesc să se ciocnească în astfel de locuri și astfel de moduri încât să traverse-

ze spațiile dintre două celule, sau să pătrundă prin membrana unei celule din peretele capilarului, în celulă, apoi să iasă prin partea opusă. În orice clipă, un procentaj foarte redus din ele reușește acest lucru, totuși numărul celor care izbutesc este suficient ca să asigure funcționarea corespunzătoare a țesuturilor. Totuși se poate ca o moleculă de glucoză să rămână și o lună în fluxul sanguin fără să difuzeze. Putem aștepta o lună ca întâmplarea să-și joace rolul?

— Asta nu-i o argumentație, pufni Morrison. De ce nu procedăm deliberat, așa cum procedează întâmplător molecula de glucoză reală? Mai ales acum, când am intrat deja între două celule? De ce ne-am înțepenit?

— Eu sunt de partea lui Albert, se făcu auzit Konev. Probabil că difuziunea nu reprezintă o trecere pasivă. Trebuie să existe un tip de interacțiune între un obiect ce difuzează și bariera prin care are loc difuziunea, atât doar că nimeni nu știe exact cum poate fi interacțiunea aceea. Mai ales aici, unde avem de a face cu bariera hematoencefalică.

— Perfect, am ajuns la bariera asta, spuse Dejnev. Tu ești expertul în problemele creierului. Poți să privești în jur și să ne spui cum are loc difuziunea?

— Nu, nu pot. Totuși glucoza este una dintre moleculele ce străbat cu ușurință bariera hematoencefalică. Asta se întâmplă probabil fiindcă-i singurul combustibil energetic al creierului. Necazul este că, deși nava are dimensiunile unei molecule de glucoză, ea *nu*-i o moleculă de glucoză.

— Ajungi undeva, Iuri, întrebă Boranova, sau ne ții o conferință?

— Ajung imediat. Am înlăturat sarcinile electrice de pe navă pentru a pătrunde între celule, dar de ce nu le restabilim? Nu-i putem conferi tiparul electric al unei molecule de glucoză? În caz afirmativ, corpul lui Șapirov o va *considera* o moleculă de glucoză. Sugerez să dai ordinul acesta, Natalia.

Kaliinin nu mai aștepta ordinul respectiv.

— Am și făcut-o, Natalia, rosti ea.

— Presiunea a scăzut imediat, anunță Dejnev. Și-a recunoscut prietenul, îl salută și se trage îndărăt. Bunică-mea, fie-i amintirea veșnic trează, ar fi strigat: „Vrăjitorie!" și s-ar fi ascuns sub pat.

— Arkadii, îi spuse Boranova, mărește viteza. Să trecem, înainte ca spațiul să-și dea seama că sub tiparul glucozei se ascunde cu totul altceva.

— Meritul este al tău, Iuri, spuse americanul. Ideea a fost corectă. Privind lucrurile retrospectiv, îmi dau seama că ar fi trebuit să mă gândesc la ea, dar realitatea este că n-am făcut-o.

— N-a fost cine știe ce, mormăi Konev ca și cum n-ar fi știut cum să se comporte înaintea unor laude. Întrucât creierul se hrănește cu glucoză, ne-am redus la dimensiunile glucozei. În cele din urmă ar fi trebuit să avem un tipar similar glucozei, și imediat ce ai întrebat de ce nu difuzăm, deși ar fi trebuit s-o facem, mi-am dat seama că tiparul cu pricina era deja necesar.

— Membri ai expediției, anunță Dejnev, am străbătut spațiul dintre celule. Am ieșit din fluxul sanguin. Ne aflăm în creier!

53

„În creier", se gândi Morrison, „dar nu într-o celulă a creierului." Deocamdată trecuseră din spațiul intercelular al peretelui capilarului în spațiile intercelulare ale creierului, unde se găseau structurile ce mențineau forma și interrelațiile neuronilor. Dacă ele ar fi fost înlăturate, celulele s-ar fi strivit în mase amorfe, aglutinate de gravitație și incapabile să mențină o funcție reală.

Era o junglă, alcătuită din liane groase de colagen, proteina animală de legătură aproape universală care îndeplinea funcția similară celulozei din plante, cu un consum mai mare de energie – fiind proteină, nu hidrocarbonat – dar cu o flexibilitate superioară. Prin ochii miniaturizării, firele de colagen, altfel vizibile doar la microscopul electronic, păreau trunchiuri de copaci aplecate în toate direcțiile, într-o lume în care forța gravitațională avea prea puțină importanță.

Firele erau de diverse grosimi, din ce în ce mai fine. Morrison știa că unele dintre ele puteau fi elastină și că însuși colagenul putea avea varietăți subtil diferite. Dacă ar fi putut privi ansamblul general dintr-un punct de vedere mai puțin miniaturizat, ar fi fost capabil să detecteze ordine și structuri. La acest nivel, însă, era haotic. În nici o direcție nu se vedea prea departe din cauza firelor întrețesute.

— Cum vă așteptați să vă găsiți drumul spre un neuron? întrebă Morrison. Are cineva o idee?

— Nava se poate deplasa doar înainte, răspunse Dejnev, așa că vom înainta până vom întâlni o celulă.

— Și cum putem merge înainte prin jungla asta? Dacă nu putem cârmi, cum vom ocoli obstacolele?

Pilotul își frecă gânditor bărbia.

— Nu le ocolim, ci le împingem. Nava va trece pe lângă una dintre chestiile astea, iar pe partea de contact frecarea va fi mai mare decât pe partea opusă, ceea ce va duce la curbarea traiectoriei noastre, la fel

cum se întâmplă cu cometele ce ocolesc Soarele. Continuă zâmbind: Așa procedează cosmonauții, când se folosesc de gravitație pentru a accelera ocolind un satelit sau o planetă. Noi vom accelera, trecând pe lângă chestiile astea.

— „Chestiile astea" sunt fibre de colagen, comentă posac Konev.

— Unele dintre ele sunt destul de groase, zise Morrison. Nu vei trece întotdeauna pe lângă ele. Dacă lovești una frontal, vei rămâne înțepenit acolo, iar dacă singura posibilitate de deplasare este spre înainte, ce vei face atunci? Nava a fost concepută numai pentru fluxul sanguin. În afara lui, suntem neajutorați dacă nu există nimic care să ne poarte.

— Arkadii, interveni Boranova, ai la dispoziție trei motoare, iar jeturile, din câte știu eu, sunt dispuse la pupa în vârfurile unui triunghi echilateral. Nu poți declanșa doar unul dintre ele?

— Nu. Același contact le declanșează pe toate trei.

— Da, știu care-i situația actuală. Însă nava a fost proiectată de tine și tu cunoști detaliile comenzilor. Nu poți face nimic ca să le modifici astfel încât să le poți declanșa succesiv?

— Lasă-mă să mă gândesc. Asta înseamnă improvizație. Înseamnă să găsesc ceva din care să fac comutatoare, plus fire – și cine știe dacă va funcționa, sau cât timp va funcționa dacă va funcționa, și dacă n-o să fie mai rău decât este acum. Totuși, am înțeles ce vrei. Dacă pot acționa un singur motor, el va determina un impuls dezechilibrat.

— Iar atunci vei fi capabil să cotești, în funcție de motorul pe care-l acționezi.

— Voi încerca, Natașa.

— De ce nu v-ați gândit la toate astea, când ne-am aflat în capilarul greșit? se enervă Morrison. Poate că așa m-ați fi scutit pe mine de măruntul deranj de a fi gata să dau ortu' popii, încercând să rotesc nava cu mâinile!

— Dacă nu te-ai fi grăbit să propui rotirea navei cu mâinile, spuse Dejnev, poate că ne-am fi gândit la această soluție... deși n-ar fi fost o idee bună.

— De ce nu?

— Nu ne găseam în fluxul sanguin. Nava este proiectată așa încât să profite la maximum de profilul ei aerodinamic, iar suprafața a fost concepută să permită trecerea fluidelor fără turbulențe, ceea ce îngreunează și mai mult cotirea într-un curent. Ar fi durat mai mult decât rotirea navei cu mâinile... și ar fi consumat foarte multă energie. Nu trebuie uitate nici dimensiunile reduse ale vasului capilar. Aici nu există curent și, fiindcă am fost miniaturizați, avem spațiu suficient.

— Ajunge, îl opri Boranova. Treci la treabă, Arkadii.

Dejnev o ascultă, scotocind printr-un soi de dulap, glisându-i capacul în lateral și examinând comenzile din interior; în tot acest timp, bolborosea cuvinte ininteligibile.

Konev își împreună degetele înapoia cefei și vorbi fără să se întoarcă:

— Albert, povestește-ne despre senzațiile pe care le-ai simțit.

— Senzații?

— Ne amintiseși despre ele înainte ca Grota să ne anunțe că ne aflăm în capilarul corect. Mă refer la senzațiile pe care le-ai simțit când încercai să analizezi undele cerebrale.

— Aha, făcu Morrison și în același timp o zări pe pe Kaliinin foindu-se.

Femeia clătina foarte lent din cap. Încetișor de tot, un deget de avertizare i se ridică în dreptul buzelor.

— Nimic deosebit. Am simțit niște senzații vagi pe care nu le-aș putea descrie în mod obiectiv. Este posibil să fi fost doar imaginația mea. În mod clar, așa au crezut cei cărora am încercat să le relatez senzația.

— N-ai publicat niciodată vreun articol despre ea?

— Niciodată. Am menționat-o doar în treacăt la câteva conferințe și a fost îndeajuns de rău. Dacă Șapirov și voi ați auzit despre ea, a fost numai ca zvon. Dacă aș fi publicat ceva, ar fi fost aproape o sinucidere științifică, iar eu nu intenționam asta.

— Păcat.

Americanul privi iute spre Kaliinin. Aceasta încuviință foarte ușor din cap, fără un cuvânt. În mod limpede, femeia nu putea spune nimic fără să nu fie auzită de toți membrii echipajului.

Morrison se uită în jur, căutând să simuleze indiferența. Dejnev era adâncit în munca lui, plescăind din limbă și vorbind de unul singur. Konev privea drept înainte, pierdut în gânduri. Înapoia lui Kaliinin Boranova studia concentrată display-ul calculatorului ei.

Doar Kaliinin, în stânga lui, îl privea.

Bărbatul strânse buzele, apoi activă editorul de text al calculatorului său. Acesta nu avea tastatură chirilică, însă scrise cuvintele rusești în echivalentul lor fonetic cu caractere latine. CE S-A ÎNTÂMPLAT?

Kaliinin ezită, probabil nu foarte familiarizată cu alfabetul latin.

După aceea, degetele îi fulgerară și pe propriul ei display apăru scris în chirilică: NU TE-NCREDE ÎN EL. TACI. Șterse imediat mesajul.

DE CE? scrise Morrison.

NU-I RĂU, scrise Kaliinin, DAR PRIORITATEA ÎNSEAMNĂ TOTUL PENTRU EL. VA FACE ORICE, ORICE, ORICE!

Cuvintele dispărură și ea privi cu hotărâre în depărtare.

Morrison căzu pe gânduri. Să fi fost vorba oare numai de dorința de răzbunare a unei femei trădate? Deocamdată nu prea avea ce face. Sau, poate, exista ceva, un lucru destul de îndepărtat de problema actuală, însă care începuse, de-abia începuse, să-i preocupe gândurile aproape în totalitate.

Apoi glasul gros al lui Dejnev răsună puternic, foarte puternic în urechile sale.

— S-a terminat deocamdată!

— Ce s-a terminat? întrebă Morrison.

— Declanșarea individuală a motoarelor, zise pilotul indicând cu ambele brațe spre comenzile navei. După dorință, pot comuta unul, două, sau pe toate trei. Funcționează absolut sigur... cred.

— Poți fi mai precis, Arkadii? șuieră Boranova. Este absolut sigur, sau e doar o părere personală?

— Ambele, făcu Dejnev. Părerea mea este că sunt absolut sigur. Necazul e că nu întotdeauna părerea mea este corectă. După cum zicea tata...

— Cred că ar trebui să facem un test, interveni Konev anulând maxima părintelui lui Dejnev – poate perfect conștient de acest lucru.

— De la sine înțeles, aprobă pilotul. De la sine înțeles, dar după cum zicea tata – ridică glasul, parcă decis să nu se mai lase întrerupt – „Ceea ce-i sigur despre orice lucru de la sine înțeles este că până la urmă cineva tot îl va spune." Și ați putea ști la fel de bine...

Se opri pentru o clipă, iar Boranova îl îmboldi:

— Ce am putea ști la fel de bine?

— Două lucruri, Natașa. În primul rând, cârmirea va consuma foarte multă energie. M-am străduit pe cât am putut, însă nava n-a fost proiectată în acest scop. În al doilea rând... ei bine, de acum nu mai putem comunica cu Grota.

— Nu putem comunica? repetă Kaliinin.

— Ce vrei să spui prin „nu mai putem comunica"? se încruntă Boranova.

— Natașa, nu puteam conecta fiecare motor dacă nu aveam sârme, nu? Nici cel mai bun inginer din lume nu poate face sârme sau cipuri din nimic. Trebuia să le demontez de undeva, iar singurul sistem pe care-l puteam desface fără să afectez în vreun fel nava era cel de comunicații. Am anunțat Grota și am auzit o mulțime de țipete și de lamentări, dar cum m-ar fi putut opri? Acum putem cârmi... cred, și nu putem comunica – iar în privința asta, sunt sigur.

54

Se lăsă tăcere în vreme ce nava porni să înainteze. Peisajul înconjurător era complet diferit acum. În fluxul sanguin existaseră o mulțime de obiecte diferite, unele depășind nava, altele rămânând în urmă, probabil în funcție de curenți locali, vârtejuri și aerodinamică. Existase *senzația* de mișcare, fie și numai prin intermediul semnelor de pe pereți – plăcile de grăsime din artere, căptușeala capilarelor – ce lunecau permanent îndărăt.

Aici, însă, în spațiul intracelular, se putea vorbi de stază. Nici o mișcare. Nici o senzație de viață. Încâlcelile de fibre de colagen păreau o junglă primordială alcătuită exclusiv din trunchiuri, fără frunze, fără culori, fără sunete, fără mișcare.

Cu toate acestea, o dată ce nava porni prin fluidul vâscos intracelular, totul începu să se deplaseze spre înapoi. Vehiculul înaintă spre două fibre ce formau un V, trecu printre ele și Morrison avu impresia unei spirale foarte largi care se înălța în jurul fiecărei fibre de colagen, fiind mai accentuată pe fibra mai subțire.

În fața lor se zărea o fibră mult mai groasă, un rege al junglei de colagen.

— Va trebui s-o ocolești, Arkadii, spuse Konev. A venit și clipa testării.

— Perfect, dar va trebui să mă aplec mai mult... N-am comenzile chiar la vârful degetelor. Improvizația are și ea limite. Se aplecă mult, ajungând cu degetele cam la nivelul gambelor. Nu mă încântă ideea de a trebui să fac asta în mod permanent. Nu-i ușor pentru o persoană cu fizic masiv.

— Vrei să spui pentru o persoană grasă, preciză Konev cu obișnuita lui răutate. N-ai mai făcut deloc sport, Arkadii. Ar trebui să mai slăbești.

Dejnev își reluă poziția verticală.

— Perfect. M-am și oprit, plec spre casă și încep gimnastica. Iuri, chiar crezi că acum e momentul să-mi tii predici?

— Nu-i nici momentul de isterii, Arkadii, comentă Boranova. Cotește!

Pilotul se aplecă din nou, înăbușindu-și un geamăt. Nava se întoarse lent spre dreapta, într-un arc larg; mai exact, fibra cea groasă de colagen pluti spre stânga lor în timp ce se apropiau de ea – ca de altfel întregul peisaj.

— O s-o lovești, rosti Konev. Cotește mai mult!

— N-o să cotească mai mult. Motoarele au o anumită distanță față de centru, iar eu n-o pot modifica.

— Atunci ne vom izbi, zise Konev cu un ton neliniștit.

— Ne vom izbi și gata, se răsti Boranova. Iuri nu te panica în legătură cu amănunte lipsite de importanță. Nava e din plastic superdur, iar fibra este fără îndoială elastică.

Chiar în timp ce vorbea, prora navei începu să treacă foarte aproape de fibra de colagen. Privind la babord, era limpede că aveau s-o atingă. Când fibra ajunse aproape în dreptul locului lui Kaliinin, impactul se petrecu. Nu se auzi nici un hârșâit, doar un șuier slab. Nu doar elasticitatea fibrei, așa cum spusese Boranova, comprimându-se ușor sub forța izbiturii și apoi dilatându-se, împingând nava, ci și vâscosul fluid intercelular sluji ca amortizor.

Continuară să înainteze și virară la stânga, în direcția fibrei.

— Am decuplat motorul imediat ce mi-am dat seama că ne vom ciocni. Virajul la stânga pe care-l efectuăm acum este cauzat de frecare.

— Bun, zise Konev, dar dacă voiai să cotești în cealaltă direcție?

— Atunci aș fi utilizat motorul. Sau, cu mult mai devreme, în decursul înaintării, aș fi virat spre un contact la tribord. El ne-ar fi cotit la dreapta. Oricum, principalul este să întrebuințez motoarele cât mai puțin posibil și fibrele cât mai mult posibil. În primul rând, nu dorim să ne consumăm rezerva de energie prea rapid. În al doilea rând, consumul rapid de energie sporește posibilitatea unei deminiaturizări spontane.

— Cum?! strigă Morrison. Se răsuci către Boranova: Așa este?

— Nu-i un efect important, răspunse femeia, dar este adevărat, probabilitatea crește ușor. Eu personal aș spune că dintre cele două motive pentru economisirea energiei, mai importantă mi se pare conservarea.

— Nu-nțelegi cât de ridicolă – ba nu, criminală – este întreaga situație? Ne aflăm într-o navă complet inadecvată și tot ceea ce facem înrăutățește lucrurile și mai mult.

Boranova clătină din cap.

— Albert, te rog, încetează. Știi bine că n-am avut alternativă.

— În plus, rânji Dejnev, dacă izbutim să rezolvăm treaba în nava aceasta inadecvată, gândește-te că vom fi cu atât mai celebri. Vom fi eroi, eroi autentici. Noi vom fi decorați cu siguranță – toți. Asta nici nu se mai pune la îndoială. Iar dacă vom da greș, este minunat să știi că vom putea da vina pe navă.

— Da, indiferent ce se va întâmpla, veți fi eroi ruși, pufni Morrison. Dar eu ce voi fi?

— Albert, nu trebuie să uiți, îi atrase atenția Boranova, că nici tu nu vei fi ignorat dacă avem succes. În trecut, Ordinul Eroului Rus a fost acordat multor străini, inclusiv americani. Chiar dacă, dintr-un motiv sau altul, ai declina această onoare, se va stabili validitatea teoriilor tale și este posibil să primești un premiu Nobel chiar înaintea noastră.

— Eu zic că nu-i momentul să ne culcăm pe laurii victoriei, spuse neurofizicianul. Îți mulțumesc foarte mult, totuși pentru o vreme mă voi abține din a-mi întocmi discursul de acceptare al Nobelului.

— De fapt, interveni Kaliinin, mă întreb dacă vom putea ajunge la un neuron.

— Care-i greutatea? se miră pilotul. Putem înainta, putem cârmi și ne găsim în creier. Pe aici pe undeva trebuie să existe miliarde de neuroni.

— Pe unde anume? Nu văd absolut nici unul. Numai fibre de colagen.

— Tu cât de mare crezi că-i volumul de fluid intercelular?

— Grosimea lui ar fi microscopică, dacă mărimea noastră ar fi cea normală. Acum însă avem dimensiunile unei molecule de glucoză și, față de aceste dimensiuni, este posibil ca până la cel mai apropiat neuron să fie cel puțin un kilometru.

— Ei bine, atunci vom merge un kilometru. Va dura ceva timp, dar se poate face.

— Dacă ar fi vorba de deplasarea în linie dreaptă, da, însă ne găsim în mijlocul unei jungle dese. Va trebui să virăm și să ocolim o fibră, apoi alta, pentru ca, în cele din urmă, să parcurgem cincizeci de kilometri și să ne pomenim înapoi în locul de plecare. O să bâjbâim printr-un labirint și nu vom da peste un neuron decât dintr-o pură întâmplare.

— Iuri are o hartă, aminti Dejnev deși glasul îi sună puțin nesigur. Cerebro-nu-știu-cum a lui...

Konev se încruntă, apoi clătină din cap.

— Cerebrograful meu îmi indică rețeaua circulatorie a creierului și configurația celulelor, dar nu-l pot utiliza pentru a ne indica poziția în fluidul intercelular. Nu cunoaștem genul acesta de detalii, iar din cerebrografie nu se poate obține mai mult decât a fost introdus în prealabil.

Morrison privi prin peretele navei. În toate direcțiile se puteau distinge fibre de colagen, suprapunându-se și blocându-le calea. Ochiul nu putea pătrunde prea departe în nici o direcție și în nici o direcție nu se zăreau altceva decât fibre și iarăși fibre.

Nici o celulă nervoasă! Nici un neuron!

13. Celula

Încă nu s-a construit zidul care să spună: „Bun-venit, străine!"
Tata Dejnev

55

Nările Boranovei se dilatară ușor, iar sprâncenele ei negre se adunară, totuși glasul îi rămase calm.

— Arkadii, vorbi ea. Vei merge drept înainte, pe cât posibil în linie dreaptă. Cotește cât mai puțin cu putință și, în măsura posibilităților, alternează virajele la stânga cu cele la dreapta. În plus, alternează și deplasările pe verticală.

— O să fie destul de derutant, mârâi pilotul.

— Bineînțeles c-o să fie, dar sper să nu devină complet derutant. Poate nu vom izbuti să mergem chiar în linie dreaptă, însă poate că nici în cerc, spirală sau elice. Mai devreme sau mai târziu ar trebui să ajungem la o celulă.

— Poate că dacă mai deminiaturizezi niței nava..., încercă Dejnev.

— Nu!

— Stai, nu te grăbi. Gândește-te! Dacă ne deminiaturizăm niței, vom avea mai puțin spațiu de străbătut. Noi creștem, iar spațiul dintre vasul sanguin și neuron se micșorează. Înțelegi?

— Înțeleg. Dar cu cât dimensiunile noastre vor crește, cu atât ne va fi mai greu să ne strecurăm printre fibre. Neuronii creierului sunt bine protejați. Creierul este singurul organ complet închis într-o carapace osoasă, iar neuronii în sine, care sunt cei mai neregulați din corp, formează o masă compactă împreună cu materialul intercelular. Privește în jur! Doar reduși la dimensiunile unei molecule de glucoză putem trece prin și pe lângă colagen fără, sperăm noi, să lezăm creierul.

— Nu cred, rosti Konev, că va trebui să călătorim complet orbește, complet aleatoriu.

— Cum altfel, Iuri? întrebă conducătoarea expediției.

— În mod sigur, neuronii își dezvăluie caracteristicile. Periodic, la intervale foarte scurte, fiecare este străbătut de impulsuri nervoase. Ele ar putea fi detectate.

— Neuronii sunt izolați, se încruntă Morrison.

— Axonii sunt izolați, nu celulele însele.

— Adevărat, dar impulsurile nervoase sunt mai puternice prin axoni.

— Nu, este posibil ca impulsurile să fie mai puternice prin sinapse, care nu sunt nici ele izolate. Sinapsele ar trebui să „scapere" tot timpul, iar tu ar trebui să le poți determina scăpărările.

— În capilar n-am reușit lucrul ăsta, îi reaminti americanul.

— În momentul acela nu ne aflam lângă peretele corespunzător al capilarului. Albert, nu-nțeleg de ce comentezi? Îți cer să încerci să detectezi unde cerebrale. De asta te afli aici, nu?

— Am fost răpit, izbucni Morrison. *De aceea* mă aflu aici.

Boranova se aplecă spre el.

— Albert, indiferent care ar fi motivul, acum te afli aici și sugestia lui Iuri mi se pare rezonabilă. Pe de altă parte, Iuri, trebuie întotdeauna să adopți atitudinea aceasta ostilă?

Morrison constată că tremura de furie și, pentru o clipă, nu înțelese pricina. Propunerea lui Konev fusese, într-adevăr, rezonabilă.

Își dădu apoi seama că i se cerea să-și testeze teoriile în condiții care nu-i mai permiteau scuze. Se afla la marginea unei celule cerebrale care, prin comparație cu el, avea dimensiunile unui munte. I se putea cere să-și desfășoare testările chiar în interiorul unei astfel de celule. Iar dacă o făcea... și dacă dădea greș, ce scuze și ce argumente ar mai fi putut ascunde faptul că ipotezele lui erau greșite și așa fuseseră din capul locului?

Era furios, desigur, pentru că circumstanțele îl înghesuiseră într-un colț neplăcut – de fapt, nu era furios pe Konev.

O simțea pe Boranova așteptându-l să spună ceva și pe Konev menținându-și uitătura incandescentă.

— Dacă detectez semnale, spuse Morrison, le voi detecta din toate părțile. Cu excepția capilarului din care tocmai am ieșit, suntem înconjurați de un număr imens de neuroni.

— Totuși, observă Konev, unii se află mai aproape decât alții, iar unul-doi vor fi cei mai apropiați dintre toți. Nu poți deduce direcția din care intensitatea semnalelor este maximă? După aceea ne putem orienta în funcție de semnalul respectiv.

— Receptorul meu nu-i configurat pentru determinarea direcției semnalelor.

— Aha! Deci și americanii folosesc instrumente prevăzute pentru scopuri specifice și nu se pregătesc pentru situații excepționale. Nu doar rușii ignoranți...

— Iuri! rosti tăios Boranova.

Konev înghiți un nod, după care urmă:

— Cred că vrei să-mi spui că am din nou o atitudine ostilă. În cazul acesta, Natalia, spune-i *tu* să inventeze o modalitate care să-l anunțe direcția din care provin semnalele cele mai puternice.

— Albert, zise femeia, te rog: încearcă s-o faci. Dacă eșuezi, va trebui să rătăcim orbește prin jungla de colagen cu speranța că nu va dura o eternitate până să găsim ceva util.

— Rătăcim chiar acum, în timp ce vorbiți, anunță aproape voios Dejnev, dar tot nu întrezăresc nimic.

Încă furios, Morrison își activă calculatorul și-l trecu pe modul de recepție a undelor cerebrale. Display-ul pâlpâi, dar era numai zgomot de fond... deși mult mai intens decât fusese în capilar.

Până atunci folosise electrozi ce implicau poziționarea în interiorul unui nerv. Unde ar fi trebuit să-i pună acum? Se găsea deja în interiorul creierului, ceea ce făcea ca problema poziționării să fie o anomalie. Totuși, poate dacă ar fi ridicat electrozii, cât mai rigidizați, și i-ar fi depărtat, aidoma unei perechi de antene, ei și-ar fi putut îndeplini rolul. La actuala lor mărime, interstițiul lor ar fi fost infim și probabil deloc util, totuși...

Dublă și redublă electrozii, care se ridicară în aer sub forma unor bucle largi, aducând cu antenele unei insecte. După aceea, focalizâ și intensifică recepția, iar pâlpâielile de pe ecran se transformară în sinusoide subțiri și pronunțate, dar numai pentru o clipă. Fără să vrea, îi scăpă un strigăt.

— Ce s-a-ntâmplat? făcu Boranova alarmată.

— Am recepționat ceva. Doar o străfulgerare care acum a pierit.

— Mai încearcă o dată.

Morrison ridică ochii de pe display.

— Ascultați-mă toți. Doresc liniște. Lucrul cu programul acesta este dificil și-l reușesc cel mai bine când mă pot concentra pe deplin. Ați înțeles? Nici un zgomot – nimic.

— Ce ai recepționat? întrebă Konev încetișor.

— Poftim?

— O străfulgerare, spuneai că ai recepționat o străfulgerare. Putem ști despre ce a fost vorba?

— Nu, pentru că nu știu nici eu ce a fost. Vreau să ascult din nou. Întoarse capul. Natalia, eu nu pot da comenzi, dar tu o poți face. Nu vreau să fiu deranjat de nimeni, mai ales de Iuri.

— Vom tăcea chitic, încuviință femeia. Dă-i drumul, Albert. Iuri, nu vreau s-aud musca!

Americanul privi scurt în stânga, deoarece simțise o atingere ușoară pe mână. Kaliinin îl privea atentă, zâmbind. Deschise gura în mod exagerat, simulând cuvintele, și Morrison le putu înțelege chiar în rusă: „Nu-l băga-n seamă. Dă-i o lecție! Dă-i o lecție!"

Ochii ei păreau că scânteiază. Fără să vrea, neurofizicianul îi surâse drept răspuns. Poate că femeia era pe de-a întregul motivată de dorința răzbunării pe un bărbat care o abandonase, totuși fu satisfăcut de expresia de asigurare și de încredere din ochii ei.

Înapoi la treabă! Morrison căută să ignore lumea din jur, să ignore starea lui, să se gândească numai la calculator, la minusculele fluctuații ale câmpului electromagnetic produse de schimburile de ioni de sodiu și potasiu prin membrana neuronală.

Ecranul pâlpâi din nou și focaliză într-o configurație de sinusoide de amplitudine redusă. Precaut, abia îndrăznind să atingă tastele, Morrison comandă extinderea imaginii. Crestele și văile se lățiră, iar extremitățile laterale dispărură de pe ecran. Pe singura sinusoidă rămasă se zărea o virgulită încețoșată.

„Înregistrează undele", se gândi el, temându-se să rostească cu voce tare, temându-se până și să gândească prea intens în direcția respectivă, pentru ca nu cumva cel mai mărunt efort fizic sau mental s-o anuleze.

Virgulița – undele sceptice, cum le denumea el – alterna între încețoșare și o rezoluție ceva mai bună, fără să devină vreodată perfect distinctă.

Morrison nu era surprins. Poate că detecta câmpurile mai multor celule care nu se duplicau tocmai exact. La aceasta trebuia adăugat și efectul izolator al peretelui de plastic al navei. Plus permanenta trepidație cauzată de mișcarea browniană. Era de asemenea posibil să fi avut vreun rol sarcina interferatoare a grupărilor de atomi din exteriorul câmpului de miniaturizare.

Marea surpriză era faptul că detecta totuși unde.

Foarte, foarte încet, stabili contactul cu antena: își mișcă degetele în sus și-n jos, întâi o mână, apoi cealaltă, ambele în aceeași direcție și apoi în direcții opuse. După aceea, îndoi ușurel antena într-o parte și în alta. Undele sceptice se focalizau și se încețoșau, dar bărbatul nu știa cu precizie care anume dintre acțiunile lui determinau focalizarea.

Apoi, într-un punct anume, sinusoidele micuțe se focalizară distinct. Într-o parte sau alta, ele se încețoșau, dar într-o direcție erau perfect clare. Morrison încercă să-și oprească tremurul mâinilor.

— Arkadii, rosti el.

— Da, magicianul meu american!

— Cotește la stânga și puțin în sus. Nu vreau să vorbesc prea mult.

— Va trebui să ocolesc niște fibre.

— Ocolește-le lent. Dac-o faci prea repede, voi pierde focalizarea.

Morrison se luptă să-și oprească ochii din a se îndrepta spre stânga, spre Kaliinin. O singură privire spre chipul ei și un singur gând inevitabil legat de frumusețea tinerei ar fi reprezentat o distragere suficientă ca să defocalizeze imaginea. Până și gândul la distragere fu în sine suficient pentru ca unda cerebrală să pâlpâie.

Dejnev cotea nava în arcul lin pe care-l putea permite improvizația motoarelor și, lent, Morrison modifică corespunzător poziția antenelor. Ocazional, murmura câte o indicație scurtă: „Sus și la dreapta", „Jos", „Puțin la stânga". În cele din urmă, șuieră:

— Drept înainte!

„Ar fi trebuit să fie mai ușor", se gândi el pe măsură ce se apropiară, dar nu se putea relaxa până nu zărea cu adevărat un neuron. Prin desișul aproape de nepătruns al colagenului nici nu-l putea distinge până nu ajungeau chiar lângă el.

Concentrarea era la fel de obositoare ca și încordarea unui mușchi care rămâne tensionat. Morrison trebuia să introducă și puțină variație. Trebuia să se gândească la altceva, la ceva neutru, ceva care, pentru o vreme, să-i destindă mintea. De aceea se gândi la fosta lui familie, deoarece se gândise atât de des la ea încât imaginea pălise și-și pierduse oarecum efectul. Era o fotografie îngălbenită și îndoită la colțuri, iar bărbatul se putea desprinde rapid din ea pentru a reveni la contemplarea unidirecționată a undelor sceptice.

Apoi, fără avertisment și cu totul copleșitor, un alt gând îi cotropi mintea. O imagine mentală perfect definită a Sofiei Kaliinin, arătând mai tânără, mai drăguță și mai fericită decât o văzuse vreodată în scurtul timp de când o cunoscuse. Iar o dată cu imaginea aceea năvăli un vălmășag de iubire, frustrare și gelozie care-i slăbi toate puterile.

Nu fusese conștient de nici unul dintre aceste sentimente, dar cine putea ști ce gânduri și emoții subconștiente puteau fi ascunse în propriile sale celule cerebrale? Kaliinin? Oare acestea erau sentimentele lui față de femeie? Atât de rapid? Sau tocmai tensiunile anormale ale fantasticei călătorii în creier determinaseră asemenea răspunsuri fantastice?

Abia atunci observă că ecranul se înceţoşase complet. Tocmai se pregătea să-i strige lui Dejnev să oprească motoarele, cât timp se concentra şi încerca să regăsească undele, când vocea pilotului bubui:

— Uite-o, Albert! Ne-ai condus spre ea ca un copoi de vânătoare. Felicitări!

— De asemenea, zise Boranova privind chipul plecat al lui Konev, felicitări lui Iuri, care a venit cu ideea şi l-a convins pe Albert să încerce.

Faţa lui Konev se relaxă şi Dejnev spuse:

— Dar cum intrăm?

56

Morrison privea cu interes peisajul din faţă. Un perete vast şi cutat se întindea în sus şi în jos, la stânga şi la dreapta, atât cât băteau proiectoarele navei. Cutele erau ele însele formate din domuri mai mici astfel că, la o cercetare mai amănunţită, peretele părea o tablă de şah cu pătratele bombate în exterior. Între proeminenţele acelea se extindeau protuberanţe neregulate, aidoma unor funii scurte, groase şi multiramificate, ce confereau peretelui un aspect de zdrenţuire.

Cu puţin efort, Morrison ţinu seama de scara miniaturizării şi pricepu că proeminenţele erau capetele moleculelor de fosfolipide ce alcătuiau membrana celulară. Uluit, înţelese abia acum ce însemna ca nava să aibă mărimea unei molecule de glucoză. Celula era un obiect enorm; conform actualelor dimensiuni ale navei, trebuia să aibă o întindere de câţiva kilometri.

Konev studia de asemenea membrana celulară.

— Nu sunt sigur, spuse el, că-i o celulă cerebrală... sau, cel puţin, un neuron.

— Ce altceva poate fi? pufni Dejnev. Suntem în creier şi asta-i o celulă.

Konev nu se străduí să-şi ascundă dispreţul de pe faţă, când spuse:

— Există mai multe tipuri de celule cerebrale. Neuronul este celula importantă, principalul agent al minţii. În creierul omenesc există zece miliarde de neuroni, dar de zece ori mai multe celule gliale de câteva tipuri, ce au funcţii subsidiare şi de sprijin. Ele sunt considerabil mai mici decât neuronii. Aşadar, probabilistic vorbind, există de zece ori mai multe şanse ca asta să fie o nevroglie. Undele cerebrale se află în neuroni.

— Nu ne putem conduce pur şi simplu după şansă, observă Boranova. Iuri, nu poţi determina dacă-i vorba despre un neuron sau despre o nevroglie, fără să recurgi la statistici?

— Doar privind celula, n-o pot face. De la dimensiunea mea actuală, nu văd decât o secțiune redusă din membrana unei celule, iar într-un astfel de caz, celulele seamănă aproape perfect între ele. Ar trebui să creștem în mărime, pentru a căpăta o vedere panoramică. Natalia, cred că acum am putea crește. La urma urmelor, am ieșit din ceea ce numeai „jungla de colagen".

— Dacă-i necesar, ne putem deminiaturiza, încuviință Boranova, totuși creșterea dimensiunilor durează mai mult și este mai riscantă decât reducerea lor. Creșterea înseamnă generarea de căldură și trebuie efectuată lent. Există alternativă?

— Am putea încerca din nou instrumentul lui Albert, propuse Konev. Albert, ne poți spune dacă undele sceptice pe care le detectezi provin din față, ori din altă direcție?

Morrison ezită. Înainte ca display-ul să se încețoșeze, imediat înainte de a fi reperată celula, avusese viziunea cu Kaliinin și nu dorea revenirea acesteia. Era prea stânjenitoare, prea tulburătoare. Cu siguranță, dacă mintea lui ascundea și suprima emoțiile, asta se întâmpla fiindcă era mai bine să fie ascunse și suprimate.

— Nu-s sigur..., începu el șovăitor.

— Încearcă, rosti Konev.

Ridicând din umeri, americanul porni calculatorul. După câteva clipe spuse:

— Recepționez undele, dar nu la fel de puternic ca înainte.

— Ți se par mai puternice în altă direcție?

— Parcă sunt mai puternice în sus, totuși trebuie să te avertizez din nou că posibilitățile de locație direcțională ale echipamentului meu sunt primitive.

— Mda, ca și nava despre care te-ai plâns atâta... Natalia, uite ce cred eu că s-a întâmplat: Venind încoace, am fost capabili să detectăm un neuron aflat exact în spatele unei nevroglii. Când a văzut nevroglia, Arkadii a virat în mod firesc spre ea, dar corpul celulei maschează acum neuronul și noi recepționăm mai slab undele cerebrale.

— În cazul acesta, spuse Boranova, trebuie să trecem peste ea și să continuăm spre neuron.

— Iar în *acest* caz, continuă Konev, repet că trebuie să ne deminiaturizăm. La mărimea noastră actuală, de moleculă de glucoză, distanța pe care trebuie s-o străbatem ca să trecem peste nevroglie poate fi de o sută, ori de o sută cincizeci de kilometri. Dacă ne mărim lungimea de zece ori, să zicem la masa și dimensiunile unei mici molecule de proteină, am reduce distanța aparentă la doar zece-cincisprezece kilometri.

— Natalia, ca să pătrundem în neuron trebuie să ne păstrăm di mensiunile actuale, spuse Kaliinin.

— Bineînțeles, replică Konev. O dată ajunși la neuron, revenim l dimensiunile necesare.

Boranova suspină și păru pierdută în propriile-i gânduri.

— Natalia, continuă Konev cu o blândețe deloc specifică, în cele din urmă va trebui să ne modificăm dimensiunile. Nu putem rămâne pe vecie la mărimea glucozei.

— Detest să ne deminiaturizăm mai des decât trebuie! exclam comandanta.

— Dar acum, *trebuie* s-o facem. Nu ne putem permite să navigăm ore întregi peste membrana unei celule. În etapa actuală, o deminiatu rizare de zece ori implică o modificare energetică scăzută.

— Procesul de deminiaturizare nu poate iniția o continuare ne controlată și explozivă? întrebă Morrison.

— Intuiția ta este perfectă, Albert, surâse strâmb Boranova. Fără s ai habar de teoria miniaturizării, izbutești să prinzi esențialul. O dată începută, este cel mai prudent să continuăm deminiaturizarea. Oprirea ei implică un anume risc.

— Un anume risc implică și păstrarea dimensiunilor moleculei de glucoză un timp mai îndelungat decât cel necesar, observă Konev.

— Adevărat, aprobă femeia din cap.

— Să supunem la vot și să recurgem la o decizie democratică? propuse Dejnev.

Boranova înălță brusc capul și ochii ei negri părură că fulgeră. Maxilarele pătrate i se încleștară ferm și spuse:

— Nu, Arkadii. Luarea deciziei reprezintă responsabilitatea mea și voi crește dimensiunile navei.

Se aplecă deasupra comenzilor ei și, în scurt timp, Morrison obosi să încerce să privească. Nu putea distinge ce anume făcea femeia, nici chiar dacă ar fi văzut n-ar fi înțeles și, la toate acestea se adăuga simplul fapt că gâtul începuse să-l doară din cauza efortului de a-l ține răsucit. Privi înainte și-l văzu pe Konev care se întorsese la rândul lui spre locul din spate.

— În legătură cu detectarea undelor sceptice..., începu rusul.

— Ce-i cu ea?

— Când am traversat jungla de colagen, îndreptându-ne către aceastăcelulă...

— Da, ce-i cu ea?

— Ai obținut... ceva?

Morrison își reaminti imaginea pregnantă a Sofiei. Nimic similar nu exista în mintea lui acum. Nici măcar amintindu-și cum fusese atunci, nu putea apela o senzație similară. Ceea ce-i apăruse atunci în minte părea să fi fost obținut doar în condițiile stimulării intense a undelor sceptice concentrate și nu intenționa să-i descrie senzația lui Konev – de fapt, nimănui altcuiva.

Încercă să tragă de timp.

— De ce ar fi trebuit să obțin ceva?

— Pentru că așa s-a întâmplat când ai analizat unde sceptice la intensități de dimensiuni normale.

— Bănuiești că analiza la dimensiuni miniaturizate ar produce intensități superioare, sau că ar avea puteri mai mari de percepție?

— Este o ipoteză rezonabilă. Dar ai obținut sau nu ceva? Întrebarea nu implică teoretizarea. Te-am întrebat în legătură cu o observație. Ai obținut ceva?

Suspinând în gând, Morrison răspunse:

— Nu.

Konev continuă să-l privească peste umăr (iar americanul începu să se simtă oarecum stingherit și destul de iritat), apoi rosti încet:

— *Eu* am obținut.

— Cum? Ochii lui Morrison se dilatară de surpriză. Apoi, regăsindu-și precauția de cercetător, întrebă: Ce anume?

— Nu mare lucru, însă mă gândisem că poate tu ai simțit mai clar. Tu țineai și manipulai detectorul, care este mai adaptat la creierul tău decât la al meu.

— Ce anume ai obținut? Nu-mi poți descrie chiar nimic?

— Un soi de străfulgerare la nivel conștient. Am avut senzația că zăresc trei siluete umane, dintre care una mai mare.

— Despre ce crezi că ar fi putut fi vorba?

— Ei bine, Șapirov avea o fiică pe care o adora. La rândul ei, fiica avea doi copii, la care Șapirov ținea de asemenea foarte mult. Îmi imaginez că în coma lui, s-a gândit la ei sau și i-a reamintit, sau i s-a părut că-i zărește. Cine poate ști ce se petrece în starea de comă?

— O cunoști pe fiica și pe nepoții lui? I-ai recunoscut?

— Mi-au apărut ca văzuți printr-un geam în amurg. I-am sesizat doar ca trei siluete... Sperasem că tu i-ai văzut mai clar.

Morrison căzu pe gânduri, apoi clătină din cap.

— N-am văzut și nici n-am simțit ceva de felul acesta.

— Desigur, zise Konev, imaginile ar trebui să fie mai distincte o dată ce vom intra în neuron. Oricum, nu imaginile ne interesează – noi dorim să auzim cuvinte.

— N-am auzit niciodată cuvinte.

— Firesc, deoarece ai lucrat cu animale, care nu utilizează cuvinte.

— Așa-i. Totuși, o dată, am izbutit să fac teste pe un om, deși nu le-am comunicat niciodată. N-am simțit însă nici cuvinte, nici imagini.

Konev strânse din umeri.

— Știi, urmă Morrison, ținând seama de circumstanțe, ar fi normal ca mintea lui Șapirov să fie obsedată de membrii familiei... dacă acceptăm ca fiind adevărată interpretarea atribuită de tine imaginilor întrezărite. Care ar fi însă probabilitatea ca el să se gândească la niște formule matematice privind miniaturizarea?

— Era fizician. Până și propria lui familie trecea pe planul secund Dacă vom putea desprinde cuvinte din undele sceptice, ele vor fi legat de fizică.

— Așa crezi, nu?

— Sunt absolut sigur.

Cei doi amuțiră și, vreme de câteva minute, în navă nu se auzi u sunet. Apoi Boranova spuse:

— Am deminiaturizat nava la mărimea moleculei de proteină și am oprit procesul.

Zâmbi, dar la rădăcinile firelor de păr i se puteau distinge clar broboanele de transpirație.

57

Suprafața nevrogliei se întindea cât vedeau cu ochii în penumbra dinapoia razelor proiectorului, dar își modificase aspectul. Domurile și cutele se contopiseră, dispărând într-o textură fină. Funiile dintre domur deveniseră firișoare aproape imposibil de distins în timpul deplasăr navei.

Atenția lui Morrison era concentrată în majoritate asupra calculatorului său. Căuta să vadă dacă undele sceptice nu-și reduceau intensitatea, dar, periodic, nu putea să nu-și ridice ochii ca să privească la peisajul exterior.

Ocazional, din suprafața celulei se iveau procesele dendritice tipice ale unei celule nervoase – chiar și ale unei celule gliale subsidiare. Se ramificau, iarăși și iarăși, precum un copac golaș iarna, crescând din membrana celulei.

La noile dimensiuni sporite ale navei, dendritele continuau să fie mai mari la ieșirea din celulă. Semănau cu trunchiuri de arbori, dar se îngustau rapid și erau evident flexibile. Deoarece le lipsea rigiditatea

fibrelor cartilaginoase, unduiau în vârtejurile create de trecerea navei prin fluidul extracelular. Unduiau de altfel și la apropierea navei, iar Dejnev rareori trebuia să facă ceva pentru a le evita. Se îndoiau într-o parte și în cealaltă, și nava le depășea fără probleme.

Fibrele de colagen erau mai rare în imediata vecinătate a celulei și, grație dimensiunilor mai mari ale navei, erau mai subțiri și mai fragile. La un moment dat, una se ridică chiar deasupra lor. O atinseră cu peretele dinspre Morrison și americanul tresări înaintea contactului zgomotos, dar nava nu suferi deloc, ci fibra se îndoi, apoi se rupse și pluti. Bărbatul răsuci capul și o urmări câteva clipe, cât fusese în raza vederii sale, înainte de a rămâne în urmă.

— Nu trebuie să-ți faci griji, spuse Boranova. În creier există trilioane de asemenea fibre, așa că una în plus sau în minus nu contează. În plus, ele se autorefac, chiar și într-un creier atât de lezat ca al bietului Șapirov.

— Așa trebuie să fie, încuviință Morrison, totuși îmi vine greu să nu mă gândesc că înaintăm, distrugând printr-un mecanism infinit de delicat, care n-a fost destinat unei invazii tehnologice.

— Îți respect și-ți apreciez sentimentele, totuși nu știu ceva din lumea noastră care să fi apărut în urma unor procese geologice și biologice cu vreo aparentă anticipare a interferării omului. Omenirea provoacă o mulțime de rele Pământului și vieții, iar unele dintre ele le face în cunoștință de cauză... Apropo, îmi este sete. Nu vrei să bei ceva?

— Cum să nu!

— În locașul de sub brațul drept al fotoliului, o să găsești o cană. Dă-mi-o.

Distribui apă tuturor membrilor echipajului, comentând:

— Dacă mai doriți o porție, spuneți. Nu ducem lipsă de apă.

Dejnev își privi dezgustat cana, rămânând permanent cu o mână pe comenzi. Adulmecând-o, comentă:

— După cum zicea tata: „Cea mai bună băutură este apa pură, asta dacă-ți dai seama că alcoolul este agentul purificator."

— Da, Arkadii, încuviință Boranova. Sunt convinsă că tatăl tău își „purifica" frecvent apa, dar aici, pe navă, cu mâinile pe comenzi, apa ta va fi nepurificată.

— Cu toții trebuie să trecem prin momente grele la răstimpuri, oftă pilotul, care deșertă cana, strâmbându-se.

— Ca fapt divers, rosti Boranova, cred că-i ora prânzului, dar ne putem descurca și fără el. Deși...

— Deși ce? întrebă Dejnev. O farfurie plină cu borș fierbinte, dres cu smântână...

— Contrar regulamentului, spuse femeia, am strecurat pe navă niște ciocolată – bogată în calorii și fără fibre.

— O să facem carii, zise Kaliinin.

— Nu imediat, chicoti Boranova, iar dacă dorești să reduci reziduurile de zahăr, îți poți clăti gura cu puțină apă. Cine vrea o bucățică?

Patru mâini se ridicară, iar a lui Kaliinin nu fu ultima. Morrison era de-a dreptul încântat. Îi plăcea ciocolata și-și supse bucățica, pentru a o face să dureze cât mai mult. Gustul îi deșteptă brusc amintirea copilăriei sale. După ce terminară, Konev i se adresă în șoaptă:

— Ai simțit ceva în timpul trecerii peste nevroglie?

— Nu, clătină din cap Morrison. Dar tu?

— Așa mi s-a părut. Mi-au trecut prin minte cuvintele „câmpuri verzi".

Morrison se abținu să nu pufnească și pentru o vreme rămase pierdut în gânduri.

— Ce părere ai? insistă rusul.

— Prin minte ne trec permanent cuvinte, ridică din umeri celălalt. Uneori prinzi ceva din zbor. Alteori îți pătrunde în conștiință, sau unele gânduri subconștiente îți invadează mintea pentru ca o frază să iasă la suprafață, sau, pur și simplu, poate să fie vorba despre un soi de halucinație auditivă.

— Le-am auzit când ți-am privit calculatorul și m-am concentrat asupra lui.

— Bănuiesc că doreai să fii conștient de ceva și, atunci, ți-a răspuns, fulgerându-ți prin minte. Același efect se obține în vise.

— Nu, nu! Asta a fost real.

— Cum poți să-ți dai seama, Iuri? Eu n-am simțit nimic. Crezi c-a mai simțit cineva?

— Ei n-aveau cum să simtă. Nimeni nu se concentra asupra calculatorului tău. Poate că nimeni din navă n-are un creier suficient de asemănător cu al tău pentru a-ți simți lungimile de undă, dacă pot folosi o astfel de expresie.

— Astea sunt simple bănuieli. În plus, ce ar trebui să însemne cuvintele acelea?

— „Câmpuri verzi"? Șapirov avea o casă la țară. Poate că și-a reamintit pajiștile.

— Este posibil ca el să fi oferit numai imaginea, iar tu să fi contribuit cu cuvintele.

Konev se încruntă, tăcu câteva clipe, apoi rosti pe un ton evident ostil:

— De ce te opui cu atâta îndârjire posibilității de a recepta un mesaj? Morrison își îngădui să vorbească la fel de neprietenos.

— Pentru că m-am fript, atunci când am menționat astfel de percepții senzoriale. Am fost ridiculizat de atâtea ori încât am devenit prudent. Imaginea unei femei cu doi copii nu ne spune nimic, la fel și cuvinte precum „câmpuri verzi". Dacă ai dori să-ți publici observațiile, cum le-ai putea deosebi de o imagine sau de o frază autogenerată? Uite ce-i, Iuri, ca să fie utilă, o aluzie, oricât de vagă și indirectă, trebuie să fie asociată relației cuantică-relativitate. Așa ceva putem publica. Orice fenomen care nu se ridică la nivelul acesta minim nu-i convingător, nu va trezi încrederea. Nu vom reuși decât să ne facem singuri rău. Vorbesc din experiența personală.

— Dar dacă *tu* reușești să auzi ceva vital, ceva legat de proiectul nostru? întrebă Konev. Dacă nu ne vei spune ce ai auzit?

— De ce să nu vă spun? Dacă aș percepe ceva din fizică, legat de miniaturizare, n-aș deține aparatul teoretic necesar înțelegerii, iar dacă aș păstra informațiile pentru mine, n-aș câștiga nimic. Dacă vom împărți meritul obținerii unui rezultat util, calculatorul acesta rămâne al meu și este activat de teoriile mele. Eu voi căpăta principala recunoaștere a meritelor. Nu voi ține nimic pentru mine, Iuri. Atât interesul meu personal cât și onoarea de savant mă vor împiedica să acționez astfel. Dar tu...?

— Bineînțeles că voi anunța orice simt. Am făcut-o chiar acum, nu?

— Nu mă refer la „câmpuri verzi". Asta-i o prostie. Să presupunem că simți ceva foarte important, dar eu nu simt. Nu te-ai putea gândi că informația reprezintă un secret de stat, la fel ca miniaturizarea? Mi-ai spune informația, atrăgând asupra ta mânia Comitetului Coordonator?

— Discutați politică, domnilor? se interesă Boranova tăios.

— Vorbeam despre posibilele întrebuințări ale aparatului lui Albert, răspunse Konev. Dacă aflu ceva important din undele sceptice ale lui Șapirov, ceva ce Albert nu recepționează, el crede că nu-i voi spune nimic, pretextând că-i vorba despre un secret de stat.

— Este posibil, zise Boranova.

— Avem nevoie de cooperarea lui Albert. Programul și echipamentul sunt ale lui și sunt sigur că el știe în ce fel le-ar putea folosi cu o eficiență nu tocmai maximă. Dacă nu-i pe deplin convins de cinstea și de bunele noastre intenții, ar putea proceda așa încât noi să nu simțim nimic. Sunt gata să împărtășesc tot ceea ce simt, dacă și el va face la fel.

— Comitetul ar putea dezaproba o asemenea acțiune, după cum a sesizat însuși Albert, îi atrase atenția Boranova.

— Natalia, interveni Kaliinin, sunt de acord că trebuie să fim corecți cu Albert, deoarece îi cerem același lucru în relația cu noi. Folosindu-se de programul lui – direcție în care deține o experiență vastă –, el are șanse mai mari decât noi să găsească ceva util. O politică de schimb reciproc este probabil mai avantajoasă pentru noi. Așa-i, Albert?

Morrison încuviință din cap.

— Exact la asta mă gândeam și aș fi menționat amănuntul, dacă s-ar fi părut că-mi veți spune că-i împotriva politicii guvernamentale să fiți cinstiți față de mine.

— Ei bine, concluzionă Boranova, atunci să așteptăm evenimentele.

Americanul rămase preocupat de propriile sale gânduri, privindu-și neatent display-ul.

— O altă celulă în față, anunță Dejnev, la vreo doi kilometri. Se pare însă că-i mai mare decât cea peste care trecem. E un neuron, Iuri?

Konev, care păruse și el cufundat în gânduri, tresări brusc.

— Albert, ce spune programul tău? Este un neuron?

— Trebuie să fie, zise Morrison care-și orientase deja antena. N-am mai văzut unde sceptice atât de pronunțate.

— Perfect! exclamă Dejnev. Și-acum ce facem?

58

Kaliinin privi gânditor suprafața celulei de sub ei și spuse:

— Natalia, cred că va trebui să ne miniaturizăm din nou la dimensiunea unei celule de glucoză. Arkadii, du-ne printre dendrite, ca să putem coborî pe suprafața celulei.

Morrison examină și el suprafața. Dendritele erau mult mai complexe decât cele de pe nevroglie. Cea mai apropiată se ramifica și se ramifica din nou, până semăna cu o frunză scămoșată, pierzându-se dincolo de raza proiectorului navei. Altele, mai depărtate, erau mici și neclare.

Bărbatul bănuia că aspectul de scămoșare neclară se datora, cel puțin parțial, mișcării browniene. Cu toate acestea, mișcarea browniană nu putea fi atât de accentuată. Probabil că fiecare ramificație finală – fiecare crenguță – întâlnea o crenguță similară sau un neuron vecin, formând acea atingere intimă numită sinapsă. Legănatul crenguței n-ar fi fost îndeajuns de puternic pentru a întrerupe contactul, în caz contrar, creierul n-ar mai fi putut funcționa.

Dejnev apropiase nava de celulă, lunecând lent pe lângă cea mai apropiată dendrită și Morrison avu senzația că suprafața neuronului își modifica aspectul.

Evident, așa trebuia să se întâmple, deoarece se miniaturizau din nou. Cutele de la suprafața celulei deveneau mai proeminente și se separau în domuri. Între domurile de fosfolipide, firișoarele se preschimbau în funii. „Receptorii", gândi Morrison. Fiecare dintre ei avea rolul de a se lega de o anumită celulă care avea să fie utilă neuronului și, cu siguranță, glucoza avea să fie cea mai folositoare dintre toate.

Miniaturizarea se desfășura considerabil mai rapid decât procesul invers. Absorbirea energiei era simplă, în vreme ce eliberarea de energie a deminiaturizării era periculoasă. Morrison înțelegea acum perfect lucrul acesta.

Încruntându-se preocupat, Kaliinin vorbi:

— Nu știu care receptori sunt pentru glucoză, deși mulți dintre ei ar trebui să fie. Treci lent pe deasupra lor, Arkadii – foarte lent! Dacă suntem prinși, nu vreau să ne desprindem și nici să rupem receptorul.

— Nici o problemă, Sofica, încuviință pilotul. Dacă decuplez motoarele, nava se oprește imediat. Nu se poate propulsa printre atomii ce ne înconjoară. Mediul este prea vâscos. De aceea le voi da numai câte un impuls de energie, atât cât să ne strecurăm pe lângă moleculele de apă și vom trece în vârful picioarelor peste receptori.

Acum se deplasau paralel cu suprafața neuronului. Receptorii se clătinau ușurel și americanul nu-și putea da seama care erau liberi și care se atașaseră de unele molecule ce-i însoțeau prin fluidul extracelular.

Încercă să se concentreze asupra acelor molecule. În fluid apăreau scânteieri ce puteau proveni de la proiectorul navei care se reflecta din molecule, totuși nu se distingea nimic clar. Nici chiar suprafața membranei celulei nu era *clară*, dacă o priveai direct. Era mai degrabă impresia suprarealistă a unei suprafețe decât una reală – prea puțini fotoni se reflectau și prea puțini ajungeau la ei, la scara miniaturizată.

Cu toate acestea, la lumina scânteierilor, putea observa o granulație a fluidului prin care treceau (cu siguranță, molecule de apă). La răstimpuri, printre granule apăreau forme similare unor viermi, care se răsuceau, se învârteau, se închideau și se deschideau. Desigur, vecinătatea imediată a navei se afla sub acțiunea câmpului de miniaturizare, astfel că moleculele și atomii obișnuiți se micșorau când pătrundeau în acesta și se măreau din nou la ieșire. Numărul de atomi care trecea prin aceste transformări trebuia să fie enorm, dar modificarea energetică rezultată, chiar cumulată de la toți atomii, era îndeajuns de

redusă ca să nu secătuiască perceptibil nava, să producă deminiaturizarea spontană, ori să cauzeze vreo vătămare. Cel puțin, *nu părea* să cauzeze vreo vătămare.

— Nu vreau să-ți pun sub semnul întrebării capacitățile, Sofia, vorbi Boranova, totuși te rog să verifici dacă nava are tiparul electric al glucozei.

— Te asigur că-l are.

Parcă dorind să-i confirme afirmația, nava se răsuci pe neașteptate, judecând după schimbarea bruscă a imaginilor văzute prin pereți.

În condiții normale, o asemenea manevră i-ar fi azvârlit pe toți pasagerii de pereți ori i-ar fi apăsat cu putere de brațele fotoliilor. Masa și inerția erau însă practic nule și se simțea doar o legănare slabă, de-abia deosebindu-se de cea pe care o asociau mișcării browniene.

— Ne-am cuplat de un receptor de glucoză, anunță Kaliinin.

— Perfect, spuse Dejnev. Am oprit motoarele. Acum ce facem?

— Nimic, răspunse Kaliinin. Lăsăm celula să-și vadă de treabă și așteptăm.

În realitate, receptorul nu intrase în contact direct cu nava. Acesta era un lucru bun, deoarece dacă s-ar fi apropiat mai mult ar fi pătruns în câmpul de miniaturizare, iar vârful său ar fi colapsat. Așa însă avea loc doar o apropiere de câmpuri electrice: pozitiv de negativ și invers. Atracțiile nu erau de tip ionic, complet, ci de tipul mai slab al legăturilor de hidrogen. Suficient pentru a fi menținuți locului, dar în același timp destul de slabe ca să permită navei să se poată îndepărta în anumite limite, ca și cum ar fi fost legată prin benzi elastice.

Receptorul se întindea pe lungimea navei și avea contur neregulat, de parcă urma un șablon de proeminențe în lungul fuzelajului de plastic. Evident, fuzelajul era neted și lipsit de asperități vizibile, totuși Morrison era aproape sigur că exista un câmp electric care se bomba în locurile unde grupările hidroxil aveau structură glucopiranozică, proeminențele având formele din molecula naturală.

Neurofizicianul privi din nou afară. Receptorul acoperea practic peretele navei din partea sa. Dacă privea însă dincolo de el, vedea suprafața neuronului, aparent nesfârșită, întrucât dispărea dincolo de bătaia maximă a proiectorului.

Suprafața părea că palpită ușor și bărbatul distinse mai multe detalii. Printre domurile regulate ale moleculelor de fosfolipide, întrezărea imagini ocazionale ale unei mase neregulate, despre care bănuia că era o moleculă de proteină ce traversa grosimea membranei celulei. Receptorii erau atașați de acele molecule, ceea ce nu-l mira pe Morrison. Știa că receptorii trebuie să fie peptide – lanțuri de aminoacizi.

Ei făceau parte din țesătura „coloanei vertebrale" a unei proteine, ieșind spre exterior, receptori diferiți alcătuiți din aminoacizi diferiți, într-o ordine specifică, astfel concepută ca să dețină un tipar al câmpului electric corespunzător (ca formă fizică și atracții opuse) celui al moleculei pe care trebuia s-o rețină.

În vreme ce privea, i se păru că receptorii se deplasau spre el. Erau în număr mai mare și numărul lor sporea permanent. Receptorii și moleculele de proteină de care erau atașați păreau că înoată printre moleculele de fosfolipide (care aveau dedesubt o peliculă de molecule de colesterol), ce se fereau din fața lor, închizându-se după aceea în urmă.

— Se-ntâmplă ceva, spuse Morrison și simți propria mișcare a navei prin inerția infimă ce le rămăsese la masa aceea complet neglijabilă.

59

— *Suprafața ne înghite, zise Konev.*

— Uite-așa ne face, ridică Dejnev o palmă lătăreață și bătătorită și o strânse în pumn.

— Exact, rosti Konev. Creează o învaginare, tot mai adâncă, înghițind canalul de legătură cu suprafața și retezându-l în cele din urmă, iar noi vom fi în interiorul celulei.

Nu părea deloc alarmat.

Nici Morrison nu era alarmat. Doreau să intre în celulă și acesta era modul în care urmau să se petreacă lucrurile.

Receptorii continuau să se adune, aducând fiecare câte o moleculă – una *reală* – printre care se afla și molecula falsă a navei. Suprafața celulei se închise deasupra lor, precum pumnul lui Dejnev, și pătrunseră înăuntru.

— Acum ce urmează? se interesă pilotul.

— Ne găsim într-o veziculă în interiorul celulei, zise Kaliinin. Ea va deveni tot mai acidă și receptorul se va detașa de noi. Toți receptorii vor reveni la membrana celulei.

— Dar noi? insistă Dejnev.

— Întrucât grație câmpului nostru electric suntem identificați ca o moleculă de glucoză, răspunse Kaliinin, celula va încerca să ne metabolizeze, să ne descompună în fragmente mai mici din care să extragă energie.

În timp ce vorbea, receptorul de peptide se desprinse de navă, descolăcindu-se.

— Este o idee bună s-o lăsăm să ne metabolizeze?

— N-o s-o facă, replică Morrison. Vom fi atașați de o moleculă de enzimă corespunzătoare, care va constata că nu reacționăm așa cum era de așteptat. Nu vom accepta o grupare fosfat, de aceea va fi neajutorată și probabil ne va elibera. *De fapt*, nu suntem o moleculă de glucoză.

— Dar dacă molecula de enzimă ne eliberează, nu se va atașa de noi o altă moleculă de enzimă de același tip, care va încerca din nou... și așa mai departe, la infinit? se interesă pilotul.

— Acum, când ai pus întrebarea asta, făcu Morrison frecându-și bărbia și constatând absent că firele bărbii începuseră să-i crească, mă gândesc că s-ar putea ca primele molecule să nu ne lase, dacă nu ne vom comporta așa cum e de așteptat.

— Minunat, se indignă Dejnev vorbind fără să-și dea seama în dialectul său, așa cum părea să facă ori de câte ori era surescitat – un dialect pe care Morrison avea întotdeauna greutăți să-l urmărească. Ne putem aștepta fie ca o moleculă de enzimă să ne țină ea însăși la nesfârșit, fie să fim trecuți, tot la nesfârșit, de la o enzimă la alta. După cum zicea tata: „Să fii salvat din ghearele unui lup de către un urs flămând, nu-i cine știe ce motiv de recunoștință."

— Ar fi bine să observi, spuse Kaliinin, că nici o moleculă de enzimă nu s-a atașat de noi.

— De ce oare? întrebă americanul.

— Datorită unei mărunte modificări a tiparului electric. Pentru a pătrunde în celulă a trebuit să imităm o moleculă de glucoză, dar ajunși înăuntru nu mai trebuie să păstrăm acest camuflaj. Ba chiar, *ar trebui* să imităm altceva.

— Dar nu toate moleculele sunt supuse transformărilor metabolice? se plecă spre ea Boranova.

— Nu tocmai. Glucoza, sau orice alt zahar simplu din corp, aparține unei anumite configurații moleculare, de aceea noi îi spunem glucoză-D. Eu am modificat tiparul electric, transformându-l în copia sa în oglindă. Am devenit glucoză-L și acum nu ne va atinge nici o enzimă, tot așa cum nici unul dintre noi nu-și va pune pantoful stâng în piciorul drept. Ne putem deplasa liber.

Vezicula care se formase când fuseseră introduși în interiorul celulei se destrămase și Morrison renunță să mai urmărească ceea ce se petrecea în continuare. Fragmente din jurul lor erau învăluite de molecule de enzime mult mai mari, ce păreau să le strângă și apoi să le elibereze. Probabil că victima, modificată în urma strângerii enzimatice, era eliberată pentru a fi strânsă de altă enzimă.

Totul se întâmpla fulgerător și, Morrison știa, aceea era doar partea anaerobică a procesului, în care nu se utiliza oxigen molecular. Avea să se încheie prin descompunerea moleculei de glucoză, cu cei șase atomi ai ei de carbon, în două fragmente de câte trei atomi.

În felul acela se producea energie, iar fragmentele se trimiteau mitocondriilor pentru încheierea procesului *cu* folosire de oxigen; un proces în care acționa molecula universală a transferului energetic, adenozintrifosfat (sau, pe scurt, ATP), pentru a declanșa procesul și, finalmente, ea avea să fie produsă în cantități mai mari decât cele inițiale.

Morrison simți imboldul de a abandona totul și de a găsi o modalitate de pătrundere într-o mitocondrie, micuța uzină energetică a celulei. La urma urmelor, detaliile proceselor mitocondriale *încă* nu fuseseră stabilite... dar apoi se retrase aproape furios înaintea gândului. Undele sceptice se aflau pe planul întâi. Își repetă asta cu furie, parcă încercând să silească o înțelegere a priorităților într-un creier excesiv de curios, care amenința să-și risipească preocuparea în prea multe direcții.

— În sfârșit, am intrat în neuron, Albert, anunță Konev. Să nu fim doar turiști. Ce descoperi acum în privința undelor sceptice?

14. Axonul

Cei care spun „Dau oricât să știu la ce te gândești" sunt de obicei excesiv de generoși.
Tata Dejnev

60

Morrison se simți iritat de ordinul lui Konev. Fusese în mod clar un ordin.

Își indică resentimentul prin refuzul de a vorbi o vreme. Continuă să privească afară, în interiorul neuronului, fără să poată identifica formele pe care le zărea. Distingea fibre, suprafețe contorsionate, aglomerări de dimensiuni nesigure și amorfe. În plus, avea senzația apăsătoare că în celulă exista un schelet, care menținea în loc formele mai mari – organitele –, dar că nava luneca prea repede pe lângă ele, ca și cum ar fi fost purtată de un fluviu ce se rostogolea năvalnic. Senzația de mișcare era mult mai evidentă decât în fluxul sanguin, pentru că deși existau obiecte mai mici (reziduuri?) ce se deplasau o dată cu ei, altele, mai mari, rămâneau aparent pe loc și erau depășite rapid.

— Iuri, spuse el în cele din urmă, ne deplasăm atât de rapid încât mișcarea va influența negativ undele sceptice.

— Ai înnebunit? pufni rusul. Nu ne deplasăm deloc rapid. Pur și simplu plutim o dată cu fluxul intracelular, care asigură transportul moleculelor mici la structura organită din celulă. Mișcarea este foarte lentă la scară normală – pare rapidă doar la scara noastră miniaturizată. Trebuie să te învăț fiziologia celulei?

Morrison își mușcă buzele. Uitase din nou felul în care miniaturizarea îi distorsiona percepțiile. Din nou, Konev avea dreptate.

— Ar fi mai bine, totuși, zise el căutând să-și recâștige respectul de sine, dacă ne-am schimba înapoi în glucoză-D, permițând unei enzime să ne înhațe. Mărimea combinată ne-ar încetini și ar fi mai ușor să recepționez undele.

— Nu-i nevoie să încetinim. Impulsul nervos călătorește în mod normal cu doi metri pe secundă. La dimensiunile noastre aparente, asta înseamnă de peste șaptezeci de ori viteza luminii. Prin comparație cu așa ceva, viteza noastră de deplasare, oricât de mare ți s-ar părea, este cu totul neînsemnată. Chiar dacă am avea viteza aparentă a unei rachete cosmice, față de impulsul nervos am părea practic nemișcați.

Americanul ridică mâna în semn de predare și se simți furios pe Konev. Există și iritări cauzate de *prea* multă dreptate.

— Haide, Albert, spuse Dejnev, studiază undele sceptice și dă-ne niște răspunsuri. După aceea am putea pleca de aici. Este foarte interesant să te afli într-o celulă, pentru cei cărora le place așa ceva, dar eu sunt deja sigur că am văzut suficient. După cum zicea tata: „Partea cea mai atâtătoare a unei călătorii este revenirea acasă."

Morrison se simțea puțin derutat. Se găseau în navă de mai puțin de cinci ore, dar simțea că trecuseră cinci zile, sau poate chiar ani. Cu toate acestea, spre deosebire de Arkadii, și în ciuda temerilor sale anterioare, încă nu era pregătit să părăsească corpul lui Șapirov. Încerca dorința puternică de a explora celula, iar gândurile sale se învârteau numai în jurul acestei posibilități.

Probabil că și Kaliinin judeca la fel, deoarece vorbi cu un ton scăzut, gânditor:

— Ce păcat că suntem primii oameni pătrunși în cea mai complexă dintre toate celulele vii, dar că nu facem nimic pentru a o investiga așa cum se cuvine.

— Exact asta..., începu americanul, apoi își întrerupse fraza.

Konev flutură din brat ca și cum ar fi alungat un roi de insecte.

— Eu nu înțeleg asemenea reacții. Ne aflăm în celulă și am venit aici cu un scop precis. Albert, concentrează-te asupra undelor sceptice.

— Asta și fac, replică Morrison. Mai exact, am făcut. Privește!

Konev întoarse capul, apoi își descheie centura de siguranță, astfel încât să se poată răsuci și să privească peste spătarul fotoliului său. Examinând display-ul celuilalt, comentă:

— Undele par mai ascuțite.

— *Sunt* mai ascuțite. Sunt mai intense și dovedesc oscilații mai fine decât am văzut vreodată. Chiar mă întreb cât de fine pot ajunge. Mai devreme sau mai târziu, o oscilație, dacă-i suficient de fină, va reprezenta vibrația unui singur electron, iar atunci va trebui să luăm în considerare principiul incertitudinii.

— Uiți un lucru. Suntem miniaturizați și constanta lui Planck este cu nouă ordine de mărime mai mică pentru noi decât în condițiile normale.

— *Tu* uiți, protestă Morrison încântat să sesizeze eroarea celuilalt că undele sunt reduse în aceeași măsură înainte de a ajunge la noi. Prin urmare, față de principiul incertitudinii, undele sunt exact acolo unde trebuie.

— Nu contează. Acum privim ceva și incertitudinea nu înceţoșează în mod perceptibil contururile. Ce-nseamnă asta?

— Sprijină teoria mea. Exact asta ar trebui să vedem într-o celulă, dacă am interpretat corect activitatea undei cerebrale.

— Nu la asta mă refeream. Am început de la ipoteza că teoria ta este corectă. Acum nu mai este o simplă ipoteză, ci un fapt demonstrat, iar eu te felicit pentru asta. Totuși, ce-nseamnă? Ce ne spun undele sceptice despre gândurile lui Șapirov?

Morrison clătină din cap.

— Nu dețin absolut nici o dată despre corelarea undelor sceptice cu gândurile specifice. Ar dura ani de zile să adunăm asemenea date... presupunând că ar fi posibil.

— Însă poate că undele sceptice, atunci când sunt clare și intense, produc un efect inductiv asupra creierului *tău*. Recepționezi vreuna dintre faimoasele imagini?

Americanul se gândi o clipă, apoi scutură din cap.

— Nici una.

— Eu recepționez ceva, Albert, se auzi dinapoia lui.

— Tu, Natalia? se răsuci Morrison.

— Da... ciudat, dar asta-i.

— Ce recepționezi? întrebă repede Konev.

— Curiozitate. Mă rog, nu-i tocmai o imagine, cât mai degrabă o impresie. Simt curiozitate.

— Este foarte posibil, comentă Morrison. În condițiile actuale, nu sunt necesare impresii exterioare pentru a produce o astfel de senzație.

— Nu, nu! Știu cum sunt gândurile și impresiile mele. Aceasta a provenit din exterior.

— O recepționezi și acum?

— Da. Apare și dispare, dar o simt chiar în clipa asta.

— Perfect! Dar acum?

— S-a oprit brusc, păru surprinsă Boranova. Ți-ai închis aparatul?

— Am redus amplificarea. Spune-mi când simți senzația și când n-o simți.

Se răsuci către Kaliinin, intenționând s-o avertizeze să nu spună sau să facă ceva care ar fi indicat manevrele lui, însă femeia privea afară, spre celulă, evident pierdută în contemplarea minunățiilor din interiorul

neuronului. Americanul se întrebă dacă, în clipa aceea, ea auzea sau îi păsa de cele ce se petreceau în jur. Reveni spre Boranova:

— Natalia, închide ochii și concentrează-te. Spune „da" când încerci senzația și „nu" când n-o simți.

Timp de câteva minute, femeia se conformă.

— Aparatul meu face vreun sunet când variez amplificarea? se adresă Morrison lui Konev. Se poate auzi ori simți ceva?

— Eu nu simt nimic.

— Atunci nu-i vorba despre nici o eroare. Ea simte senzația numai când funcționează aparatul.

Dejnev, care spre deosebire de Kaliinin urmărise conversația, mijì ochii:

— Dar care poate fi motivul? Undele cerebrale există indiferent dacă aparatul tău le detectează sau nu. Natașa ar trebui să simtă permanent senzația de curiozitate.

— Nu, nu, scutură din cap neurofizicianul. Aparatul meu filtrează zgomotul de fond, lăsând undele sceptice. În absența lui, Natalia ar recepționa un vălmășag confuz de senzații, răspunsuri, corelații și multe altele. Când aparatul e cuplat, ea recepționează exclusiv undele sceptice, ceea ce demonstrează, încă o dată, utilitatea teoriei mele.

— Nu-nțeleg nimic, se încruntă pilotul. Mie mi se pare că asta îți distruge teoria.

— Creierele sunt mecanisme complicate. Natalia recepționează senzația, dar tu n-o recepționezi. De fapt, n-o recepționez nici eu. Poate că această undă sceptică se potrivește cumva cu creierul Nataliei, nu cu al nostru. Nu pot explica totul deodată. Tu recepționezi ceva, Konev?

— Nu, răspunse acesta la fel de dezamăgit ca Dejnev. Deși simțisem câte ceva când am fost în exteriorul neuronului. Albert, în ce direcție ne deplasăm?

— În aval. Este singura direcție în care ne putem mișca.

— Așa este. Fluxul curge într-o direcție în interiorul celulei, dar în direcția opusă în exteriorul ei. Este o circulație. Totuși impulsul nervos circulă într-un singur sens: de la dendrite la axon. Oare noi ne aflăm de acea parte a celulei care ne poartă în direcția impulsului nervos, ori în direcție opusă?

— Crezi că contează?

— Da. Aparatul tău ne poate spune în ce direcție circulă impulsul?

— Sigur că da. În funcție de raportul dintre cele două direcții, ar trebui să apară o ușoară modificare în forma undelor.

— Și?

— Ne deplasăm în direcția impulsului.

— Perfect! Norocul nostru. În cazul acesta, ne îndreptăm spre axon.

— Așa s-ar părea.

— Ce dacă ne îndreptăm spre axon? întrebă Boranova.

— Fii atentă, explică Konev. Undele sceptice călătoresc în lungul suprafeței celulei, care aici este destul de largă, așa că ele se răspândesc pe o suprafață întinsă și intensitatea lor slăbește. Pe măsură ce se apropie de axon, celula se îngustează. Axonul însuși este lung – un tub foarte lung și foarte îngust, comparativ cu celula. Undele trebuie să fie extrem de concentrate, gonind în tubul acela, și trebuie să crească în intensitate. În plus, axonul este izolat de către o teacă groasă de mielină, așa ca energia undei să nu se piardă în exterior, ci să rămână în interiorul lui.

— Crezi așadar că vom putea recepționa mai eficient în interiorul axonului? întrebă Boranova.

— Mult mai eficient! Dacă acum poți detecta curiozitate, ea ar trebui să fie copleșitoare în axon. Și ai putea detecta motivul curiozității lui Șapirov.

— S-ar putea dovedi ceva cu totul lipsit de importanță, observă Morrison gânditor. De pildă, poate fi curios de ce oare zace întins, fără să se miște.

— Nu, răspunse imediat Konev, așa ceva nu l-ar interesa. L-am cunoscut bine pe Șapirov. Tu nu l-ai cunoscut.

— Foarte adevărat, aprobă americanul.

— Era permanent obsedat de miniaturizare. Iar spre sfârșit, în ultimele săptămâni dinainte de accident, muncea, gândea, visa la legătura dintre cuantică și relativitate, era precupat întruna cum să stabilizeze miniaturizarea și deminiaturizarea și cum să anuleze consumul energetic.

— Totuși, zise Morrison, dacă așa au stat lucrurile, trebuie să fi făcut aluzii la unele detalii ale concepțiilor sale.

— Nu... din anumite puncte de vedere se comporta ca un copil. Noi știam la *ce* se gândea, însă nu și dacă progrèsa, ori în ce direcție anume. Era foarte încântat să ne prezinte teoriile întregi, complete. Așa a procedat și în cazul miniaturizării. Când, în cele din urmă, și-a scris lucrarea... a fost de-a dreptul o carte...

— Unde a fost publicată? se interesă Morrison pe un ton cât mai nepăsător.

— Știi bine că n-a fost publicată, rânji Konev. Circulația ei a fost limitată la cei care trebuiau să afle. Nu există nicăieri unde *tu* ai putea s-o vezi vreodată.

— Iuri, interveni Boranova, insultele nu-s necesare. Albert este un membru al echipajului și musafirul nostru. Nu trebuie tratat ca un spion.

— Cum crezi tu, Natalia... Cu toate acestea, dacă Șapirov manifestă o curiozitate atât de intensă încât Natalia îi poate recepționa mesajul respectiv, el poate fi legat numai de asocierea dintre cuantică și relativitate. Dacă am putea obține detalii în această privință – de fapt, în orice privință – am avea un punct de plecare de unde să continuăm cercetările.

— Iar tu crezi că detaliile acelea pot fi obținute în axon?

— Sunt absolut sigur! Konev încleștă pumnii, parcă pregătindu-se să înhațe faptele.

Morrison își feri privirea. El *nu* era sigur. Într-o măsură tot mai mare, începea să i se pară că evenimentele se deplasau în cu totul altă direcție, iar asta era poate la fel de bine...

Încercă să nu se trădeze, însă se simțea la fel de surescitat ca și Konev.

61

De ambele părți, forme neclare se înălțau în față, pluteau în lateral, spre stânga ori spre dreapta, și rămâneau în urmă. Ribozomi? Aparate Golgi? Fibrile de diferite tipuri? Morrison nu putea fi sigur. Din punct de vedere al unei molecule mici, nimic – nici chiar cel mai clar și familiar organit intracelular – n-ar fi părut familiar, cu atât mai puțin recognoscibil.

Goneau printr-un tărâm straniu de nedeterminare și, indiferent cât s-ar fi străduit, Morrison nu putea echivala peisajul din jur cu cel familiar din micrografia electronică.

Se întrebă unde anume, în afara razei de lumină a proiectorului, se găsea nucleul celulei. Să fii la o distanță submicroscopică de el și totuși să nu-l vezi!

Se concentră asupra împrejurimilor imediate. Din nou, i se păru că ar fi trebuit să distingă moleculele de apă ce constituiau 98 la sută din totalul moleculelor celulei, imensul procentaj fiind consecința faptului că erau printre cele mai mici molecule dinăuntru.

Nu putea fi sigur în această privință. Oricât ar fi mijit ochii, nu distingea decât o licărire slabă, probabil un foton ricoșând dintr-o astfel

de moleculă și revenind spre ochii lui. În cel mai bun caz, ar fi distins doar unul sau doi fotoni din orice moleculă de apă.

Brusc, fu conștient de capul lui Kaliinin aplecându-se către el. Părul femeii îi atinse fața și el simți, așa cum se mai întâmplase de câteva ori înainte, izul proaspăt al șamponului ei.

— E-ngrozitor, Albert, spuse ea.

— Ce anume?

— Cum putem trece prin celula aceasta fără s-o examinăm în detaliu?

— Misiunea noastră este foarte clar definită.

— De acord, totuși e posibil ca mulți ani de acum încolo nimeni să nu mai pătrundă într-o celulă din creier. În viitor, când oamenii vor afla că nava și echipajul ei s-au mulțumit să gonească, fără să privească în dreapta sau în stânga, vor crede c-am fost niște barbari.

Vorbea în șoaptă și capetele lor se apropiaseră. Morrison constată că poziția aceea îi plăcea.

Devenise oare atât de imun la primejdiile situației, la permanentul balans pe muchia prăpastiei deminiaturizării spontane, la posibilitatea morții instantanee în orice clipă, încât să se poată bucura de banalitatea faptului că buzele sale se găseau atât de aproape de chipul frumos al unei femei? Își reaminti imaginea perfectă și fulgerătoare pe care o avusese mai devreme, a unei fete fericite, zâmbitoare și frumoase. Nu-și recunoscuse gândul ca aparținându-i, atât de neașteptat apăruse de niciunde, fără să mai reapară, nici chiar acum; totuși și-l amintea limpede, iar amintirea îi învăluia inima într-o căldură pătrunzătoare.

— Oamenii din viitor, șopti el, vor ști că am avut o misiune. Vor înțelege.

— Eu știu? făcu Kaliinin, apoi tăcu și privi iute și aproape temător spre Konev.

Se întoarse spre calculator, îi activă funcția de editor de text apoi tastă rapid: IURI ESTE UN FANATIC CARE SACRIFICĂ TOTUL PENTRU MANIILE LUI. NU EXISTĂ NICI O POSIBILITATE DE A CITI GÂNDURILE, DAR EL ÎI CONVINGE PE TOȚI. Șterse textul, apoi adăugă: NOI SUNTEM VICTIMELE LUI, după care șterse imediat.

„În loc de «noi» trebuie citit «eu»", se gândi Morrison cu amărăciune. Privi șovăitor propriul său calculator. Avea impresia că undele cerebrale, pe care le redusese mult, deveneau mai intense. Privi în jur, de parcă ar fi putut spune cât de aproape erau de axon, dar, desigur, nu avea cum să-și dea seama.

Comută pe editorul de text și scrise în rusă, dar cu caractere latine: EL ÎNSUȘI ESTE PROPRIA LUI VICTIMĂ.

Kaliinin îi replică imediat: NU. NU CRED CĂ OAMENII SUNT PROPRIILE LOR VICTIME.

Morrison se gândi cu tristețe la fosta lui soție, la cele două fiice, la propria lui incapacitate de a-și prezenta teoria convingător sau, alternativ, de a se îndepărta de ea, și scrise: CRED CĂ FIECARE DINTRE NOI SUNTEM MAI DEGRABĂ PROPRIILE NOASTRE VICTIME DECÂT ALE ALTORA, apoi reveni la programul de afișare a undelor cerebrale.

Involuntar, trase adânc aer în piept. Undele de pe ecran sporiseră în intensitate, în ciuda faptului că reglajul rămăsese la valoarea minimă.

Deschise gura să comenteze observația, dar Dejnev i-o luă înainte.

— Iuri, anunță el, membrana celulei se curbează spre interior, iar noi cotim o dată cu ea.

„Firesc", gândi americanul. Celula se îngusta în apropierea axonului, iar undele sceptice erau extrem de concentrate. După filtrare, programul lui ar fi amplificat undele sceptice în interiorul navei. Cu ce rezultate?

— Vom vedea ce se-ntâmplă acum, vorbi încântat Konev. Albert, reglează-ți programul la intensitate maximă.

— Sper că indiferent ce s-ar petrece ne va oferi răspunsul, sau cel puțin direcția spre răspunsul nostru. Am obosit să mai aștept.

— Nu te învinuiesc, comentă pilotul. După cum zicea tata: „Cu cât durează mai mult să ajungi într-un loc, cu atât acesta se dovedește mai plicticos."

Morrison avu impresia că fiecare linie a corpului lui Konev trăda acum surescitarea și anticiparea triumfului – însă el nu i se alătura în acea anticipare.

62

Morrison privi în exteriorul navei. De acum intraseră binișor în axon și erau purtați de către fluxul citoplasmei din celulă.

În lumea reală, axonul era o fibră extraordinar de subțire, în vreme ce în lumea miniaturizată a navei, putea să aibă echivalentul unei lățimi de o sută de kilometri. În privința lungimii, era de multe ori mai lung decât celula însăși. Drumul de la un capăt la celălalt al axonului putea reprezenta echivalentul unei călătorii Pământ-Lună dus-întors, repetată de vreo douăzeci de ori. Pe de altă parte, la scara miniaturizată,

viteza lor aparentă trebuia să le fi părut o fracțiune respectabilă din cea a luminii.

Nu exista totuși nici o indicație asupra acelei viteze incredibil de rapide. Nava se deplasa o dată cu curentul, iar în axon existau mult mai puține organite sau macromolecule decât în corpul celulei. Dacă existau fibre structurale ce rezistau curentului, fiind nemișcate față de membrana celulei, curentul purta nava pe lângă ele prea rapid ca să fie vizibile, chiar dacă ele ar fi reflectat un număr considerabil de fotoni – ceea ce, desigur, nu era cazul.

De aceea, neurofizicianul renunță. Nu avea la ce să se uite în exterior.

Ar fi trebuit, oricum, să-și privească display-ul calculatorului. Undele sceptice se intensificau. Era tot mai dificil să îndepărteze materialul nonsceptic care copleșea capacitatea de recepție a calculatorului. În plus, alternanța complexă, compactă a undelor sceptice se transformase într-o suită de vârfuri neregulate. Chiar la amplitudine maximă, era evident că nu se zăreau toate detaliile existente.

Konev își descheie centura de siguranță și se ridică peste spătarul fotoliului, ca să-i poată privi ecranul.

— Nu le-am mai văzut sub forma asta, comentă el.

— Nici eu, încuviință Morrison, și le-am studiat de aproape douăzeci de ani. *Nimic* de forma asta.

— Așadar am avut dreptate în privința axonului?

— Absolut, Iuri. Undele s-au concentrat minunat.

— Atunci care-i înțelesul?

— Aici m-ai prins. Deoarece n-am mai văzut așa ceva, este evident că nu pot interpreta.

— Ba nu, ba nu, îl întrerupse Konev grăbit. Continuă să te concentrezi asupra ecranului, iar eu voi continua să mă concentrez asupra inducției. Propriile noastre minți sunt adevăratii receptori, prin intermediul aparatului tău. *Tu* ce receptezi? Imagini? Cuvinte?

— Nimic.

— Nu se poate!

— Tu receptezi ceva?

— Este echipamentul tău, reglat conform parametrilor tăi.

— Tu ai mai perceput imagini și înainte, Iuri.

Glasul lui Dejnev interveni sec:

— După cum zicea tata: „Dacă vrei s-auzi, trebuie să începi prin a asculta."

— Tata Dejnev are dreptate, spuse Boranova. Nu putem recepta nimic, dacă mințile ne sunt pline de dispute și reproșuri.

Konev inspiră adânc și vorbi cu o blândețe deloc caracteristică pentru el:

— Perfect, atunci să ne concentrăm.

O liniște nefirească coborî asupra echipajului.

Apoi, Kaliinin vorbi cu sfială:

— Nu mai există timp.

— Pentru ce nu mai e timp, Sofia? întrebă Boranova.

— Asta am simțit eu. Fraza „Nu mai există timp".

— Vrei să spui că ai receptat-o dinspre undele sceptice ale lui Șapirov? făcu Morrison.

— Nu știu de unde am receptat-o. Ar fi posibil?

— Cu o clipă în urmă, spuse Boranova, am avut același gând. Mi s-a părut că o modalitate mai bună de abordare a problemei ar fi să studiem undele sceptice înregistrate pe ecran și să așteptăm modificarea lor. Poate că producerea unei imagini se datorează schimbării configurației, nu configurației în sine. Apoi însă mi-am spus că așteptarea ar fi un proces extrem de îndelungat și că n-am mai fi avut timp pentru el.

— Altfel spus, sublinie Morrison, te-ai gândit: „Nu mai există timp."

— Da, încuviință femeia, dar a fost gândul meu.

— De unde poți ști asta, Natalia?

— Îmi cunosc propriile gânduri.

— Îți cunoști și propriile vise, dar uneori ele apar în urma unor stimuli externi. Să presupunem că receptezi gândul: „Nu mai există timp." Deoarece nu ești obișnuită să receptezi gânduri, construiești rapid un șir de asociații libere, care te conving că gândul îți aparține cu adevărat.

— Posibil, dar cum poți să-ți dai seama, Albert?

— Nu sunt tocmai sigur, dar se pare că Sofia a simțit aceeași frază și ne-am putea întreba dacă nu cumva ea se gândea la ceva, în mod independent, care să determine tocmai fraza cu pricina.

— Nu, zise Kaliinin, nu mă gândeam la așa ceva. Încercam să-mi mențin mintea goală. Fraza a apărut pe neașteptate.

— Eu n-am simțit nimic, rosti Morrison. Iuri?

— Nu, n-am simțit.

— Oricum, reluă americanul gânditor, este posibil să nu fi însemnat nimic. Nataliei i s-a părut că ar fi vorba despre un gând răzleț, rezultat în mod firesc dintr-un șir de alte gânduri anterioare și lipsit de înțelesuri ascunse. Chiar dacă gândul ar fi apărut în mintea lui Șapirov, ar fi putut să fie la fel de superficial și acolo.

— Poate că da, sau poate că nu, se încăpățână Konev. Viața și mintea lui au fost mereu legate de problemele miniaturizării. El nu s-ar fi gândit la altceva.

— Repeți asta, spuse Morrison, dar, de fapt, este un nonsens romantic. Nimeni nu se gândește la nimic altceva. Cel mai îndrăgostit Romeo din istorie nu s-ar fi putut concentra veșnic asupra Julietei. Un spasm de colică, un sunet îndepărtat... și ar fi fost imediat distras.

— Trebuie însă să acceptăm că orice spune Șapirov poate fi semnificativ.

— *Poate*. Dar dacă el ar fi încercat să deducă extinderea teoriei miniaturizării și ar fi gemut că nu mai are timp, că timpul rămas pentru încheierea cercetărilor sale este insuficient?

— Ce ziceți de următoarea ipoteză? întrebă Konev. Dacă lui Șapirov i s-a părut că o miniaturizare care implică o creștere a vitezei luminii proporțional cu reducerea constantei lui Planck va implica o modificare instantanee, care n-ar dura deloc? Desigur, pe măsură ce viteza luminii crește, același lucru s-ar petrece cu viteza unui obiect lipsit de masă sau aproape lipsit de masă. Practic el ar aboli timpul și ar putea declara cu mândrie: „Nu mai există timp."

— Cam tras de păr, comentă Boranova.

— Bineînțeles, fu de acord Konev, dar este o ipoteză ce merită examinată. Trebuie să înregistrăm toate impresiile pe care le obținem, oricât de vagi, oricât de aparent lipsite de sens.

— Exact asta intenționez, Iuri, zise Boranova.

— Atunci să facem din nou liniște, spuse Konev. Să vedem dacă mai putem recepta ceva.

Morrison se concentră din răsputeri, cu ochii pe jumătate îngropați sub sprâncenele lui proeminente, dar aceiași ochi erau fixați asupra lui Konev, care oftă și murmură:

— Recepționez mereu același lucru: „*nu* ori *c* este egal cu *m* indice *s*".

— Am recepționat și eu ceva similar, confirmă Morrison, dar mi s-a părut că este „*m* ori *c* la pătrat".

— Nu, spuse Konev încordat. Mai încearcă o dată.

Morrison se concentră, apoi vizibil stingherit zise:

— Ai dreptate. Am receptat și eu: „*nu* ori *c* este egal cu *m* indice *s*". Ce înseamnă asta?

— Cine-și poate da seama la prima vedere? Dar dacă provine din mintea lui Șapirov trebuie să însemne ceva. Putem presupune că *nu* este frecvența de radiație, *c* viteza luminii, iar *m* indice *s* este masa standard, adică masa în repaus în condiții normale. În lumina...

Brațul Boranovei se ridică cu un deget amenințător. Konev amuți și reluă stânjenit:

— Însă asta nu-nseamnă mare lucru.

— Informații secrete, așa-i, Iuri? rânji Morrison.

Apoi vocea lui Dejnev se auzi cu un ton neașteptat de plângăcios:

— Cum se-ntâmplă că voi auziți tot felul de chestii despre timp, masă standard sau mai știu eu ce, fără ca eu să aud nimic? Este din cauză că eu nu-s savant?

— Mă-ndoiesc că are vreo legătură cu asta, răspunse Morrison. Creierele sunt diferite. Poate că diferă în același mod în care există grupe sanguine diferite. Sângele rămâne sânge, dar nu întotdeauna poți face transfuzii de la o persoană la alta. Poate creierul tău este diferit de al lui Șapirov, astfel că nu există o comunicare senzorială.

— Numai al meu?

— Nu, nu *numai* al tău. Pot exista miliarde de minți care nu pot recepta nimic de la Șapirov. Ai văzut că Sofia și Natalia pot recepta aceleași lucruri, pe când eu și Iuri nu... și invers.

— Doi bărbați și două femei, mârâi Dejnev, iar eu ce sunt?

— Tu ne pierzi vremea, Arkadii, făcu nemulțumit Konev. Hai să nu mai discutăm la nesfârșit fiecare fleacușteț pe care-l receptăm. Avem mai multe de auzit și timpul ne presează. Dacă te-ai concentra puțin mai intens, Arkadii, și tu ai putea simți ceva.

Tăcere, întreruptă la răstimpuri de murmurul cuiva care raporta perceperea unei imagini sau a unor frânturi de cuvinte. Dejnev contribui cu un singur lucru.

— Simt o senzație de foame, dar asta s-ar putea să-mi aparțină.

— Neîndoios, comentă Boranova sec. Arkadii, consolează-te cu gândul că atunci când vom ieși de aici vei căpăta porții duble sau triple, și votcă la discreție.

— Se pare că nu găsim nimic de natură matematică, observă Morrison, sau nici măcar ceva deosebit. Insist că-i posibil ca până și Șapirov să aibă majoritatea gândurilor preocupate de fleacuri.

— Cu toate acestea, murmură Konev, vom asculta.

— Cât timp. Iuri?

— Până la capătul axonului. Exact până la capăt.

— După aceea intenționezi să intrăm în sinapse, ori să ne întoarcem pe același drum?

— Ne vom apropia cât mai mult de sinapse. Asta ne va aduce în imediata vecinătate a celulei nervoase adiacente și poate că undele sceptice pot fi mai ușor percepute în acest punct crucial de transfer.

— Da, Iuri, încuviință Dejnev, dar nu ești tu comandantul. Natașa, floricica mea, asta dorești și tu?

— De ce nu? spuse Boranova. Iuri are dreptate. Sinapsa este o locație unică iar noi nu știm nimic despre ea.

— Am întrebat doar pentru că am consumat deja jumătate din energia disponibilă. Cât îndrăznim să mai rămânem în corp?

— În orice caz suficient ca să ajungem la sinapsă.

Tăcerea se pogorî din nou.

63

Nava continua să se deplaseze în lungul enormului axon, iar Konev dicta tot mai mult acțiunile celorlalți.

— Indiferent ce ați percepe, raportați. Nu contează dacă are sau nu sens, dacă este un cuvânt, ori un paragraf. Dacă-i o imagine, de scrieți-o. Chiar dacă apreciați că-i gândul vostru personal, raporta dacă există cea mai măruntă îndoială.

— O să capeți o flecăreală lipsită de sens, comentă Dejnev încă nemulțumit de faptul că el nu recepta nimic.

— Bineînțeles, dar două sau trei aluzii semnificative vor compens efortul. De asemenea, nu vom ști ce anume este semnificativ până nu examinăm totul.

— Dacă eu percep ceva despre care cred că nu-mi aparține, întrebă Dejnev, îl anunț?

— Mai ales tu, încuviință Konev. Dacă ești atât de puțin receptiv p cât se pare, orice simți poate fi extrem de important. Acum, te rog, încetează cu discuția. Fiecare secundă de conversație poate însemna că am scăpat ceva.

După aceea urmă o perioadă de fraze din care, în opinia lui Morrison, era imposibil să se desprindă ceva.

O surpriză apăru atunci când Kaliinin rosti brusc:

— „Premiul Nobel!"

— Ai receptat și tu asta, Iuri? se interesă Morrison.

— Aproape în același moment.

— Asta-i prima confirmare dintre un bărbat și o femeie, observă americanul. Probabil că Șapirov s-a gândit la asta în legătură cu extinderea teoriei miniaturizării.

— Fără doar și poate. Totuși premiul Nobel îi era asigurat pentru ceea ce făcuse deja în domeniul miniaturizării.

— Cercetări ținute în secret și, ca atare, necunoscute.

— Da. Însă, o dată ce perfecționăm procesul, nu va mai rămâne necunoscut.

— Să sperăm, comentă caustic Morrison.

— Nu suntem mai secretoși decât voi, americanii, izbucni Konev.

— Bine, n-am chef de ceartă, cedă Morrison dar rânji larg spre rusul care se întorsese să-l privească și lucrul acesta păru să-l irite și mai tare pe Konev.

La un moment dat, Dejnev spuse:

— „Hawking".

— Ce-i asta, Arkadii? făcu Boranova cu un ton nemulțumit.

— Am zis „Hawking", se apără pilotul. Nu știu de unde mi-a răsărit în minte. Mi-ați spus să vă zic orice-mi apare.

— Este un cuvânt englezesc, zise Boranova, care înseamnă „a-ți curăța gâtul de flegmă".

— Mai poate însemna și un anumit tip de vânzare, completă Morrison voios.

— Nu știu chiar atâta engleză ca să-l cunosc. Am crezut că-i un nume.

— Asta și este, mormăi Konev. Este vorba despre Stephen Hawking. Cu peste o sută de ani în urmă, a fost un celebru fizician teoretic englez. Și eu mă gândisem la el, dar crezusem că era propriul meu gând.

— Bravo, Arkadii, făcu Morrison. S-ar putea să ne fie de folos.

— Așadar, nu-s chiar inutil, rânji Dejnev. După cum zicea tata: „Dacă vorbele unui înțelept sunt puține, ele merită totuși să fie ascultate."

După altă interminabilă jumătate de oră, Morrison vorbi cu blândețe:

— Ajungem undeva? Am impresia că majoritatea frazelor și imaginilor nu ne ajută cu nimic. „Premiul Nobel" ne spune, în mod destul de rezonabil, că Șapirov s-a gândit la obținerea lui, însă asta nu era o noutate. „Hawking" ne spune că teoriile fizicianului au fost, poate, importante în legătură cu extinderea miniaturizării, dar nu ne indică de ce anume.

— Albert, replică Boranova, avem aici de-a face cu o imensă criptogramă. Șapirov este un om în comă și creierul lui nu gândește într-un mod disciplinat, sau ordonat. El scapără, poate aleatoriu, din acele părți care i-au rămas neafectate. Noi culegem totul, fără selecție, urmând ca datele să fie studiate de cei care au o înțelegere mai profundă a teoriei miniaturizării. Ei pot deduce înțelesuri acolo unde noi nu zărim nimic. Iar o părticică de înțeles, într-un colțișor al domeniului, poate însemna începutul unei iluminări care se va întinde peste tot. Ceea ce facem este rațional și adecvat situației.

— În plus, adăugă Konev, mai putem încerca și altceva. Ne apropiem de o sinapsă. Axonul se va sfârși în cele din urmă, ramificându-se în fibre care se vor apropia, fără să se atingă, de dendrita neuronului vecin.

— Știu asta, ridică din umeri Morrison.

— Impulsul nervos, incluzând undele sceptice, va trebui să traverseze interstițiul minuscul al sinapsei și, în decursul procesului, gândurile dominante vor fi mai puțin atenuate decât celelalte. Altfel spus, dacă *noi* sărim de asemenea prin sinapsă, vom ajunge într-o regiune unde am putea, cel puțin pentru o vreme, detecta ceea ce dorim să auzim cu mai puține interferențe din partea zgomotelor banale.

— Chiar așa? făcu americanul ironic. Noțiunea aceasta de atenuare diferențială este inedită pentru mine.

— Este rezultatul unor cercetări rusești laborioase.

— Aha!

— Ce vrei să spui prin „Aha!"? sări imediat Konev. Vrei să spui că cercetările sunt lipsite de valoare?

— Nu, nu!

— Ba da. Dacă sunt rusești n-au nici o însemnătate!

— Voiam doar să spun că n-am auzit sau citit nimic despre ele, se apără Morrison.

— Cercetările au fost efectuate de doamna Nastiaspenskaia. Cred c-ai auzit de ea!

— Da, am auzit.

— Dar nu i-ai citit lucrările, așa-i? Ei bine, când vom termina totul, o să am grijă să primești articolele ei, ca să te poți instrui.

— Mulțumesc, dar aș putea adăuga că descoperirea ei mi se pare extrem de improbabilă. Dacă în anumite sinapse supraviețuiesc anumite tipuri de activitate mentală, atunci, considerând faptul că în creier există sute de miliarde de sinapse, rezultatul final ar fi că numai un procentaj infim de gânduri ar supraviețui în cele din urmă.

— Nu-i chiar atât de simplu, îl contrazise Konev. Gândurile banale nu sunt anulate. Ele continuă la un nivel mai redus de intensitate și nu se reduc indefinit. Pur și simplu, în imediata vecinătate a unei sinapse, gândurile importante sunt, pentru o vreme, relativ amplificate.

— Aveți dovezi pentru așa ceva? Ori este numai o simplă ipoteză?

— Avem dovezi de o natură subtilă. Prin experimentele de miniaturizare, sunt sigur că ele se vor consolida. Există oameni la care efectul de sinapsă este mai puternic decât cel înregistrat în medie. Tocmai de aceea indivizii creativi se pot concentra atât de total și pe perioade îndelungate, pentru că nu mai sunt distrași de banalități.

— Perfect. Dacă găsim ceva, nu voi nega evidența.

— Dar ce se va întâmpla când vom ajunge la capătul axonului? întrebă Dejnev. Curentul care ne poartă acum va coti cu o sută optzeci de grade și ne va duce spre partea opusă a axonului. Trebuie să trec prin membrană?

— Nu, clătină din cap Konev, sigur că nu. Am vătăma celula. Va trebui să adoptăm șablonul electric al acetilcolinei. Ea transportă configurația impulsului nervos peste sinapsă.

— Sofia, rosti Boranova, poți face asta, nu?

— Pot, dar nu cumva moleculele de acetilcolină sunt active în exteriorul celulei?

— Este posibil să existe un mecanism de evacuare a lor din celulă. Vom încerca.

Călătoria în lungul axonului aparent interminabil continua.

64

Pe neașteptate, capătul axonului deveni vizibil. Fără nici un avertisment, fără să fi bănuit ceva.

Konev îl remarcă primul. Fusese cu ochii în patru și știuse la ce să se aștepte, totuși Morrison îi acordă întregul credit. El însuși fusese cu ochii în patru și știuse ce trebuia să vadă, însă nu-l zărise când apăruse.

Era adevărat, Konev stătea pe fotoliul din fața lui, dar asta nu reprezenta o scuză foarte credibilă.

În lumina ineficientă a proiectorului navei, înaintea lor se distingea clar o cavitate, totuși curentul începuse să cotească.

Axonul se ramifica în dendrite, similare celor din capătul opus al neuronului, acolo unde se găsea nucleul. Dendritele axonului din capătul îndepărtat al celulei erau mai puține și mai subțiri, totuși existau. Neîndoios, o porțiune a fluxului citoplasmatic curgea într-acolo, însă nava se afla în curentul principal, care cotea, și nu puteau risca nimic.

Trebuiau să intre în prima dendrită întâlnită... dacă o puteau face.

— Acolo, Arkadii, acolo, strigă Konev arătând cu degetul, și abia atunci observară și ceilalți că ajunseseră la capătul axonului. Cuplează motoarele!

Morrison simți pulsația slabă a motoarelor ce apropiară nava de partea laterală a curentului. Dendrita spre care țintea era un tub gigantic la scara lor de mărime, atât de uriaș încât puteau zări numai un arc micuț din circumferința lui.

Nu era greu să ajungă la tub în sine, ci să traverseze secțiunea turbulentă de fluid, vâltoarea de molecule de apă ce se potoleau, descriind cercuri largi și apoi alunecau mai departe în alt curent, care cotea în altă direcție.

Nava efectuă tranziția și plonjă brusc în gura tubului.

— Oprește motoarele, rosti Konev surescitat.

— Nu încă, mărâi Dejnev. S-ar putea să fim prea aproape de contracurentul care iese dinăuntru. Mă mai apropii puțin de perete.

Execută manevra, care nu dură mult. Acum nu mai înaintau împotriva curentului, ci o dată cu acesta. Iar când, în cele din urmă, opri motorul și-și dădu pe spate părul umed de transpirație, Dejnev suspină adânc și spuse:

— Tot ceea ce facem consumă tone de energie. Există o limită, Iuri, există o limită.

— Grija asta o lăsăm pe mai târziu, replică neatent Konev.

— Crezi? După cum zicea tata: „De obicei, mai târziu înseamnă prea târziu." Natalia, nu lăsa totul în seama lui Iuri. Eu n-am încredere în felul cum tratează rezervele noastre energetice.

— Calmează-te, Arkadii. Voi avea grijă să-l ponderez, dacă va fi cazul. Iuri, dendrita nu-i foarte lungă, nu?

— Vom ajunge destul de repede la capătul ei.

— În cazul acesta, Sofia, te rog, asigură-te că suntem gata să adoptăm instantaneu tiparul acetilcolinei.

— Îmi dai tu semnalul?

— Nu va fi nevoie. Sunt sigură că Iuri va chiui ca un cazac atunci când va zări capătul. În clipa aceea, comută-ne pe acetilcolină.

Continuară să lunece prin ultima părticică tubulară a neuronului în care intraseră cu destul timp în urmă. Morrison avu impresia că, pe măsură ce dendrita continua să se îngusteze, putea zări peretele de deasupra lui, însă nu era decât o iluzie. Bunul simț îi spunea că până și în secțiunea cea mai îngustă, la prezenta lor mărime, tubul ar fi părut să aibă câțiva kilometri diametru.

Exact după cum prezisese Boranova, Konev răcni brusc, probabil fără să-și dea seama că o face:

— Capătul e-n față! Repede! Acetilcolină, înainte de a fi întorși și purtați înapoi!

Degetele lui Kaliinin dansară peste taste. Din interiorul navei nimic nu lăsa a se înțelege că se petrecuse vreo schimbare, dar undeva în față exista un receptor de acetilcolină – mai exact, câteva sute – iar șabloanele se suprapuseră, astfel că atracția dintre navă și receptor fu puternică și evidentă.

Fură absorbiți din curent, pătrunseră în peretele dendritei și-l traversară. Pentru câteva minute continuară să fie trași prin mediul intercelular dintre dendrita neuronului pe care tocmai îl părăsiseră și dendrita celui vecin.

Morrison nu scoase aproape nici un cuvânt. Nava luneca în lungul unei molecule complexe de proteină, sau prin aceasta, apoi bărbatul

zări formarea unei concavități, așa cum se petrecuse când pătrunseseră în primul neuron.

Konev își scosese centura, ca să se poată ridica. În mod evident, era prea surescitat ca să-și dea seama că vedea la fel de bine și din fotoliu.

— Acum, rosti el aproape bâlbâindu-se, conform ipotezelor lui Nastiaspenskaia, filtrarea gândurilor importante este mai evidentă imediat după sinapsă. Diferența se pierde o dată ce ne apropiem de celulă. De aceea, când suntem în dendrita vecină, deschideți-vă mințile. Fiți gata pentru orice. Spuneți cu glas tare orice percepeți. Descrieți orice imagini. Eu voi înregistra totul. Și voi, Arkadii, Albert... Am intrat. Începeți!

15. Singur!

O companie potrivită alungă până și unele dintre spaimele morții.
Tata Dejnev

65

Morrison privi cu o anumită detașare cele ce se petrecură în continuare. Nu intenționa să participe în mod activ. Dacă ceva își croia drum în mintea lui, avea să raporteze. Ar fi fost antiștiințific să nu procedeze așa.

În stânga lui, Kaliinin părea încruntată. Degetele i se opriseră. Bărbatul se aplecă spre ea și șopti:

— Ne-ai readus la molecula de glucoză-L?

Ea încuviință din cap.

— Tu cunoști această ipoteză Nastiaspenskaia? urmă americanul.

— Nu-i în domeniul meu. N-am auzit niciodată de ea.

— O crezi?

— N-am calificarea necesară ca s-o cred sau nu, dar *el* o consideră validă. Pentru că așa vrea...

— Percepi ceva?

— Nimic mai mult decât înainte.

Dejnev tăcea, bineînțeles. Ocazional, Boranova rostea, crispat, cuvinte care, pentru urechile lui Morrison, păreau lipsite de convingere.

Numai Konev își menținuse entuziasmul. La un moment dat strigă:

— A simțit-o cineva? Nimeni? „Ritm circular." „Ritm circular."

Nu se auzi nici o reacție, de aceea, după câteva clipe, Morrison întrebă:

— Ce înseamnă asta, Iuri?

Konev nu răspunse. Chiar și el amuți după un timp și rămase privind în gol, pe când nava înainta.

— Ei bine, Iuri? întrebă Boranova.

— *Nu* înțeleg, vorbi el cu glas răgușit.

— Iuri, fiul meu, interveni Dejnev, poate că ăsta-i un neuron stricat care nu gândește prea mult. Va trebui să încercăm altul, poate încă unul... În cazul celui de dinainte poate c-a fost pur și simplu bafta începătorului.

— Nu lucrăm cu celule izolate, îl privi furios Konev. Ne aflăm într-un grup de celule – un milion, sau poate mai multe – ce constituie centrul gândirii creative, conform teoriei lui Albert. Ceea ce gândește una dintre ele gândesc toate, cu mici variații.

— Cred că asta am arătat, încuviință Morrison.

— Atunci nu căutăm de la o celulă la alta? întrebă pilotul.

— Ar fi inutil.

— Perfect, pentru că n-avem nici timpul, nici energia necesare. Așadar, ce facem în continuare?

În tăcerea care urmă, Konev repetă:

— *Nu* înțeleg. Nastiaspenskaia *nu* se putea înșela.

— Vreau să spun ceva, începu Kaliinin. Natalia, ascultă-mă! Am ajuns suficient de departe. Acesta este un experiment care poate că trebuia întreprins deși, în opinia mea, era sortit eșecului. Ei bine, *a eșuat*. Pentru o clipă îndreptă un deget subțire spre Konev, fără să-l privească. Unii doresc să modifice Universul după placul lor. Tot ce nu le convine vor *modifica* prin puterea voinței... atât doar că Universul este dincolo de voința oricui, indiferent cât s-ar strădui respectivul. Nu știu dacă Nastiaspenskaia are sau nu dreptate. Nu știu dacă teoria lui Albert este sau nu corectă. Știu însă că ceea ce cred ei, și ce crede orice neurofizician în general despre creier, se referă la un creier aflat în limite rezonabile de normalitate. Ori creierul lui Șapirov nu se află în limite rezonabile de normalitate. Douăzeci la sută din el *nu* mai funcționează – este mort. Prin urmare și restul trebuie să fie afectat, iar faptul că zace în comă de săptămâni întregi demonstrează acest lucru. Orice om rațional și-ar da seama că Șapirov nu poate gândi în maniera normală. Creierul lui scânteiază aleatoriu, emițând gânduri incomplete, fragmente risipite, bucățele de amintiri. Unii nu vor să admită această realitate, fiindcă ei cred că dacă vor insista suficient de mult și de zgomotos evidentul se va retrage și, cumva, se va realiza imposibilul.

Konev își descheie centura și se sculă. Răsucindu-se încet, privi spre femeie, iar pe chipul lui nu se citi nici un semn vizibil de furie, ură sau dispreț. Doar o expresie înfrântă și o undă de dispreț față de propria sa persoană.

Cu toate acestea, glasul îi răsună egal și sonor când își desprinse ochii de la Kaliinin, întorcându-se către Boranova.

— Natalia, ipoteza aceasta a fost emisă înainte de pornirea în expediție?

— Vrei să spui dacă Sofia mi-a mai spus părerea ei înainte? Nu.

— Există vreun motiv pentru care trebuie să fim agasați de membri ai echipajului care n-au încredere în munca noastră? De ce a mai acceptat o asemenea persoană să vină în această expediție?

— Pentru că sunt om de știință, replică Kaliinin. Pentru că am dorit să testez efectul șabloanelor electrice artificiale asupra interacțiunilor biochimice. Am făcut-o, iar pentru *mine* expediția a însemnat un succes, ca și pentru Arkadii, deoarece nava s-a comportat așa cum ar fi trebuit s-o facă, ca și pentru Albert, deoarece înțeleg că dovezile de susținere a teoriei lui sunt mai puternice acum, ca și pentru tine, Natalia, deoarece ne-ai miniaturizat până la dimensiunile acestea și, probabil, ne vei aduce înapoi în siguranță. Dar pentru cineva a însemnat un eșec, iar stabilitatea mentală a celui care a dat greș ar avea numai de câștigat dacă și-ar recunoaște deschis acest eșec.

Konev nu se năruí totuși sub atacul furibund al femeii. Rămase surprinzător de calm și continuă să se adreseze Boranovei.

— Nu-i adevărat. Este opusul adevărului. Din capul locului a fost clar că nu ne putem aștepta ca Șapirov să gândească așa cum o făcea când era sănătos. Era extrem de probabil că vom obține fragmente amestecate cu banalități și lucruri neinteligibile. Asta s-a și petrecut. Sperasem să capăt un procentaj superior de înțelegere în acest nou neuron, imediat după sinapsă. Aici am eșuat. Asta ne îngreunează misiunea, fără s-o definească drept imposibilă. Deținem peste o sută de fraze și de imagini pe care le-am recuperat din gândirea lui Șapirov. Nu uitați „*nu* ori *c* este egal cu *m* indice *s*", care trebuie să fie important.

— Iuri, spuse Boranova, te-ai gândit că-i posibil ca acel fragment dintr-o expresie matematică să reprezinte ceva încercat deja fără succes de Șapirov?

— M-am gândit, dar atunci de ce să-l fi obsedat? În tot cazul, merită investigat. Ce procentaj din ceea ce pare banal sau neinteligibil ar deveni semnificativ, dacă am căpăta o aluzie utilă din partea unei singure fraze sau imagini? Cu fiecare pas înainte, alte lucruri pot deveni limpezi. Desigur, *deocamdată* n-avem nici un motiv să declarăm această expediție un eșec, fie și numai o parte a ei.

Boranova încuviință încet din cap.

— Ei bine, să sperăm că ai dreptate dar, după cum a întrebat și Arkadii, ce facem în continuare? Ce crezi tu că ar trebui să facem?

— A mai rămas un lucru pe care încă nu l-am încercat, zise Konev. Am încercat detecția în exteriorul și în interiorul neuronului, în interiorul

dendritelor, în vecinătatea sinapsei, dar, în toate aceste cazuri, am făcut-o din interiorul navei, dinapoia pereților ei izolatori.

— Va să zică, îl întrerupse Boranova, propui să încercăm din exteriorul navei, dar în interiorul celulei? Nu uita că un astfel de observator s-ar găsi totuși într-un costum de plastic.

— Un costum de plastic nu are grosimea pereților navei, iar efectul izolator ar trebui să fie mult mai mic. În plus, calculatorul nu trebuie să se afle în interiorul costumului.

— La cine te gândești pentru misiunea asta? întrebă alarmat Morrison.

— Există o singură posibilitate, Albert. Programul îți aparține și este adaptat creierului tău. Din necesitate, ești cel mai sensibil față de gândurile lui Șapirov. Ar fi cea mai mare prostie să trimitem pe altcineva în exterior. La *tine* m-am gândit pentru misiunea asta.

66

Ghemul din stomacul americanului căpătă proporții nebănuite. În nici un caz! Nu i se putea cere s-o facă încă o dată!

Încercă să vorbească, să pronunțe cuvintele, dar gura îi părea complet uscată și nu putu să producă decât un șuierat gâjâit. Prin minte îi fulgeră ideea că începuse să-i placă sentimentul de a nu fi laș, de a călători cu nava, fără teamă prin celula cerebrală... însă, la urma urmelor, era laș.

— În nici un caz! țipă el, dar nu era glasul lui; fusese cu o octavă prea sus. Îi aparținuse lui Kaliinin.

Femeia se răsucise către Boranova, ținându-se de brațele fotoliului cu degete ale căror încheieturi se albiseră din cauza forței.

— În nici un caz, Natalia, repetă ea cu emfază. Este propunerea unui laș! Sărmanul Albert a fost deja în exterior. A fost gata să moară și fără el am fi fost și acum rătăciți în alt capilar și poate că n-am fi ajuns niciodată aici. De ce s-o facă tot el? În mod clar este rândul altcuiva și, dacă insistă, atunci s-o facă chiar el. N-ar trebui să apeleze la alții.

Dinapoia groazei lui, neurofizicianul se întrebă vag dacă reacția tinerei se datora unei afecțiuni față de persoana lui, ori hotărârii de a se opune din răsputeri oricăror sugestii ale lui Konev. Un coltișor din mintea lui Morrison rămăsese suficient de pragmatic ca să fie sigur de a doua variantă.

— Aici nu-i vorba de lașitate, protestă Konev. Eu am prezentat singura posibilitate. Dacă aș ieși eu, ceea ce sunt gata să fac, trebuie neapărat să iau programul și dispozitivul lui Albert, care nu vor funcționa

pentru mine la fel cum ar fi funcționat pentru el. Nu putem alege un membru sau altul al echipajului, după toane. Trebuie să fie unul care să poată obține cele mai bune rezultate, iar în cazul acesta nu există îndoială asupra identității sale.

— Foarte adevărat, își regăsi Morrison vocea, dar nu există nici un motiv pentru care să bănuim că recepția în exterior ar fi superioară celei din interiorul navei.

— În același timp, nu există nici un motiv pentru care să bănuim contrariul, replică Konev. Așa cum îți va spune și Dejnev, energia noastră și implicit timpul disponibil scad permanent. Nu-i vreme de pierdut. Va trebui să ieși din navă așa cum ai mai făcut-o – imediat.

— Îmi pare rău. Nu voi ieși din navă.

Se părea că Boranova se hotărâse.

— Mă tem că va trebui s-o faci, Albert, murmură ea. Iuri are dreptate. Numai tu și echipamentul tău ne puteți aduce informațiile de care avem nevoie.

— Sunt convins că nu va exista nici o informație.

— Poate că nu, dar nu putem lăsa asta la voia soartei. S-o constatăm noi înșine. Îți promit că dacă faci asta pentru noi, rolul jucat de tine va fi prezentat cu toată obiectivitatea atunci când va veni clipa anunțării publice. Vei fi cunoscut ca omul care a formulat teoria corectă a gândirii, cel care a construit echipamentele necesare exploatării corespunzătoare a acestei teorii, cel care a salvat nava în capilar și cel care a detectat gândurile lui Șapirov, aventurându-se cu curaj în neuron, așa cum anterior se aventurase în fluxul sanguin.

— Sugerezi că dacă refuz, adevărul nu va fi spus?

Boranova oftă.

— Aș fi preferat să te mulțumești cu sugestia. Da, adevărul poate să nu fie spus. La urma urmelor, este singura armă cu care te pot amenința. Nu te putem împinge afară din navă cu forța, deoarece nu ne avantajează cu nimic simpla ta ieșire în exterior. Trebuie, de asemenea, să percepi gândurile bietului Șapirov, iar în acest scop trebuie să avem întreaga ta cooperare. Pentru asta te vom răsplăti, dar numai pentru asta.

Morrison privi în jur, la chipurile membrilor echipajului, căutând ajutor. Boranova îl studia neclintită. Konev îl privea de sus, dictatorial. Dejnev părea stingherit, nedorind să se pronunțe în nici o direcție. Iar Kaliinin... unica lui speranță.

— Tu ce crezi, Sofia?

— Cred că nu-i corect să fii amenințat în felul acesta. O asemenea misiune trebuie efectuată voluntar, nu silit.

Pilotul, care până atunci fredonase încetișor, numai pentru el, interveni:

— După cum zicea tata: „Nu există amenințare mai mare decât propria-ți conștiință și ea îți face viața inutil de amară."

— Conștiința mea nu mă tulbură în modul acesta, zise Morrison. Să supunem la vot?

— Nu contează votul, spuse Boranova. Sunt comandant și într-un astfel de caz eu decid, indiferent de vot.

— Dacă ies și nu percep nimic, mă veți crede?

— Eu te voi crede, încuviință Boranova. La urma urmelor, ți-ar fi extrem de simplu să inventezi ceva care să pară util, dacă ai dori să-ți fim recunoscători. Dacă revii fără nimic, sau cu banalități, te-aș crede mai degrabă decât dacă ai pretinde imediat că ai auzit de ceva de mare importanță.

— Eu nu pot fi prostit, zise Konev. Dacă vine cu ceva care pare important, voi fi capabil să-mi dau seama de adevăr. De-acum, sunt sigur, am discutat suficient. Să-i dăm drumul!

Iar Morrison, cu inima bubuind și cu gâtul încordat, reuși să articuleze:

— Foarte bine, voi ieși – dar numai pentru scurt timp.

67

Fără alte comentarii, Morrison își dezbrăcă salopeta. Prima dată (fusese cu numai două ore înainte?) i se păruse o siluire a decenței; acum devenise aproape o rutină.

Îi puseră calculatorul în mâinile înmănușate și Boranova îi strigă:

— Poți lucra?

Morrison o auzi fără dificultate. Știa că n-avea s-o mai audă după ieșirea din navă. Balansă în palmă calculatorul practic lipsit de greutate și atinse tastele, cu atenție și destul de stângaci. Îi răspunse tot printr-un strigăt:

— Cred că mă pot descurca.

După aceea îi legară calculatorul de ambele încheieturi cu un șnur din același material din care erau făcute nava și costumul.

— Ca să nu-l pierzi! strigă Boranova.

Trecu în ecluză. Simți strânsoarea acesteia, apoi apăsarea produsă de evacuarea aerului, după care se află în afara navei.

Din nou în exterior. Numai pentru un foarte scurt interval de timp, l avertizase pe ceilalți, dar ce rost avusese? Cum putea Morrison să-l silească, dacă cei dinăuntru refuzau să-l mai lase să intre? Deja îi părea rău că se lăsase convins să iasă în urma unei amenințări, indiferent de natura acesteia, dar nu îndrăzni să-și rostească gândul. Nu l-ar fi ajutat cu nimic.

Își vârî calculatorul sub brațul stâng, pe de o parte fiindcă nu se încredea cu totul în șnurul care-l fixa și pe de altă parte ca să-l protejeze pe cât posibil de conținutul celulei. Pipăi fuzelajul, căutând un punct în care sarcina electrică a costumului avea să se lipească de sarcina opusă de pe învelișul navei.

Găsi unul care nu-l fixa strâns și-i lăsa spațiu considerabil de manevră. Cu toate acestea, el avea mărimea unui atom și putea fi dificil să concentreze sarcina electrică pe o porțiune a sa.

Sau nu era dificil? Oare n-ar fi fost microminiaturizați și electronii ce constituiau sursa sarcinii? Simți – și regretă din tot sufletul – ignoranța lui în teoria miniaturizării.

Nu-și sesiza mișcarea prin fluxul intercelular, deoarece totul se deplasa o dată cu el. Se pomeni însă în centrul unui peisaj în permanentă schimbare. Cu plasticul mai subțire al costumului între el și mediu, cu proiectorul întorcându-se în toate direcțiile pe măsură ce-și rotea capul, putea distinge mai multe amănunte.

Mai întâi, protuberanțele moleculelor de apă frecându-se între ele precum niște baloane. Le zărea trecând lent, într-o direcție și alta, în general ignorându-l. Ocazional, câte una se lipea de el, o sarcină electrică găsind pe costumul lui o sarcină opusă, astfel că se prindea și-i dădea drumul parcă cu părere de rău. Era aproape ca și cum o moleculă, ocazional, tânjea după el, însă nu-și putea transforma dorința în faptă.

Printre acestea se găseau molecule mai mari, unele de dimensiunile navei, altele depășind-o. Bărbatul le putea zări numai pentru că lumina scânteia din ele ici-colo, schimbător, ca printr-o prismă. El nu le vedea; mintea lui le construia din ceea ce întrezărea. Faptul în sine rezulta în primul rând din cunoașterea lui sporită asupra conținutului celulei, sau cel puțin așa i se părea. De asemenea, se gândi, putea fi pur și simplu rolul imaginației.

Avea impresia că putea distinge scheletul interiorului celulei: structurile mai mari ce rămâneau pe loc, în vreme ce curentul trecea pe lângă ele, conferind astfel celulei forma ei mai mult sau mai puțin fixă. Aceste structuri păreau să treacă atât de rapid, încât de-abia le putea remarca

[illegible] de a dispărea. Ele singure îi dădeau senzația mișcării rapide a [illegible] care purta nava, unduind în mișcări largi în jur.

Toate aceste observații nu duraseră foarte mult, dar fusese îndeajuns. De acum era vremea să-și îndrepte atenția asupra calculatorului.

De ce? N-ar fi detectat nimic. Morrison era sigur de asta, totuși nu putea acționa conform acestei credințe, oricât de puternic ar fi simțit-o. Știa însă că greșea și avea datoria față de ceilalți – și față de sine însuși – să facă efortul.

Încercă cu stângăcie să regleze calculatorul la sensibilitate maximă, de abia reușind să manevreze corect tastele, dar ușurat că bateriile aparatului nu se descărcaseră. Se concentră din răsputeri să perceapă și să colecteze gânduri.

Programul își îndeplinea misiunea. Moleculele de apă pluteau pe lângă antena lui improvizată, lin și nepăsător, iar calculatorul reprezenta undele sceptice, mai precise, mai ascuțite și mai distincte, în mai mare detaliu decât le văzuse vreodată neurofizicianul. În ciuda acestui fapt, el nu percepea decât o vagă șoaptă șuierată, ce nu producea nici cuvinte, nici imagini, doar tristețe.

Stop! De unde știa că șoapta era tristă? În mod clar, nu era vorba decât despre o apreciere subiectivă din partea lui. Sau detecta un sentiment? Oare Șapirov aflat în comă, cu creierul parțial distrus, era trist? Și tristețea aceea ar fi constituit o surpriză?

Morrison privi peste umăr, înapoi către navă. În mod clar, ceea ce detectase era suficient. Percepuse neant trist... nimic mai mult. Ar fi trebuit să le semnaleze să-l tragă înăuntru, dar dacă ei n-ar fi fost de acord s-o facă? Dacă l-ar fi adus înăuntru și i-ar fi spus Boranovei că nu simțise nimic, oare Konev nu i-ar fi reproșat că nu stătuse în exterior decât două minute, că nu exploatase ocazia? Nu i-ar fi cerut să mai iasă o dată?

Și dacă aștepta mai mult?

De fapt, ar fi putut să aștepte. La stadiul acela de miniaturizare (sau din alt motiv), nu simțea nici o încălzire.

Dar dacă ar fi așteptat mai mult – alte două minute, sau cinci minute, sau chiar o oră – Konev tot i-ar fi spus: „N-a fost destul."

Îl distingea pe rus privindu-l cu o expresie întunecată și încruntată. Kaliinin se afla imediat înapoia lui, deoarece își desfăcuse centura și trecuse pe fotoliul lui Morrison. Se uita în exterior neliniștită.

Îi prinse căutătura și femeia păru gata să-i facă un semn, dar Boranova se aplecă în față și o apăsă ferm pe umăr. Imediat, Kaliinin reveni la locul ei. Trebuia s-o facă, se gândi Morrison, întrucât misiunea

ei în clipa aceea era să urmărească modificarea șabloanelor electrice ale navei și ale sale și, indiferent cât de îngrijorată ar fi fost de soarta lui, nu putea, nu trebuia să-și abandoneze postul.

Ca să termine trecerea în revistă, încercă să-l vadă și pe Dejnev, dar unghiul necesar pentru aceasta îi depășea capacitatea de răsucire. Îl zări, în schimb, pe Konev, care gesticula întrebător.

Morrison întoarse plictisit capul, fără să încerce să ofere vreo informație și atunci distinse în depărtare o formă care se îndrepta către el cu viteză. Nu întrezărea amănunte și se încordă în mod reflex, așteptând ca fluxul să-l poarte împreună cu nava în jurul formei necunoscute.

Aceasta venea însă glonț și Morrison se ghemui, lipindu-se cât putea de mult de fuzelaj.

Nava ocoli foarte strâns și, când forma stranie trecu pe lângă el, bărbatul se simți aspirat spre exterior.

Prin minte îi fulgeră gândul că Kaliinin îi configurase în mod aleatoriu sarcina electrică de pe costum și că, prin cea mai mizerabilă dintre coincidențe, ceea ce trecuse atât de aproape avea o configurație complementară.

În condiții normale, ar fi fost lipsit de importanță. Nava și forma trecuseră una pe lângă cealaltă cu o asemenea viteză încât nici o forță de atracție n-ar fi fost îndeajuns pentru a-l desprinde pe Morrison, totuși el era un obiect minuscul lipsit de masă sau de inerție și, pentru o clipă, se simți... supus unei elongații, de parcă nava și forma și-ar fi disputat proprietatea asupra lui. În fața ochilor săi înmărmuriți, nava nu rezistă și el fu desprins de forța curentului.

Neurofizicianul fusese atras de obiectul necunoscut, iar nava, purtată în continuare de curent, se deplasa atât de rapid încât dispăru aproape instantaneu. Cu o secundă în urmă fusese lângă el, iar acum nu se mai zărea nicăieri.

Înainte de a-și da seama ce se petrecuse, Morrison rămase singur și neajutorat – un obiect de mărime atomică într-o celulă cerebrală. Singura lui vagă legătură cu viața și realitatea – nava – pierise definitiv.

68

Câteva minute fură pierdute pentru Morrison. În acel interval, nu știu unde se afla sau ce se întâmplase. Simți doar panica absolută, convingerea că se afla în pragul morții.

Când viața își reluă cursul, aproape că-i păru rău. Dacă momentul acela ar fi însemnat moartea, totul s-ar fi terminat. Acum însă trebuia s-o aștepte.

Cât timp îi va dura oxigenul? Căldura și umiditatea se vor acumula, chiar dacă mai lent decât înainte, inexorabil, și poate cu același deznodământ? Acumulatorul proiectorului se va sfârși înaintea lui, lăsându-l să moară în beznă absolută și în singurătate absolută? „Cum voi ști când am murit", se gândi el nebunește, „dacă va fi beznă și înainte și după aceea?" Se gândi la rugăciunea adresată de Ajax către Zeus ca, dacă va fi să moară, să se întâmple la lumina zilei. Lipsit de orice speranță, Morrison adăugă în gând: „Și măcar cu cineva care să te țină de mână."

Ce să facă?

Pur și simplu să aștepte?

De fapt, ce se petrecuse?

Perfect, nu era încă mort. Teama se îndepărtase îndeajuns ca să lase loc curiozității... și dorinței de a lupta și a trăi.

S-ar fi putut, oare, desprinde de suprafața pe care se afla? Cumva i se părea odios să moară ca o insectă prinsă în chihlimbar. Iar cu fiecare clipă, nava se îndepărta tot mai mult. Aproape imediat se gândi: „Indiferent ce aș face, este deja prea departe de mine ca să mă prindă."

Gândul îl impulsionă și Morrison se zbătu din răsputeri, încercând să se desprindă. O făcu zadarnic și-și dădu seama că-și irosea energia și sporea nivelul căldurii din costum.

Lunecă brațele în sus, pe structura care-l ținea prizonier, dar palmele îi fură împinse îndărăt. Precum două sarcini electrice de același semn.

Repetă mișcarea la dreapta, la stânga, în jos... Undeva pe acolo trebuia să se afle sarcina de semn opus. Atunci ar fi putut s-o prindă și să încerce să rupă structura. De ce însă îi clănțăneau dinții? De teamă? De desperare? De ambele?

Mâna dreaptă i se lipi, atrasă de o porțiune a structurii. Strânse din dinți, străduindu-se să treacă de simpla încărcătură electrică și să sfâșie însuși aranjamentul atomic – dacă exista un aranjament atomic care să aibă înțeles.

Pentru o clipă, bărbatul simți că structura rezistă la o strânsoare prea puternică, împotrivindu-se cu o elasticitate ca a cauciucului. Iar apoi, fără nici un avertisment, i se sfărâmă în palmă. Morrison își privi stupefiat mâna, încercând să priceapă ce se petrecuse. Nu simțise nici o senzație de rupere, sfâșiere sau desprindere. Avea impresia că o porțiune a structurii pur și simplu dispăruse.

Încercă din nou, pipăind în stânga și în dreapta, până ce altă porțiune dispăru. Ce se-ntâmpla?

Conform afirmației Boranovei, câmpul de miniaturizare se extindea puțin în afara navei. S-ar fi extins și dincolo de costumul lui. Când strânsese cât putuse de tare, o porțiune a atomului pe care-l atingea se miniaturizase și, prin urmare, își pierduse arhitectura normală, desprinzându-se de atomii de care fusese legat anterior. Orice atingea Morrison – dacă o putea face destul de tare – se miniaturiza.

Orice atom sau porțiune de atom pe care le-ar fi miniaturizat în modul acesta ar fi devenit o particulă punctiformă, cu masa mult mai mică decât a electronului. Ar fi pornit aproape cu viteza luminii, ar fi trecut prin materie și ar fi dispărut.

Era posibil ca lucrurile să stea așa? Trebuia să fie posibil. Nimic altceva din ce-și putea imagina nu avea atâta logică.

Chiar în timp ce gândea așa, bărbatul începu să-și împingă, cu putere, brațele și picioarele în materia care-l întemnița... și se desprinse.

Nu mai era lipit de structură. Era un obiect independent, navigând prin fluxul intercelular.

Nava continua să rămână de-a pururi prea îndepărtată, dar cel puțin acum pornise pe urmele ei. Ce prostie! Ce prostie! Conta că pornise pe urmele ei? La propria lui scară dimensională se găsea la zeci de kilometri de navă.

Un alt gând îi trecu prin minte, iar acesta îl îngrozi de-a dreptul. El miniaturizase atomi pentru a se elibera, însă respectivul proces necesita un aport energetic. Nu foarte mare la dimensiunile acelea, întrucât masa ce trebuia îndepărtată era mică, dar de unde ar fi provenit energia?

Singura sursă o reprezenta câmpul de miniaturizare al costumului. Așadar, orice atom care se miniaturiza slăbea câmpul. Cât de mult îl slăbise, eliberându-se?

Din acest motiv nu simțea căldura? Oare miniaturizare a mediului său absorbise o parte din căldură, o dată cu energia câmpului de miniaturizare? Nu, asta nu se putea, fiindcă el nu simțise căldură nici înainte de a începe să se desprindă.

Îi veni un alt gând îngrijorător. Dacă se eliberase din structură cheltuind energie din câmpul lui, dacă acest câmp fusese slăbit, atunci el s-ar fi deminiaturizat puțin. Oare acela să fi fost motivul deminiaturizării spontane?

Boranova spusese că posibilitatea deminiaturizării spontane creștea cu cât obiectul miniaturizat era mai mic. Iar acum el era mic...

În navă, făcuse parte din câmpul de miniaturizare general al acesteia. Făcuse parte dintr-un obiect de mărimea unei molecule. Cât

timp fusese integrat în citoscheletul celulei, făcuse parte dintr-un obiect mai mare. Acum însă era singur, separat, un obiect de dimensiuni atomice.

Era mult mai probabil să se deminiaturizeze spontan, atât doar că n-ar fi fost spontan, ci din cauza reducerii câmpului prin miniaturizarea obiectelor normale înconjurătoare.

Cum ar fi putut spune dacă se deminiaturiza? Procesul s-ar fi desfășurat cu viteză exponențială. La început s-ar fi deminiaturizat lent dar, pe măsură ce ar fi crescut, ar fi afectat un volum mai mare de materie înconjurătoare și ar fi crescut cu o viteză mai mare, și mai mare, până ar fi urmat o explozie și el ar fi murit.

Dar ce mai conta dacă se deminiaturiza? Într-un interval scurt – cel mult, câteva secunde – ar fi murit, și totul s-ar fi petrecut prea rapid ca să fie conștient. În câteva clipe ar fi trecut de la viață la neființă.

Ce moarte mai bună ar fi putut cere? De ce mai dorea să știe cu o clipă mai devreme ce urma să se întâmple?

Pentru că era viu și era om... iar dorința de cunoaștere îi conferea caracterul de viu și de uman.

Cum și-ar fi putut da seama?

Morrison privi scânteierile slabe din jurul lui, învolburările mișcătoare ale moleculelor de apă, rotindu-se și deplasându-se lent pe lângă el, în vreme ce înaintau, purtați de curentul intercelular.

Dacă el și-ar fi crescut dimensiunile, atunci moleculele ar fi părut că se micșorează, și invers.

Bărbatul privi atent. Într-adevăr, se micșorau. Asta era oare moartea? Sau doar imaginația lui?

Sau... sau moleculele de apă se măreau? Se dilatau? Deveneau mai largi? Se umflau? În cazul acesta, însemna că el se micșora.

Avea să se reducă la mărimea unei particule subatomice? Un subelectron? Avea să gonească cu viteza luminii și să explodeze la jumătatea drumului spre Lună, murind în vid înainte de a fi avut timpul să-și dea seama că se afla în vid?

Nu, moleculele se micșorau, nu se măreau...

Morrison închise ochii și inspiră adânc. Înnebunea. Sau începuse să fie afectat de leziuni cerebrale?

Într-un asemenea caz, ar fi preferat să moară. Mai bine să moară, decât să rămână sub forma unui creier inert într-un corp viu.

Sau moleculele de apă pulsau? Și de ce ar fi pulsat?

„Gândește, Morrison, gândește! Ești om de știință. Găsește o explicație! De ce pulsează moleculele?"

Cunoștea motivul pentru care câmpul ar fi putut slăbi – tendința lui de a-și miniaturiza regiunea imediat înconjurătoare. De ce însă s-ar fi intensificat?

Pentru intensificare, trebuia să capete energie. De unde o căpăta?

De la moleculele din jur? Ele aveau mai multă energie termică per volum decât Morrison, deoarece se găseau la o temperatură mai ridicată. În mod normal, căldura ar fi trebuit să treacă de la mediul înconjurător la costumul lui, până ce costumul și ocupantul acestuia ar fi ajuns la temperatura sângelui, iar bărbatul ar fi murit din cauza propriei incapacități de a scăpa de căldura acumulată, așa cum fusese cât pe aici să se întâmple în anterioara ieșire din navă. Nu există însă numai energia termică a corpului său; ei i se adăuga energia câmpului de miniaturizare. Și, pe măsură ce neurofizicianul era lovit aleatoriu de moleculele de apă, energia nu trebuia să treacă în el sub formă de căldură, ci de activare a miniaturizării. Câmpul și-ar fi sporit intensitatea, iar el s-ar fi micșorat.

Asta trebuia să se petreacă ori de câte ori un obiect miniaturizat era înconjurat de obiecte normale având temperaturi superioare. Energia putea trece din mediul înconjurător în corpul miniaturizat, fie sub forma căldurii, fie a intensității de câmp. Cu cât obiectul respectiv era mai mic, cu atât se miniaturiza mai intens și cu atât cel care căpăta mai multă energie era câmpul, nu obiectul în sine.

Probabil că și nava pulsa, dilatându-se și contractându-se permanent, dar într-o măsură prea mică pentru a fi sesizată. Acesta era motivul pentru care mișcarea browniană nu crescuse atât cât ar fi putut și tot de aceea climatizarea interiorului navei se putea efectua fără probleme. În ambele cazuri, câmpul de miniaturizare forma o pernă protectoare.

Dar el – Morrison, singur în celulă – era mult mai mic, poseda o masă infimă, iar în cazul lui influxul de energie se transpunea mai mult în miniaturizare decât în căldură.

Pumnii americanului se încleștară neajutorați. Calculatorul îi scăpă din mâini, dar asta nu-l mai interesa. Fără îndoială, ceilalți, Boranova și Konev cu siguranță, cunoșteau toate astea și i le-ar fi putut explica. Îi lăsaseră din nou pradă pericolelor, fără să-l avertizeze.

Iar acum, când dedusese singur situația, la ce-l ajuta?

Deschise brusc ochii.

Pulsațiile! Acum, când știa la ce să aștepte, le vedea. Moleculele de apă se dilatau și se contractau în ritm neregulat, pe măsură ce-și cedau energia câmpului, apoi extrăgeau energia din câmp.

Privind fascinat ritmul, Morrison se trezi murmurând:

— Mare, mic, mare, mic, mare, mic...

Se gândi că mărimea avea o limită. Dilatarea oglindea propria sa micșorare, iar cantitatea de energie pompată în el pentru a-i alimenta micșorarea era limitată. Conținutul celulei avea o temperatură maximă. Pe de altă parte, conținutul acela putea prelua de la el cantități mari de energie și, o dată ce lua suficientă, ceea ce ar fi rămas ar fi fost consumat și mai rapid, iar Morrison ar fi explodat.

Ca atare, se găsea în siguranță cât timp moleculele de apă se măreau și el se micșora. Nu putea să se micșoreze foarte mult. Când însă moleculele își reduceau mărimea, iar el creștea, apărea pericolul. Dacă moleculele continuau să se contracte până ce deveneau prea mici pentru a fi văzute, însemna că el creștea spre explozia instantanee.

— Mare, mic... mic... nu vă mai micșorați!

Morrison dădu drumul respirației pe care și-o oprise, fiindcă moleculele creșteau din nou.

Din nou și din nou! De fiecare dată... oare contracția avea să se oprească?

Păreau că se joacă cu el și oricum nu conta. Nu conta dacă-l aduceau pe marginea distrugerii, apoi îl îndepărtau de acolo și n-ar fi contat nici dacă ar fi repetat-o de un milion de ori. Mai devreme sau mai târziu, oxigenul i se va termina și va muri lent, sufocându-se.

Cu siguranță, o moarte rapidă ar fi fost preferabilă.

69

Kaliinin țipa. Pricepuse prima ce se întâmplase și se îneca străduindu-se să vorbească.

— A dispărut! A dispărut!

În mod reflex, Boranova puse inevitabila întrebare:

— Cine a dispărut?

— Cine-a dispărut? Cum poți întreba cine-a dispărut? Albert!

— Ce s-a-ntâmplat?

— Nu sunt sigur, răspunse răgușit Dejnev. Am trecut foarte aproape de ceva. Poate că Albert, atașat de exteriorul navei, a introdus o asimetrie. Am încercat să virez nava, îndepărtând-o de... de ceea ce a fost, dar comenzile n-au răspuns instantaneu.

— L-a desprins un organit macromolecular fix, rosti Konev care ridică ochii acum, după ce-și îngropase fața în palme. Trebuie să ne întoarcem după el. Poate că deține informația de care avem nevoie.

De acum, Boranova înțelesese situația. Își desprinse cu gesturi iuți centura de siguranță și se sculă.

— Informația? repetă ea cu glas sugrumat. Asta-i pierderea pe care o simți tu, Iuri? A informației? Știi ce se va-ntâmpla acum? Câmpul de miniaturizare al lui Albert este izolat și el are dimensiuni atomice. Probabilitatea ca să sufere o deminiaturizare spontană este de cel puțin cincizeci de ori mai mare decât a noastră. Cu cât trece timpul, cu atât probabilitatea crește. Cu informație ori fără informație, trebuie să-l găsim. Dacă se deminiaturizează, îl va ucide pe Șapirov și ne va ucide pe noi.

— N-are rost să discutăm despre motivele fiecăruia, replică Konev. Amândoi vrem să-l recuperăm. Motivele trec pe plan secundar.

— N-ar fi trebuit să-l trimitem în exterior, zise Kaliinin. Am știut c-a fost o greșeală.

— Acum am făcut-o, mormăi Boranova, și acesta-i punctul de plecare. Arkadii!

— Încerc, răspunse pilotul. Nu-nvăța un bețiv să sughită!

— Nu-ncerc să te-nvăț nimic, prostule. Îți ordon! Întoarce! Pornim înapoi!

— Nu, clătină din cap Dejnev. Lasă-l pe prost să-ți spună că asta-i o prostie. Ce vrei, să-ntorc cu o sută optzeci de grade și să mă lupt cu curentul? Vrei să-ncerc să urcăm în amonte?

— Dacă stai pe loc, curentul îl va aduce la noi.

— Americanul este lipit de ceva și nu va fi adus la noi. Trebuie să întoarcem când ajungem în capătul dendritei și să ne lăsăm purtați înapoi de curent.

— Arkadii, scuză-mă pentru că te-am făcut prost, dar dacă ne întoarcem cu fluxul ce curge în sens invers, n-o să-l vedem!

— N-avem de ales. Energia disponibilă este insuficientă ca să încercăm să ne luptăm cu curentul în care ne aflăm acum.

Pe un ton obosit, dar împăciuitor, Konev spuse:

— Natalia, lasă-l pe Arkadii să procedeze așa cum vrea. Nu-l vom pierde pe Albert.

— Cum poți ști asta?

— Pentru că-l pot auzi... Mai exact, îl pot simți... De fapt, percep gândurile lui Șapirov prin intermediul aparatului lui, care se găsește neizolat în celulă.

Urmară câteva clipe de tăcere. Vizibil uluită, Boranova întrebă:

— Percepi ceva?

— Evident. În direcția aceea, arătă el cu brațul.

— Poți preciza direcția? Cum?

— Nu știu exact cum anume. Pur și simplu o simt... Într-acolo!

— Arkadii, vorbi Boranova, fă așa cum ai gândit.

— O făceam indiferent de ce mi-ai fi spus tu, Natașa. Oi fi tu comandantul, dar eu sunt pilotul – cel mai apropiat de moarte. Ce am de pierdut? După cum ar fi zis tata: „Dacă te atârni de o frânghie deasupra unei prăpăstii, nu te mai sinchisi să prinzi moneda ce-ți cade din buzunar." Ar fi fost mai bine dacă aș fi avut o cârmă adevărată, nu sistemul ăsta de trei motoare descentrate.

Boranova nu-l mai asculta. Privi zadarnic în bezna înconjurătoare, apoi întrebă:

— Ce auzi, Iuri? Ce spun gândurile lui Șapirov?

— Deocamdată nimic. Doar zgomot de fond. Desperare.

— Crezi, murmură Kaliinin ca pentru sine, că o parte a minții lui Șapirov știe că se află în comă? Că o parte a minții lui se simte întemnițată și țipă să fie eliberată? Ca Albert... întemnițat? Ca noi înșine... întemnițați?

— Noi nu suntem întemnițați, Sofia, vorbi apăsat Boranova. Noi ne putem deplasa. Îl vom găsi pe Albert. Vom ieși din corpul acesta. Înțelegi, Sofia? Se întoarse către Konev. Asta-i tot ce percepi? Desperare?

— Însă foarte puternic. O privi curios pe comandantă. Tu nu simți nimic?

— Absolut nimic.

— Este foarte puternic. Mai puternic decât orice am simțit când Albert era în navă. Am avut dreptate când i-am cerut să iasă.

— Nu poți discerne gânduri clare? Cuvinte?

— Poate că mă aflu prea departe. Poate că Albert nu și-a reglat corespunzător aparatul. Voi chiar nu simțiți nimic?

Boranova clătină hotărât din cap și privi scurt spre Kaliinin, care șopti:

— Nici eu nu percep nimic.

— Eu n-am receptat niciodată vreunul dintre aceste mesaje misterioase, se auzi glasul nemulțumit al lui Dejnev.

— Ba da, tu ai perceput „Hawking". Albert a sugerat că pot exista tipuri diferite de creiere, tot așa cum există tipuri diferite de sânge, iar eu și el putem aparține aceluiași tip. Poate c-a avut dreptate, zise Konev.

— Din ce direcție vine acum senzația? întrebă Boranova.

— De acolo, indică Konev spre prova. Cotești, nu-i așa, Arkadii?

— Exact, încuviință pilotul, și acum sunt destul de aproape de regiunea stagnantă dintre cei doi curenți. Intenționez să mă strecor

ușurel în curentul de sens opus, pentru ca să putem porni înapoi, dar nu prea rapid.

— Perfect, făcu Boranova. Nu vrem să-l scăpăm. Iuri, poți aprecia intensitatea? Crește?

— Da.

— Crezi că poate fi o simplă imaginație?

— Posibil. Practic noi nu ne-am apropiat de el, ci doar facem o întoarcere. Parcă el s-ar apropia.

— Poate că s-a desprins de ceea ce-l capturase. Într-un asemenea caz, curentul l-ar aduce într-adevăr spre noi, dacă încercăm un viraj și astfel stăm practic pe loc.

— Poate...

— Iuri, vorbi energic Boranova, concentrează-te asupra senzației. Anunță-l permanent pe Arkadii despre direcția din care provine. Arkadii, pe măsură ce te vei apropia de Albert, va trebui să revii spre curentul inițial și să te apropii cât mai mult de poziția lui. Apoi, când vom fi purtați cu aceeași viteză și în aceeași direcție, ne va fi mai ușor să manevrăm spre el, folosindu-ne de motoare.

Konev rămăsese în picioare, întors în direcția dinspre care i se părea că provine senzația.

— Este limpede mai tare, murmură el la un moment dat, apoi după alte câteva clipe: Mi se pare că aproape pot percepe cuvinte. Dacă s-ar mai apropia...

Expresia feței lui se contorsionă și mai mult, de parcă ar fi încercat să silească senzația, s-o disece în minte, să filtreze de zgomotele de fond și să separe cuvintele. Degetul continuă să-i rămână întins rigid și în cele din urmă bărbatul rosti:

— Arkadii, începe să întorci și fii gata să intri în curentul inițial. Repede! Nu-l lăsa să treacă pe lângă noi.

— Atât de repede cât îmi permit motoarele, replică Dejnev, după care adăugă cu glas scăzut: Dac-aș putea pilota nava asta, folosindu-mă de magia prin care voi auziți glasuri...

— Drept către membrană, continuă Konev ignorându-l.

Kaliinin zări prima sclipirea.

— Acolo! strigă ea. Proiectorul căștii lui!

— Nici nu-i nevoie să-l văd, zise Konev către Boranova. Zgomotul este ca al unei erupții vulcanice în Kamceatka.

— Zgomot simplu, Iuri? Nici un fel de cuvinte?

— Teamă, doar o teamă incoerentă.

— Dacă eu aș fi conștientă, cumva, de faptul că sunt întemnițată într-un corp aflat în comă, zise Boranova, exact așa aș simți. Totuși,

cum de și-a dat el seama de acest lucru? Anterior am perceput cuvinte, ba chiar imagini liniștite și pașnice.

De-abia trăgându-și răsuflarea din cauza surescitării cu care pilotase în urmărirea lui Morrison, Dejnev rosti:

— *Poate că-i ceva în legătură cu nava. Poate că i-am agitat creierul.*

— Suntem prea mici, ricană disprețuitor Konev. Nu putem agita nici măcar celula asta.

— Ne apropiem de Albert, anunță pilotul.

— Sofia, zise Boranova, poți să-i detectezi șablonul electric?

— Foarte slab.

— Ei bine, folosește tot ce poți ca să avem o configurație complementară, care să-l atragă.

— Pare niței cam mare, Natalia.

— Sunt convinsă că oscilează. O dată ce-l atașăm de navă, va deveni parte din câmpul nostru general de miniaturizare și dimensiunile I se vor modifica. Repede, Sofia.

Se simți o zguduitură ușoară și Morrison fu lipit electronic de navă.

16. Moartea

După ce soarele apune, afară se întunecă; să nu te surprindă asta.
Tata Dejnev

70

Ulterior, Morrison nu-și putu reaminti nimic din cele ce se petrecuseră – fie înainte de revenirea lui în navă, fie imediat după aceea. Oricât ar fi încercat, nu-și reamintea să fi văzut nava venind spre el, nici momentul transferului și nici când îi fusese scos costumul.

Întorcându-se mult în urmă, își amintea desperarea și singurătatea așteptării exploziei și morții sale. Avansând mult, își amintea că ridicase ochii și o zărise pe Sofia Kaliinin, îngrijorată, aplecându-se deasupra lui. Între cele două imagini nu exista nimic. Deși separate timp de câteva ore, scenele se contopeau într-una singură.

Cu glas răgușit și aproape neinteligibil, întrebă:

— Avem direcția cuvenită?

Vorbise în engleză.

Kaliinin șovăi, apoi pronunță lent, tot în engleză:

— Da, Albert, dar asta se-ntâmpla înainte, când ne aflam în capilar. Te-ai întors și ai mai ieșit o dată din navă. Acum suntem într-un neuron. Ții minte?

Morrison se încruntă. Ce însemnau toate astea?

Treptat, fragmentar, memoria îi reveni. Închise ochii și căută să pună totul cap la cap. După aceea întrebă, de data aceasta în rusă:

— Cum m-ați găsit?

— Am simțit, destul de puternic, răspunse Konev, undele cerebrale ale lui Șapirov amplificate de aparatul tău.

— Calculatorul! A pățit ceva?

— Când te-am recuperat, era prins de tine. Ai perceput vreun gând real?

— Gând real? îl privi buimăcit americanul. Ce fel de gând real? Despre ce vorbești?

— Am putut percepe undele cerebrale ale lui Șapirov ajungând până la mine din partea cealaltă a celulei, grație aparatului tău, fără însă să receptez cuvinte sau imagini distincte.

— Și ce-ai simțit atunci?

— Desperare.

— Noi ceilalți, continuă Boranova, n-am perceput absolut nimic, dar ni s-a părut că ceea ce descria Iuri ar fi desperarea unei minți care se știe prizonieră în temnița unei come. Ai simțit altceva, mai specific?

— Nu.

Morrison coborî privirea și văzu că era întins pe două fotolii, cu capul pe brațul lui Kaliinin și că purta salopeta. Se străduí să se scoale în capul oaselor.

— Apă, vă rog. Bău însetat, după care spuse: Nu-mi amintesc să fi auzit sau să fi simțit ceva. În starea mea...

— Ce legătură are starea ta cu asta? șuieră Konev. Calculatorul tău transmitea informațiile. Eu le-am perceput de la o distanță apreciabilă. Cum a fost posibil ca tu să nu simți nimic?

— Iuri, aveam alte lucruri la care să mă gândesc. Mă pierdusem de voi și eram sigur că voi muri. În condițiile respective, nu mai băgam în seamă nimic altceva.

— Nu pot crede asta, Albert. Nu mă minți!

— Nu te mint. Doamnă Boranova, rosti Morrison pe un ton despre care spera că suna cât mai oficial. Solicit să fiu tratat într-o manieră politicoasă.

— Iuri, se încruntă femeia, nu face acuzații. Dacă ai întrebări, pune-le.

— O s-o fac, încuviință Konev. Am simțit un val puternic de emoții, deși eram departe de aparat în termenii stării noastre miniaturizate. Tu, Albert, erai chiar lângă calculatorul reglat conform creierului tău. Este foarte probabil ca noi doi să avem creiere de același tip, însă ele nu sunt identice, iar tu poți folosi aparatul cu mai multă precizie decât mine. În cazul acesta, cum a fost posibil ca eu să simt atât de multe și tu să pretinzi că n-ai perceput absolut nimic?

— Crezi că am avut timp sau chef de perceperi? suspină Morrison. Am fost smuls de lângă navă. Am fost separat, am rămas singur, m-am pierdut...

— Înțeleg toate astea, dar nu trebuia să faci un efort special ca să percepi. Senzațiile ți-ar fi copleșit mintea, indiferent ce s-ar fi întâmplat.

— Totuși n-am receptat absolut nimic. Mintea mea era copleșită de două gânduri: că eram singur și că voi muri. Nu-nțeleg cum nu poți

pricepe asta? Credeam că voi acumula căldură și-o să mor, așa cum a fost cât pe-aici să se întâmple prima dată. Simți brusc o îndoială și întoarse capul spre Kaliinin: Am ieșit de două ori din navă, nu?

— Da, Albert, răspunse ea încet.

— După aceea, mi-am dat seama că nu mă încălzeam, ci că mă dilatam și mă contractam, că oscilam dimensional. Eram implicat într-un soi de transfer de miniaturizare, nu într-un transfer de căldură. Este posibil așa ceva, Natalia?

— Efectul respectiv derivă în mod firesc din ecuațiile de câmp ale miniaturizării. N-a fost testat niciodată, dar se pare că ai făcut-o tu acum.

— Aveam impresia că și mediul din jur oscila, că moleculele de apă se dilatau și se contractau, și atunci mi s-a părut mai logic ca eu să fiu cel care oscila, nu invers.

— Ai avut dreptate și observațiile tale sunt extrem de valoroase. Dintr-un punct mai larg de vedere, s-ar putea susține că evenimentele acestea neprevăzute au fost în avantajul tău.

— Albert, interveni indignat Konev, ne spui că ai fost perfect capabil să raționezi logic și coerent în condițiile respective, dar pe de altă parte te aștepți să te credem că n-ai simțit nimic?

— Ești chiar atât de obsedat de ideea ta că nu poți pricepe că tocmai aceste gânduri logice și coerente mi-au umplut mintea, excluzând orice altceva? Eram de-a dreptul terorizat. La fiecare contracție a moleculelor din jur mă așteptam să continue la nesfârșit, ceea ce, practic, ar fi însemnat că eu m-aș fi dilatat la nesfârșit. Cu alte cuvinte, aș fi suferit o deminiaturizare spontană, aș fi explodat și aș fi murit. În clipele acelea nu mă interesa câtuși de puțin perceperea undelor cerebrale. În starea în care mă aflam, dacă cineva m-ar fi bombardat cu ele, pur și simplu le-aș fi ignorat. Ăsta-i adevărul.

Konev se strâmbă disprețuitor.

— Natalia, Albert trebuie să mai iasă o dată.

— Nu, făcu Morrison îngrozit. Niciodată.

Dejnev, care nu-l privea deloc iubitor pe Konev, chicoti:

— Ascultați-l pe eroul rus! El trebuie să-și îndeplinească misiunea, de aceea Albert trebuie să iasă din nou din navă.

— Dejnev are dreptate, încuviință Boranova. Iuri, de ce nu ieși tu?

— Este aparatul lui. Este reglat după creierul lui.

— Am înțeles asta, spuse comandanta, dar tu însuți ai afirmat că aveți același tip de creier. Cel puțin tu ai putut percepe ceea ce a simțit el. În mod clar, ai perceput undele sceptice, când el a rămas singur în curentul intercelular. Și erai departe! Având calculatorul asupra ta și ieșind din navă, ai culege direct date, ceea ce oricum ar fi mai valoros

pentru noi. Ce rost ar avea să utilizăm percepția mai ascuțită a lui Albert, dacă insiști să nu crezi nimic din ceea ce spune?

Acum toți îl priveau pe Konev. Până și Kaliinin îi arunca uitături furișe pe sub genele ei lungi.

— Bine, rosti apăsat tânărul, voi ieși în exteriorul navei. Chiar credeți că-mi este teamă s-o fac? Singurul lucru care m-a oprit până acum a fost știința că Albert este un receptor mai bun decât mine. Desigur, însă, sunt al doilea în această capacitate, iar dacă el nu vrea, o voi face eu, cu condiția să fiu ferm lipit de navă. Albert a fost desprins fiindcă a fost o legătură slabă, o treabă de mântuială făcută de persoana care se ocupă de așa ceva. Nu doresc să se repete asemenea treburi de mântuială.

Kaliinin vorbi fără să se adreseze cuiva anume:

— Albert trebuie să fi întâlnit o structură cu un șablon electric perfect complementar. Probabilitatea unei astfel de întâlniri era extrem de redusă. Cu toate acestea, voi încerca să utilizez un șablon unic pe navă și pe costum, pentru a reduce cât mai mult probabilitățile.

— Așa da, vorbi Konev către Boranova, apoi se întoarse spre Morrison. Spuneai că nu există transfer de căldură?

— N-am putut detecta nici unul. Doar oscilații dimensionale.

— Atunci n-o să-mi mai scot salopeta.

— Iuri, interveni Boranova, trebuie să-nțelegi că nu poți rămâne mult în exterior. Nu putem prelungi la nesfârșit riscul deminiaturizării.

— Înțeleg, zise bărbatul după care, cu ajutorul lui Morrison, îmbrăcă costumul.

71

Americanul privi prin peretele navei, urmărindu-l pe Konev.

Cele două situații anterioare fuseseră exact invers. El fusese în exterior și privise spre înăuntru. Iar pentru o vreme, a doua oară, fusese niciunde, privind spre niciunde.

Se simțea puțin umilit văzându-l pe rus atât de stăpân pe sine. Konev nu răsucise capul ca să se uite în navă. Ținea în mâini calculatorul lui Morrison, urmând instrucțiunile acestuia legate de aspectele elementare ale extinderii și concentrării. Părea cu totul absorbit de ceea ce făcea. Să fi fost oare chiar atât de curajos? Avea să fie la fel de concentrat, chiar dacă ar fi fost desprins de navă, așa cum pățise americanul? Probabil... și Morrison se simți copleșit de rușine.

Dejnev rămăsese atent la comenzi, deoarece trebuia să mențină poziția lângă membrană. Propusese să treacă în zona liniștită dintre cei doi curenți; în regiunea aceea aproape nemișcată, eventual rotiți de un vârtej lent, n-ar fi riscat genul de accident care-l desprinsese pe Morrison. Konev se împotrivise imediat. Undele sceptice se deplasau în lungul membranei și el dorea să fie lângă aceasta.

Tot pilotul propusese să răstoarne nava cu susul în jos. În celulă, noțiunile de „sus" și „jos" nu aveau absolut nici un sens, la fel ca în spațiul cosmic. Prin întoarcerea aceea, ecluza s-ar fi aflat pe peretele navei opus membranei, ferindu-l pe Konev de structurile citoscheletice.

Sugestia îl iritase pe Konev. El afirmase că structuri de tipul acela puteau exista oriunde în celulă și că, în orice caz, nu dorea ca între el și membrană să se interpună corpul navei.

Acum se afla în exterior în condițiile pe care le dorise, iar Dejnev, preocupat de comenzile navei, fluiera încetișor pentru sine.

Boranova își supraveghea aparatul, ridicând la răstimpuri ochii ca să privească gânditor afară. Kaliinin era neliniștită. Nici un alt termen n-o putea descrie mai bine. Ochii ei se îndreptau spre Konev de o sută de ori și tot de atâtea ori se mutau în altă parte.

— Albert, vorbi pe neașteptate Boranova, este aparatul tău... Crezi că Iuri se poate descurca? Crezi că obține vreo informație?

— L-am reprogramat pentru el, astfel ca să nu fie nevoit să facă multe manevre, și i-am explicat modalitatea de focalizare. Cu toate astea, știu că nu recepteză nimic.

— Cum poți s-o știi?

— Dacă ar fi receptat, l-aș fi auzit – mai exact, cred că trebuie să spun „l-aș fi perceput" – la fel cum el m-a perceput când am fost afară. Eu însă nu receptez nimic, absolut nimic.

— Cum se poate una ca asta? Dacă el a simțit ceva când aparatul se găsea în mâinile tale, de ce n-ar simți ceva când ține el însuși aparatul?

— Poate că s-au modificat condițiile. Amintește-ți de desperarea aceea despre care Konev spune că a detectat-o când a urmărit amplificarea gândurilor lui Șapirov făcută de calculatorul meu. Sentimentul respectiv nu semăna cu nimic din ce percepusem anterior.

— Știu. Până atunci fuseseră percepții mai degrabă idilice. Pajiști verzi... Ecuații matematice...

— Nu s-ar putea ca partea vie a creierului lui Șapirov, dacă este capabilă de conștientizare, să fi înțeles recent starea de comă în care se află? Să zicem de vreo oră încoace?

— De ce să se fi întâmplat asta în ultima oră? Mi se pare o coincidență prea incredibilă ca așa ceva să se întâmple exact când noi suntem în creier.

— Poate că tocmai pătrunderea noastră aici l-a stimulat și a determinat conștientizarea situației lui. Sau poate că-i într-adevăr o coincidență. Interesant la coincidențe este că ele există. Și poate că acea conștientizare, care, nu cu mult timp în urmă, i-a determinat disperarea, a declanșat acum afundarea într-o apatie tăcută.

— Greu de acceptat. Crezi cu adevărat că Iuri nu receptează nimic?

— Nimic important. Sunt absolut sigur.

— Poate că ar trebui să-l chem înăuntru.

— Eu aș face-o în locul tău. Stă în exterior de aproape zece minute. Dacă n-a perceput nimic – ajunge!

— Dar dacă receptează?

— Atunci va refuza să intre. Doar îl cunoști bine...

— Bate în perete, Albert. Ești cel mai aproape de el.

Morrison bătu în peretele navei și Konev privi în interior. Fața nu i se distingea clar prin casca de plastic, totuși încruntătura lui era limpede. Boranova îi făcu semn să intre în navă.

Bărbatul ezită, apoi încuviință din cap.

— Asta-i dovada, rosti americanul.

Când ieși din ecluză, fața lui Konev era îmbujorată. Îi scoaseră casca și el trase adânc aer în piept.

— Pfi-i-iu! Ce bine e! Începusem să mă încălzesc. Fiind atașat de navă, oscilația dimensională era mai mică decât mă așteptasem și transferul de căldură era perceptibil. Ajutați-mă să-mi scot și restul armurii ăsteia.

— De aceea ai acceptat să te întorci? întrebă Boranova cu un fior de speranță neașteptată. Din cauza căldurii?

— Ea a fost motivul principal.

— Ai perceput ceva, Iuri?

Konev își schimonosi chipul și răspunse:

— Nu. Nimic. Absolut nimic.

Morrison înălță capul. În obrazul drept, un mușchi i se zbătu o clipă, dar el nu zâmbi.

72

— Ei bine, Natașa, căpitănița mea, rosti Dejnev cu un ton de bonomie prefăcută, ce facem în continuare? Ai vreo idee?

Nu căpătă nici un răspuns. De fapt, nimeni nu păru să bage în seamă faptul că vorbise.

Konev continua să se tamponeze pe piept și pe ceafă cu un prosop de hârtie. Privirea pe care i-o aruncă lui Morrison nu fu deloc veselă. Ochii săi negri fulgerau.

— Când ai fost tu în exteriorul navei, intensitatea transmisiilor era copleșitoare.

— Nu te contrazic, replică indiferent americanul, dar ți-am spus că nu-mi reamintesc nimic despre asta.

— Poate că importantă este persoana care ține aparatul.

— Nu cred.

— Știința nu se bazează pe credințe, ci pe dovezi. Să vedem ce se-ntâmplă când ieși tu și îți aparatul la fel cum l-am ținut eu. O să te legăm strâns, ca să nu te mai desprinzi și rămâi zece minute – la fel ca mine. Nici un minut în plus.

— Nu ies. Am fost deja și am încercat.

— Iar eu am perceput gândurile lui Șapirov, deși tu spui că n-ai simțit nimic.

— Nu i-ai perceput gândurile, doar sentimentele. N-au existat cuvinte.

— Pentru că ai dat drumul calculatorului. Chiar tu ai recunoscut-o. Mai încearcă o dată, fără să-i dai drumul.

— Nu. Este zadarnic.

— Ți-a fost frică pentru că te-ai desprins de navă. De data asta nu te vei mai desprinde, la fel cum nici eu nu m-am desprins. N-o să-ți mai fie teamă.

— Subestimezi capacitatea mea pentru teamă, Iuri.

— Ți se pare momentul potrivit pentru glume?

— Nu glumesc. Mă speriu foarte ușor. Îmi lipsește capacitatea de...

— Curaj?

— Perfect. Dacă vrei s-o recunosc, o fac. Recunosc că-mi lipsește curajul.

— Natalia, zise Konev, tu ești comandantul. Ordonă-i lui Albert să mai încerce o dată.

— Nu cred că-i pot ordona în condițiile astea, răspunse femeia. După cum a spus chiar el, la ce ar sluji dacă ne-am aduna forțele, l-am îmbrăca în mod silit cu costumul și l-am împinge afară? Dacă nu-i capabil să facă ceva, nu vom obține nimic. Cu toate acestea, îl pot ruga. Albert?

— Nu te obosi, replică fără chef americanul.

— Doar o dată. Nu mai mult de trei minute după ceas... dacă nu receptezi nimic.

— N-o să receptăm. Sunt convins că n-o să receptăm.

— Atunci ieși numai trei minute, ca s-o dovedești.

— În ce scop, Natalia? Dacă nu receptez nimic, Iuri va spune că în mod intenționat mi-am dereglat calculatorul. Oricum nu vom obține nimic, dacă între noi nu există încredere. Cum ar fi, de pildă, dacă și eu aș etala convingerea lui Konev că a avea altă părere înseamnă a minți? Eu afirm că n-am simțit nimic din gândurile sau din emoțiile lui Șapirov când am rămas singur în curentul intercelular. Konev afirmă că el a simțit o mulțime de lucruri. Cine le-a mai simțit? Tu le-ai simțit, Natalia?

— Nu, n-am simțit nimic.

— Sofia?

Kaliinin clătină din cap.

— Arkadii?

— Se pare că eu nu pot simți prea multe, rosti Dejnev supărăcios.

— Ei bine, urmă Morrison, în cazul acesta avem doar mărturia lui Iuri. Cum putem ști că el a simțit într-adevăr ceva? Nu voi fi la fel de nepoliticos ca el. Nu-l voi acuza de minciună, dar nu cumva este posibil ca dorința lui desperată de a simți ceva să-l fi făcut să-și imagineze acele percepții?

Chipul lui Konev se albise de furie, totuși glasul său, exceptând un tremur ușor, era perfect controlat.

— Să lăsăm toate astea. Îți solicit o ultimă observație, un ultim experiment, care ar putea justifica tot ce s-a petrecut anterior.

— Nu, scutură din cap americanul. Ultimul plătește pentru toate. Am auzit de multe ori vorba asta.

— Albert, zise Boranova, de data aceasta nu vor mai fi greșeli. Un ultim experiment.

— Ar trebui să fie cu adevărat ultimul, observă Dejnev. Energia noastră este mai mică decât mi-ar plăcea. Căutarea ta ne-a costat, Albert.

— Cu toate acestea te-am căutat, zise Konev, fără să ținem seama de costuri. Eu te-am găsit. Și nu te-aș fi găsit, dacă n-aș fi detectat transmisiunile aparatului tău. Altfel ar fi fost imposibil. Asta-i dovada că ceea ce am perceput n-a fost o simplă imaginație. Iar pentru că te-am găsit, plătește-ți datoria.

Nările lui Morrison se dilatară de iritare.

— M-ați căutat, pentru că explozia mea v-ar fi ucis pe toți, poate în câteva minute. Ce datorie am eu față de teama voastră de a vă salva propriile vie...

Fără nici un avertisment, nava se legănă violent. Se clătină ca o barcă în furtună și Konev, care stătuse în picioare, își pierdu echilibrul și fu nevoit să se prindă de spătarul fotoliului.

— Ce-a fost asta? întrebă Boranova, ținându-se cu o mână de instrumentul ei de observație.

Kaliinin se aplecă deasupra calculatorului.

— Am zărit ceva, dar în lumina asta nu pot fi sigură. Este posibil să fi fost un ribozom.

— Un ribozom, repetă Morrison uimit.

— De ce nu? Se găsesc prin toată celula. Ei sunt organitele ce fabrică proteine.

— Știu ce sunt!

— Așadar ne-a lovit. Sau, mai degrabă, în deplasarea noastră, noi l-am lovit. Nu contează din ce unghi privești lucrurile, am avut parte de o manifestare de proporții a mișcării browniene.

— Mai rău de atât, spuse Dejnev arătând îngrozit spre exterior. Nu mai căpătăm transfer de căldură, ci oscilații de câmp.

Privind desperat, Morrison recunoscu fenomenul pe care-l văzuse când fusese singur în celulă. Moleculele de apă se dilatau și se contractau vizibil.

— Oprește! Oprește! țipă Konev.

— Încerc, șuieră Boranova printre buzele strânse. Arkadii, decuplează jeturile și lasă-mi toată energia. Decuplează climatizarea, luminile, totul!

Femeia se aplecă deasupra luminiței ce anunța trecerea calculatorului pe baterii. Morrison nu putea zări nimic cu excepția acelei licăriri și, de pe fotoliul de alături, a uneia identice dinspre calculatorul lui Kaliinin. În bezna totală a unei celule aflate în interiorul creierului, nu putea vedea moleculele de apă mărindu-se și micșorându-se.

Fenomenul era însă cât se putea de real. Simțea zgâlțâiturile în stomac. La urma urmelor, nu moleculele de apă oscilau, ci câmpul de miniaturizare cu tot ceea ce conținea el – adică și propria-i persoană.

De fiecare dată când nava se dilata, câmpul convertea o parte a energiei lui în căldură, iar bărbatul simțea cum i se îmbujorează obrajii. Apoi, când Boranova pompa energie în câmp, obligându-l să se contracte, căldura dispărea. După un timp, Morrison simți că oscilațiile încetinesc și pier.

Reîncepură mai violent și înțelese că Boranova nu mai făcea față. Femeia nu mai putea evita deminiaturizarea spontană care se declanșase și neurofizicianul știu că peste zece secunde va fi mort. El, ei toți, corpul în interiorul căruia se aflau vor fi o explozie de vapori de apă și de bioxid de carbon.

Se simți ametit. Avea să leșine și, în felul său lipsit de bravură, va anticipa astfel moartea cu o secundă, iar ultimul lui sentiment recognoscibil va fi unul de totală rușine.

73

Secundele trecură și Morrison nu leșină. Se foi puțin. De acum ar fi trebuit să fie mort, nu? În mod aproape inevitabil, următorul lui gând fu: „Există așadar viață după moarte?" Abandonă repede posibilitatea aceea.

I se păru că auzea pe cineva plângând. Nu! Era o răsuflare întretăiată.

Deschise ochii (nu-și dăduse seama că erau închiși) și se trezi holbându-se la Kaliinin. Deoarece toată energia disponibilă fusese pompată în efortul de a opri deminiaturizarea navei, o zărea pe femeie doar în lumina slabă dinspre calculatorul ei. Îi putea distinge capul aplecat deasupra aparatului, părul răvășit, îi putea auzi respirația șuierând printre buzele întredeschise.

Privi în jur, cu o bruscă renaștere a speranței, gândirii și vieții. Oscilațiile navei păreau mai puțin violente. Chiar în timp ce privea, ele se reduseseră aproape complet.

Apoi, precaut, Kaliinin se opri și-l privi pe sub sprâncene, cu un surâs chinuit.

— Gata, șopti ea răgușit.

Lumina din interiorul navei spori lent, aproape ca o încercare șovăielnică și Dejnev oftă sonor și cutremurător.

— Dacă n-am murit acum, spuse el, sper să mai trăiesc niteluș. După cum zicea tata: „Viața ar fi insuportabilă, dacă moartea n-ar fi încă și mai teribilă." Mulțumesc, Natașa. Poți să fii de-a pururi comandanta mea.

— Nu eu, răspunse Boranova al cărei chip părea atât de îmbătrânit încât Morrison n-ar fi fost deloc surprins să vadă șuvițe cărunte în părul ei negru. Eu n-am reușit să pompez suficientă energie în navă. Ai făcut tu ceva, Sofia?

Kaliinin închisese ochii, dar pieptul ei continua să se ridice și să coboare precipitat. Se foi puțin, parcă nedorind să răspundă, nedorind să facă nimic decât să savureze gustul vieții. Apoi vorbi:

— Nu știu. Poate.

— Ce-ai făcut? întrebă Boranova.

— Nu puteam pur și simplu aștepta să mor. Am duplicat tiparul electric al unei molecule de glucoză-D și am sperat că celula va reacționa în mod firesc și vom interacționa cu o moleculă de ATP. În felul acesta, obțineam o grupare fosfat și energie. Speram că energia

avea să consolideze câmpul de miniaturizare. După aceea am neutralizat nava și gruparea fosfat s-a desprins. Din nou glucoză-D, alt câștig energetic, din nou stare neutră, iarăși și iarăși... Se opri și-și trase răsuflarea. Întruna. Degetele îmi alergau atât de repede încât nici nu știam dacă loveam tastele corecte, dar pesemne că așa a fost. Iar nava a câștigat suficientă energie ca să stabilizeze câmpul.

— Cum de ți-a venit ideea? exclamă Boranova. Din câte-mi amintesc, nimeni n-a sugerat așa ceva...

— Nici eu n-am auzit pe nimeni referindu-se la asta. Dar azi-dimineață, înainte de îmbarcare, m-am întrebat ce aș fi făcut – ce ar fi făcut oricare altul – dacă s-ar fi declanșat deminiaturizarea spontană? Am fi avut nevoie de energie... dar dacă nava nu putea pompa suficientă? Oare n-ar fi putut celula însăși să furnizeze această energie? În caz afirmativ, ar fi făcut-o numai prin intermediul ATP-ului, existent în toate celulele. Nu știam dacă ipoteza va funcționa în practică. Trebuia să cheltuiesc energie, alternând tiparele electrice ale navei, și era posibil să consum mai multă energie decât primeam de la ATP. Sau era posibil ca energia ATP-ului să nu afecteze nava în așa măsură încât să contracareze deminiaturizarea. A fost un joc al hazardului.

— După cum zicea tata: „Dacă n-ai nimic de pierdut, mizează oricât", murmură Dejnev. Mulțumesc, Sofica. De acum înainte, viața mea îți aparține. Poți face cu ea orice ai chef. Mai mult chiar! Dacă o dorești, sunt gata să mă-nsor cu tine.

— Propunerea este foarte curtenitoare, surâse slab Kaliinin, dar nu ți-aș cere să te-nsori cu mine. Este mai mult decât suficient să pot apela la viața ta... la nevoie.

— În raportul final, voi menționa asta, zise Boranova. Gândirea ta rapidă și felul în care ai acționat au salvat totul.

Morrison nu se simți capabil să deschidă gura pentru a rosti ceva. Nu știa din ce motiv, se simțea gata să izbucnească în lacrimi. Drept recunoștință pentru salvarea de la moarte? În semn de admirație pentru Kaliinin? Reuși doar să ia mâna femeii, s-o ducă la buze și s-o sărute. Apoi, după ce-și drese energic vocea, spuse cu o blândețe extraordinară:

— Mulțumesc, Sofia.

Ea păru stingherită, totuși nu-și retrase imediat mâna.

— Era posibil să nu fi reușit... Nu eram sigură de reușită.

— Dacă n-ai fi făcut-o, zise Dejnev, n-am mai fi stat de vorbă acum.

În tot acest timp, Konev nu scoase un cuvânt și Morrison se răsuci către el. Stătea ca de obicei, încordat și cu spatele întors ostentativ către echipaj.

Izbutind să-și regăsească brusc glasul – și furia –, Morrison vorbi:
— Ei bine, Iuri, tu ce ai de spus?
Konev îl privi scurt peste umăr și replică:
— Nimic.
Pentru o clipă, Konev și Morrison se priviră cu ostilitate, apoi Dejnev vorbi cu un glas ce părea secătuit:
— După cum zicea bietul tata: „Cuvântul cel mai înspăimântător în limba rusă este «Ciudat»."
Konev se răsuci furios spre el și-l repezi:
— Mai taci, Arkadii!
— Am menționat acest aspect, replică pilotul, doar pentru că acum a venit clipa să-l pronunț și eu: Ciudat!

74

Boranova își înlătură de pe frunte părul negru și vorbi:
— Ce este ciudat, Arkadii? Hai să terminăm cu șaradele.
— Curentul din celulă încetinește.
După o tăcere scurtă, tot Boranova întrebă:
— Cum îți poți da seama?
— Dragă Natașa, rosti apăsat pilotul, dacă ai sta în locul meu, ai vedea că toată celula este străbătută de fire care se încrucișează...
— Citoscheletul, completă Morrison.
— Mulțumesc, fiule, flutură imperial din mână Dejnev. După cum zicea tata: „Mai important este să cunoști lucrul, nu numele lui." Acel așa-cum-i-ai-zis nu stânjenește curentul din celulă și nici nu oprește nava, dar îl pot zări cum scânteiază când trecem pe lângă el. Ei bine, acum scânteiază mai rar. Bănuiesc că firele nu se mișcă, de aceea deduc că încetinim. Și pentru că eu nu fac nimic ca să încetinesc, presupun că, de fapt, încetinește fluxul intracelular.
— Cred că am vătămat celula, șopti Kaliinin parcă pe un ton de rinovăție.
— Cu o celulă cerebrală în plus sau în minus, încercă s-o consoleze Morrison, starea lui Șapirov nu se va modifica, mai ales în circumstanțele actuale. Este adevărat, nu m-ar surprinde dacă celula ar fi murit. Bănuiesc că nava m-a urmat într-o cursă desperată – lucru pentru care vă mulțumesc încă o dată –, vibrând probabil și transmițând această vibrație celulei.
— Asta-i o nebunie, se încruntă Konev. Avem dimensiuni moleculare, și încă ale unei molecule mici. Presupui că putem face ceva, mișcându-ne sau vibrând, care să vatăme o întreagă celulă?

— Nu trebuie să mai despicăm firul în patru, Iuri. Faptul a fo observat. Curentul intracelular se oprește și asta nu-i normal.

— În primul rând, e doar impresia lui Arkadii, care nu-i neurolog...

— Trebuie să fiu neurolog ca să am ochi?

Konev îi aruncă o privire scurtă, însă îi ignoră remarca.

— În plus, continuă el, la acest nivel de observație noi nu știm c anume este normal într-un creier viu. Poate că în curent există tur bulențe și zone liniștite, așa că, chiar dacă observăm o încetinire fluxului, ea poate fi numai temporară.

— Vorbești degeaba, Iuri, spuse Morrison. Realitatea este că n mai putem utiliza această celulă și nu ne-a mai rămas nici suficient energie ca să căutăm alta.

— Trebuie să existe ceva ce putem face, scrâșni celălalt din din Nu putem renunța.

— Natalia, vorbi americanul, ia decizia. Are vreun rost să m investigăm celula asta? Avem capacitatea de a căuta alta?

Boranova înălță mâna, solicitând tăcere, și plecă fruntea, gân dindu-se. Toți se întoarseră s-o privească și Boranova vorbi, dar nu pentru a răspunde la întrebările americanului.

— Ce faci, Arkadii? întrebă ea.

Dejnev, care se aplecase deasupra comenzilor, înălță capul.

— Refac legăturile și firele așa cum au fost înainte. Restabilesc sistemul de comunicare.

— Ți-am spus eu s-o faci?

— Necesitatea mi-a spus.

— Îți dai seama că nu vei mai putea vira? întrebă Konev.

— Dar tu-ți dai seama că nu va mai exista nici un viraj?

— Și care-i necesitatea aceea, Arkadii? continuă Boranova răb dător.

— Nu cred că doar celula aceasta a pățit ceva. În jurul nostru temperatura scade. Lent...

— Ai măsurat-o tu? pufni Konev.

— Nu. O măsoară nava. Este vorba despre radiația infraroșie d fundal pe care o receptăm.

— Ea nu constituie o dovadă. La dimensiunile noastre, receptăm foarte puțini fotoni infraroșii. Nivelul lor variază.

Dejnev încuviință din cap, ridicând și coborând brațul:

— Cam așa. Cu toate acestea, se poate legăna ca barca pe furtun și în același timp nivelul mediu să coboare întruna.

Brațul îi coborî treptat, în vreme ce-și continua oscilațiile.

— De ce ar scădea temperatura? întrebă Boranova.

— Haide, Natalia, rânji Morrison, cred că știi bine de ce. Eu știu că Iuri știe de ce. Arkadii trebuie să afle cu siguranță și din această cauză necesitatea îl silește să restabilească legăturile de comunicare.

Se lăsă o tăcere stingherită, presărată doar de mormăiturile pilotului și de blestemele lui pe când se chinuia cu fire și cabluri.

Americanul privi afară, la peisajul pe care îl putea examina din nou acum, după ce luminile navei fuseseră repuse în funcțiune. Întrezărea aceleași sclipiri vagi ale moleculelor, mari și mici, care-i însoțeau. După ce Dejnev le atrăsese atenția, zărea reflexia ocazională de lumină ce le traversa calea pentru ca apoi să treacă peste, sau pe sub ei, cu viteza unui tren expres.

Fără îndoială, erau fibre foarte subțiri din colagen ce păstrau forma neuronului neregulat și-l opreau să se transforme sub acțiunea propriei tensiuni superficiale într-o sferă. Dacă ar fi știut la ce să se aștepte, le-ar fi observat mai devreme. Își dădu seama că, în calitate de pilot, Dejnev trebuia să fie atent la tot și, în situația fără precedent în care se găsea nava, el nu beneficiase de nici o călăuză, de nici o instrucțiune, de nici o experiență care să-l anunțe la ce să se aștepte. Neîndoios, sarcinile pilotului îl supuseseră unei tensiuni mult superioare celorlalți membri ai echipajului.

Cel puțin Morrison îl considerase drept cel mai neînsemnat dintre ei cinci. Acum înțelegea cât de mult greșise.

Dejnev revenise la poziția verticală. Avea o cască audio într-o ureche și spuse:

— Ar trebui să pot restabili comunicarea. Grota... Grota... Surâse larg: Da. Noi suntem, teferi, cel puțin până acum... Îmi pare rău, dar după cum v-am spus, am avut de ales între comunicare și manevrabilitate... Cum e la voi?... Ce? Repetați... Da, mă gândisem eu.

Se întoarse către ceilalți.

— Tovarăși, anunță el, academicianul Piotr Leonovici Șapirov este mort. Cu treisprezece minute în urmă, toate semnele vitale au încetat iar acum misiunea noastră este să-i părăsim corpul.

17. Ieșirea

Dacă am putea ieși din necazuri la fel de ușor pe cât intrăm, viața ar fi un cântec dulce.
Tata Dejnev

75

Kaliinin își îngropă fața în palme, apoi, după un moment prelung, întrerupse liniștea cu o șoaptă:

— Ești sigur, Arkadii?

Clipind des pentru a-și stăvili lacrimile, Dejnev replică:

— Dacă sunt sigur? Omul era de câteva săptămâni pe pragul morții. Fluxul celular încetinește, temperatura scade, iar Grota, care l-a monitorizat cu toate instrumentele inventate vreodată, l-a declarat mort. Ce altceva poate fi?

— Bietul Șapirov, oftă Boranova. Merita o moarte mai bună.

— Putea să mai fi rezistat o oră, mormăi Konev.

— N-a ales el momentul, se încruntă comandanta.

Morrison simți un fior. Până atunci fusese conștient de hematiile din jur, de un anumit sector al regiunii intercelulare, de interiorul unui neuron... Mediul său fusese limitat la cel imediat înconjurător.

Acum privi afară prin pereții de plastic transparent care, pentru prima dată, îi apăreau sub forma unor straturi succesive de materie. La scara lor actuală, cu nava având dimensiunea unei molecule de glucoză și cu el cât un atom, corpul lui Șapirov era mai mare decât Pământul.

Așadar, se afla îngropat într-un obiect planetar din materie organică moartă. Simți nemulțumire față de răgazul jelirii. Pentru așa ceva era vreme și mai târziu, dar deocamdată...

— Cum ieșim? întrebă el cu glas poate mai sonor decât ar fi trebuit.

Boranova îl privi surprinsă, cu ochii lărgindu-se. Morrison fu sigur că în durerea ei uitase de plecare. Apoi femeia își drese vocea și făcu un efort vizibil de a reveni la atitudinea ei pragmatică.

— Mai întâi, îi răspunse, trebuie să ne deminiaturizăm într-o anumită măsură.

— De ce „mai întâi"? întrebă neurofizicianul. De ce nu ne deminiaturizăm complet până la normalitate, imediat? Vom afecta corpul lui Șapirov, dar el este mort și noi suntem vii. Problemele noastre sunt mai importante.

Kaliinin îl privi cu reproș.

— Chiar și un trup mort merită să fie respectat, Albert, mai cu seamă corpul unui mare savant ca academicianul Piotr Șapirov.

— Evident, dar nu pe seama riscării a cinci vieți.

Nemulțumirea lui Morrison sporea. Șapirov era o persoană pe care n-o cunoscuse decât periferic și grație reputației; pentru american, el nu era un semizeu, așa cum părea celorlalți.

— Pe lângă problema respectului, comentă Dejnev, ne aflăm în craniul lui. Dacă ne mărim până umplem tot craniul, apoi încercăm să-l sfărâmăm prin efectul câmpului nostru de miniaturizare, vom pierde prea multă energie și ne vom deminiaturiza exploziv. Mai întâi, trebuie să încercăm să ieșim din craniu.

— Albert are dreptate, încuviință Boranova. Să începem. Voi deminiaturiza până la dimensiuni de celulă. Arkadii, cere-i Grotei să ne determine poziția exactă. Iuri, localizează poziția pe cerebrograf.

Morrison privi afară, spre îndepărtata membrană a celulei – o scânteie mai luminoasă și mai continuă, vizibilă înapoia scăpărărilor ocazionale provenite dinspre molecule.

Primul semn al deminiaturizării era faptul că moleculele se micșorau. Micile protuberanțe curbe ce umpleau spațiul în jurul lor se reduceau. Aduceau cu niște balonașe din care aerul ieșea continuu, până ce mediul nu mai părea granulat.

În același timp, macromoleculele mari din depărtare – proteinele, acizii nucleici, structurile celulare încă vaste – se micșorau și, în urma procesului, deveneau mai distincte.

Însăși membrana părea să se apropie și putea fi zărită mai clar. La urma urmelor, se găseau într-o dendrită îngustă ce ieșea din corpul celulei și dacă nava avea să crească la dimensiuni celulare trebuia să depășească locația actuală.

Era clar că membrana avea să intre în coliziune cu nava și, în mod reflex, Morrison strânse din dinți, încordându-se în vederea impactului.

Nu simți nimic. Membrana se apropie, apoi pur și simplu se separă și dispăru. Era o structură prea subțire și cu legături prea slabe pentru a rezista la consecințele de a fi silită să intre în contact cu câmpul de miniaturizare. Deși nava se deminiaturiza într-o anume măsură, era

încă mult, mult mai mică decât lumea normală din jurul ei, iar moleculele membranei, pătrunzând în câmp și micșorându-se, pierdeau contactul între ele astfel că integritatea ansamblului dispărea.

Mediul părea haotic până când, pe măsură ce obiectele se micșorau întruna, neurofizicianul începu să recunoască jungla intercelulară de colagen pe care o întâlniseră înainte de a pătrunde în neuron. Jungla continua să se micșoreze la rândul ei, iar trunchiurile și cablurile de colagen deveniră simple frânghii.

— Asta-i tot deocamdată, zise Boranova. Trebuie să putem intra într-o venă mică.

— Asta-i tot pentru vecie, mormăi pilotul. Mai avem foarte puțină energie la dispoziție.

— Sunt sigură că va dura până vom găsi ieșirea din craniu.

— Să sperăm. Natalia, tu ești doar comandanta navei, nu comanzi și legile termodinamicii.

— Arkadii, cere-le să ne stabilească poziția... și nu-mi mai face teorie.

— Natalia, interveni Konev, sunt sigur că nu-i foarte important să ne stabilească poziția. Nu poate diferi mult de cea pe care am avut-o când am părăsit capilarul. De atunci, drumurile noastre ne-au purtat doar de la un neuron la cel vecin. Diferența de poziție, chiar la scara unui microscop optic, este aproape de nemăsurat.

După o așteptare de câteva minute, poziția le fu comunicată și Konev aprobă din cap:

— Exact ce ți-am spus.

— Oricum, rosti Morrison, ce contează poziția, Iuri? Nu știm încotro ne îndreptăm și putem merge doar spre înainte. Acum, după restabilirea comunicațiilor, nu mai putem vira.

— Ei bine, întrucât există o singură direcție spre care putem merge, vom porni într-acolo. Sunt sigur că tatăl lui Arkadii ar fi avut o zicătoare și în privința asta.

— Obișnuia să spună: „Când există o singură posibilitate de acțiune, nu-i greu să decizi ce să faci", replică imediat Dejnev.

— Vezi? chicoti Konev. Și vom constata că indiferent în ce direcție am merge, vom găsi o cale de ieșire. Dă-i drumul, Arkadii!

Nava înaintă, trecând prin firele acum fragile de colagen, sfâșiind un neuron și retezând un axon subțire. Era greu de crezut că, recent, se găsiseră în interiorul unui asemenea axon și că li se păruse o autostradă lungă de o sută de kilometri.

— Dar dacă Șapirov era viu când trebuia să ieșim? întrebă Morrison după o vreme. Cum am fi procedat?

— Ce vrei să spui? se încruntă Boranova.

— Care este alternativa la ceea ce facem acum? N-ar fi trebuit să ne determinăm poziția? Iar pentru asta, n-ar fi trebuit să restabilim comunicațiile? Și dacă am fi făcut-o, n-am fi fost limitați doar la deplasarea într-o singură direcție – spre înainte? N-ar fi trebuit să ne deminiaturizăm, ca să nu străbatem echivalentul a zeci de mii de kilometri, ci doar a câțiva kilometri? Pe scurt, ca să ieșim, n-ar fi trebuit să ne croim drum prin neuronii vii ai unui Șapirov viu, la fel cum, acum, ne croim drum prin neuroni morți și muribunzi?

— Ei bine..., da.

— Atunci care-i respectul față de un corp viu? La urma urmelor, am șovăit să violăm integritatea unuia mort.

— Trebuie să înțelegi, Albert, că asta-i o operațiune excepțională, desfășurată cu o navă necorespunzătoare. Nu avem alternativă. Și, oricum, nu seamănă deloc cu sugestia ta să ne deminiaturizăm în creier, sfărâmând țeasta și decapitându-l pe Șapirov. Chiar dacă el ar fi fost viu, actualul nostru traseu ar fi distrus o duzină de neuroni, poate chiar o sută, dar asta nu i-ar fi agravat apreciabil starea. În timpul vieții, neuronii cerebrali mor întruna, la fel ca hematiile.

— Nu tocmai, se strâmbă Morrison. Hematiile sunt permanent înlocuite, pe când neuronii niciodată.

— Arkadii, oprește! interveni Konev, parcă dorind să întrerupă pălăvrăgeala celorlalți. Avem nevoie de altă determinare de poziție.

Imediat peste navă se așternu o tăcere de moarte, de parcă orice cuvințel ar fi putut influența măsurătorile efectuate în Grotă, sau afecta concentrarea celor care măsurau.

În cele din urmă, pilotul îi transmise datele lui Konev, care rosti:

— Cere confirmarea, Arkadii. Asigură-te că le-ai recepționat corect.

Morrison își descheie centura de siguranță. Continua să fie practic lipsit de masă, totuși aceasta era evident mai mare decât fusese în timpul manevrelor din celulă. Se trase precaut în sus și privi cerebrograful peste umărul lui Konev.

Pe ecran se distingeau două punctulețe roșii, unite printr-o linie de aceeași culoare. Degetele lui Konev dansară iute peste taste și harta se dublă, devenind incomprehensibilă. Morrison știa însă că celălalt o putea examina printr-un instrument care i-o prezenta stereoscopic, oferindu-i o a treia dimensiune.

Coborând instrumentul respectiv, Konev spuse:

— Natalia, de data asta, șansa-i de partea noastră. Indiferent unde am fi și în ce direcție am călători, mai devreme sau mai târziu vom întâlni o venă. În cazul nostru, va fi mai devreme. Nu suntem departe și o vom atinge într-o asemenea manieră încât vom putea pătrunde în ea.

Morrison oftă ușurat, totuși nu se putu abține să nu comenteze:

— Ce-ați fi făcut dacă șansa ar fi dus vena foarte departe?

— I-aș fi cerut lui Dejnev să întrerupă din nou comunicațiile, pentru a vira spre una mai apropiată, replică sec Konev.

Pilotul se răsuci spre Morrison, schiță o grimasă de dezacord și mimă cuvintele: „Insuficientă energie."

— Dă-i drumul, Arkadii, ordonă Boranova, și du-ne la venă!

După câteva minute, Dejnev vorbi:

— Harta lui Iuri este corectă – chestie pe care nu m-aș fi repezit să pariez. Priviți în față!

Morrison se trezi uitându-se la un perete curb care se pierdea în sus și în jos într-o pâclă nedefinită și care părea acoperit cu un mozaic de plăcuțe. Dacă era o venă, nu se deosebea foarte mult de un capilar. Se întrebă neliniștit dacă nava avea să poată intra acolo.

76

— Sofia, zise Boranova, poți atribui navei vreun tipar electric care să ne strecoare în venă?

Kaliinin părea nesigură și Morrison, ridicând un braț, interveni:

— Nu cred, Natalia. Chiar dacă celulele individuale n-au murit încă, organizarea din interiorul lor a fost distrusă. Nu cred că vreo celulă din corp ne-ar putea ingera prin pinocitoză, ori altfel.

— Atunci ce fac? se încruntă Dejnev. Intru cu forța?

— Bineînțeles, aprobă Konev. Împinge-te în peretele venei. O porțiune din el se va miniaturiza, se va dezintegra și vei putea pătrunde. Nu va trebui să folosești prea mult motoarele.

— Oho, vorbesc experții, comentă pilotul. Vena se va miniaturiza și se va dezintegra pe cheltuiala câmpului nostru, iar asta va însemna un consum de energie – o cantitate de energie mai mare decât cea necesară pentru intrarea cu forța.

— Arkadii, îl potoli Boranova, nu te enerva. Nu-i momentul cel mai potrivit pentru asta. Folosește motoarele cu măsură și profită de prima slăbire a peretelui venei prin miniaturizare ca să pătrunzi. Combinarea ambelor tehnici va consuma mai puțin decât fiecare luată separat.

— Noi sperăm asta, dar n-ajunge s-o spunem cu vorbe. Când eram mic, tata mi-a zis: „Fiule, vehemența nu garantează adevărul." Mi-a spus-o când m-am jurat plin de elocvență că nu eu îi spărsesem pipa. M-a întrebat apoi dacă înțelesesem maxima. Am recunoscut că n-o pricepusem și el mi-a explicat-o foarte atent. Dup-aia, m-a bătut de m-a uscat.

— Nu se pune problema inundării creierului cu sânge, precizâ Konev. Oricum n-ar fi contat, deoarece Șapirov e mort, dar acum sângele nu mai circulă. Practic, nu va curge nici o picătură.

— Aha, zise pilotul, asta ridică o problemă interesantă. În mod normal, după ce intrăm într-o venă, fluxul sanguin ne va purta într-o direcție anume. Fără flux sanguin, trebuie să-mi întrebuințez motoarele – dar în ce direcție?

— Intrând prin punctul acesta, răspunse calm Konev, vei fi împins la dreapta. Așa afirmă cerebrograful meu.

— Dar dacă nu există nici un curent care să mă împingă la dreapta, iar eu intru sub un unghi ce mă va purta spre stânga?

— Arkadii, vei intra sub un unghi ce te va purta spre dreapta. Tot cerebrograful meu mi-o spune. Tu apasă peretele, da?

— Dă-i drumul, Arkadii, repetă Boranova. Nu avem alternativă, decât să ne bizuim pe cerebrograful lui Iuri.

Nava înaintă și, când prora atinse peretele venei, Morrison simți vibrația slabă a motoarelor în funcțiune. Apoi peretele cedă pur și simplu, dispărând în toate direcțiile, iar nava pătrunse în venă.

Dejnev opri imediat motoarele. Nava avansă tot mai lent, ricoșă din peretele opus, apoi se orientă cu axul mare în direcția enormului tunel al venei. Lărgimea navei depășea jumătate din lățimea acestuia.

— Direcția-i bună? se interesă pilotul. Dacă nu, nu mai avem ce face. Nu pot da înapoi. Avem dimensiunile prea mari pentru ca Albert să iasă și să ne rotească, iar energia rămasă e prea mică pentru a ne miniaturiza încă o dată ca să încercăm manevra.

— Este bună, îl anunță Konev imperturbabil. Dă-i drumul și vei constata în curând. Vena se va mări pe măsură ce avansăm.

— Să sperăm... Și atunci, cât de mult va trebui să călătorim înainte să putem ieși din corp?

— Încă n-o pot spune. Trebuie să urmăresc vena pe cerebrograf, să mă consult cu Grota și să stabilim inserția acului cât mai aproape de poziția în care vom fi la ieșirea din craniu.

— Aș vrea să vă anunț că nu putem merge o veșnicie, spuse Dejnev. Miniaturizările și deminiaturizările alea... virajele... capilarele greșite și urmărirea lui Albert ne-au cheltuit mai multă energie decât ne așteptaserăm. La plecare avuseserăm mai multă energie decât consideraserăm că va fi necesar, dar și așa am cheltuit-o aproape pe toată.

— Vrei să spui că nu mai avem energie? întrebă Boranova.

— Aproape. Nu v-am repetat-o de mai multă vreme? Nu v-am avertizat că suntem pe geantă?

— Cât a mai rămas? Vrei să spui că nu mai avem suficient ca să ieșim din craniu?

— În mod normal, am fi avut suficient. Dacă ne-am fi găsit într-o venă vie, ne puteam bizui pe fluxul dinăuntru care să ne poarte cu el. Dar nu mai există nici un flux. Șapirov a murit și inima nu-i mai bate. Va trebui să înaintăm cu motoarele, iar sângele va deveni tot mai văscos cu cât se răcește, motoarele vor trage mai greu și energia se va consuma mai repede.

— Trebuie să parcurgem doar câțiva centimetri, spuse Konev.

— Doar câțiva? repetă furios Dejnev. Adică nici jumătate din palma mea? Chiar așa? La actuala noastră mărime, asta înseamnă *kilometri*.

— N-ar trebui atunci să ne mai deminiaturizăm puțin? întrebă Morrison.

— Nu putem! Nu avem energie pentru asta. Deminiaturizarea necontrolată nu consumă energie, ci o *eliberează*. Dar deminiaturizarea *controlată*... Fii atent, Albert, dacă sari de pe bloc, vei ajunge fără greutate pe sol. Dar dacă nu vrei să mori și vrei să fii coborât încet, ținându-te de o frânghie, asta necesită eforturi mult mai mari. Al înțeles?

— Da, murmură americanul.

— Arkadii, spuse Boranova, dacă vehemența nu garantează adevărul, așa cum tocmai ne-ai spus, ea nu garantează nici o minte limpede capabilă de soluții. Mai degrabă, invers. Așa că, dă-i drumul prin venă și poate că energia ne va ajunge până la acul seringii.

— Așa voi face, pufni Dejnev.

Nava porni să se deplaseze. „Orice metru parcurs", se gândi Morrison, „ne mai apropie nițel de seringă."

Nu era un gând teribil de liniștitor, întrucât o distanță mică rămasă de parcurs până la ac se putea dovedi la fel de fatală ca o distanță prea mare. Îi fu totuși de folos, reducându-i ritmul bătăilor inimii și oferindu-i o senzație de împlinire, în vreme ce privea peretele lunecând rapid spre înapoi.

Hematiile și trombocitele păreau acum mai numeroase decât fuseseră când intraseră. Pe atunci sângele curgea, iar în imediata lor vecinătate se găseau relativ puține obiecte ce fuseseră purtate de curent împreună cu ei. Acum corpurile acelea de diverse forme stăteau în general nemișcate și nava trecea pe lângă ele, împingându-le în stânga și în dreapta, și lăsându-le să se legene în siajul lor.

Ocazional, trecură chiar și pe lângă câte o leucocită, mare, globulară și nemișcată. Nici una nu manifesta vreo reacție față de prezența

unui obiect străin gonind pe lângă ele. Într-un caz, nava trecu pur și simplu printr-o leucocită, lăsând-o ferfenițită în urmă.

— Direcția e corectă, spuse Konev. În mod clar, vena s-a lărgit.

Era adevărat. Morrison sesizase și el acest lucru, fără a reuși însă să-i înțeleagă semnificația. Fusese prea concentrat asupra avansării propriu-zise.

Simți un mic fior de speranță. Dacă ar fi pornit în direcția opusă, ar fi însemnat un dezastru absolut. Vena s-ar fi îngustat și s-ar fi rupt, lăsându-i să plutească în materia cenușie, fără suficient combustibil ca să pornească în căutarea alteia.

După ce petrecu câteva minute în fața cerebrografului și discută cu Grota, Konev continuă:

— Se știe acum în ce venă suntem și vor introduce un ac într-un punct pe care l-am stabilit pe cerebrograf. Vom ajunge acolo în cel mult jumătate de oră. Poți continua atâta timp, Arkadii?

— Nu cred. Dacă inima ar fi bătut...

— Știu asta, dar nu bate! Natalia, poți să-mi transferi înregistrările tale cu informațiile receptate din procesele gândirii lui Șapirov? Vreau să le transmit în Grotă.

— În caz că noi nu scăpăm?

— Exact. Am întreprins expediția exclusiv pentru aceste materiale și nu văd nici un motiv pentru care să piară o dată cu noi, dacă nu vom putea ieși.

— Mi se pare corect, aprobă Boranova.

— Sofia, întrebă Morrison în șoaptă, ce se întâmplă dacă ni se termină energia înainte de a ajunge la ac?

Ea ridică pentru o clipă sprâncenele, apoi răspunse:

— Va trebui să rămânem locului, oriunde ne-am afla. Cei din Grotă vor încerca să ajungă la noi.

— Nu ne vom deminiaturiza exploziv în clipa când nu vom mai avea energie?

— Ah, nu! Miniaturizarea este o stare metastabilă. Dacă-ți amintești, ți-am explicat toate astea. Ne vom păstra dimensiunile o durată nedefinită. În cele din urmă, cândva, această mișcare pseudo-browniană de dilatare și contractare va declanșa deminiaturizarea spontană, dar asta s-ar putea petrece abia peste... Cine știe?

— Ani?

— Este posibil.

— Oricum, asta nu ne ajută cu nimic. Vom muri asfixiați. Fără energie, nu vom putea recicla aerul.

— Ți-am spus că Grota va încerca să ajungă la noi. Calculatoarele noastre vor continua să funcționeze și ne pot localiza, pentru ca apoi să taie vena și să ne găsească electronic... sau chiar vizual.

— Cum pot găsi o celulă printre alte cincizeci de trilioane?

— Traversezi o perioadă de pesimism, îl bătu femeia ușor pe dosul palmei. Noi suntem ușor de recunoscut și în plus emitem semnale.

— Cred că m-aș simți mai bine dacă am găsi acul seringii și n-ar mai fi nevoie să fim căutați.

— Îți împărtășesc părerea. Subliniez doar faptul că epuizarea energiei și negăsirea acului *nu* înseamnă sfârșitul nostru.

— Și dacă-l găsim?

— Vom fi trași afară, iar Grota se va ocupa de deminiaturizare.

— N-o poate face și acum?

— Suntem prea strâns înconjurați de material neminiaturizat și ar fi dificil să focalizeze cu suficientă precizie câmpul de deminiaturizare. O dată ce suntem afară și vizibili pentru ei, condițiile vor fi cu totul altele.

— Am transmis totul, Iuri? întrebă Dejnev în clipa aceea.

— Da, totul.

— Atunci este datoria mea să vă informez că mai am energie de înaintare doar pentru cinci minute. Poate chiar mai puțin, dar în nici un caz mai mult.

77

— Unde suntem, Iuri? întrebă Boranova. Putem ajunge la ac?

— Aș zice că da. Încetinește, Arkadii. Economisește energia existentă.

— Nu, nu, clătină din cap pilotul. Grație profilului aerodinamic și a caracteristicilor de suprafață ale navei, la viteza actuală străbatem sângele fără turbulențe majore. Dacă încetinesc, turbulența crește și vom consuma mai multă energie.

— Nu vrem însă să depășim marcajul, îi atrase atenția Konev.

— N-o să-l depășim. Decuplând motoarele, ne vom opri imediat din cauza vâscozității sângelui. Oprind, turbulența crește, ne încetinește și mai mult și în zece secunde suntem nemișcați. Dacă am avea masa și inerția normale, inerția ne-ar turti pe toți de peretele prora al navei.

— Atunci, oprește când te anunț.

Morrison se ridicase și privea din nou peste umărul lui Konev. Liniuța roșie care marcase traseul estimat al navei era acum groasă

se apropia de un cerculeț verde, despre care americanul bănui că reprezenta poziția acului. Era însă o simplă estimare și se putea abate puțin de la realitate. Konev își muta întruna privirea de la cerebrograf la plafonul navei.

— Ar fi trebuit să fi intrat într-o arteră, spuse Morrison. După moartea corpului, ele rămân goale. N-ar mai fi trebuit să ne risipim energia, învingând vâscozitatea și turbulența.

— Inutil, replică Konev. Nava nu se poate deplasa prin aer.

Ar fi continuat pe tema aceea, dar se încordă brusc și strigă:

— Stop, Arkadii! Stop!

Dejnev lovi cu podul palmei un buton-ciupercă și Morrison se simți împins lin înainte, iar nava încetini și se opri aproape imediat.

Konev indică în sus, unde se zărea un cerc mare sclipind ca o lumină portocalie.

— Folosesc fibre optice pentru a lumina vârful acului, explică el. Au zis că va fi imposibil să-l ratăm.

— Dar l-am *ratat*, șopti Morrison. Îl vedem, dar noi nu suntem acolo. Pentru a fi chiar sub el, ar trebui să ne întoarcem... iar asta înseamnă ca Dejnev să deconecteze din nou comunicațiile.

— Zadarnic, spuse pilotul. Energia existentă ne-ar mai asigura patruzeci și cinci de secunde de înaintare, dar în nici un caz n-ar putea să ne miște din poziția de repaus. Din clipa asta nu ne mai putem clinti.

— Și-atunci? întrebă neurofizicianul pe un ton jalnic.

— Ei bine, rosti Konev, *este* posibil un alt tip de mișcare. Acul este dotat cu inteligență la capătul opus. Arkadii, spune-le să avanseze foarte încet.

Cercul portocaliu se mări treptat, transformându-se într-o elipsă.

— N-o să ne nimerească, zise Morrison.

Konev nu-i răspunse, ci se aplecă spre Dejnev, ca să vorbească direct în microfon. Pentru o clipă, elipsa portocalie deveni mai eliptică, dar se opri după un ordin răstit din partea lui Konev și începu să-și recapete forma circulară. Acum acul ajunsese aproape și era îndreptat spre ei.

Brusc, totul începu să se miște. Contururile vagi ale hematiilor și ocazionalele trombocite se deplasară, convergând spre cerc. Nava înainta de asemenea într-acolo.

Morrison privi în sus și în jur, pe măsură ce cercul portocaliu trecu pe lângă navă, cuprinzând-o din toate părțile, apoi o depăși, se micșoră rapid și dispăru.

— Ne-au aspirat, rânji satisfăcut Konev. De acum încolo, nu mai avem nimic de făcut. Ei se vor ocupa de toate.

78

Morrison se străduí din răsputeri să-și alunge gândurile, să-și ferece mintea. Fie va fi readus la lumea obișnuită, la normalitate, fie va muri într-o clipită, iar restul Universului va continua fără el... așa cum avea, oricum, s-o facă peste douăzeci, treizeci sau patruzeci de ani.

Strânse ochii ferm și încercă să nu reacționeze la nimic, nici măcar la bătăile propriei sale inimi. La un moment dat, o auzi pe Boranova:

— Arkadii, anunță-i să evacueze secțiunea C și să lase numai telecomenzile. Dacă pățim ceva, n-are rost să-i nenorocim și pe alții.

Se întrebă dacă secțiunea C avea să fie cu adevărat evacuată. El ar fi plecat imediat dacă i s-ar fi ordonat s-o facă, ba chiar dacă nu i s-ar fi ordonat, totuși puteau exista nebuni doritori să asiste la întoarcerea primului echipaj care explorase un corp viu. Ca să le povestească probabil nepoților.

Înțelegea că se afunda în mod deliberat în fleacuri. Este imposibil ca un om să nu se gândească realmente la nimic, mai ales dacă toată viața lui a fost dedicată gândirii, totuși se poate gândi la lucruri cu totul lipsite de importanță. La urma urmelor, gândurile lipsite de importanță le depășesc ca număr pe cele importante, banalitățile depășesc esențialul, prostiile copleșesc raționamentele...

Era posibil chiar să fi ațipit. Gândindu-se după aceea, fu convins că ațipise. N-ar fi crezut să aibă atâta sânge rece, însă nu era vorba despre sânge rece; ci oboseală, eliberarea de tensiune, senzația că altcineva lua deciziile, că el însuși putea fi, în sfârșit, relaxat. Sau poate că, deși asta nu voia s-o recunoască, tensiunea fusese prea mare pentru el și, pur și simplu, își pierduse cunoștința.

Simți din nou o atingere ușoară pe mâna stângă, care de data aceasta nu mai dispăru. Se foi și deschise ochii spre ceva care părea lumină obișnuită. Prea obișnuită – îi rănea ochii. Clipi rapid și ochii i se umplură de lacrimi.

Kaliinin stătea în picioare și-l privea.

— Scoală-te, Albert!

— Ne-am întors? privi el în jur.

— Ne-am întors. Totul este bine. Suntem teferi și te așteptăm să ieși. Tu ești cel mai apropiat de ușă.

Morrison privi ușa deschisă și se împinse ușor în fotoliu, se înălță câțiva centimetri și căzu înapoi.

— Sunt *greu*.

— Știu, încuviință Kaliinin. Eu însămi m-am simțit ca un elefant. Scoală-te încetișor. O să te ajut.

— Nu, nu, e-n regulă.

Îi împinse mâna în lături. Încăperea din jurul navei era ticsită. Vederea îi revenise atât cât să poată distinge mulțimea, chipuri ce-l priveau surâzătoare. Nu voia ca rușii aceia să vadă că singurul american era tras în picioare de o rusoaică.

Încetișor, puțin amețit, se sculă, păși spre ușă și, precaut, coborî cele câteva trepte. Șase-șapte perechi de brațe se întinseră să-l sprijine, ignorându-i protestele.

— Sunt teafăr. N-am nevoie de nici un ajutor. Apoi strigă pe neașteptate: Stați!

Înainte de a păși pe sol, se întoarse și privi pe lângă Kaliinin, care se afla imediat înapoia lui.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă ea.

— Mă uitam pentru ultima dată la navă, fiindcă intenționez să n-o mai văd *niciodată*. Nici de la distanță, nici în filme, nici în alte reproduceri.

Apoi ajunse pe solul normal și ceilalți îl urmară. Ușurat, Morrison văzu că absolut toți erau sprijiniți la coborâre.

Probabil că ar fi urmat o petrecere ad-hoc, dar Boranova ridică brațul și făcu un pas înainte.

— Dragi colegi, rosti ea, sunt sigură că la momentul cuvenit vor avea loc festivitățile care să marcheze această călătorie fantastică a noastră, dar, vă rog, acum nu suntem în stare să ne alăturăm vouă. Trebuie să ne odihnim și să ne revenim după niște momente teribile și de aceea vă solicităm înțelegere.

Au fost însoțiți de ovații asurzitoare și de fluturări de brațe și doar Dejnev a avut prezența de spirit să ia un pahar care i-a fost oferit, conținând ceva ce putea fi apă sau votcă; Morrison nu avea nici o îndoială asupra conținutului paharului. Surâsul larg al feței pilotului în timp ce sorbea îi confirmă bănuiala.

— Cât timp am stat în navă? o întrebă americanul pe Kaliinin.

— Cred că mai bine de unsprezece ore.

— Mie mi s-au părut unsprezece ani.

— Știu, surâse ea, dar ceasurile n-au imaginație.

— Ceea ce-mi doresc, zise Morrison, este să mă pot duce la toaletă, să fac un duș, să-mi schimb hainele și să mănânc pe săturate. Apoi să urlu, să zbier și să dorm neîntors toată noaptea. Cam asta ar fi ordinea, cu accentul pus pe toaletă.

— O să ai parte de ele, îi răspunse Kaliinin, ca noi toți de altfel.

Așa se și întâmplă, iar cina i se păru lui Morrison extrem de satisfăcătoare. Pe durata cât fuseseră în navă, încordarea izbutise să-i anihileze apetitul, dar asemenea senzații sunt doar amânate și, o dată ce Morrison se simți cu adevărat în siguranță, cu adevărat confortabil, cu adevărat curat și cu haine adevărate, foamea începu să-i dea ghes.

La cină, felul principal de mâncare fu o gâscă uriașă, umplută, gătită la cuptor, pe care Dejnev o porționă, comentând:

— Fiți moderați, prieteni, căci după cum zicea tata: „Mâncând prea mult mori mai repede decât mâncând prea puțin."

Acestea fiind zise, își puse în farfurie o porție ce depășea cu mult pe a celorlalți.

Singura persoană din afara echipajului era un bărbat blond și înalt, care fu prezentat drept comandantul militar al Grotei și purta uniformă completă, cu un șir de decorații. Ceilalți se comportau extrem de politicos față de el și în același timp păreau extrem de stânjeniți.

Pe durata mesei, Morrison simți tensiunea revenind. Comandantul îl privea adesea, grav și fără să zâmbească, fără să i se adreseze direct. Din cauza prezenței lui, americanul se simțea incapabil să pună întrebarea cea *importantă*, iar în cele din urmă, când ar fi putut s-o facă, după plecarea comandantului, se simți prea somnoros. Dacă ar fi apărut complicații, n-ar fi fost în stare să argumenteze convingător.

Iar când, finalmente, căzu în pat, ultimul lui gând semiconștient a fost că *vor apărea* complicații.

79

Micul dejun se servi târziu și Morrison constată că erau numai două tacâmuri. Doar Boranova i se alătură.

Se simți ușor dezamăgit, deoarece de-abia așteptase s-o vadă pe Sofia Kaliinin dar, când tânăra nu apăru, decise să nu se intereseze de soarta ei. Avea multe altele de lămurit.

Boranova părea obosită, ca și cum nu dormise îndeajuns, totuși arăta fericită. Sau poate că „fericită" era un termen exagerat. Mai degrabă „mulțumită".

— Azi-noapte am discutat mult cu comandantul, vorbi ea, și apoi am avut o teleconferință cu Moscova. Strict secret și codificat. Am vorbit cu însuși tovarășul Raschin, care s-a arătat foarte încântat. Nu-i o persoană expansivă, dar mi-a spus că a fost ținut la curent cu toate evenimentele de ieri și că, în perioada cât noi am întrerupt comunicațiile

cu lumea exterioară, n-a mai fost capabil să facă absolut nimic decât să se plimbe încoace și încolo prin cabinetul lui. Poate c-a exagerat... A mai spus că i-au dat lacrimile de bucurie când a auzit că ne-am întors teferi, iar asta poate să fie adevărat. Persoanele interiorizate pot fi sentimentale când se năruie zăgazul.

— Pare promițător pentru tine, Natalia.

— Este promițător pentru întregul proiect. Conform graficului după care ne desfășuram cercetările, pătrunderea într-un corp uman viu era prevăzută peste cinci ani. Reușita aceasta, în condițiile unei nave cu totul inadecvate și fără nici un accident, este considerată un triumf de proporții. Chiar și birocrații din Moscova au înțeles circumstanțele excepționale în care ne-am desfășurat activitatea.

— Mă îndoiesc că am găsit ceea ce căutam.

— Te referi la gândurile lui Șapirov? Ăsta n-a fost decât visul lui Iuri. Pe ansamblu, a fost benefic că el ne-a convins să pornim în căutarea asta. Altfel n-am fi încercat niciodată călătoria. De asemenea, eșecul lui n-a umbrit câtuși de puțin realizarea noastră. Dacă am fi murit în timpul tentativei, poți fi sigur că am fi fost aspru criticați pentru nebunia încercării. Așa însă suntem primii care am pătruns într-un corp omenesc viu și am revenit teferi – o prioritate rusească ce va rămâne de-a pururi în istorie. Ani buni nu va exista ceva comparabil, iar conducătorii noștri sunt conștienți de asta și extrem de mulțumiți. Bănuiesc că fondurile necesare ne vor fi asigurate pe o durată considerabilă, cu condiția ca, din când în când, să putem veni cu ceva nou și spectaculos.

Surâse larg, iar Morrison încuviință din cap și-i zâmbi politicos. Tăie o bucată din omleta cu slănină pe care o comandase și vorbi:

— Ar fi fost diplomatic să subliniezi că din echipaj a făcut parte un american? De fapt, prezența mea a fost câtuși de puțin menționată?

— Haide, Albert, nu ne mai considera chiar atât de răi! S-a accentuat asupra faptului că ai răsucit nava cu prețul vieții tale.

— Dar moartea lui Șapirov? Sper că nu vom fi învinuiți pentru ea!

— Se știe că decesul era inevitabil. Era menținut în viață exclusiv grație aparaturii. Mă îndoiesc că în documente se va insista prea mult în direcția asta.

— Oricum, coșmarul a luat sfârșit.

— Coșmarul? Fii serios, peste vreo lună, două, ți se va părea un episod excitant despre care îți vei aminti cu satisfacție.

— Mă-ndoiesc.

— Vei vedea... Dacă în decursul vieții tale vor mai avea loc asemenea călătorii, vei fi încântat să spui: „Ah, dar eu am participat chiar la prima" și n-o să te plictisești niciodată povestind aventura nepoților.

— Așadar presupui că-mi voi vedea nepoții într-o bună zi. Natalia, ce se va întâmpla cu mine după ce termin micul dejun?

— Vei părăsi Grota și vei reveni la hotel.

— Nu, nu, Natalia. Vreau mai mult decât atât. Ce se va întâmpla *după aceea*? Te avertizez că dacă proiectul miniaturizării va fi făcut public și va urma o paradă în Piața Roșie, eu nu intenționez să particip.

— Nu se poate vorbi despre nici o paradă, Albert. Mai e destul până la comunicatul public, deși ne-am apropiat foarte mult de el.

— Atunci să vorbesc deschis. Vreau să mă-ntorc în Statele Unite. Acum!

— De îndată ce va fi posibil, sigur că da. Bănuiesc că vor urma presiuni din partea guvernului tău.

— Sper, comentă sec Morrison.

— Ei n-ar fi dorit să te recupereze înainte de a se ivi ocazia să ne ajuți, sau, din punctul lor de vedere, să ne spionezi. Dar acum, după ce ți-ai îndeplinit rolul, și sunt sigură că ei știu cumva asta, te vor solicita înapoi.

— Iar voi trebuie să mă trimiteți. Mi-ați promis-o de nu știu câte ori.

— Ne vom ține promisiunea.

— De asemenea, nu trebuie să crezi că v-aș fi spionat. N-am văzut decât ceea ce mi-ați îngăduit să văd.

— Știu. Crezi totuși că, la întoarcerea în țară, nu vei fi chestionat amănunțit în legătură cu cele văzute?

— Asta-i o consecință pe care trebuia s-o fi acceptat din clipa când m-ați adus aici.

— Foarte adevărat și nu ne va împiedica să te trimitem înapoi. Este aproape sigur că nu le vei putea spune nimic nou alor tăi. Desigur, le vei putea povesti despre succesul nostru, însă nu avem nimic împotrivă ca ei să-l afle. Până în ziua de azi, americanii insistă să creadă că știința și tehnologia rusă sunt de mâna a doua. Ne va plăcea să le dăm o lecție în privința asta. Există totuși ceva...

— Aha!

— Nu-i ceva important, ci o minciună. Nu trebuie să spui că te-am adus aici cu forța. În orice declarație publică asupra acestui amănunt trebuie să afirmi – dacă se ridică întrebarea – că ai venit voluntar, pentru a-ți testa teoria în condiții inexistente altundeva în lume. Este perfect adevărat. Cine nu te-ar crede?

— Guvernul meu știe adevărul.

— Da, însă chiar ei vor insista să spui minciuna asta. Sunt la fel de puțin doritori ca noi să declanșeze o criză mondială. Pe lângă faptul că în această așa-zis minunată epocă nouă orice criză între Statele Unite

și Rusia ar stârni reacția celorlalte țări împotriva noastră, Statele Unite nu vor dori să recunoască faptul că te-au lăsat să fii răpit, la fel cum noi nu vom dori să recunoaștem că te-am răpit. Haide, Albert, este un fleac.

— Dacă mă trimiteți înapoi acum, așa cum zici, oftă Morrison, voi păstra tăcerea în privința „fleacului" răpirii.

— Folosești condiționalul. Spui „dacă", se încruntă Boranova. De ce îți vine greu să mă crezi o persoană corectă? Fiindcă sunt rusoaică? Două generații de pace, două generații de înțelegere între țările noastre, totuși vechile obiceiuri persistă. Chiar să nu existe nici o speranță pentru omenire?

— O fi o „minunată epocă nouă", dar nouă nu ne place sistemul vostru de guvernare.

— Cine vă dă dreptul să ne judecați? Nici nouă nu ne place sistemul vostru... În sfârșit, nu contează. Dacă începem să ne certăm, vom strica o zi care ar trebui să fie fericită pentru tine și care *este* fericită pentru mine.

— De acord. Să nu ne certăm.

— Atunci să ne luăm rămas-bun, Albert, și sunt sigură că, într-o bună zi, ne vom întâlni în condiții mai normale.

Întinse mâna, iar bărbatul i-o prinse. Boranova continuă:

— Am rugat-o pe Sofia să te conducă la hotel și să se ocupe de plecarea ta. Sunt sigură că nu vei avea nimic împotrivă.

Morrison îi strânse mâna cu putere.

— Nu, dimpotrivă, îmi place de Sofia.

— Am simțit cumva asta, zâmbi femeia.

80

Era o zi fericită pentru Boranova și oboseala n-o împiedica să simtă din plin fericirea.

Oboseala! Câte zile de odihnă, câte nopți de somn... cât de mult ar fi trebuit să stea acasă cu Nikolai și Alexandr, ca să se simtă refăcută?

Acum însă rămăsese singură și, pentru o vreme, nu avea nici o sarcină. Era mai bine să profite de fiecare clipă!

Se întinse confortabil pe canapeaua din cabinet și se lăsă în voia unui vălmășag curios de gânduri – o felicitare din partea Moscovei, urmată de o avansare, suprapunându-se cu zile de plajă în Crimeea, alături de fiul și de soțul ei. Deveni aproape real, când adormi și visă cum îl urmărea pe Alexandr înaintând în apa rece a Mării Negre, deloc îngrijorat de posibilitatea înecului. Boranova bătea cu putere într-o tobă,

pentru a-i atrage atenția băiețelului care refuza cu încăpățânare să se întoarcă.

Apoi visul păli și se destrămă, iar bubuiturile tobei deveniră ciocănituri la ușă.

Boranova se sculă buimăcită, își netezi bluza și se îndreptă grăbită spre ușă. Neliniștea i se preschimbă în furie când îl găsi pe Konev, încruntându-se posac, cu pumnul ridicat, gata să reînceapă să ciocănească.

— Ce s-a-ntâmplat? făcu ea iritată. Ăsta-i modul prin care te anunți? Există telefon...

— La care n-a răspuns nimeni, deși știam că ești înăuntru.

Femeia îi făcu semn să intre, printr-un gest scurt din cap. Nu dorise să stea de vorbă cu el, iar tânărul nu era tocmai un spectacol încântător.

— N-ai dormit deloc? îl întrebă. Arăți teribil.

— N-am avut timp. Am lucrat.

— La ce?

— Tu la ce crezi? La datele obținute ieri, din creier.

Boranova simți cum furia i se risipește. La urma urmelor, succesul supraviețuirii era dulce pentru toți, mai puțin pentru Konev. Doar el simțise eșecul.

— Ia loc, îl pofti. Încearcă să accepți realitatea. Analiza gândurilor n-a izbutit... și nici nu putea izbuti. Starea lui Șapirov era mult prea gravă. Era pe punctul de a muri chiar în clipa când am intrat noi.

Konev o privi inexpresiv, de parcă nici n-ar fi ascultat-o.

— Unde-i Morrison?

— N-are rost să-l mai hăituiești. A făcut tot ce a putut, dar creierul lui Șapirov era muribund. Ascultă-mă, Iuri! Era un creier muribund.

— Despre ce tot vorbești, Natalia?

— Mă refer la datele pe care le-am obținut. Presupusele date cu care te chinuiești tu. Renunță la ele. Expediția a însemnat un succes extraordinar, chiar și fără datele astea.

— Un succes extraordinar *fără* date? Habar n-ai ce vorbești! Unde-l Morrison?

— A plecat. S-a terminat. Se întoarce în Statele Unite, așa cum i-am promis.

— Imposibil, se holbă Konev. Nu poate pleca. Nu *trebuie* lăsat să plece.

— Hei, hei, ce-nseamnă asta?

Konev sări în picioare.

— Am parcurs datele, femeie *proastă* ce ești! Este clar! Trebuie să-l reținem pe Morrison. Trebuie să-l reținem cu orice preț.

Boranova se învăpăie la față.

— Cum îndrăznești să mă insulți? Explică-ți imediat comportamentul, altfel îți fac raport pentru a fi înlăturat din cadrul proiectului! Ce înseamnă această nouă și nebunească fixație?

Konev ridică brațele, parcă împins de dorința copleșitoare de a izbi ceva, apoi se opri, negăsind nimic asupra căruia să-și abată furia.

— Iartă-mă, iartă-mă, spuse el pe nerăsuflate, dar trebuie să-nțelegi! Tot timpul cât am stat în creier, tot timpul cât am încercat să percepem gândurile lui Șapirov, Morrison ne-a mințit. El *știa* ce se întâmpla. *Trebuie* să fi știut și ne-a împins în direcția greșită. Trebuie să punem mâna pe el, Natalia, și să-i luăm echipamentul. În *nici un caz*, nu-l putem lăsa să plece.

18. Întoarcerea?

Triumful are și o latură neplăcută; este posibil să te afli de cealaltă parte.
Tata Dejnev

81

Morrison se străduia din răsputeri să-și stăpânească sentimentele. Va reveni acasă. Va fi liber. Va fi în siguranță. Mai mult chiar, va fi...

Nu cuteza însă să gândească atât de departe. Iuri Konev era periculos de inteligent și deja bănuitor. Dacă se concentra asupra gândurilor lui Morrison, ele s-ar fi putut trăda cumva în expresia chipului lui.

Sau doar se jucau cu el de-a șoarecele și pisica? Ăsta era reversul monedei. Intenționau să-i distrugă moralul și apoi să-l manipuleze după voia lor? Procedeul era vechi de când lumea: să-l lase să spere și apoi să-i năruie speranțele – mult mai rău decât să n-ai nici o speranță, nicicând.

Oare Natalia Boranova ar fi procedat astfel? Nu șovăise să-l ia cu forța, atunci când refuzase să vină de bunăvoie. Nu șovăise să-l amenințe cu distrugerea carierei, când refuzase să se îmbarce pe navă. Cât de departe putea merge? N-ar fi oprit-o nimic?

Inima bărbatului zvâcni ușurată, când o zări pe Sofia Kaliinin. Cu siguranță, *ea* n-ar fi participat la o astfel de amăgire.

Crezu acest lucru și mai ferm atunci când femeia îi zâmbi, părând mai fericită ca oricând. Îi prinse mâna și o strecură sub brațul ei.

— O să pleci acasă. Mă bucur tare mult pentru tine, îi zise, iar lui Morrison îi fu imposibil să creadă că acele cuvinte – intonația lor, dar și expresia de pe chipul tinerei – făceau parte dintr-o minciună abil regizată.

Cu toate acestea, răspunse precaut:

— *Sper* să plec.

— Sigur c-o să pleci!

Mergeau acum pe coridorul care avea să-i scoată din Grotă.

— Ne găsim acum într-o postură minunată, urmă tânăra. Cel puțin pentru moment, vom căpăta orice vrem. Astăzi sunt o eroină a Rusiei... neoficială deocamdată. Cu toții suntem. Chiar și tu, Albert.

— *Sper* că nu se va aștepta din partea mea să rămân până la ceremonia oficială, replică Morrison cu aceeași prudență.

— Evident, ceremoniile oficiale se vor ține doar în Grotă și nu va fi nimic spectaculos. Fără îndoială, medalia ta ți se va trimite în Statele Unite. Probabil că ambasadorul nostru ți-o va conferi cu ocazia unei ceremonii discrete la Washington.

— Nu-i nevoie... Desigur, aș aprecia onoarea făcută, dar mă mulțumesc să primesc medalia prin poștă.

Cotiseră pe un coridor pe care neurofizicianul nu mai umblase până atunci și merseseră suficientă vreme ca să se întrebe, neliniștit, care avea să le fie destinația. „Nu trebuia să-mi fac griji", se gândi Morrison când ieșiră afară.

— Pari fericită, spuse americanul privind-o atent pe femeie. S-a-ntâmplat ceva?

— Nu amintirile mă fac fericită, te pot asigura, șuieră ea. Doresc să mă răzbun și sunt îndeajuns de rea – mă rog, îndeajuns de umană – ca să fiu fericită când se va întâmpla.

— Răzbunare? Nu-nțeleg.

— Este foarte simplu, Albert. Iuri m-a lipsit de iubire, într-un moment când nu aveam cum să ripostez. Asta nu l-a deranjat atâta vreme cât avea visul lui de a aduce miniaturizarea la un consum practic, minim, de energie, pentru ca să poată deveni, dintr-un foc, cel mai faimos savant din lume – sau din istorie.

— Dar a eșuat în privința asta. N-am obținut informațiile necesare din creierul lui Șapirov. O știi bine.

— Da, însă tu nu-l cunoști. Nu abandonează niciodată, este mânat de Furii. L-am văzut, pentru o secundă, privindu-te după încheierea expediției. Îi cunosc privirile, Albert. Îi pot pot ghici gândurile chiar din tremurul unei pleoape. Crede că tu deții răspunsul.

— Răspunsul din creierul lui Șapirov? Nu-i adevărat. Cum aș putea să-l dețin?

— Nu contează dacă-l deții sau nu. El *crede* că-l deții și te dorește pe tine și echipamentele tale mai mult decât orice altceva și-a dorit în viață, în mod sigur mai mult decât m-a dorit pe mine. Iar eu te iau de

lângă el. Te scot din Grotă cu mâinile mele și te va privi cum pleci spre țara ta. Îl voi vedea cum se îmbolnăvește de ciudă și de ambiții frustrate.

Morrison o privi uluit. Nu crezuse că era capabilă să aibă o asemenea expresie de satisfacție rea și consumatoare.

82

Boranova ascultase relatarea pasională a lui Konev și se simțise purtată de valul convingerilor bărbatului. Lucrul acesta se mai întâmplase înainte, când el fusese sigur că mintea aflată pe moarte a lui Șapirov putea fi ascultată și că Morrison constituia cheia interceptării gândurilor. Fusese convinsă atunci și se străduia să reziste acum.

— Pare o nebunie, spuse ea în cele din urmă.

— Ce contează cum pare, dacă-i adevărat?

— Dar este oare?

— Sunt sigur!

— Avem nevoie de Arkadii, murmură Boranova, ca să ne spună de tatăl lui care l-a asigurat că vehemența nu garantează adevărul.

— Dar nu garantează nici contrariul. Dacă accepți ceea ce spun, trebuie de asemenea să-nțelegi că nu-l putem lăsa să plece. În tot cazul nu acum, și poate niciodată.

Femeia scutură violent din cap.

— E prea târziu. Nu se mai poate face nimic. Statele Unite îl doresc înapoi și guvernul a acceptat să-i dea drumul. De-acum nu mai putem da înapoi fără să declanșăm o criză mondială.

— Gândindu-ne care-i miza, am putea risca. Criza mondială nu va izbucni brusc. O lună sau două se vor vehicula acuzații și se vor flutura amenințări, iar apoi, dacă vom avea ceea ce dorim, îi putem da drumul dacă va fi absolut necesar... sau am putea aranja un accident...

— Nu! Ceea ce propui este inadmisibil! Suntem în secolul XXI, nu în XX!

— Natalia, indiferent ce secol ar fi, suntem confruntați cu problema dacă Universul va fi al nostru... sau al lor.

— Știi bine că nu vei putea convinge Moscova de asta. Guvernul are ceea ce-și dorise: o expediție încununată de succes în interiorul unui corp omenesc, nimic altceva. Ei n-au înțeles nici o clipă că de fapt voiam să citim gândurile lui Șapirov. Nu le-am explicat.

— *Aceea* a fost o greșeală.

— Fii serios, Iuri. Știi cât ne-ar fi trebuit până i-am fi convins că Albert trebuie luat cu forța, dacă nu vrea să vină de bunăvoie? N-ar fi

dorit să riște o criză, nici măcar una de dimensiunile celei cu care se confruntă acum, și care este minoră. Vrei să le ceri să dea piept cu una și mai mare? Nu numai că nu vei reuși, dar îi vei determina să ancheteze modul cum a ajuns Albert aici și nu cred că ne putem permite asta.

— Nu toți membrii guvernului gândesc la fel. Mulți sunt convinși că noi facem prea multe compromisuri americanilor, că plătim un preț prea mare pentru ocazionala mângâiere pe care o primim. Cunosc persoane...

— Știu că ai relații sus-puse, Iuri și vreau să-ți spun că joci un joc periculos. Oameni mai capabili decât tine au căzut în plasa intrigilor și au sfârșit deplorabil.

— Este un risc pe care trebuie să mi-l asum. Într-un caz ca acesta, pot întoarce guvernul cu susul în jos. Dar ca s-o facem, trebuie să-l avem în mâinile noastre pe Morrison. Dacă el pleacă, s-a terminat... Când ar trebui să plece?

— Diseară. Sofia și eu am decis că, pentru a evita interferențele și ca să nu-i provocăm în mod inutil pe cei care nu-i înghit pe americani, noaptea este preferabilă.

Bărbatul holbă ochii într-atât încât părură niște protuberanțe.

— Sofia! repetă el răgușit. Ce legătură are ea cu asta?

— Se ocupă de amănuntele legate de plecarea lui Albert. Ea a solicitat responsabilitatea respectivă.

— Ea?

— Da. Bănuiesc că a mai dorit să petreacă puțin timp cu el. Poate n-ai observat, adăugă malițios, dar îi place pe american.

— Câtuși de puțin! O cunosc pe șerpoaica aia. O cunosc perfect – îi știu fiecare gând. Îl smulge de lângă *mine*. Stând lângă el în navă, urmărindu-i fiecare mișcare, probabil că i-a ghicit importanța și intenționează să *mă* lipsească de el. Nu va aștepta până diseară. Îl va trimite cât mai repede.

Se sculă și părăsi grăbit odaia.

— Iuri, strigă Boranova, ce vrei să faci?

— S-o opresc, ajunse până la ea răspunsul îndepărtat.

Femeia privi gânditoare în urma tânărului. L-ar fi putut opri. Avea autoritatea necesară și mijloacele ca s-o facă. Totuși...

Dacă Iuri avea dreptate? Dacă miza era, într-adevăr, chiar dominația asupra Universului? Dacă ea l-ar fi oprit, totul – *totul* – ar fi putut trece în mâinile americanilor. Dacă l-ar fi lăsat, ar fi putut urma o criză de o intensitate inimaginabilă.

Trebuia să hotărască foarte repede.

Căzu din nou pe gânduri.

Dacă îl oprea, însemna că ea ar fi *acționat* într-un fel. Dacă, după aceea, se dovedea că Iuri avusese dreptate, vina pentru stoparea lui și pierderea supremației mondiale i-ar fi fost atribuită ei. Dacă îl oprea și se dovedea că Iuri greșise, acțiunea ei ar fi fost uitată în scurt timp. O greșeală corijată nu prezintă nici urmă de dramatism.

Dacă, pe de altă parte, nu făcea nimic pentru a-l opri, atunci totul se spărgea în capul lui Konev. Dacă, într-un mod sau altul, izbutea să-l împiedice pe Morrison să se întoarcă în Statele Unite și guvernul rus ar fi fost silit, în chip umilitor, să-l elibereze, Konev ar fi fost cel învinuit. Boranova n-ar fi pierdut nimic, deoarece el fugise fără să-i spună ce intenționa să facă și femeia putea susține, în mod rezonabil, că nici nu visase că tânărul va încerca să încalce dispozițiile guvernului. Ea avea să fie absolvită. Dacă însă el oprea plecarea lui Morrison și se dovedea că avusese dreptate, iar guvernul câștiga în înfruntarea care urma, Boranova putea susține că Iuri Konev acționase cu acordul ei.

Așadar, dacă-l oprea, în cel mai rău caz era acuzată, iar în cel mai bun caz nu se întâmpla nimic. Dacă nu-l oprea, în cel mai bun caz era aprobată, iar în cel mai rău caz nu se întâmpla nimic.

Prin urmare, Boranova nu întreprinse nici o acțiune.

83

— Ce se întâmplă după ce ajungem la hotelul din Malenkigrad? întrebă Morrison.

— Luăm mașina până la aeroport, după care te îmbarci spre America.

— Când?

— Diseară, conform graficului, dar voi încerca să pleci mai repede.

— Ești nerăbdătoare să scapi de mine? făcu Morrison aproape cu jovialitate.

Spre surpriza lui, răspunsul veni instantaneu.

— Da. Exact.

Studie profilul femeii. Expresia de ură dispăruse de mult, totuși pe față se menținea o neliniște care-l făcu pe neurofizician să se înfioare. Imaginea sosirii sale în Statele Unite porni să se destrame pe la margini.

— Este ceva în neregulă, Sofia? întrebă el.

— Nu, deocamdată nu-i nimic în neregulă. Atât doar că mă aștept ca... *el* să vină după noi. Lupul ne urmărește, de aceea trebuie să te îndepărtez cât se poate de repede.

84

Morrison își dădu seama că habar n-avea unde anume în ținuturile întinse ale Rusiei se aflau Malenkigrad și Grota. În tot cazul, nu erau nici în tundră și nici într-una din pădurile de mesteceni. Începutul verii se arăta cald iar solul părea semiarid. Putea fi în Asia Centrală, sau în stepele din partea europeană a Mării Caspice. Nu avea nici un reper sigur.

Mașina care-i adusese din Grotă îi lăsase înapoia hotelului și Kaliinin rosti:

— Haide acum în camera ta, să te odihnești puțin și să pregătim următoarea etapă.

— Camera aceea păzită de soldați?

— N-o să mai fie nici un soldat. *Acum* nu ne mai temem că vei încerca să evadezi. Privind rapid în jur, adăugă: Deși, să fiu sincer, aș fi preferat să fie și soldații.

Morrison se uită și el în toate direcțiile, nițel tulburat, și decise că *n-ar* fi preferat soldații. Se gândi că dacă Konev venea să-l oprească, așa cum în mod vădit se temea femeia, putea fi însoțit de militari.

„Sau n-ar trebui să mă tem de nimic?" se întrebă el. „Sofia este obsedată de Iuri și ar crede orice despre el."

Gândul respectiv nu contribui deloc la liniștea lui.

Bărbatul nu văzuse hotelul din exterior, la lumina zilei; oricum, nu avusese la dispoziție timpul necesar pentru a-l studia pe îndelete. Abia acum se gândi că poate era utilizat numai de oficialități sau de oaspeții guvernului, ca el de pildă, dacă ar fi putut pretinde încadrarea în categoria respectivă. Se întrebă dacă, deși micuț, fusese vreodată ocupat în totalitate. Cu siguranță cele două nopți pe care le petrecuse acolo fuseseră extrem de liniștite. Nu-și amintea vreun zgomot pe coridoare, iar sala de mese fusese aproape pustie.

Pe când se gândea la sala de mese, se apropiau de intrarea din față a hotelului; acolo, stând în bătaia soarelui și citind dintr-o carte, se afla o femeie voinică cu păr roșu-castaniu. Purta ochelari cu lentile semilună, ținuți pe vârful nasului. Morrison rămase surprins de arhaismul acela. Rareori se mai întâlneau ochelari; corijarea chirurgicală a ochilor constituia o rutină și vederea perfectă devenise cu adevărat un fapt banal.

Ochelarii și expresia studioasă modificau aspectul femeii, astfel că americanul n-o recunoscu imediat. Poate că n-ar fi recunoscut-o deloc,

dacă nu s-ar fi gândit tocmai atunci la sala de mese. Femeia era ospătărița la ajutorul căreia apelase cu trei seri în urmă și care îl refuzase: Valeria Paleron.

— Bună dimineața, tovarășă Paleron, rosti el oficial, cu glas sec și uitătură neprietenoasă.

Femeia nu păru deranjată de tonul lui. Înălță capul, își scoase ochelarii și zise:

— Aha, tovarășul american! Te-ai întors sănătos și voinic. Felicitări!

— Pentru ce?

— Toată lumea vorbește... A avut loc un experiment care s-a încheiat cu un mare succes.

Cu fața întunecată ca norii de furtună, Kaliinin interveni aspru:

— N-ar trebui să vorbească toată lumea! N-avem nevoie de indiscreții!

— Ce indiscreții? replică imediat ospătărița. Cine dintre cei de-aici nu lucrează în Grotă sau n-are o rudă pe acolo? De ce să nu știm ce s-a întâmplat și de ce să nu vorbim despre asta? Și ce să fac ca să nu mai aud ce vorbesc alții? Să-mi astup urechile? Nu pot duce tava și în același timp să stau cu degetele în urechi. Se întoarse către Morrison: Am auzit că te-ai descurcat grozav și că ești foarte lăudat.

Bărbatul înălță din umeri.

— Când te gândești, urmă ospătărița revenind spre Kaliinin care era tot mai încruntată, că voia să plece înainte de a participa la această faimoasă acțiune. Mi-a solicitat ajutor pentru evadare – mie, o amărâtă de ospătăriță! L-am raportat imediat, bineînțeles, și asta l-a supărat rău. Văd că și acum se uită urât la mine. Clătină un deget spre american: Gândește-te ce favoare ți-am făcut! Dacă nu te-aș fi oprit, acum n-ai mai fi eroul, subiectul tuturor discuțiilor din Malenkigrad, și poate chiar din Moscova. Iar micuța țarină de aici sunt sigură că te iubește pentru asta.

— Dacă nu încetezi imediat cu obrăzniciile, se răsti Kaliinin, te vol raporta *eu* autorităților.

— Dă-i drumul, își propti Paleron mâinile în șolduri și înălță sprâncenele. Eu îmi văd de treaba mea, sunt o cetățeană corectă și n-am făcut nimic ilegal. Ce poți raporta? Oricum, am văzut că a venit o limuzină pentru voi.

— N-am zărit nici o limuzină, se încruntă Kaliinin.

— Nu-i în parcare, ci în partea cealaltă a hotelului.

— Ce te face să crezi că-i pentru noi?

— Sunteți singurele persoane importante din hotel. Pentru cine să fi venit? Pentru recepționeri?

— Haide, Albert, rosti Kaliinin. Ne pierdem vremea.

Trecu pe lângă ospătăriță, atât de aproape încât o călcă pe picior – poate nu chiar accidental. Morrison o urmă supus.

— O detest pe femeia asta, murmură Kaliinin.

— Crezi că-i informatoarea Comitetului Coordonator?

— Cine știe? Oricum, ceva nu-i în regulă cu ea. Este exagerat de obraznică. Nu-și cunoaște locul.

— *Locul?* În Rusia există deosebiri de clasă?

— Nu fi ironic, Albert! Nici în Statele Unite n-ar trebui să existe, dar le aveți cu siguranță. La fel se întâmplă și la noi. Cunosc teoria, însă nimeni nu poate trăi doar pe baza teoriei. Ăsta-i un adevăr demn de tatăl lui Arkadii.

Se îndreptară spre odaia care, anterior, fusese ocupată de american și se părea că rămăsese la dispoziția lui. Morrison o cercetă cu o ușoară neplăcere. Era lipsită de orice atractivitate, deși razele de soare o făceau să pară mai puțin mohorâtă decât și-o amintea și, desigur, gândul revenirii acasă era suficient pentru a polei totul.

Kaliinin se instală într-un fotoliu, încrucișă picioarele și începu să-l legene pe cel de deasupra. Bărbatul se așeză pe marginea patului și-i privi picioarele, gânditor. Niciodată nu beneficiase de o ocazie satisfăcătoare pentru a-și admira propriul său calm și i se părea oarecum neobișnuit să vadă pe cineva mai nervos decât el.

— Pari foarte agitată, rosti el. Ce s-a întâmplat?

— Ți-am spus, îmi displace femeia aia – Paleron.

— Nu te putea irita chiar atât de mult. Ce s-a întâmplat?

— Nu-mi place să aștept. Zilele sunt lungi acum și mai avem nouă ore până la apus.

— Este incredibil că-i vorba numai de câteva ore. Negocierile diplomatice ar fi putut dura luni de zile.

Vorbise cu nepăsare, dar ideea îl făcu să simtă un ghem rece în stomac.

— Nu și într-un astfel de caz. Am mai văzut situații similare. Sunt implicați suedezii. N-o să vină un avion american – guvernul rus se ferește de intrarea unui avion american atât de adânc în teritoriul nostru. Pe de altă parte, suedezii... Ei bine, prin consens reciproc, ei slujesc ca intermediari între cele două națiuni și se străduiesc să elimine posibilitatea oricăror fricțiuni.

— În Statele Unite îi considerăm pe suedezi destul de distanți față de noi. Cred că i-am fi preferat pe englezi...

— Haide, haide, la fel de bine i-ai putea prefera pe texani. Poate că față de voi Suedia este distantă, dar nu și față de noi. Oricum, ei sunt

implicați, iar principiul lor este că dacă o situație trebuie dezamorsată, atunci preferabil e să fie dezamorsată rapid.

— Mie mi se pare destul de rapid. În mod sigur, eu ar trebui să fiu cel mai grăbit, fiindcă sunt cel mai doritor de plecare. Nu înțeleg ce mai contează pentru tine câteva ore.

— Ți-am spus. *El* – rosti apăsat pronumele – este pe urmele noastre.

— Iuri? Ce-ar putea face? Dacă guvernul vostru mă cedează...

— În guvern există indivizi care nu sunt chiar atât de doritori să te cedeze și... prietenul nostru îi cunoaște pe câțiva destul de bine.

Morrison duse un deget la buze și privi în jur.

— Te temi de microfoane? întrebă Kaliinin. Ăsta-i alt mit din romanele de spionaj americane. Microfoanele sunt foarte ușor de depistat în ziua de azi și foarte ușor de bruiat. Eu însămi port cu mine un minidetector și n-am găsit niciodată vreunul.

— Atunci spune ce vrei, ridică din umeri bărbatul.

— Amicul nostru nu-i în sine un extremist politic, dar a constatat că-i poate manipula pe extremiștii politici din funcțiile de conducere. Bănuiesc că și în America există extremiști.

— Persoane care consideră că politica noastră față de Rusia este prea blândă? Am întâlnit câțiva.

— Ei bine, asta-i situația. Ambiția lui îl roade și dacă extremismul îi va sluji intențiile, este gata să devină extremist.

— Doar nu crezi că poate organiza o lovitură de stat în Moscova, care să aducă nucleul dur la putere și să facă toate astea la timp pentru a mă opri să plec diseară?

— Ai înțeles greșit situația, Albert. Dacă el ar putea, cumva, să te oprească să pleci și să declanșeze o criză, ar fi capabil să convingă pe cineva din guvern să se împotrivească și să-ți amâne multă vreme plecarea. Amicul nostru poate fi foarte convingător, când este posedat de mania lui. O poate influența chiar și pe Natalia.

Kaliinin amuți și-și mușcă buza inferioară. În cele din urmă, ridică privirea și continuă:

— N-a renunțat la tine și n-o va face. Sunt convinsă. Trebuie să te scot de aici.

Se sculă brusc și străbătu camera înainte și înapoi cu pași mici, iuți, ca și cum ar fi încercat să convingă Universul însuși să-i urmeze voia. Se opri în fața ușii, ascultă atentă, apoi o deschise pe neașteptate.

Valeria Paleron, cu chipul exprimând deodată surpriza, stătea acolo cu pumnul ridicat, parcă gata să ciocănească.

— Ce vrei? șuieră Kaliinin.

— Eu? făcu ospătărița. Eu nu vreau nimic. Întrebarea este ce vreți *voi*? Am venit să vă întreb dacă doriți ceai.

— N-am comandat așa ceva.

— Nici n-am zis că ați fi comandat. Am întrebat din politețe.

— Atunci pleacă tot din politețe. Și nu mai reveni.

Împurpurându-se la față, Paleron privi de la Kaliinin la Morrison și mormăi printre dinți:

— Poate c-am întrerupt un moment de tandrețe?

— Șterge-o! porunci Kaliinin.

Închise ușa, așteptă îndeajuns ca să numere rar până la zece (buzele i se mișcau neauzit), apoi o deschise din nou, brusc. Afară nu mai era nimeni.

Femeia închise ușa și o încuie, se apropie de capătul opus al camerei și vorbi cu glas scăzut:

— Cred că era de mai multă vreme acolo. I-am auzit pașii.

— Dacă înalta tehnologie a microfoanelor este depășită, comentă Morrison, presupun că vechiul tras cu urechea ocupă un loc de cinste.

— Da, dar pentru cine?

— Crezi că lucrează pentru Iuri? Nu mi se pare că el ar avea banii pentru a angaja informatori... sau mă-nșel?

— Nu știu dacă ar fi vorba despre cine știe ce sume mari. O asemenea femeie ar putea spiona din plăcere.

După o tăcere de câteva clipe, Morrison întrebă:

— Dacă e posibil să fii înconjurată de spioni, de ce nu vii în America?

— Ce? făcu femeia aparent neatentă.

— Este posibil să ai necazuri pentru că mă ajuți să plec.

— De ce? Dețin documente oficiale pe baza cărora te vei îmbarca în avion. Acționez conform unor ordine.

— Nu știu dacă vor fi de ajuns, dacă va fi nevoie de un țap ispășitor. De ce nu sui în avion cu mine, ca să pleci în America?

— Nu se poate, Albert. Îți mulțumesc pentru bunătate și grijă, sau compătimire, dar nu se poate.

— Ba da, se poate. Suntem în secolul XXI, nu în secolul XX, Sofia. Oamenii se pot deplasa liberi oriunde în lume.

— Dragul meu Albert, rosti Kaliinin, manifești tendința de a trăi într-o lume ideală. Da, oamenii se pot deplasa, însă fiecare națiune are excepțiile ei. Rusia nu-i va permite unui om de știință cu o pregătire superioară și experiență în domeniile asociate miniaturizării să plece din țară. Gândește-te și vei vedea că-i perfect rațional. *Dacă* te însoțesc, va urma un protest imediat din partea guvernului rus, care va susține că am fost răpită, iar din toate colțurile lumii se vor auzi voci solicitând

întoarcerea mea pentru evitarea unei crize. Suedia va acționa pentru mine la fel de rapid precum în cazul tău.

— Dar eu am fost *cu adevărat* răpit.

— Vor fi mulți care vor crede același lucru despre mine – sau care vor prefera să creadă așa – și Statele Unite mă vor trimite acasă, la fel cum Rusia te expediază pe tine. În ultimele șase decenii, am înăbușit în felul ăsta zeci de crize... și nu ți se pare o soluție preferabilă războiului?

— Dacă tu *declari*, ferm și repetat, că dorești să rămâi în Statele Unite...

— Atunci mi-aș putea pune viața în pericol. În plus, *nu* doresc să mă stabilesc în Statele Unite.

Morrison păru surprins.

— Îți vine greu să crezi? Tu dorești să te stabilești în Rusia?

— Bineînțeles că nu. Țara mea est...

Se opri.

— Exact, încuviință femeia. Vorbiți întruna despre umanitate, despre importanța vederii globale, dar dacă vă reducem la sentimentele primare, este vorba despre țara voastră. Și eu am o țară, o limbă, o literatură, o cultură, un mod de viață. Nu vreau să renunț la ele.

— Cum spui tu, suspină neurofizicianul.

— Pe de altă parte, zise Kaliinin, nu mai pot rezista să stau în camera asta. N-are rost să mai așteptăm. Haide să luăm mașina și să te duc la aeroport.

— Probabil că avionul n-a sosit încă...

— Atunci vom aștepta acolo, nu aici, și cel puțin vom fi siguri că imediat ce se ivește te poți îmbarca. Vreau să te văd plecat în siguranță și după aceea vreau să văd chipul *lui*.

Ieși din odaie și porni pe trepte în jos. Bărbatul o urmă în grabă. De fapt, nu-i părea rău că pleca.

Parcurseră un coridor mochetat și ieșiră din hotel pe o ușă laterală.

Acolo, aproape lipită de peretele clădirii, se afla o limuzină neagră, perfect lustruită.

— Într-adevăr, ne asigură transport de lux, comentă Morrison cu răsuflarea întretăiată. Poți șofa chestia asta?

— Ca pe un vis, surâse Kaliinin... apoi se opri pe neașteptate și zâmbetul îi pieri.

Dinapoia colțului hotelului apăruse Konev. Acesta încremeni la rândul lui și pentru câteva momente prelungi cei doi nu se clintiră, aidoma unei perechi de Gorgone – fiecare împietrit sub privirea celuilalt.

85

Morrison fu primul care vorbi.

— Ai venit să-ți iei rămas bun, Iuri? întrebă el răgușit. Îți mulțumesc și-ți spun „la revedere". Am plecat.

Cuvintele sunau fals în propriile sale urechi și inima îi bubuia.

Ochii celuilalt se mișcară pentru a-l privi scurt pe american, apoi reveniră la poziția lor inițială.

— Haide, Sofia, continuă Morrison.

La fel de bine putea să nu fi spus nimic. Când, în cele din urmă, femeia vorbi, se adresă lui Konev.

— Ce dorești? întrebă ea aspru.

— Pe american.

— Îl iau de aici.

— Nu. Avem nevoie de el. Ne-a mințit.

— Asta spui tu, zise Kaliinin, dar eu am primit un ordin. Trebuie să-l conduc la avion și să mă asigur că se îmbarcă. Nu-l poți lua pentru tine.

— Nu pentru mine trebuie să-l iau, ci pentru națiune.

— Hai taci! Dă-i drumul, spune-mi că sfânta Maică Rusie are nevoie de el și-o să-ți râd în față.

— N-o să spun așa ceva. Rusia are nevoie de el.

— Ție nu-ți pasă decât de persoana ta. Pleacă din calea mea.

Konev înaintă între ei și limuzină.

— Nu. Nu-nțelegi importanța rămânerii lui aici. Crede-mă. Raportul meu a plecat deja spre Moscova.

— Sunt sigură și pot ghici și spre cine se-ndreaptă. Însă moșul cel ursuz nu va fi capabil să facă nimic. Nu-i decât un gură-mare și o știm cu toții. Nu va îndrăzni să scoată un cuvânt în Prezidiu, iar când o va face, Albert va fi demult plecat.

— Nu. Nu pleacă nicăieri.

— Mă ocup eu de el, Sofia, interveni Morrison. Tu pornește limuzina.

Se simțea tremurând ușor. Fără să fie un bărbat voinic, Konev părea vânos și în tot cazul era hotărât. Morrison nu se considera un gladiator încununat de succes, indiferent care ar fi fost circumstanțele, și cu atât mai puțin în clipa de față.

Kaliinin ridică mâna cu palma întoarsă spre el.

— Stai pe loc, Albert. Cum intenționezi să mă oprești? îl întrebă pe Konev. Ai vreo armă?

— Nu, păru surprins bărbatul, bineînțeles că nu. Portul armelor este ilegal!

— Adevărat? Ei bine, eu am una.

O scoase din buzunarul jachetei, un lucru mititel, aproape pierdut în pumnul ei, cu gaura micuță a țevii scânteind printre degetul mare și cel arătător.

Konev se retrase holbând ochii.

— Ăla-i un pistol paralizant.

— Evident. Mult mai rău decât un revolver, nu? Mă gândisem că aș putea interveni, așa că m-am pregătit.

— E ilegal!

— Atunci întocmește-mi raport, iar eu voi susține necesitatea de a-mi îndeplini misiunea în ciuda intervenției tale neautorizate. Probabil că voi fi decorată.

— *Nu* o să fii. Sofia..., făcu el un pas spre femeie.

Ea se retrase un pas.

— Nu te apropia. Sunt gata să trag și aș putea s-o fac, chiar dacă aș rămâne pe loc. Nu uita ce poate face paralizantul. Îți nenorocește creierul. Nu așa mi-ai spus chiar tu, cândva? Vei fi inconștient, te vei trezi cu o amnezie parțială și s-ar putea să dureze ore întregi până-ți revii – sau chiar zile. Am auzit că unii nu și-au revenit niciodată *pe deplin*. Ia închipuiește-ți că magnificul tău creier s-ar putea să nu-și mai recapete niciodată *pe deplin* calitățile lui deosebite.

— Sofia, repetă el.

— De ce-mi spui pe nume? șuieră Kaliinin. Ultima dată când te-am auzit folosindu-mi numele, ai zis: „Sofia, nu ne vom mai vorbi niciodată, nu ne vom mai privi niciodată." Acum vorbești și mă privești. Ține-ți promisiunea, mizerabil....

Folosi un cuvânt rusesc pe care Morrison nu-l înțelese.

Alb ca varul la față, Konev rosti pentru a treia oară:

— Sofia... Ascultă-mă. Dacă vrei, consideră că tot ceea ce ți-am spus vreodată n-au fost decât minciuni, dar ascultă-mă acum. Americanul reprezintă o amenințare de moarte pentru Rusia. Dacă-ți iubești țara...

— M-am plictisit să mai iubesc. Ce mi-a adus iubirea?

— Și ce mi-a adus mie? șopti Konev.

— Tu te iubești pe tine, vorbi amar femeia.

— Nu! Repeți mereu asta, dar nu-i adevărat. Dacă într-adevăr am puțină considerație pentru mine acum este fiindcă numai eu pot salva țara noastră...

— Crezi asta? se minună Kaliinin. Chiar crezi asta? Atunci ești de-a dreptul nebun.

— Câtuși de puțin. Îmi cunosc valoarea. N-aș putea lăsa ca *nimic* să mă oprească – nici chiar tu. A trebuit să renunț la tine pentru binele țării noastre și al muncii mele. A trebuit să mă rup în două și să arunc jumătatea mai bună a mea.

— La *mine*? repetă Kaliinin.

— Cum altfel te-aș fi putut alunga? plecă fruntea Konev. Cum altfel m-aș fi putut asigura că pot munci nestânjenit? Te iubesc. Te-am iubit dintotdeauna.

— Chiar atât de mult îl dorești pe Albert? întrebă femeia fără să-și abată țeava armei. Ești gata să spui că mă iubești... să crezi că, pentru asta, ți-l voi da pe Albert... pentru ca apoi să negi totul din nou? Chiar atât de mult îmi desconsideri inteligența?

Tânărul clătină din cap.

— Cum să te conving? Ei bine, dacă în mod deliberat am abandonat totul, nu mă pot aștepta să-l recapăt, așa-i? În cazul acesta, ai fi de acord să-mi dai americanul de dragul țării noastre și apoi să mă abandonezi *pe mine*? Ai fi de acord să mă lași să-ți explic de ce am nevoie de el?

— N-aș crede în explicațiile tale. Kaliinin privi iute spre Morrison. Îl auzi pe omul acesta, Albert? Tu nu știi cu câtă cruzime m-a alungat. Acum se așteaptă să cred că m-a iubit întruna.

Iar Morrison se auzi rostind:

— Partea aceasta e adevărată, Sofia. Te iubește și te-a iubit dintotdeauna – cu desperare.

Femeia încremeni pentru o clipă. Mâna ei liberă se ridică spre american, fără ca ochii să se desprindă de pe Konev.

— De unde știi asta? Te-a mințit și pe tine?

— O *știe*! răcni surescitat Konev. Recunoaște! Nu-nțelegi? A simțit-o cu calculatorul lui. Dacă m-ai lăsa să-ți explic, vei crede totul.

— Este deci adevărat, Albert? întrebă Kaliinin. Îl susții pe Iuri?

Neurofizicianul păstră tăcerea, însă ochii îl trădară.

— Dragostea mea a rămas aceeași, Sofia, spuse Konev. Am suferit la fel de mult pe cât ai suferit tu. Dă-mi-l însă pe american și se va termina cu suferințele. Nu voi mai solicita să fiu scutit de posibilele distrageri. Îmi voi urma cercetările, dar te voi avea pe tine, indiferent care ar fi prețul... și să fiu blestemat dacă nu le voi împăca pe ambele.

Femeia îl privi, cu ochii brusc scăldați în lacrimi.

— Aș vrea să te cred, șopti ea.

— Atunci, crede-mă. Ți-a spus-o și el.

Ca prin vis, Kaliinin înaintă spre Konev, întinzându-i arma.

— Ordinele pe care le-ai primit! răcni Morrison. Avionul!

Se năpusti spre ei.

În clipa aceea, se ciocni violent de alt corp. Niște brațe îl cuprinseră strâns și o voce îi rosti în ureche:

— Ușurel, tovarășe american. Nu ataca doi cetățeni ruși onești.

Era Valeria Paleron, care-l ținea într-o strânsoare puternică, de nedesprins.

Kaliinin se agață de Konev, fără să dea drumul armei.

— Tovarăși, vorbi Paleron, cred că aici am putea bate la ochi. Ce-ar fi să revenim în camera americanului? Haide, tovarășe american, și fără probleme, ca să nu fiu nevoită să-ți fac vreun rău.

Întâlnind privirea lui Morrison, Konev surâse cu o satisfacție triumfătoare. Avea acum totul – femeia lui și americanul lui – iar Morrison văzu cum visul său de a reveni în America se sparge ca o bulă de săpun și dispare.

19. Revenirea

Cu toate acestea, în adevăratul triumf nu există învinși.
Tata Dejnev

86

Morrison stătea în camera de hotel despre care crezuse, timp de vreo cincisprezece minute, că n-avea s-o mai revadă vreodată. Era aproape de disperare; mai aproape chiar decât fusese atunci când rămăsese singur și pierdut în fluxul celular al neuronului.

Ce rost avea? Își repeta întruna întrebarea, de parcă ea ar fi reverberat într-o cameră de ecou. Era un ratat. Dintotdeauna fusese un ratat.

Aproape o zi se gândise că Sofia Kaliinin era atrasă de el, dar, desigur, adevărul fusese altul. Nu reprezentase nimic altceva decât arma femeii împotriva lui Konev, iar când acesta îi făcuse semn, Kaliinin revenise la el și nu mai avusese nevoie nici de Morrison și nici de pistolul paralizant.

Americanul îi privea pe ceilalți. Stăteau în razele de soare ce pătrundeau prin fereastră – rușii în lumină, el în umbră, așa cum trebuia să fie totdeauna.

Șușoteau între ei, atât de absorbiți încât Kaliinin părea că uitase de armă. Pentru o clipă, genunchii ei se îndoiră de parcă ar fi dorit să scape de greutatea propriul corp, lăsându-l pe pat, dar apoi Konev spuse ceva și ea redeveni atentă, ignorând din nou existența pistolului.

— Guvernul rus nu va fi de acord cu asta, rosti răgușit Morrison. Ați primit ordinul să mă eliberați.

Konev ridică privirea, cu ochii strălucind brusc, de parcă ar fi fost convins, cu dificultate, să-și bage în seamă prizonierul. La urma urmelor, nu trebuia să-l supravegheze în sensul fizic al cuvântului. Valeria Paleron era cea mai eficientă în această privință. Stătea la un metru de

Morrison și ochii ei, cumva amuzați, ca și cum ar fi fost încântată de misiunea autoatribuită, nu-l slăbeau o clipă.

— Guvernul rus n-ar trebui să fie grija ta, Albert, replică tânărul. Se va răzgândi destul de repede.

Kaliinin înălță mâna stângă parcă pentru a obiecta, însă Konev i-o cuprinse în a lui.

— Nu-ți face griji, Sofia, îi spuse. Informațiile pe care le dețin au fost trimise la Moscova. Îi va face pe cei de acolo să reanalizeze situația. În scurt timp, mă vor contacta și, când îi voi anunța că-l avem pe Morrison, vor trece la acțiune. Sunt sigur că vor avea puterea de convingere necesară pentru a-l face pe Bătrân să asculte de glasul rațiunii. Ți-o promit.

— Albert! exclamă cu glas tulburat Kaliinin.

— Vrei să-mi spui că-ți pare rău că m-ai eliminat din existență la cel dintâi cuvânt al bărbatului pe care se părea că-l urăști?

Femeia se înroși la față.

— Nu ești eliminat din existență, Albert. Vei fi bine tratat. Vei lucra aici, așa cum ai fi lucrat în țara ta, atât doar că vei fi cu adevărat apreciat.

— Mulțumesc, reuși Morrison să găsească o urmă de ironie. Dacă ești fericită pentru mine, ce mai contează cum mă simt eu?

Paleron interveni nemulțumită:

— Tovarășe american, vorbești prea mult. De ce nu stai jos? *Stai jos*, îl împinse ea în scaun. Acum poți aștepta în liniște, întrucât nu poți face nimic altceva.

Se întoarse apoi spre Kaliinin, ai cărei umeri fuseseră cuprinși protector de Konev.

— Iar tu, micuță țarină, urmă ea, tot mai dorești să-ți scoți din luptă pe iubitul tău cel grozav – de aceea n-ai dat drumul armei? L-ai putea îmbrățișa mai strâns dacă ai avea ambele mâini libere.

Întinse mâna către pistol și Kaliinin i-l dădu fără un cuvânt.

— De fapt, spuse Paleron examinând cu curiozitate arma, mă bucur s-o am. În paroxismul nou-regăsitei tale iubiri, m-am temut că ai putea trage în toate direcțiile. N-ar fi deloc sigură în mâinile tale, micuțo.

Reveni lângă Morrison, studiind în continuare pistolul paralizant și răsucindu-l în toate felurile.

Neurofizicianul se foi neliniștit.

— Nu-l îndrepta în direcția mea, femeie. S-ar putea descărca.

Paleron îl privi disprețuitor.

— Nu se va descărca dacă eu n-o vreau, tovarășe american. Știu cum să-l întrebuințez.

Zâmbi către Kaliinin și Konev. Eliberată de armă, Kaliinin îl cuprinsese cu ambele mâini pe tânăr după gât și-l dezmierda cu săruturi iuți și line. Paleron vorbi către ei, dar nu pentru ei, deoarece cei doi n-o ascultau:

— Știu cum să-l întrebuințez. Așa! Și așa!

Și mai întâi Konev, apoi Kaliinin se prăbușiră pe podea.

Ospătărița se răsuci către Morrison.

— Acum ajută-mă, idiotule, trebuie să acționăm rapid.

Vorbise în engleză.

87

Morrison avu dificultăți în a înțelege. Pur și simplu se holba la ea.

Paleron îl zgâlțâi de umăr, ca și cum ar fi încercat să-l trezească dintr-un somn adânc.

— Haide! Apucă de picioare!

Bărbatul se supuse în mod reflex. Mai întâi Konev, apoi Kaliinin fură ridicați pe patul de pe care Paleron îndepărtase cuvertura subțire. Îi întinse pe amândoi pe salteaua îngustă, după care o percheziționă pe Kaliinin cu gesturi rapide, experte.

— Aha, făcu ea privind o foaie de hârtie acoperită de o tipăritură măruntă.

O strecură în buzunarul hainei și continuă percheziția. Apărură alte obiecte, printre care două cheițe. Trecu după aceea asupra lui Konev, desprinzându-i mai întâi un mic disc metalic, aflat pe interiorul reverului.

— „Contactul lui personal", comentă ea și-l strecură în buzunar.

În cele din urmă, scoase un obiect paralelipipedic negru și întrebă:

— Ăsta-i al tău, nu?

Morrison mormăi afirmativ. Era programul de calculator. Fusese atât de neatent încât nu-și dăduse seama că i-l luase Konev. Acum îl strânse cu desperare.

Paleron îi întoarse pe Kaliinin și Konev unul spre celălalt, proptindu-i astfel ca să nu cadă. După aceea, puse brațul bărbatului în jurul tinerei și-i acoperi pe amândoi cu cuvertura.

— Termină cu holbatul, i se adresă lui Morrison după ce termină. Haide!

Îi prinse antebrațul într-o strânsoare fermă.

— Unde mergem? se împotrivi el. Ce se-ntâmplă?

— O să-ți spun mai târziu. Acum, gura! N-avem timp de pierdut. Nici un minut. Nici o secundă. Haide!

Încheiase pe un ton mult mai blând, deși hotărât, și Morrison o urmă
Ieșiră din cameră și coborâră pe scară mergând cât mai tiptil cu putință, parcuseră coridorul mochetat și ieșiră la limuzină.

Paleron deschise portiera din partea șoferului cu una dintre cheițel găsite în buzunarele lui Kaliinin și i se adresă:

— Urcă!

— Unde mergem?

— Urcă, îl îmbrânci ea înăuntru.

Se instală rapid la volan și Morrison rezistă impulsului de a o întreba dacă știa să șofeze. Mintea lui buimăcită pricepuse în sfârșit că Paleron nu era o simplă ospătăriță.

Faptul că jucase rolul uneia era însă evident din izul vag de ceapă care continua s-o înconjoare, amestecându-se în mod mai degrabă nefericit cu aromele mai bogate și mai plăcute ale interiorului limuzinei.

Femeia porni motorul, privi în jurul parcării – pustie cu excepția unei pisici preocupate de urmărirea unui animal invizibil – și traversă un petec de nisip spre aleea ce ducea la drumul din apropiere.

Limuzina accelera lent; când ajunse la viteza de nouăzeci și cinci de kilometri la oră, gonea pe o șosea cu două benzi pe care, ocazional, câte un automobil trecea în direcția opusă. Morrison constată că redevenise capabil de o gândire normală.

Se întoarse și examină atent șoseaua înapoia lor. Hăt departe o mașină cotea la intersecția prin care ei trecuseră mai devreme. Aparent nu-i urmărea nimeni.

Reveni la poziția inițială și trase cu ochiul spre Paleron. Femeia părea competentă, dar încruntată. Neurofizicianul înțelese acum că nu era nici ospătăriță, nici rusoaică. Engleza ei avea un pronunțat accent urban pe care nici un european nu l-ar fi deprins la școală și nici nu l-ar fi putut simula într-un mod care să-l păcălească pe Morrison.

— Așteptai în fața hotelului, rosti el, citind o carte, ca să poți vedea când vin eu și Sofia.

— Te-ai prins.

— Ești o agentă americană, da?

— Din ce în ce mai ager!

— Unde mergem?

— La aeroportul de unde te va lua avionul suedez.

— Știi cum să ajungem acolo?

— Da. Sunt în Malenkigrad de suficient timp. Spune-mi însă, de ce naiba i-ai zis că bărbatul ăla o iubește? De-abia aștepta să audă asta de la altcineva. *Dorea* să-i fie confirmat și tu i-ai cântat în strună. În felul ăsta, toate atuurile au fost în mâna lui Konev. De ce-ai făcut-o?

— În primul rând, rosti încetișor Morrison, fiindcă era adevărul.

— *Adevărul*? Paleron clătină din cap, amuzată. Nu ești cu picioarele pe pământ. În nici un caz! Mă mir că până acum nu ți-a tras nimeni una la scăfârlie, să te bage în groapă – pentru binele tău. În plus, de unde știi că-i adevărul?

— Știu... Dar îmi părea rău pentru ea. Ieri mi-a salvat viața. Ne-a salvat viețile tuturor. De altfel și Konev mi-a salvat viața.

— Să-nțeleg că v-ați salvat viețile între voi?

— Da, într-un fel.

— Asta însă s-a întâmplat ieri. Azi este o altă zi și nu trebuia să te lași influențat de cea de ieri. Kaliinin nu i s-ar fi aliat niciodată, dacă n-ai fi făcut remarca aia idioată. Putea să se fi jurat până-i săreau ochii din cap c-o iubește și toate vrăjelile alea, dar ea nu l-ar fi crezut. Nu *îndrăznea* să-l creadă. Să cadă din nou de fraieră? Niciodată! În cel mult un minut l-ar fi paralizat cu pistolul și dup-aia tu i-ai fi spus: „Da' să știi că tipul ăsta te iubește cu adevărat" și nu i-ar mai fi trebuit altceva. Îți spun, Morrison, n-ar trebui să fii lăsat fără un paznic.

— De unde știi tot ce s-a întâmplat? se foi nemulțumit bărbatul.

— Eram ascunsă pe bancheta din spate a mașinii, gata să plec cu tine și cu Kaliinin, ca să mă asigur că te duce la aeroport. Apoi ai spus prostia aia. Ce altceva puteam face, decât să te-nhați, ca să nu fi paralizat, să te duc în cameră, unde nu ne vedea nimeni, și după aceea să pun mâna pe armă?

— Mulțumesc.

— Pentru puțin. I-am aranjat ca să pară un cuplu iubitor. Oricine va intra va zice „Pardon" și o va șterge imediat... iar în felul ăsta mai câștigăm niște timp.

— Cât durează până-și recapătă cunoștința?

— Nu știu. Depinde de precizia fasciculului de raze, de starea mentală în clipa respectivă și de multe altele. Totuși când își vor reveni, nu-și vor aminti imediat totul. Sper că în poziția aia, își vor aminti mai întâi că se iubesc. Asta ar putea să-i distragă o vreme. După aceea, când își vor reaminti de tine și de Moscova, va fi prea târziu.

— Vor rămâne cu leziuni permanente?

Paleron aruncă o privire iute spre chipul îngrijorat al neurofizicianului.

— Te preocupă destul de mult soarta lor. De ce? Ce sunt ei pentru tine?

— Ei bine... colegi de echipaj.

Femeia emise un sunet lipsit de eleganță.

— Cred că-și vor reveni fără probleme. S-ar putea s-o ducă mai bine dacă trec peste toate sensibilitățile alea delicate. Atunci se vor putea înțelege și alcătui o familie drăguță.

— Dar cu tine ce se va-ntâmpla? N-ar fi mai bine să vii cu mine, cu avionul?

— Nu fi idiot. Suedezii nu m-ar lua. Au ordin să ia un singur individ și te vor verifica pentru ca să fie siguri că tu ești ăla. Au amprentele tale palmare și retinale, preluate direct din dosarele Stării Publice. Dacă iau altă persoană sau încă una, ar însemna un nou incident, iar suedezii sunt prea deștepți pentru asemenea greșeală.

— Totuși, ce se va întâmpla cu tine?

— Ei bine, voi spune că mi-ai luat arma, că ai tras în ei, apoi m-ai silit să te duc la aeroport. Mi-ai ordonat să opresc în fața porților, m-ai amețit și ai aruncat arma în mașină. Mâine dimineață voi porni spre Malenkigrad, prefăcându-mă încă buimăcită de paralizie.

— Dar Konev și Kaliinin te vor contrazice...

— Nu se uitau la mine când am tras și, oricum, aproape nimeni nu-și reamintește momentul real al paraliziei. În plus, guvernul rus știe că a ordonat să fii trimis înapoi în Statele Unite și dacă *ești* trimis, atunci orice le-ar spune Konev nu va ajuta cu nimic. Guvernul va accepta situația ca atare. Fac pariu că ei vor prefera să uite toată tărășenia, iar eu voi reveni în sala de mese.

— Imposibil să nu apară niște suspiciuni legate de tine.

— Vom vedea la momentul respectiv, zâmbi ea reținut. *Nicevo*! Ce va fi va fi!

— N-ar trebui să ne grăbim puțin? întrebă mai degrabă timid Morrison.

— Nici măcar un kilometru în plus pe oră, rosti ferm Paleron. Avem exact viteza legală și rușii au peste tot radare. Ei nu știu de glumă în privința depășirii vitezei și nu intenționez să petrec câteva ore străduindu-mă s-o șterg din secția de miliție pentru că am vrut să ajung la avion cu cincisprezece minute mai devreme.

Trecuse de amiază și Morrison începea să simtă primele semne, vagi și prevestitoare, ale foamei.

— Ce crezi că a transmis Konev la Moscova? întrebă el.

— Habar n-am, clătină din cap femeia. Orice ar fi fost, răspunsul i-a fost comunicat acum douăzeci de minute. Transmițătorul lui a piuit. Nu l-ai auzit?

— Nu.

— N-ai rezista mult timp în meseria mea... Evident, n-au primit nici un răspuns, de aceea persoana din Moscova cu care a discutat Konev va încerca să afle motivul tăcerii. Cineva îi va descoperi, se vor gândi că

ești în drum spre aeroport și vor porni după noi, ca să vadă dacă te pot prinde. Dacă ajungem la aeroport, suedezii nu te vor preda însă nimănui.

— Ce pot face împotriva soldaților ruși?

— Nu va apărea nici un soldat rus. Va fi doar un funcționar, partizan al unei facțiuni extremiste, care va încerca să-i păcălească. Noi avem însă documente oficiale, certificând transferul tău, și suedezii nu se vor lăsa amăgiți. Principalul este să ajungem acolo primii.

— Și nu crezi că ar trebui să mărim viteza?

Paleron clătină ferm din cap.

După o jumătate de oră, femeia arătă în depărtare:

— Uite, avem baftă. Avionul suedez a venit mai devreme și a aterizat.

Opri mașina, apăsă un buton și portiera se deschise în dreptul neurofizicianului.

— Pleacă singur. Nu vreau să fiu văzută, dar ascultă... Se aplecă spre el: Mă numesc Ashby. Când ajungi la Washington, spune-le că dacă ei cred că ar fi timpul să plec – sunt gata. Ai înțeles?

— Da.

Morrison coborî din limuzină, clipind des în razele de soare. În depărtare, un bărbat în uniformă – din câte își dădea seama, nu era una rusească – îi făcu semn să se apropie.

Neurofizicianul porni în fugă. Deși nu vedea pe nimeni care să-l urmărească, n-ar fi fost surprins dacă cineva ar fi răsărit din pământ.

Se întoarse, flutură pentru ultima dată brațul în direcția mașinii, i se păru că zărește un semn de răspuns și continuă să fugă.

Individul care îi făcuse semn înaintă, mai întâi fără grabă, apoi îngrijorat și-l prinse cu o clipă mai devreme ca să cadă. Morrison putu vedea că bărbatul purta uniforma Federației Europene.

— Îmi spuneți vă rog cum vă numiți? întrebă acesta în engleză.

Spre infinita ușurare a lui Morrison, accentul era suedez.

— Albert Jonas Morrison, îi răspunse și laolaltă porniră către avion și către grupulețul care aștepta să-i verifice identitatea.

88

Morrison stătea lângă hubloul avionului, încordat și epuizat, privind solul ce gonea spre est. Un prânz constituit în principal din heringi și cartofi fierți îi liniștise măruntaiele, dar nu și mintea.

Oare călătoria miniaturizată de ieri (abia ieri fusese?) prin fluxul sanguin și creier îi deformase pentru vecie atitudinea mentală făcându-l

să trăiască permanent o spaimă ca înaintea unui dezastru iminent? N-avea să mai fie niciodată capabil să accepte Universul ca fiind un loc prietenos? N-avea să-l mai străbată niciodată având conștiința senină că nimeni și nimic nu-i vor răul?

Sau poate că timpul fusese insuficient pentru a-și reveni?

Desigur, bunul simț îl anunța că existau motive pentru a nu se considera deocamdată în siguranță absolută. Ținuturile de sub avion erau rusești.

Ar mai fi fost timp pentru aliatul lui Konev din Moscova, indiferent cine ar fi fost acesta, să trimită avioane după suedezi?

Pentru o clipă simți un ghem în inimă, când zări într-adevăr un avion în depărtare, urmat de un altul.

Se răsuci către stewardesa din fotoliul de vizavi. Nu trebui să întrebe nimic, deoarece se păru că femeia îi descifrează cu exactitate expresia alarmată.

— Sunt avioanele Federației, spuse ea, care ne escortează. Am părăsit spațiul aerian rus. Avioanele au echipaj suedez.

Apoi, când trecură peste Canalul Mânecii, escorta fu completată cu avioane americane. Morrison se afla în siguranță.

Cu toate acestea, mintea lui nu-i îngăduia să se odihnească. Rachete? Ar fi fost posibil să se comită o agresiune armată? Încercă să se calmeze. În tot cazul, nimeni din Rusia, nici chiar președintele, nu putea face un asemenea gest fără să se consulte, și nici o consultație nu dura mai puțin de ore, sau chiar de zile.

Era imposibil!

Totuși, abia după ce avionul aterizase la periferia Washingtonului, Morrison își permise să simtă că se terminase și că se găsea în securitate, în propria lui țară.

89

Era sâmbătă dimineața și Morrison își revenea. Își satisfăcuse nevoile fiziologice. Dejunase și se îmbăiase. Era chiar parțial îmbrăcat.

Acum zăcea în pat, întins pe spate, cu brațele încrucișate la ceafă. Afară era înnorat și dezopacizase ferestrele doar pe jumătate, fiindcă dorea puțină intimitate. După călătoria cu avionul, fusese transportat în mare viteză la actuala ascunzătoare, totuși numărul destul de mare al oficialilor care se înghesuiseră în jurul lui îl făcuse să se întrebe dacă în Statele Unite era realmente mai bine decât în Rusia.

Medicii își terminaseră, în cele din urmă, investigațiile, întrebările preliminare nu încetaseră nici chiar în timpul cinei, și finalmente fusese lăsat să doarmă într-o odaie aflată la rândul ei în interiorul unei clădiri ce aducea mai degrabă cu o fortăreață în privința securității.

Ei bine, cel puțin nu mai avea de înfruntat miniaturizarea. Gândul acesta îl liniștea ori de câte ori avea îndoieli.

Semnalul luminos al ușii licări și Morrison bâjbâi cu brațul deasupra capului, căutând butonul care activa vizorul unisens. Recunoscu chipul și apăsă alt buton, deschizând ușa.

Intrară doi bărbați. Cel cu figura familiară rosti:

— Sper că mă țineți minte.

Morrison nu schiță nici o mișcare de a coborî din pat. Acum, el era centrul în jurul căruia se roteau evenimentele, cel puțin temporar, și avea să profite de situație. Ridică brațul într-un salut neglijent și replică:

— Agentul care dorea să merg în Rusia. Rodano, nu?

— Francis Rodano, așa-i. Dânsul este profesorul Robert G. Friar. Bănuiesc că ați auzit de el.

Neurofizicianul șovăi, apoi politețea îl făcu să-și coboare picioarele din pat.

— Bună ziua, domnule profesor. Bineînțeles că am auzit de dumneavoastră și v-am văzut de multe ori la holoviziune. Sunt încântat să vă cunosc personal.

Friar, unul dintre „savanții vizibili", ale cărui fotografii și apariții HV îl făcuseră cunoscut în majoritatea lumii, surâse scurt. Avea un chip rotund, ochi albastru-spălăcit, o cută verticală, aparent permanentă, între sprâncene, obraji roșcovani, un trup robust de statură medie și obiceiul de a-și roti permanent privirile.

— Dumneavoastră sunteți Albert Jonas Morrison.

— Exact, încuviință relaxat Morrison. Domnul Rodano o poate confirma. Vă rog, luați loc amândoi și scuzați-mă pentru că voi rămâne în pat. Am de recuperat cam un an de relaxare.

Cei doi musafiri se așezară pe o canapea lată și se aplecară spre neurofizician. Rodano zâmbi nesigur.

— Nu vă pot promite multă relaxare, dr. Morrison. Cel puțin nu deocamdată. Întâmplător, tocmai am primit vești de la Ashby. Cred că vă amintiți de ea.

— Ospătărița care a răsturnat situația? Da, bineînțeles. Fără ea...

— Cunoaștem momentele esențiale, dr. Morrison. Ashby vă transmite că cei doi prieteni ai dumneavoastră și-au revenit și aparent continuă să țină mult unul la celălalt.

— Dar ea? Mi-a spus că-i gata să plece, dacă Washingtonul este de acord.

— Da, o vom scoate cumva de acolo. Acum, însă, mă tem că trebuie să vă deranjăm iarăși.

— Cât o să dureze chestiile astea? se încruntă Morrison.

— Nu știu. Trebuie să vă obișnuiți cu situația. Domnule profesor, vă rog să preluați dumneavoastră discuția.

Friar aprobă din cap.

— Dr. Morrison, vă deranjează dacă îmi voi lua notițe? Nu, permiteți-mi să reformulez: Dr. Morrison, o să iau notițe.

Scoase din servietă un laptop din ultima generație.

— Dacă sunteți amabil, domnule profesor, interveni cu blândețe Rodano, unde transmiteți notițele acestea?

— La un alt calculator, unde să fie înregistrate.

— Și unde se află acesta?

— În biroul meu din Ministerul Apărării, domnule Rodano. Apoi, ușor iritat de privirea întrebătoare a celuilalt, adăugă: În *seiful* meu din biroul meu din Ministerul Apărării. Atât seiful cât și calculatorul sunt bine protejate. Mulțumit?

— Dați-i drumul, domnule profesor.

Revenind spre Morrison, Friar întrebă:

— Este adevărat că ați fost miniaturizat, Morrison? Dumneavoastră personal?

— Perfect adevărat. La dimensiunea cea mai mică am avut mărimea unui atom, iar nava a avut mărimea unei molecule de glucoză. Am petrecut mai mult de o jumătate de zi în corpul unui om viu, mai întâi în fluxul sanguin și apoi în creier.

— A fost ceva real? N-a existat posibilitatea unor trucuri sau iluzii?

— Vă rog, domnule profesor! Nu putem continua în felul acesta, dacă nu sunteți de acord că mă aflu în plenitudinea facultăților mentale și că vă puteți bizui pe faptul că descriu evenimente ce corespund în mod rezonabil realității.

Friar strânse din buze, după care zise:

— Aveți dreptate. Trebuie să pornim de la niște ipoteze inițiale și voi presupune că sunteți sănătos și demn de crezare... fără supărare privind ulterioara reconsiderare a acestor ipoteze.

— Evident.

— În cazul acesta – și Friar se întoarse către Rodano – , începem printr-o observație majoră și importantă. Miniaturizarea *este* posibilă și rușii o dețin într-adevăr, o folosesc și pot miniaturiza chiar și oameni vii fără să-i afecteze în mod aparent.

Reveni către Morrison.

— Probabil că rușii miniaturizează prin reducerea constantei lui Planck.

— Exact.

— Normal. Nu există altă modalitate. Au explicat cumva procedura?

— Bineînțeles că nu. Ați putea la fel de bine să faceți și ipoteza că savanții ruși cu care am avut de-a face sunt la fel de întregi la minte ca și noi. În nici un caz n-ar comite greșeala de a ne lăsa să aflăm ceva ce ei nu doresc să știm.

— Perfect. Accept ipoteza. Relatați-mi acum exact ce anume vi s-a întâmplat în Rusia. Nu doresc istorisirea unei aventuri, ci observațiile unui fizician.

Morrison începu să vorbească. Nu-i părea câtuși de puțin rău că o făcea. Dorea să exorcizeze demonii și nu voia responsabilitatea de a fi singurul american care deține cunoștințele respective. Povesti în detaliu, și avu nevoie de câteva ore. Nu termină decât după ce se așezară în jurul unui prânz adus în cameră.

La desert, Friar zise:

— Voi încerca atunci să rezum, pe cât pot mai bine, din memorie. În primul rând, miniaturizarea nu afectează curgerea timpului, nici interacțiunile cuantice: electromagnetică, slabă și puternică. Pe de altă parte, interacțiunea gravitațională este afectată și scade proporțional cu masa, așa cum e firesc. Corect?

Morrison încuviință din cap.

— Lumina, urmă Friar, și în general radiația electromagnetică pot intra și ieși din câmpul de miniaturizare, dar sunetul nu. Materia obișnuită este slab respinsă de câmpul de miniaturizare, dar, în condiții de presiune, poate fi silită să intre în acesta și să fie ea însăși miniaturizată, cu cheltuiala energiei câmpului. Cu cât un obiect devine mai mic, cu atât este necesară mai puțină energie pentru a-l miniaturiza în continuare. Știți dacă necesarul de energie scade proporțional cu masa rămasă în fiecare etapă a miniaturizării?

— Ar părea logic, replică Morrison, totuși nu-mi amintesc de nimeni care să fi menționat natura cantitativă a fenomenului.

— Să trecem atunci mai departe. Cu cât un obiect este mai mic, cu atât crește posibilitatea deminiaturizării sale spontane, iar asta se referă la întreaga masă aflată în interiorul câmpului, nu la vreo parte componentă. În calitate de individ separat, există mai multe șanse de deminiaturizare spontană decât când sunteți parte din navă. Corect?

— Așa am înțeles.

— Iar ceilalți membri de echipaj au recunoscut că era imposibil să maximizeze și să facă obiectele mai mari decât sunt ele în mod firesc.

— Domnule profesor, eu doar repet ce mi s-a spus. Poate că în mod deliberat am fost indus în eroare, sau poate că rușii greșeau, deoarece ei înșiși nu dețineau cunoștințe suficiente.

— Da, da, am înțeles. Aveți vreun motiv să credeți că ați fost în mod deliberat indus în eroare?

— Nu. Mi s-a părut că erau onești.

— Da, este posibil... Lucrul cel mai interesant mi se pare faptul că mișcarea browniană era în echilibru cu oscilația miniaturizării și cu cât gradul de miniaturizare creștea, cu atât creștea dezechilibrul spre oscilație, îndepărtându-se de mișcarea browniană normală.

— De fapt, această observație îmi aparține, nu se bazează exclusiv pe ceea ce mi-a fost spus.

— Iar dezechilibrul este legat, cumva, de viteza deminiaturizării spontane.

— Este ipoteza mea. N-o pot susține ca o realitate.

— Hm-m-m. Friar sorbi gânditor din cafea și urmă: Problema este că toate acestea sunt superficiale. Am aflat o mulțime de lucruri despre comportamentul câmpului de miniaturizare, dar nimic despre felul cum este produs acest câmp. Spuneați că micșorând valoarea constantei lui Planck, ei nu modifică viteza luminii?

— Da, totuși, după cum am subliniat, asta înseamnă că menținerea câmpului de miniaturizare necesită un cost enorm de energie. Dacă ei pot asocia constanta lui Planck cu viteza luminii, sporind-o pe prima și micșorând-o pe cealaltă... Dar încă n-au făcut-o.

— Așa afirmau ei. Se presupunea că ideile existau în mintea lui Șapirov, dar dumneavoastră n-ați reușit să le extrageți.

— Exact.

Friar rămase pierdut în gânduri pentru câteva minute, după care clătină din cap.

— O să examinăm tot ce ați spus și vom deduce ce se poate, dar mă tem că nu ne va fi de mare ajutor.

— De ce? întrebă Rodano.

— Pentru că nimic nu ajunge în miezul lucrurilor. Dacă cineva n-a văzut niciodată un robot și nu cunoaște nimic despre părțile lui componente, el ar descrie felul în care se mișcă membrele și capul, cum sună vocea, cum ascultă ordinele și alte amănunte de aceeași natură. Nimic din ceea ce se poate observa din exterior n-ar putea explica funcționarea căilor pozitronice cerebrale sau a valvelor moleculare. Individul cu pricina n-ar putea nici măcar bănui existența lor... și nici

savanții care ar cerceta pe baza observațiilor lui. Rușii dețin o anumită tehnică de producere a câmpului despre care noi nu știm nimic și informațiile lui Morrison nu ne ajută în această privință. Poate că există unele lucrări rusești care să indice calea, lucrări despre care ei nu bănuiesc că ascund elemente cruciale. Așa s-a petrecut la jumătatea secolului XX, când primele cercetări asupra fisiunii nucleare au fost publicate înainte de a se înțelege că trebuiau păstrate secrete. Mă voi consulta cu colegii din Consiliu, dar în general, dr. Morrison, mă tem că aventura dumneavoastră în Rusia, oricât ar fi fost de îndrăzneață și de demnă de tot respectul, a fost inutilă – cu excepția faptului că ne-ați confirmat existența miniaturizării. Îmi pare rău, domnule Rodano, dar a fost inutil.

90

Expresia lui Morrison nu se modifică, în timp ce Friar își expunea concluziile. Își reumplu ceașca de cafea, adăugă frișcă și bău fără grabă, apoi rosti:

— Să știți că greșiți, domnule Friar.

— Vreți să spuneți că știți ceva despre producerea câmplui de miniaturizare? Ați zis că...

— Ceea ce voi spune n-are nici o legătură cu miniaturizarea. Este legat exclusiv de cercetările mele. Rușii m-au dus la Malenkigrad și în Grotă ca să-mi folosesc programul de calculator și să citesc gândurile lui Șapirov. Am eșuat în această privință, ceea ce poate că nu-i surprinzător, gândindu-ne că Șapirov era în comă, pe pragul morții. Pe de altă parte, Șapirov, care avea o minte extrem de ascuțită, se referise la programul meu ca la o „stație releu". Asta s-a și dovedit a fi.

— O stație releu? Chipul lui Friar adoptă o expresie derutată. Ce vrea să însemne asta?

— După ce am ajuns într-un neuron al lui Șapirov, în loc să pătrundă în gândurile lui, calculatorul meu a acționat ca un releu, trecând gândurile de la un membru al echipajului la celălalt.

Expresia lui Friar deveni de-a dreptul indignată.

— Vreți să spuneți că a fost un echipament telepatic?

— Exact. Mi-am dat seama întâia dată atunci când am încercat un puternic sentiment de dorință sexuală pentru o tânără din echipaj. Evident, am presupus că erau sentimentele mele, deoarece era o femeie extrem de atractivă. Nu aveam însă senzații conștiente de această natură. Abia după alte câteva episoade similare, mi-am dat

seama că recepționam gândurile altui bărbat de la bordul navei. El și cu tânăra se separaseră, totuși pasiunea dintre ei continua să existe.

Friar surâse tolerant.

— Sunteți sigur că, la bordul navei, beneficiați de condițiile optime pentru a interpreta corespunzător aceste gânduri? La urma urmelor, vă aflați sub tensiune. Ați recepționat gânduri similare și din partea tinerei?

— Nu. În câteva rânduri, celălalt bărbat și cu mine am făcut schimb reciproc de gânduri. Când m-am gândit la soția și la fiicele mele, el a văzut o femeie cu doi copii. Când am fost pierdut în fluxul sanguin, el mi-a receptat senzația de desperare. A presupus că, prin intermediul aparatului meu – care rămăsese legat de mine – , detectase suferința lui Șapirov, dar acele sentimente îmi aparțineau mie, nu muribundului. N-am făcut schimb de gânduri nici cu cealaltă femeie de la bordul navei, dar ele și-au citit gândurile reciproc. Când au încercat să perceapă gândurile lui Șapirov, au detectat cuvinte și sentimente similare – una de la cealaltă – ceea ce eu și bărbatul amintit n-am receptat.

— Adică să existe o deosebire sexuală? întrebă sceptic Friar.

— Nu tocmai. Pilotul navei, un bărbat, n-a receptat absolut nimic, nici de la femei, nici de la ceilalți bărbați, deși la un moment dat s-a părut că a perceput un gând despre care n-aș putea spune cui a aparținut. Opinia mea este că există tipuri de creiere, la fel cum există grupe sanguine – probabil numai câteva – , iar comunicarea telepată poate fi stabilită mai lesne între persoanele cu același tip de creier.

— Să presupunem că ați avea dreptate, dr. Morrison, interveni Rodano cu glas scăzut. Ce se poate obține de aici?

— Să vă explic! Ani de zile, am lucrat în scopul identificării regiunilor și șabloanelor de gândire abstractă din creierul uman, fără să obțin succese remarcabile. Ocazional, percepeam imagini, dar niciodată nu le-am putut interpreta corespunzător. Credeam că proveneau de la animalul de laborator cu care lucram, dar acum bănuiesc că apăreau atunci când eram destul de aproape de un om cuprins de emoții puternice, sau cufundat în gânduri. N-am acordat niciodată atenție acestui aspect. Vina îmi aparține. Simțindu-mă rănit de indiferența generală, de neîncrederea și de ridiculizările colegilor, n-am publicat niciodată procedura de captare a imaginilor, ci mi-am modificat programul de calculator, căutând să intensific percepțiile. Nici modificările n-au fost publicate în totalitate. Am pătruns astfel în fluxul sanguin al lui Șapirov cu un aparat ce putea sluji ca releu telepatic într-o măsură mai mare decât orice deținusem până atunci. Acum când, în sfârșit, mintea mea obtuză a înțeles exact ce anume dețin, știu ce trebuie să fac pentru a îmbunătăți programul. Sunt sigur de asta.

— Să vedem dacă am înțeles cum stau lucrurile, zise Friar. Afirmați că, în urma călătoriei fantastice prin corpul lui Șapirov, sunteți sigur că puteți modifica aparatul și programul de calculator pentru a face telepatia un procedeu practic?

— În anumite limite.

— Ar fi o descoperire uriașă... dacă ați putea s-o demonstrați.

Scepticismul din vocea lui Friar nu dispăruse.

— Mai uriașă decât poate credeți, vorbi Morrison oarecum amar. Știți desigur că telescoapele, fie ele optice sau radio, pot fi alcătuite din componente dispuse pe o zonă întinsă. Coordonate de un calculator, componentele pot îndeplini funcția unui singur telescop, mult mai mare decât poate fi construit ca echipament individual.

— Da, știu. Ce-i cu asta?

— L-am menționat ca o analogie. Sunt convins că aș putea demonstra ceva similar în legătură cu creierul. Dacă aș avea șase oameni conectați telepatic, cele șase minți ar acționa pe durata conexiunii ca un singur creier imens, care practic ar depăși Omul în privința inteligenței și a capacității de intuiție. Gândiți-vă la progresele posibile în știință, în tehnologie sau în alte domenii ale preocupărilor omenești. Am putea crea un supraom mental, fără îndelunga monotonie a evoluției fizice sau pericolul ingineriei genetice.

— Interesant, dacă ar fi adevărat, făcu Friar evident intrigat și, tot atât de evident, neconvins.

— Există totuși un amănunt, zise Morrison. Eu am efectuat cercetările pe animale, introducându-le în creier electrozi conectați la calculatorul meu. Înțeleg acum că tehnica respectivă n-a fost deloc precisă. Indiferent cât am perfecționa aparatura, vom avea în cel mai bun caz doar un sistem telepatic rudimentar. Trebuie să pătrundem în creier și să instalăm într-un neuron un calculator miniaturizat și corespunzător programat, care să acționeze ca releu. Atunci, procesul telepatic ar fi extrem de focalizat.

— Iar sărmanul pe care efectuați cercetarea, comentă Friar, va exploda în cele din urmă, când aparatul se deminiaturizează.

— Creierul unui animal este mult inferior celui uman, deoarece are mai puțini neuroni, mai puțin complicat aranjați. Este însă posibil ca neuronul individual din creierul unui iepure să nu fie mult inferior unui neuron uman. Drept releu ar putea fi întrebuințat un robot.

— Atunci, interveni Rodano, creierele americane, lucrând împreună, ar putea deduce secretul miniaturizării și poate chiar să le ia înainte rușilor în asocierea constantei lui Planck cu viteza luminii.

— Da, încuviință Morrison entuziast, iar un savant rus, Iuri Konev, cel cu care am împărțit gândurile, a avut o străfulgerare în direcția asta, ca și mine. Din acest motiv, el a încercat să mă rețină, în ciuda deciziei guvernului. Fără mine și fără program, mă îndoiesc că mi-ar putea reproduce prea repede cercetările, poate nici chiar în ani de zile. De fapt, nu-i tocmai domeniul lui.

— Continuați, îl îndemnă Rodano, încep să miros câte ceva.

— Așadar, aceasta-i situația. În clipa de față, deținem o formă rudimentară de telepatie. Chiar și fără miniaturizare, ne-ar putea ajuta s-o luăm înaintea rușilor... sau poate că nu. Fără miniaturizare – și fără implementarea unui calculator corespunzător programat într-un neuron de animal, ca releu –, nu pot garanta că vom obține ceva. Pe de altă parte, rușii dețin o formă rudimentară de miniaturizare. În decursul firesc al investigațiilor, ei pot descoperi o modalitate de asociere între teoria cuantică și cea a relativității în vederea obținerii unui echipament de miniaturizare cu adevărat eficient, dar asta s-ar putea să dureze foarte mult. Deci, dacă noi avem telepatia, însă nu avem miniaturizarea, iar dacă ei au miniaturizarea, însă n-au telepatia, este posibil ca, după o lungă perioadă de timp, să câștigăm noi... sau ei. Dintr-un anumit punct de vedere, națiunea câștigătoare va deține capacitatea de a călători cu o viteză nelimitată, iar Universul îi va aparține. Națiunea învinsă se va vesteji. Ar fi bine pentru noi să câștigăm, dar pot învinge și ei, iar concurența în sine poate determina anularea a două generații de pace, ducând la un război atotdistrugător. Pe de altă parte, dacă noi și rușii dorim să cooperăm și, împreună, să folosim telepatia amplificată de o stație releu miniaturizată într-un neuron viu, am putea, laolaltă și într-un timp foarte scurt, să obținem antigravitația și viteza infinită. Universul ar aparține atât Statelor Unite cât și Rusiei – mai mult chiar, întregului glob, Pământului, omenirii! De ce nu, domnilor? Nimeni n-ar pierde. Toți ar câștiga.

Friar și Rodano îl priveau uluiți. În cele din urmă, Friar înghiți un nod și vorbi:

— Așa cum prezentați lucrurile, sună bine, *dacă* într-adevăr dețineți secretul telepatiei.

— Aveți timp să-mi ascultați explicațiile?

— Am tot timpul pe care-l doriți.

Morrison avu nevoie de câteva ore ca să-și explice teoria în detaliu. În încheiere, se lăsă pe spate în scaun și zise:

— Este aproape ora cinei. Știu acum că sunteți de acord să discutăm și că veți dori să stabilesc un sistem care să demonstreze caracterul practic al telepatiei. Din câte îmi dau seama, asta mă va ține ocupat practic tot restul vieții, dar mai întâi îmi trebuie un lucru.

— Ce anume? întrebă Rodano.

— Niște timp. Vă rog! Am trecut prin destule. Lăsați-mă douăzeci și patru de ore: până mâine seară, la ora cinei. Lăsați-mă să mănânc, să citesc, să mă gândesc, să mă odihnesc și să dorm. Numai o zi, dacă nu vă supără și după aceea voi fi la dispoziția voastră.

— Mi se pare cinstit, încuviință Rodano sculându-se. Voi aranja asta dacă pot și bănuiesc că pot. Cele douăzeci și patru de ore vă aparțin. Profitați de ele. Sunt de acord că, după aceea, timpul personal vă va fi extrem de limitat. Iar de acum înainte, pentru o durată prelungită, resemnați-vă cu ideea că veți fi persoana cea mai bine păzită din America, poate chiar mai păzită decât președintele.

— Perfect, zise Morrison. Atunci voi cere o cină pentru o persoană.

91

Rodano și Friar își terminaseră cina. Fusese o masă neobișnuit de tăcută, într-o odaie izolată și păzită.

După ce farfuriile au fost strânse, Rodano spuse:

— Spuneți-mi, dr. Friar, credeți că Morrison are dreptate în privința telepatiei?

Suspinând, Friar răspunse precaut:

— Va trebui să mă consult cu unii colegi, care știu mai multe decât mine în privința creierului, dar încerc senzația că are dreptate. Este foarte convingător. Acum însă am o întrebare pentru dumneavoastră.

— Vă rog.

— Credeți că Morrison a avut dreptate în privința cooperării între Rusia și Statele Unite în această privință?

După o pauză îndelungată, Rodano zise:

— Da, cred că și aici are dreptate. Desigur, vor exista proteste din toate direcțiile, dar nu putem să riscăm ca rușii să ajungă acolo primii. Toți vor înțelege asta. Trebuie s-o înțeleagă.

— Și rușii? O vor înțelege și ei?

— Vor fi nevoiți să înțeleagă. Nu vor risca să ajungem noi primii acolo. În plus, restul lumii va afla ce se petrece și va pretinde participarea, solicitând stoparea unui nou război rece. Poate că va dura câțiva ani, dar în cele din urmă vom coopera. Știți însă ce mi se pare interesant, domnule profesor?

— Dintre toate evenimentele astea, ce naiba *nu* vi se pare interesant?

— Aveți dreptate, toate sunt uluitoare, dar iată ce mi se pare *cel mai* interesant. M-am întâlnit cu Morrison duminica trecută, pentru a-l îmboldi să plece în Rusia. La momentul respectiv, am fost dezamăgit. Mi s-a părut un individ fără curaj: un plângăreț, o persoană nici măcar isteață, decât în sens strict academic. N-am crezut că mă voi putea baza pe el ca să obțină ceva, *absolut nimic*. Pur și simplu, îl trimiteam la moarte. Așa am crezut – i-am spus unui coleg a doua zi și o cred și acum. Este un zero și dacă a supraviețuit asta a fost numai mulțumită altora. Totuși...

— Totuși?

— Totuși s-a întors, făcând o incredibilă descoperire științifică și inițiind un proces în urma căruia Statele Unite și Rusia vor fi silite, împotriva dorinței lor, să coopereze. În plus, s-a autopropulsat drept cel mai important și, după publicarea acestor date, cel mai faimos savant din lume... posibil din toate timpurile. Dintr-un punct de vedere, el a distrus sistemul politic al lumii și a clădit unul nou – sau cel puțin a inițiat procesul de construire al unuia nou – iar toate astea le-a realizat între după-amiaza duminicii trecute și după-amiaza zilei de azi, sâmbătă. A făcut-o în șase zile. Cumva gândul acesta e înfricoșător.

Friar se lăsă pe spate și hohoti încântat.

— Este mai înfricoșător decât crezi. Intenționează să se odihnească în ziua a șaptea...

CUPRINS

AVERTISMENT 6
1. SOLICITAREA 7
2. PRELUAREA 24
3. MALENKIGRAD 36
4. GROTA 49
5. COMA 63
6. HOTĂRÂREA 78
7. NAVA 94
8. PRELIMINARIILE 109
9. ARTERA 125
10. CAPILARUL 145
11. DESTINAȚIA 161
12. INTERCELULAR 182
13. CELULA 199
14. AXONUL 218
15. SINGURI 236
16. MOARTEA 254
17. IEȘIREA 268
18. ÎNTOARCEREA? 286
19. REVENIREA 301